

UNIVERSITATEA DE MEDICINA SI FARMACIE  
GEORGE EMIL PALADE IASI  
BIBLIOTECA

# BIBLIOTECA



Alba Iulia. Biblioteca documentară Batthyaneum (interior)



\* 5 5 0 0 1 6 2 9 0 \*

Biblioteca UMFS'T

# biblioteca

● Numărul 1—2—3 ● 1991

Revistă de bibliologie ● Serie nouă ● ANUL II

Editor : MINISTERUL CULTURII

Director : ION STOICA

## SUMAR

Ioana Lupu : *Timpul bibliotecilor, timpul nostru*

● p. 2—3

### VIATA BIBLIOTECILOR

Eva Mârza, Iacob Mârza : *O adevărată „sărbătoare” a cărții. Alba Iulia, 23—25 noiembrie 1990*

● p. 4—6

Emil Vasilescu : *Evoluții contradictorii și incertitudini în investițiile culturale*

● p. 6—7

Constantin Schifirneț : *Lectura, biblioteca publică și tineretul*

● p. 8—11

Biblioteca înseamnă o șansă pentru fiecare. Interviu cu dl. Adrian Severin, ministru asistent al primului ministru pentru reformă și relație cu Parlamentul

● p. 11

Pia Atanasiu, Vălahe Teodoru : *Factori care acționează asupra cerințelor de informare ale principalelor categorii de beneficiari*

● p. 12—15

Start spre profesie. Interviu cu d-na Florica Câmpănu

● p. 16—17

Spiridon Dalinoru : *Activitatea de asistență metodologică, încotro ?*

● p. 18—19

Dezbaterea revistei

● p. 20

Aura Tapu : *Debut promițător la universități, particulare, dar bibliotecile lor reprezintă încă un deziderat*

● p. 22—23

Ioana Robu : *Biblioteca Institutului de Medicină ca Centru de Documentare Medicală*

● p. 24—26

Gh. Bercan : *Biblioteca Națională în contextul autonomizării și modernizării bibliotecilor publice*

● p. 26—27

Cazuri de catalogare rezolvate și comentate de Florica Câmpănu

● p. 28

Dan Matei, Bogdan Teodorescu : *Catalogare și clasificare asistate de calculator*

● p. 28—29

Georgeta Raicu : *Aspecte ale legislației economice interesând bibliotecile*

● p. 29—30

Mihaela Popa : *Desprăfuirea cărților — operație obligatorie pentru fiecare depozit de bibliotecă*

● p. 30—31

### PATRIMONIU

Ion Iliescu : *„Vrem să facem mai mult pentru pătrunderea informației în toate unitățile”*

● p. 32—36

Constantin Schifirneț : *Concepția organicistă a lui Nicolae Iorga*

● p. 36—37

Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iași. 350 de ani de existență. Corina Costopol : *Un model demn de urmat*; Florentina Ungureanu : *Contribuții la istoricul Bibliotecii de Pedagogie-psihologie, Filiala B.C.U. „Mihai Eminescu” Iași*

● p. 38—42

Veluța Făgurel : *Un manuscris inedit de Al. Macedonski. Lui Urechia*

● p. 43—44

### GALAXIA GUTENBERG

Henri Zalis : *O alianță întregitoare*; Nicolae Vințanu : *Cărțile sacre ale omenirii. Vedele*; Emil Vasilescu : *Destinul cărții*; La închiderea ediției integrale a operei lui Eminescu; Piața cărții; Eveniment. Orele Revoluției; Recenzii

● p. 45—59

### ITINERAR BIBLIOGRAFIC

● p. 60—63

### MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Eugen Martin : *Dirijarea procesului inovativ în bibliotecă (Bibliologie de dincolo de Prut)*

● p. 64—65

Victori Frâncu : *Norvegia văzută cu un „ochi de bibliotecar”*

● p. 66—68

George Anca : *Biblioteca și dimensiunea europeană a educației*

● p. 69—72

Dan Stoica : *Căutări — în franceză, recherches*

● p. 73—75

George Anca : *Prin bibliotecă străine*

● p. 75—76

Chestionar sociologic

● p. 77—79

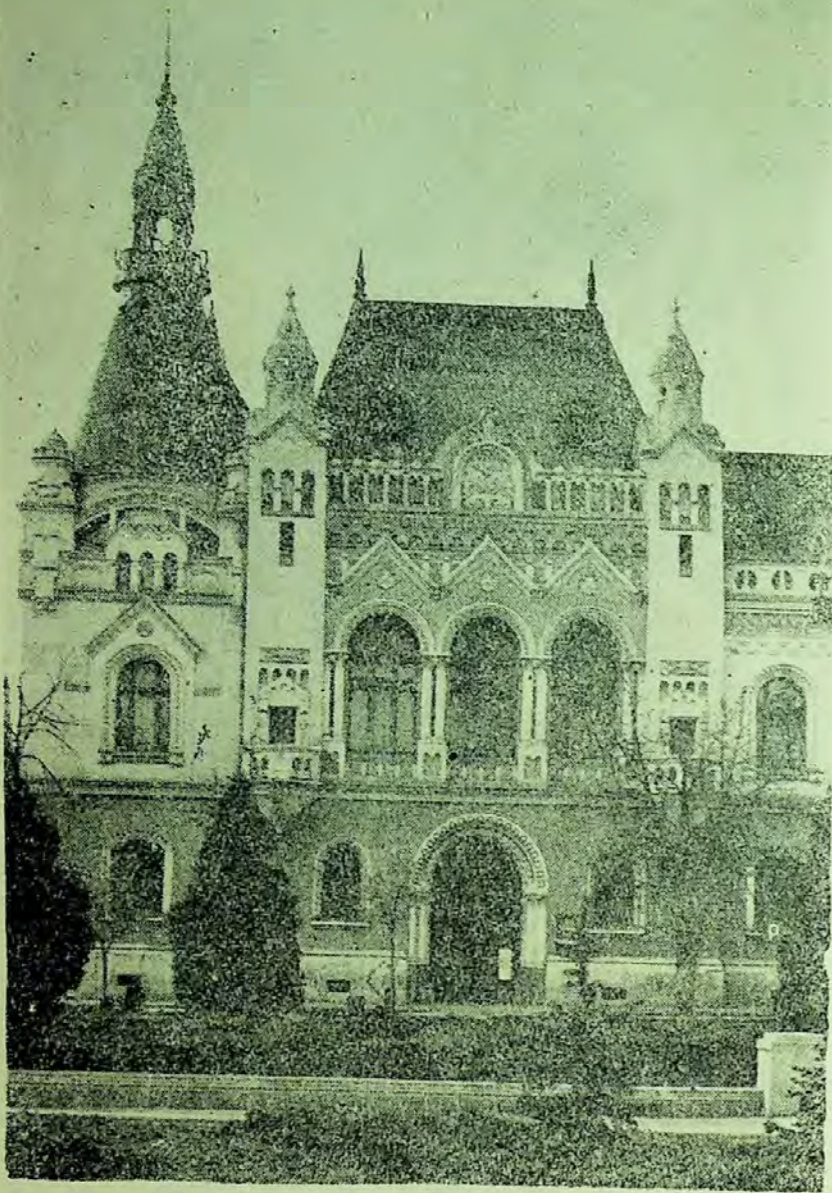
● Colectivul redacțional : IOANA LUPU (redactor-șef); ANNE-MARIE MIHIȚ (secretar general de redacție); EMIL VASILESCU; CORINA COSTOPOL; dr. MARIA MOLDOVEANU; FLORICA CÂMPĂNU; DAN POPESCU-FINANȚU (secretar principal de redacție); LIDIA IORDACHE (tehnoredactor).

● REDACȚIA : Piața Presei Libere, București, nr. 1. cod 71341, Telefon : 17.07.30, Căsuța poștală 33—20.

● ADMINISTRAȚIA : Direcția pentru Presă, Publicații și Tipărituri. Piața Presei Libere, nr. 1, București, sector 1.

● ABONAMENTELE se fac la administrație, prin poștă sau virament (D.P.P.T., cont 645120608 B.N.R., Filiala Sector 1, București) și prin oficiile poștale.

01 SEP. 2023



Biblioteca Județeană Bihor, un edificiu ce se impune.

A trecut un an.

Un an de aspirații, de așteptări, de căutări, de reșezări, de întrebări și, uneori, de răspunsuri. De împliniri, de deschideri, dar și de nevănuite opreliști, de poticniri neașteptate.

Oricum a fost un timp dens. Dens și extrem de viu. Ne-am străduit să fim prezenți. Să fim atunci și acolo, când și unde s-a întâmplat ceva. Martori și cronicari.

Am încercat să fim dreaptă bușolă între ieri și mine, într-o lume în care instituția bibliotecară își păstrează cu deplinătate menirea, dar în care condiționările exterioare devin altele, iar așteptările societății și ale fiecărui cititor în parte se modifică, în unele aspecte, fundamental.

Am ambiționat să sesizăm cu sensibilitate de seismograf mișcarea ideilor, intensitatea trăirilor profesionale, dimensiunea și profunzimea întrebărilor, împlinirea faptelor și, când a fost cazul, să declanșăm sirena de alarmă.

Dacă ar fi să refaceam în aspectele definitorii acest an al bibliotecilor, primul din această nouă vîrstă pe care cu toții o trăim, am putea spune că a fost un an în care s-au pus bazele unui nou statut profesional prin reînființarea, la două palieri, a învățământului bibliotecar și prin organizarea asociațiilor de bibliotecari din învățământ și din rețeaua publică, premise nu numai pentru o altă conștiință de sine a profesiei, ci și pentru o altă recunoaștere socială, s-a reconsiderat, din perspectivă democratică, funcția lecturii publice prin repunerea în reală activitate a bibliotecilor comunale asigurate cu personal remunerat în acest scop și cu alocații bugetare normale pentru o firească dezvoltare și menținere în actualitate a colecțiilor; s-a conferit investiția de drept a Bibliotecii Centrale de Stat ca bibliotecă națională; s-a regândit într-un sistem național de informare coerent și funcțional articolat locul de drept al bibliotecilor, ca și rolul lor formativ în cadrul școlii românești de toate gradele; s-au desființat tabu-urile și s-a ridicat obrocul de pe acele valori din patrimoniul bibliotecilor pînă mai ieri interzise și s-au deschis granițele către cultura lumii. Granițele s-au deschis și pentru specialiștii bibliotecilor ieșiți în lume pentru a descoperi, recupera și a-și apropria toate progresele profesiei, după cum și lumea a venit către noi bucurîndu-ne de generoase donații și de atenția unor înalte personalități — de la dl. Federico Mayor, directorul general al UNESCO, prezent la începutul anului în țara noastră pentru a lansa un apel pentru reconstrucția Bibliotecii Centrale Universitare, la dl. Gust van Wesemael, secretar general al FIAB care spre sfîrșitul anului s-a întîlnit cu cele

două asociații de bibliotecari, a ținut o prelegere studenților în bibliologie și a onorat cu prezența sa Centenarul Bibliotecii „V. A. Urechia” din Galați. Centenarul bibliotecii gălățene a fost de fapt o sărbătoare a tuturor bibliotecilor din țara noastră, precum, în decembrie, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” din Iași, căutînd adîncile rădăcini ale prestigioaselor ei colecții, a adus în fața țării și a lumii atestatul unei culturi naționale perene, de autentică factură europeană. Și șirul împlinirilor nu se oprește aici, de-ar fi să mai adăugăm fie și numai renașterea revistei noastre, chiar dacă actul de justiție operat în acest sens nu a fost întărit printr-o protecție corespunzătoare în aspra luptă ce se dă pe piața presei pentru cîștigarea spațiului tipografic cucerit, singura monedă a noastră, din păcate nu liber convertibilă (!) fiind cea a utilității incontestabile a demersului nostru publicistic.

Dar asupra consecințelor acestei sări de fapt vom reveni, nu înainte de a spune că prin aceasta am inaugurat și lista neîmplinirilor bibliotecare, a așteptărilor neonorate, a deziluziilor. Pentru că există și o asemenea listă. Pe ea se înscrie în primul rînd „bătuta pe loc” în domeniul legislației ce ne interesează, decurgînd dintr-o „atavie” ruptură între rețele și din vocația titanică a unor persoane, altfel de bună intenție, care s-au angajat exclusiv în această inițiativă legislativă, ceea ce a împiedicat conlucrarea și finalizarea într-un timp optim nu numai a mult așteptatei Legi, ci a întregului pachet de legi vitale pentru existența instituției bibliotecare. Easperierea ce însoțește această așteptare a făcut posibilă și o păgubitoare tentație a jumătăților de măsură: varianta „dețer” sau chiar „hotărîre” guvernamentală sau „Ordinul ministrului” (pentru depozitul legal), acesta chiar finalizat.

Departamentalismul, interesele de grup și nu cele generalizate la nivelul profesiei au împietat și asupra adoptării unui statut profesional putînd avea valoare de argument în stabilirea criteriilor legate de încadrare și salarizare în activitățile de bibliotecă.

Au fost însă și necazuri de dincolo de noi. Să notăm o adevărată ofensivă împotriva bibliotecilor din partea unor factori destul de diverși, doritori a le deposeda de localuri pentru a le da o folosință mai lucrativă sau mai spiritualizată, trafîcîndu-se influențe uneori determinate în acest sens, cu consecințe dramatice, ca la Constanța, la Brăila, la Baia Mare și nu numai. Construcția Bibliotecii Naționale a stagnat, în schimb se exercită o permanentă presiune asupra spațiilor ei de depozitare.

Ca urmare a unei suite de restructuringi și reorganizări, în lumina unei noi optici asupra mișcării



Biblioteca Județeană Tulcea, una dintre puținele construcții noi ridicate intru slujirea lecturii publice.

sindicale, o întreagă rețea, cea a bibliotecilor aferente, se află într-o acută stare de criză și degingoladă cu o rezolvare încă greu de întrevăzut.

O producție editorială haotică, în care activitatea celor cîteva sute de edituri particulare s-a desfășurat fără alte orgolii decît de imoogărire rapidă, înregistrîndu-se, e drept, cu unele excepții — puține, dar care deja încep să se decanteze —, lipsite însă și acestea de canale de informare și de difuzare coerente, a caracterizat piața cărții. Bibliotecile s-au confruntat în acest context cu mari probleme de fond (dar și de mijloace) în păstrarea caracterului științific al procesului de dezvoltare a colecțiilor într-o perspectivă clară și cu probleme specifice în asigurarea bibliografiei locale. Nu mai puține semne de întrebare metodice și practice a ridicat și explozia presei românești marcată de aritmicități, sucombări și modalități de difuzare aleatorii.

Și iarăși lista neîmplinirilor și poticnelilor ar putea continua, dar ne vom opri pentru a o încheia la aspectele peisajului uman al profesiei, bulversat și el, cu efecte mai ales asupra funcționării mecanismelor complexe pe care le constituie instituțiile bibliotecare, prin pensionări masive, dar și prin transferări, „degradări” etc. Pe mine, mărturisesc, m-a afectat și în plan sentimental. Prea mulți au fost cei din marea noastră familie de care ne-am despărțit fără „bună ziua”,

fără „mulțumesc” după ce ani de zile ne-au fost tovarăși de drum. Ștafeta s-a schimbat din mers, profesionalizarea se face tot astfel, dar nu e mai puțin adevărat că mulți din noii veniți sint deja „de-ai noștri”.

Acesta a fost anul bibliotecilor românești în marile lui trăsături definitorii. Astfel s-a scurs și s-a umplut de evenimente mari și mici timpul cuprins pe durata ianuarie-decembrie 1990.

Dar pentru noi, cei ce realizează revista „Biblioteca”? Sentimentul cu care l-am încheiat nu e deloc stenic. Am pornit cu entuziasm, dornici să fim alături de bibliotecari și biblioteci în noua lor existență, să le fim utili și un adevărat instrument de lucru, dar dincolo de noi au funcționat, mai puternice, legile încă neștiute ale „economiei de piață”, cu inerentele procese ale liberalizării inițiativelor, dar și a prețurilor în jocurile de „bursă” subterane, cum arătam, „moneda” cu care am negociat noi neavînd căutare. Astfel timpul nostru și-a pierdut valoarea reală, intrînd din start sub semnul relativității și în loc să fim, cum am vrut, cum era firesc, o revistă pentru azi și pentru mine, prin fiecare din cele 12 numere deja apărute am devenit mai mult o mărturie istorică, o revistă despre ieri.

Cu amărăciune, cerem tuturor colaboratorilor și cititorilor noștri iertare și intrăm în 1991 cu speranța că va fi un an mai norocos.

Ioana LUPU

**Timpul bibliotecilor,  
timpul nostru**



## VIAȚA BIBLIOTECILOR Eveniment

# O adevărată „sărbătoare a cărții“

Alba Iulia, 23—25 noiembrie 1990

Cea de-a XI-a ediție a sesiunii științifice Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare, conservare — restaurare, valorificare — organizatori: Ministerul Culturii, Direcția Muzeelor și Colecțiilor, și Muzeul Unirii Alba Iulia — a purtat pecetea evenimentului ce a marcat istoria patriei noastre: Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. Lucrările sesiunii naționale, la care au participat 120 de cercetători și specialiști în domeniul cărții vechi, cadre universitare, bibliotecari, muzeografi, arhivari ș.a., s-au desfășurat pe parcursul a trei zile. Cercetătorii români, la care s-au adăugat colegii și prietenii din Moldova de dincolo de Prut, au onorat nu numai desfășurarea lucrărilor în plen și pe secțiuni, în funcție de problematica propusă de organizatori, ci și

vernisaajul expozițiilor Restaurare — știință și creație — cărți documente — hărți și Alba Iulia și Blajul — vechi centre tipografice. La aceste expoziții, care s-au desfășurat în „Sala Unirii“, s-a adăugat lansarea volumului dr. Eva Mârza, Doina Dreghiciu, Cartea românească veche în județul Alba (secolele XVI—XVIII). Catalog. Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei, 1989. Lucrarea a fost prezentată, în fața participanților la sesiune și a unui public numeros iubitor de istorie, de către domnul Daniel Barbu, directorul Editurii „Meridiane“.

Deschiderea lucrărilor sesiunii științifice a avut loc în sala mare a Casei de cultură a sindicatelor, beneficiind de participarea prof. univ. dr. doc. Ion C. Chițimia, Universitatea București, care a prezentat comunicarea Ștefan cel

Mare — ctitor de carte românească. Dr. Gabriel Ștrempel, director adjunct al Bibliotecii Academiei Române, a susținut o pertinentă comunicare Alba Iulia, Sebeșul și Blajul în istoria tiparului românesc, oferind și o excelentă încadrare politică a fenomenului de cultură și civilizație românească conturat de cărțile editate în cele trei oficine tipografice.

Practic, lucrările sesiunii s-au desfășurat pe șase secții: 1. Marea Unire — premise, împlinire, ecouri; 2. Conservare — restaurare; 3. Cartea românească veche, manuscrise; 4. Carte străină rară; 5. Bibliofilia, Mari colecții; 6. Arta tiparului. Miniatura. Legătura artistică de carte.

Din comunicările susținute în cadrul primei secții — MAREA UNIRE — PREMISE, ÎMPLINIRE, ECOURI — menționăm: Veluța Făgurel (Biblioteca „V.A.Urechia“ — Galați), Cartea românească veche din Biblioteca „V.A.Urechia“ în slujba unității de neam și limbă; Florin Sabău (Muzeul Literaturii Române București), De la „Deșteaptă-te române“ la „Mai suna-vei dulce cor“. Pentru mine vreodată? sau permanența înfăptuirii unui ideal istoric — Marea Unire; Aurelia Florescu (Muzeul Olteniei Craiova), Date noi despre proclamația pentru desființarea iobăgiei, dată în anul 1785 (o foaie volantă); Olivia Strachină (Direcția Generală a Arhivelor Statului), Prezențe dacice într-un muzeu roman din Apulum, reproduse în documente străine din secolul al XVIII-lea; Ioan Pleșa (Arhivele Statului Filiala județului Alba), Personalitatea și acțiunile lui Mihai Viteazul comentate într-un articol din anul 1861 al mitropolitului Alexandru Sterca Șuluțiu; Daniela Lucia Aramă (Biblioteca Academiei Române București), Din războiul pentru reîntregirea neamului; mărturie de pe o Evanghelie de Neamț din 1858; Maria Feștea (Complexul Muzeal Județean Mureș), Insemnări referitoare la Unire pe cărți românești vechi; Luana Popa (Muzeul de Istorie Brașov), Marea Unire în mărturie inedite brașovene; Maria Ioniță (Muzeul Național de Istorie al României), Mărturie documentare din patrimoniul Muzeului Național privind participarea Crucii Roșii Române la războiul pentru întregirea neamului; Gabriela Dumitrescu (Biblioteca Academiei Române), Valeriu Braniște — corespondență referitoare la Unire; Emil Păunescu (Muzeul Județean Giurgiu), Cartografia Unirii.

Concluziile pe marginea lucrărilor susținute la secțiunea CONSERVARE-RESTAURARE au subliniat importanța științifică și practică a comunicărilor: dr. Florea Oprea (Direcția Generală a Arhivelor Statului), Preocupări internaționale actuale și de perspectivă privind restaurarea și conservarea cărții și do-

cumentelor istorice; conf. univ. dr. Sorin Ciovică (Universitatea „Al. I. Cuza“ Iași), Maria Geba, Ana-Maria Vlad, Doina Manea (Complexul Muzeal Iași), Considerații privind testarea în conservare — restaurare a hirtiei indigene tip „japoneză“; Barbu Aurel Pandele (Muzeul Național de Istorie al României), Prezentarea detaliată a unor laboratoare de restaurare a hirtiei din Olanda; Mihaela Popa, Doina Prisecari (Biblioteca Națională București), Restaurarea obiectelor de dimensiuni mari; Reghina Obrad (Muzeul Banatului Timișoara), Tratatamentul și consolidarea filelor de carte cu grad avansat de deteriorare; Jeana Diamandescu, Maria Cruțu (Biblioteca Națională), Sisteme individuale de protejare a cărților și documentelor; Velinca Petcu (Muzeul Banatului), Restaurarea legăturii la Triod — 1646; Cornel Tatai-Baltă (Muzeul de Istorie Blaj), Gabriela Mircea (Muzeul Unirii Alba Iulia), Legăturii tipografice de la Blaj (1787—1821).

Indiscutabil, una din secțiile sesiunii care s-a bucurat de legitim interes din partea participanților a fost CARTEA ROMÂNEASCĂ VECHIE, MANUSCRISE. Experiența la scară națională, dobândită de cercetători ca și bucurat de îndrumările din Bibliografia Românească Veche, și bogăția unor colecții și bibliofili în exemplare din cartea românească veche explică numărul relativ mare al comunicărilor. Au atras atenția, prin informația prezentată, comunicările susținute de: prof. univ. dr. doc. Gheorghe Mihăilă (Universitatea București), Oca mai veche carte tipărită în limba română, păstrată până astăzi: Tetraevanghelul slav-român de la Sibiu (1551—1553); Eugen Pavel (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară Cluj), Mihai Istvanovici, tipograful „literat“ de la Baigrad; Maria Basarab (Muzeul Județean de Istorie Deva), Tipăriți balgrădene din secolul al XVIII-lea în slujba ideii de unitate culturală; dr. Cătălina Velculescu (Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu“ București), O altă „Pildă a Mărgăritărilor“ în literatura română veche; dr. Ioana Cristache Panait (Institutul de Istoria Artei București) Sensul atributului „de mosie“ al cărții românești vechi; Eva Isac, Viorica Andrei (Muzeul Județean Gorj), Cartea românească veche fi-nărită la Blaj, aflată în colecțiile județului Gorj; dr. Alexandru Ligor (Direcția Muzeelor și Colecțiilor București), Cercetarea și catalogarea vechilor tipăriți românești conservate în colecții străine; Ana Selejan (Biblioteca „Astra“ Sibiu), Transilvania în cronică sească (Marlin Felmer, Primae lineae M. Principatus Transilvaniae, Cibinii, 1780); Mariana Iova, Adriana Mitu (Centrul de Informatică, Memorie și Sinteză Culturală

— Ministerul Culturii), Catalogul colectiv național al cărții românești vechi — componente ale sistemului automat de redactare; prof. univ. dr. Radu Florescu (Direcția Muzeelor și Colecțiilor), Un registru de vizitatori ai Muzeului Național de Antichități; conf. univ. dr. Mihai Mîtu (Universitatea București), Cărți românești vechi în bibliotecile poloneze; Alexandru Gaiță (Arhivele Statului Filiala județului Buzău), Circulația cărții vechi moldovenești la Curbura Carpaților; Elena Dima (Direcția Generală a Arhivelor Statului), „Date de istorie socială“ și „cronologia“ arhimandritului Ghenadie Pirvulescu; Constantin Mălinaș (Biblioteca Județeană Bihor — Oradea), Conscrierea cărții românești vechi din Bihor în anul 1939; Vilică Munteanu (Arhivele Statului Filiala județului Bacău), Cartea românească veche — izvor de cunoaștere istorică.

Secția CARTE STRAINA RARA a fost onorată de citeva interesante comunicări, chiar dacă numărul lor a fost restrins în comparație cu situația de la secția precedentă. Ne aducem aminte, cu plăcere, de comunicările: Doina Năgler (Muzeul Brukenthal Sibiu), Proveniența colecției de incunabule a Bibliotecii Brukenthal (pe baza însemnărilor de proprietate); Ioan Mircea (Arhivele Statului Filiala județului Alba), Mărturie despre luptele antiotomane purtate de Iancu de Hunedoara pe meleaguri românești, consemnate într-un incunabul german; Silvia Dumitru (Biblioteca Centrală Universitară Cluj Napoca), Repere pentru circulația operii profesorului Bisserfeld în tipografie elzeviriană; Monica Tătușescu (Biblioteca Județeană Brașov), Ediții „aldine“ în bibliotecile documentare ale Brașovului; Liana Mocanu (Biblioteca Academiei Filiala Cluj), O frobeniană de excepție; opera sfântului Cyprianus în ediție Erasmus la Biblioteca Filială Cluj a Academiei Române; Lizica Papoiu (Muzeul Militar Național București), Ediții reverberând în patrimoniul Muzeului Militar Național; Ana Andreescu (Oficiul pentru Patrimoniul Cultural Național al Municipiului București), Comentarii asupra unor cărți rare din secolul al XVI-lea; dr. Ștefan Olteanu (Institutul de Arheologie București), Tehnologia minieră în imaginile vechilor cărți (secolele XVI—XVII) din Euronă centrală răsăriteană și de sud-est; Maria Dulgheru (Muzeul de Istorie Ploiești), Un manuscris latin din secolul al XVI-lea în biblioteca Muzeului de Istorie Ploiești; dr. Constantin Șerban, Mirela Pavel (Institutul de Istorie „N. Iorga“ București), Știri despre români în cartea străină din secolul XVI aflată în Biblioteca lui Nicolae Iorga; Dan Lăzărescu (Biblioteca Județeană Arad), Prizonieri francezi republicani în

cetățile din vestul României. Mărturie contemporană; Radu Ionescu (Biblioteca Academiei Române), Palatul necunoscut al conteței de Bearne.

De o numeroasă și selectă participare s-a bucurat secția BIBLIOFILIE — MARI COLECȚII, deosebită prin varietatea și consistența comunicărilor susținute. Exemplificăm, în acest sens; Daniel Barbu (Editura „Meridiane“ București) Bibliotecii și lecturi în Tările Române la sfârșitul vechiului regim (sec. XVIII); dr. Paul Păltănea (Biblioteca „V. A. Urechia“ Galați), Completări la biblioteca stolnicului Constantin Cantacuzino și a familiei Mavrocordaților — exemplare din Biblioteca „V. A. Urechia“; dr. Grigore Ploșteanu (Tirgu Mureș), Întemeietorul bibliotecilor ambulante din Transilvania — Grigore Maior; Olimpia Mitric (Muzeul Județean Suceava), Mari deținători de valori bibliofile din județul Suceava: Mănăstirea Dragomirna (colecția de carte românească veche și manuscrise românești); Rodica Elena Colta (Muzeul Județean Arad), Bibliotecile castelelor de la Bulci și Căpîlnas — încercare de reconstituire; Violeta Ghelmez (Muzeul Județean Vilcea), Cărți rare în colecții vilcene; Dan Jumară (Arhivele Statului Filiala județului Iași), Cronicarul „Junimii“, 1877—1938; Liviu Papuc (Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu“ Iași), Subbibliotecarul Eminescu. Note pe baza unor noi manuscrise inedite; Gabriela Nitulescu (Muzeul Județean Dimbovița), Corespondență literară inedită din colecția Muzeului Județean Dimbovița; Silvia Dumitru (Biblioteca Centrală Universitară Cluj), Canonicele Augustin Bunca. Date inedite în documente; Doru Bădără (Biblioteca Centrală Universitară București), O carte regăsită; Ioan Spătan (Biblioteca Academiei Române), Memoriile inedite ale lui Ștefan Popescu, Prezentare și considerații.

ARTA TIPARULUI, MINIATURA, LEGATURA ARTISTICA DE CARTE a fost, sub raport organizatoric, ultima secție a sesiunii. Comunicările prezentate în cadrul ei au dovedit varietatea preocupărilor de cercetare și de valorificare ale colegilor. S-au impus, prin noutatea investigațiilor, comunicările: dr. Claudiu Paradaiser, Maria Paradaiser (Complexul Muzeal Iași), Tetraevanghelul de la Humor (1437) — istoricul circulației și ipoteze referitoare la miniatura votivă a lui Ștefan cel Mare; Tezeza Sinigalia (Institutul de Istoria Artei București), Scriptoriul de la mănăstirea Hurez și tradițiile sale artistice și spirituale; Violeta Barbu (Institutul de Lingvistică București), Un miniaturist din epoca brîncovenească: Popa Nicolae; Dragoș Morărescu (Uniunea Artiștilor Plastici București), Xilografura



## Evoluții contradictorii și incertitudini în investițiile culturale

După mulți ani putem vorbi de investiții în cultură? De acele investiții în obiective culturale atât aminate, de care societatea românească are stringentă nevoie? Situația precară a finanțelor țării nu permite lansarea în proiecte noi, costisitoare, ci numai în continuarea celor începute sau a altora afectate puternic de evenimentele din decembrie '89. În această situație se află în Capitală Muzeul de Istorie și Biblioteca Națională, mari edificii începute în anii anteriori, precum și Muzeul de Artă și Biblioteca Centrală Universitară, ambele cu severe distrugerii, care le făceau improprie funcțiilor respective. Toate acestea se află în atenția factorilor de decizie, unele având lumina verde de refacere sau continuare încă de anul trecut. Ne preocupă, în însemnările de față, din motive lesne de înțeles, evoluția lucrărilor la cele două biblioteci reprezentative pentru viața publică a țării, drept pentru care ne-am deplasat pe cele două șantiere bucureștene.

„Avem bunăvoință și oameni”

Trecătorii s-au familiarizat cu șantierul din inima Capitalei. Imediat după revoluția din decembrie 1989 sentimentul aproape unanim al refacerii edificiului distrus de furia oarbă a celor ce au sperat să salveze dictatura distrugând cărțile a impus rapid un plan de refacere a Bibliotecii Centrale Universitare, mai mult, de modernizare și extindere a ei. S-au promis în acel moment numeroase ajutoare din străinătate, cu concursul larg al UNESCO. Astfel că într-un timp record clădirea s-a acoperit de

schele și lucrările au început efectiv. Bucureșteanul obișnuit nu pare în înregistra progresele notabile în derularea lucrării, cu toate că șantierul dă semne vizibile de viață. Șeful șantierului, dl ing. Dan Georgescu, nu împărtășește acest punct de vedere și ne asigură că și anul trecut, cu atât mai evident anul acesta, lucrările avansează. Sint întrunite aproape toate elementele finalizării în termenul stabilit a unei investiții mult mai ample și mai complicate decât lăsa să se vadă din afară. Există altfel spus bani (numai anul acesta trei sute milioane de lei), materiale și, mai ales, sublinia interloctorul nostru, oameni și bunăvoință. Și dacă lucrările nu merg chiar cum se dorește, e pentru că activitatea desfășurată este mult mai amplă și mai complexă decât ne imaginăm îndeobște. La B.C.U. nu se desfășoară numai o lucrare de restaurare — în orice condiții dificilă, cu atât mai mult în cazul unui monument arhitectonic cum e cel în discuție — de consolidare și modernizare, ci și una mult mai cuprinzătoare, care implică noi construcții cu volum și valoare ridicate.

Pentru a-i vedea dificultatea și complexitatea, se cere să vorbim mai întâi de mărimea lucrării. Șantierul e alcătuit de fapt din trei construcții distincte: a. fosta clădire a B.C.U. distrusă aproape în întregime de urgia focului (cu excepția aulei rămasă ca prin minune neatinsă); b. clădirea vecină (fosta direcție a V-a) preluată de Ministerul Învățământului de la Ministerul de Interne și c. un corp nou atașat vechii biblioteci pe actualul spațiu al Grădinii Boema care va adăposti săli de lectură și principalul depozit al noului așeză-

mint. Se află, în diverse stadii, obiective cu particularități constructive, dar și cu finanțări distincte, ce au fost abordate fiecare în parte. Cele mai avansate sînt lucrările la vechea clădire a B.C.U. unde cei 320 de oameni de înaltă calificare (interloctorul nostru sublinia că aici nu mai muncesc „necalificați”) au atacat aproape întreaga gamă de lucrări, de la fundații la acoperiș. Nevoile de restaurare și consolidare au impus soluții îndrăznețe, capabile să restituie în tocmă clădirea. Se lucrează pe baza unui proiect și a finanțării definitive aprobate la o operație dificilă: turnarea pereților murați concomitent cu consolidarea structurilor de rezistență. Operația constă în cojirea (chiuretarea — spun specialiștii) pereților de tencuială, continuată cu raderea a cinci centimetri în profunzimea pereților pentru a înlătura stricăciunile produse de foc și apă. Apoi pe întreaga suprafață, la interior și exterior, se aplică o coajă de beton armat unită de un caroiaj metalic ca într-un adevărat corset. Într-o primă etapă se lucrează în interior, urmînd apoi exteriorul; în final zidul se va îngroșa cu cinci milimetri, vechile spații se respectă iar aspectul exterior nu se modifică. Ritmul de înaintare este destul de lent, lucrarea se face pe suprafețe mici și într-o singură zonă, din motive de rezistență și stabilitate ale construcției. Concomitent, toate planșeele actuale se înlocuiesc cu planșee de beton armat. Acoperișul din ardezie, va fi înlocuit — din lipsa materialului original — cu tablă de respectă forma și dimensiunile inițiale.

S-a trecut, concomitent, la confecționarea structurilor, a decorațiilor din piatră și marmoră în atelierul propriu. Constructorii estimează că la sfîrșitul acestui trimestru se vor încheia lucrările de structură la vechea B.C.U. și se vor începe susținut cele de finisaj în special la fațadă, cu speranța că la sfîrșitul anului fatada să recapete înfățișarea originală. Pentru interioare lipsesc încă proiectele de finisare, motiv pentru care atelierul de ipsosare nu e folosit la capacitate. Lipsa proiectelor, inclusiv la timolărie, mobilier și instalație întîrzie derularea operațiilor pe un front larg, cu tot personalul disponibil. Constructorii înțeleg dificultatea arhitecților (sef proiect, arhitect Petru Zvoboda) nevoiți să refacă totul după fotografii și schițe vechi, dar, în același timp, apelează la urgențarea rezolvării acestor probleme pentru ca cel puțin vechea clădire a B.C.U. să poată fi predată beneficiarului la începutul anului viitor pentru înzestrarea specifică. În ciuda unor obstacole reale, șantieristii depun eforturi calificate stăruitoare pentru a avansa spre finalizare. Ei au ținut să remarce în mod deosebit că munca

lor nu are numai dimensiuni tehnice, ingineresti de acuratețe și precizie maximă, ci și una sentimentală și morală. Oamenii de înaltă calificare au făcut și vor face pe mai departe munci mult sub pregătirea lor, dar absolut necesare în buna desfășurare a lucrărilor. Este o participare de suferință, partea frumos dezinteresată a activității lor, la reconstrucția și dezvoltarea acestui edificiu monumental de cultură.

Dacă în cazul vechii B.C.U. lucrările avansează acceptabil, celelalte două părți sînt mult rămase în urmă. Vechea clădire cedată bibliotecii își așteaptă încă proiectul de consolidare și restaurare. Institutul de proiectări „Carpați” nu pare a se grăbi la fel cum procedea și cu noua investiție din actualul spațiu al grădinii Boema. Proiectul inițial al unei clădiri cu 8 nivele nu a fost admis de comisia de sistematizare a Capitalei, care a cerut să „coboare” cu două nivele, pe care să le transfere sub pămînt. Solicitarea creează mari probleme tehnice deoarece pătrunde sub pinza de apă freatică dificil și mai ales foarte scump pentru a fi stăpînită. Pînă la adoptarea unei soluții definitive constructorii se văd nevoiți să-și caute alte șantiere pentru a-și folosi capacitățile. În aceste condiții e greu de presupus că cele 300 milioane de lei alocate în acest an se vor regăsi în lucrări fizice care vor înzei în final capacitatea acestei moderne instituții de cultură. Deci bani există, oameni de asemenea, materiale și multă bunăvoință asociată priceperii. Lipsesc însă o serie de decizii în proiectare, fără de care toate celelalte rămîn simple promisiuni

„Un an pierdut! Despre acesta...”

Pe cheiul Dîmboviței, cam pe unde se afla vechiul Institut de medicină legală, se înalță masivă, monumentală, noua clădire a Bibliotecii Naționale. Ea se oferă privirii cu parte din fațade deja finisate, cu o parte a timolăriei montate, cu geamuri cîndva întregi, acum sparte de nu se știe ce forță oarbă. Lăpîită de aceasta se află o altă clădire aparținînd I.N.I.D. în stadiul de structură, desi formează un singur complex. Totul pare părăsit și uitat de constructor și de beneficiar. Materiale aruncate pe afară, la dispoziția oricui în lipsa unei incinte împrejmuite, interioare abandonate, lipsa de perspectivă clară. Cel puțin așa pare la prima vedere. Totuși, șeful șantierului dl ing. Nicolae Șebian ne asigură că acest proiect de mare amploare — estimările inițiale depășeau miliardul de lei — în suprafață de cca 8 000 mp are 90 la sută din structuri, 40 la sută com-

partimentări, 80 la sută fațade și 60 la sută acoperiș executate. Sînt cifre promițătoare, dar ritmul în care se înaintează nu dă mari speranțe constructorilor. De la 15 noiembrie 1990 pînă la data documentării noastre, 11 februarie 1991, nu s-a lucrat și nici nu se poate preciza cînd se vor relua lucrările. Anul trecut a fost un an pierdut pentru constructori din multe și obscure motive. Unele din acestea au fost „descifrate” de dirigintele șantierului dl ing. Titus Răuță, care consideră că se merge totuși în direcția bună. S-a intrat în legalitate, după o perioadă incertă cauzată de caracterul de „lucrare exceptată” al întregii construcții. Biblioteca Națională se construia după „indicații”, după schițe provizorii modificabile, după capriciile dictaturii. Abia acum se poate spune că lucrarea se află în planul investiției pentru continuarea cu prioritate. S-a găsit și un beneficiar, cel firesc, Ministerul Culturii, prin trustul „Domus”. Se pare că lucrurile încep să se miște, mai ales că Ministerul Finanțelor a dat un prim aviz favorabil continuării lucrării. Se așteaptă semnătura dlui prim-ministru.

Totuși — subliniază beneficiarul — mari semne de întrebare persistă și după această promisiune timidă. Costul estimativ al lucrării depășea în vara trecută un miliard de lei. Se preconiza ca în trei ani să se încheie, alocîndu-se circa patru sute milioane lei în fiecare an. Or, pentru anul în curs, s-au promis, deocamdată, o sută de milioane de lei, ceea ce, la estimările de cost vechi, ar fi făcut ca peste zece ani primii cititori să poată solicita cărți din bibliotecă. Dacă se ia în calcul urecarea vertiginosă a tuturor prețurilor, cifra s-ar amplifica cu decenii bune. Întîrzierea aprobării investiției creează probleme în lent. Proiectantul, Institutul „Carpați” nu poate avansa cu proiectele, constructorul nu-și cheamă oamenii risipiți la alte obiective, nu poate contracta materiale și echipamente, beneficiarul nu are cu ce să plătească. Anul trecut, pentru lucrările executate — foarte puține — constructorul nu și-a primit drepturile cuvenite, reușind să-și plătească doar munca, nu și materialele. Cercul vicios se menține. Cine îl poate descilci, pentru că sperăm că nimeni nu se mai îndoieste de necesitatea finalizării construcției Bibliotecii Naționale? Anul pierdut pentru această investiție nu trebuie să se mai repete. Dificultățile sînt mari, dar o corectă alegere a priorităților impune de la sine continuarea acestei lucrări, pe cît de monumentală, pe atît de profund necesară progresului spiritualității românești.

Emil VASILESCU



Nivelul culturii generale a nației nu-l poate ridica nimeni cu umărul — timpul și munca umplu neajunsurile.

MIHAI EMINESCU  
(Opera politică, I, 401)

## Lectura, biblioteca publică și tineretul

Biblioteca reprezintă coloana vertebrală a unei culturi. Lumea modernă nu poate fi edificată fără bibliotecă, fără carte. Iar exemplul țărilor dezvoltate este peremptoriu. După cum nu mai puțin semnificativ este rolul jucat de bibliotecă și de carte în afirmarea României moderne, în susținerea direcțiilor vitale ale culturii și spiritualității românești.

O bibliotecă, cu deosebire bibliotecă publică, există și prin cititorii săi. De aceea, cunoașterea profilului publicului cititor este

absolut necesară. Această idee a stat la temeiul unei investigații întreprinse în București, pe un lot de 251 tineri: elevi de liceu (59 la sută), muncitori (20 la sută), tehnicieni (5 la sută), intelectuali (11 la sută), funcționari (4 la sută). Predomină subiecții care au sub 20 de ani. După cum se poate observa, lotul cercetat nu reflectă cu rigurozitate structura tinereții bucureștean, dar exprimă ponderea unor categorii socioocupationale ca public al bibliotecilor în anul 1987.

O primă concluzie desprinsă din datele sondajului se referă la timpul de lectură. Astfel, mai mult de jumătate din tineri declară că citesc zilnic, 12 la sută de mai multe ori pe săptămână, iar 26 la sută numai când au timp, 8 la sută când au cartea dorită. Pentru cei aproape 50 la sută din tineri care nu citesc zilnic și chiar pentru cei care se rezumă la ziare și reviste, lectura este ceva ocazional. Richard Hoggard în lucrarea sa „Cultura săracului” numea acest tip de lectură „consum nonșalant”, diferit de capacitatea unei judecăți de valoare și folosind doar pentru a îmbrăca timpului morți ai existenței. Întâlnirea cu cartea este doar un episod pasager, expresie și a motivației pentru lectură. Din cercetarea noastră rezultă că nici un motiv nu deține pondere absolută. Subiecții citesc pentru: a se instrui — 29 la sută, informare — 25 la sută, formarea culturii generale — 23 la sută, dezvoltarea gustului pentru frumos — 16 la sută, nevoia de a se distra — 5 la sută.

În principiu, există două tipuri de motivații diferite, care atrag după sine două comportamente fundamentale, denumite de Robert Escarpit în lucrarea sa „Foamea de lectură” comportament obiectiv și comportament proiectiv. Comportamentul obiectiv îi corespund răspunsuri ce indică instruirea și informarea, iar în acest caz cartea este percepută ca o sursă de informații din care tinerul poate extrage ceva. Comportamentul proiectiv se referă la nevoia de distracție sau la calitatea cărții de a captiva și emoționa și este evident caracteristic sexului feminin, mai mult decât celui masculin.

De aici rezultă cel puțin două modalități de a oferi cartea pentru ca să aibă șansa de a fi cerută și acceptată. Prima presupune faptul că ea răspunde unei problematice reale a publicului, enunțând-o în termeni și cu un limbaj accesibil acestui public. A doua modalitate de a oferi cartea este ca ea să beneficieze de o incertitudine de interpretare, astfel încât să poată primi toate visele, toate aspirațiile și, în același timp, să fie un teren în care cititorul să-și poată trăi propria aventură.

Din opțiunile de lectură ale tinerilor rezultă tocmai comportamentul proiectiv prioritar, reflectat în preferința pentru cartea de aventuri — 18 la sută, poezie — 14 la sută, cartea cu tematică istorică 11 la sută și cartea de că-

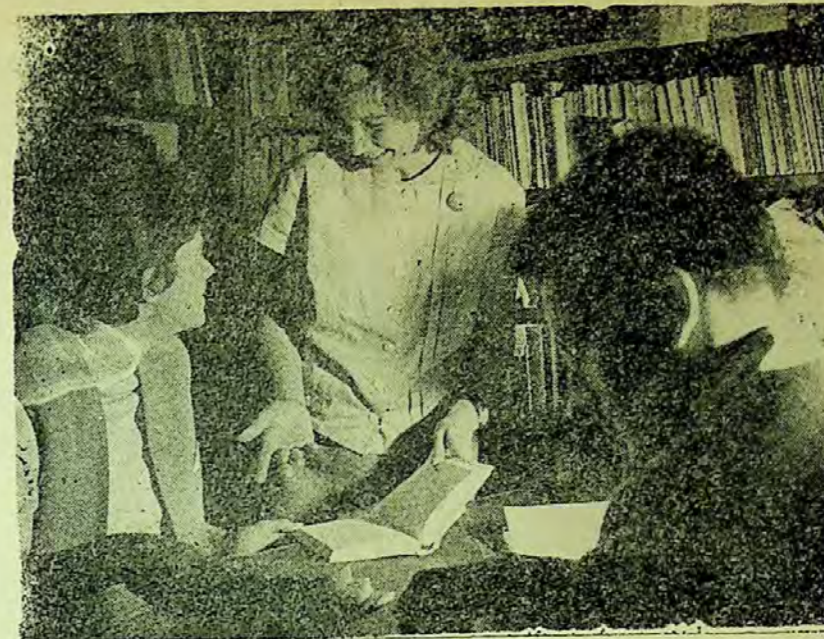
\* O altă cercetare, realizată în 1989, relevă următoarele motive: formarea culturii generale — 31 la sută, înțelegerea universului — 8 la sută, divertisment — 13 la sută, informare în progresie — 26 la sută, curiozitate — 19 la sută.

lătorii — 8 la sută. Un număr mic de subiecți sînt preocupați de cartea științifico-fantastică — 4 la sută. Un procent infim citesc cărțile de artă-teatru, cu tematică social-politică, cartea de memorii. Se verifică, în sondajul nostru, polaritatea comportamentală definită de Escarpit prin aceea că persoanele de sex masculin citesc mai mult cartea de istorie, științifică și tehnică, iar cele de sex feminin cartea cu tematică de dragoste, de călătorii și de poezie. Corelind preferințele pentru genul de carte cu ocupația subiecților, vom remarca interesul mai mare la tinerii muncitori pentru cartea de călătorii și cu tematică de dragoste, la elevi pentru cartea de aventuri și cea cu tematică de dragoste, la tehnicieni și intelectuali pentru cartea tehnică și științifică.

Cu toate că aproape toți tinerii investigați se pregătesc sau lucrează deja în profesii tehnice, ei se interesează în primul rînd de cartea beletristică, adică de acea carte ce abordează probleme general-umane, concluzie ce trebuie analizată nuanțat, pentru că tinerii nu sînt orientați unilateral în lectura lor. O parte dintre ei consideră că toate genurile de carte contribuie la dobîndirea cunoștințelor necesare în exercitarea profesiei. Foarte puțini tineri sînt de părere că nici un tip de carte nu-i ajută în activitatea lor profesională. Pe genuri, se constată că 21 la sută apreciază de mare utilitate în activitatea profesională cartea tehnică, 17 la sută — cartea beletristică, 16 la sută — cartea științifică, 10 la sută alte genuri, iar 4 la sută — cartea social-politică. Fetele consideră cartea beletristică ca fiind utilă în profesie, iar băieții cartea tehnică și științifică.

Lectura este dependentă și de modul cum locul de muncă sau învățătura stimulează dobîndirea de noi cunoștințe prin lectură. 60 la sută dintre tineri consideră că locul de muncă este favorabil însușirii de cunoștințe prin lectură. 35 la sută dintre ei apreciază mai mult negativ influența cadrului de muncă sau învățătura. Chestiunea este de maximă importanță pentru că vizează o anumită mentalitate despre lectură, dar și despre influența inadecvată a locului de muncă asupra lecturii. În viziunea unor tineri, lectura este percepută pragmatic-utilitarist, concepînd o legătură nemijlocită între mediul de muncă și carte. Pe de altă parte, este exprimată insatisfacția față de posibilitățile de la locul de muncă pentru valorificarea cunoștințelor lor.

Pentru un număr însemnat de tineri, lectura este însoțită de conspecte sau fișe. 24 la sută dintre ei iau note numai cînd citesc cărți de specialitate, 22 la sută



Cînd citim prea iute sau prea încet, nu înțelegem nimic.

PASCAL

Citește totdeauna (autorii) consacrați, și dacă uneori vei voi să te îndrepti spre alții, reîntoarce-te la cei de mai înainte.

SENECA



cind folosesc cărțile pentru o lucrare, 19 la sută rar iau notițe, iar 6 la sută întotdeauna. 25 la sută dintre tinerii investigați nu iau niciodată note, fie pentru că nu le place (15 la sută), fie pentru că au o meserie foarte bună (9 la sută) și numai 1 la sută declară că nu iau note în timpul lecturii, deoarece nu i-a învățat nimeni cum să procedeze. Se observă deci o anumită înțelegere unilaterală despre lectură, adică în afara utilizării ei concrete într-o lucrare, este considerată ca ceva gratuit. Din datele de mai sus se poate desprinde cu titlul de ipoteză ideea identificării de către o mare parte din tineri a lecturii, în afara cărții de specialitate, cu facilul, cu divertismentul. Și aceasta tocmai în perioada de formare, când, după cum arăta Nicole Robine, autoarea a lucrării „Lectura”, „...pentru a participa la conținutul unei cărți nu este suficient să știi să citești; lectura unei opere necesită un nivel cultural mai ridicat și presupune însușirea deprinderilor de lectură”.

Oricum, această situație explică, cel puțin parțial, unele deficiențe întâlnite la o mare parte a tinerilor în modul de informare, în incapacitatea lor de a găsi eficient și rapid informația căutată și mai ales în utilizarea informației în activitatea profesională, în deprinderea de a structura și manipula informația.

A decide lectura unei cărți este o problemă personală (50 la sută din lot își aleg singuri cărțile). Un număr de tineri apelează la unele modalități în decizia de a citi o carte, mai eficientă dovedindu-se a fi presiunea mediului de viață. De aici rezultă că lectura nu este decât un aspect al unui întreg ansamblu de interacțiuni sociale. 24 la sută din tinerii investigați apelează la sfatul prietenilor, 9 la sută la sfatul bibliotecarului, 8 la sută la sfatul familiei și numai 1 la sută la acțiunile organizate de bibliotecă. Cronicle literare îi influențează pe tineri doar în proporție de 4 la sută. Fetele se orientează mai mult decât băieții două sfatul prietenilor și al familiei, iar băieții două sfatul bibliotecarului. De asemenea, băieții manifestă mai mult spirit de independență în alegerea cărților pentru lectură.

Se pare că între mărimea bibliotecii personale și timpul acordat lecturii ar exista o anumită legătură. În sensul că tinerii cu bibliotecă mai mică acordă timp mai puțin lecturii, făcând-o cu deosebire atunci când „au timp”. Este de presupus în acest caz lipsa unor deprinderi sistematice de lectură. Întrebarea ce se pune este dacă posesia unei bibliotecă mai mari stimulează lectura sau existența unei bibliotecă este determinată de pasiunea pentru lectură?

Este dificil de dat un răspuns riguros la întrebarea de mai sus. Însă ea rămâne ca o problemă de meditație și studiu pentru toți cei preocupați de fenomenele și procesele culturale.

Unul dintre obiectivele cercetării a fost cunoașterea autorilor preferați, atât din literatura română, cât și din cea universală. Pe primul loc la literatura română se situează Eminescu, în mod foarte semnificativ lipsit aproape întotdeauna de prenume, care cumulează 107 preferințe, deci aproape jumătate din subiecți. Urmează Mihail Sadoveanu cu 73, Marin Preda cu 70 și Liviu Rebreanu cu 50 de opțiuni. Alți scriitori menționați sunt George Călinescu, Ion Creangă și I. L. Caragiale. De reținut că la funcționari, Eminescu e preferat doar de unul dintre ei, multe dintre preferințe mergând către Marin Preda. Dintre autorii străini se detașează Alexandre Dumas (75 opțiuni) și Balzac (33), mai fiind menționați Agatha Christie, Victor Hugo, Jules Verne și Shakespeare.

Se observă imediat locul foarte mic ocupat de autori contemporani, situație identică la aceeași categorie de vârstă și în alte țări. Cititorul tânăr este avid și pasionat, dar citește puțin în afara studiilor, iar cercul lecturilor sale este relativ îngust. De aceea apar aceiași autori din programa școlară, chiar dacă tinerii nu le cunosc toată opera și nici nu i-au înțeles pe de-a-ntregul. Faptul că în școală se predă aproape în exclusivitate literatura clasică ajută înăuntru prin analize amănunțite de text să depășească faza de consum a literaturii, ciștigând capacitatea teoretică de a formula judecăți de valoare. Nu este însă mai puțin adevărat că școala nu se sincronizează cu mișcarea spirituală actuală.

Această constatare se impune și în legătură cu răspunsurile la o altă întrebare, unde 67 la sută din lotul cercetat declară că nu au citit nici o carte apărută în ultimul an, iar din restul de 33 la sută, o mare parte indicând lucrări fie reeditate, fie apărute mult înaintea acestei perioade. Dintre cărțile menționate a fi fost citite nu se detașează nici un titlu. Totuși reținem interesul mai mare pentru romanul lui Marin Preda „Cel mai iubit dintre pământeni”. Iată cum istorisește acest roman o elevă de liceu în vârstă de 16—17 ani: „Cartea urmărește destinul eroului Victor Petrini, realizând totodată și o frescă a anilor de trecere de la sfârșitul unei epoci și evoluția lui în noile condiții. M-a ajutat să cunosc o perioadă de tranziție, un mod de a gândi și de a percepe și de a reacționa”.

Un muncitor calificat a citit „Daniel Martin” (de John Fowles), dar autorul nu îl reține, și iată impresiile lui: „este vorba despre un regizor de film și de viața sa particulară. Mi-a plăcut foarte mult cartea, mai ales cuvintele folosite de scriitor, dar nu am înțeles de ce a renunțat la Jeane, artista tină și frumoasă care îl iubea, și s-a însurat cu fosta lui cumnată care rămăsese văduvă. Nu m-a influențat în nici un fel”.

Abundă aceste înțelegeri la nivelul conținutului, dovedind încă o dată că tinerii urmăresc în principal firul acțiunii (59 la sută din lot) și conținutul tematic (32 la sută), deși, ca în cazul de mai sus, îi poate impresiona și un element stilistic (cu o pondere de numai 7 la sută).

Un exemplu tipic de comportament proiectiv exaltat îl descoperim la o elevă de 18—19 ani, care relatează „Viața pe un person” de Octavian Paler: „Mi-a deschis foarte mult orizontul spre frumos, frumos în sensul cunoașterii, datării etc. M-a făcut să nu recunosc altă măsură a cunoașterii absolute decât iubirea în cuplu exhaustiv”.

Întâlnim și un exemplu de comportament obiectiv cu atitudine critică la un intelectual în vârstă de peste 25 de ani, de la care însă nu se prea înțelege subiectul mult mai complex al cărții: „Al treilea val” e o carte pe tematică social-politică ce studiază aspecte ale vieții sociale, politice, culturale, familiale, economice, ale societăților actuale. Conține referințe la trecut și încearcă să găsească linii de dezvoltare în viitor. Caută de asemenea să găsească soluții originale ale unor probleme. Nu este întotdeauna suficient de obiectiv”.

Există la grupul investigat o anumită atitudine față de informarea pentru lectură. Deficiențele întâlnite la tineri cu privire la capacitatea de informare se reflectă și în modul în care percep ei utilitatea cataloagelor bibliotecilor, folosite de numai 27 la sută din lotul investigat. În rest, 41 la sută afirmă că le place să caute singuri cartea la raft, 10 la sută preferă să se adreseze bibliotecarului, 5 la sută nu le cunosc sau le consideră greoaie, iar 17 la sută nu frecventează bibliotecile, o proporție, apreciem noi, destul de ridicată, ea fiind mai mare la funcționari (50 la sută) și intelectuali (22 la sută).

S-a cerut tinerilor să arate dacă găsesc cărțile căutate în bibliotecă. 10 la sută dintre cei investigați afirmă că nu li s-a întâmplat niciodată să nu găsească volumele solicitate, ceea ce reprezintă un procent mic, mai ales că 12 la sută dintre aceștia declară că din acest motiv nu mai frecventează bibliotecile, 33 la sută citează

au găsit aceste cărți, iar 19 la sută adeseori, dar continuă, cu oare aceste, să le frecventeze. Ponderele cărților solicitate și ne găsite o deține beletristica, mai ales în răspunsurile fetelor. Restul cărților se distribuie astfel: știință — 13 la sută, cu deosebire la băieți; tehnică — 9 la sută; politică, istorie-geografie, artă, critică literară — 5 la sută fiecare. Această situație se corelează cu răspunsurile date de tineri, când li se cere să formuleze propuneri de îmbunătățire a activității bibliotecii. Majoritatea lor absolută ar dori un fond de carte suficient de bogat pentru a putea găsi oricând cartea solicitată. Neconceptualizând locul, rolul și posibilitățile bibliotecilor, tinerii nu pot desigur nici avansa propuneri pertinente, iar cele pe care totuși le fac contravin în genere cu statutul instituției, de exemplu vinzarea de carte, probabil în corelație cu constatarea referitoare la tirajul redus și la imposibilitatea de a cumpăra cartea dorită în librării.

De altfel, numai 13 la sută din tinerii declarați că își achiziționează cărțile din librării, majoritatea le au în biblioteca personală, 10 la sută le procură de la biblioteca școlară, 6 la sută de la biblioteca școlii, 5 la sută de la biblioteca de cartier și 3 la sută de la prieteni. Se remarcă din nou procesul mult prea scăzut deținut de bibliotecile publice în ceea ce privește „sursele” de lectură utilizate, chiar și în activitatea sa fundamentală — împrumutul de cărți. Datele confirmă însă faptul că în evasitotalitatea lor tinerii au biblioteci personale: 26 la sută sub 50 de volume, 31 la sută între 100—200 de volume, 41 la sută peste 200 de volume.

Concluziile parțiale și cu titlu de relativitate ale prezentului sondaj conduc, într-o primă etapă, la necesitatea unor cercetări mai ample care să confirme sau să adâncească datele obținute în actualul sondaj. Un studiu al lecturii tineretului la nivelul Capitalei pe un eșantion reprezentativ structurii socio-profesionale a populației tinere ar putea întări rezultatele acestui sondaj și ar da mai mare certitudine asupra mijloacelor ce trebuie promovate de bibliotecă pentru a putea atrage grupuri mai largi de tineri spre lectură.

Un alt studiu, și mai precis al lecturii anumitor genuri literare de către tineri și al motivației implicite ar contribui la înțelegerea mai profundă a acestei categorii de vârstă, oferind și căi de acțiune, de optimizare a impactului bibliotecii asupra tineretului mai ales în condițiile ofertei destul de eterogene a „pieței cărții”.

dr. Constantin SCHIFIRNEȚ

## Biblioteca publică înseamnă o șansă pentru fiecare

Interviu cu dl ADRIAN SEVERIN, ministru asistent al primului ministru pentru reformă și relație cu Parlamentul

— Stimate Domnule ministru, vă voi pune o întrebare cit se poate de directă: Ce loc acordați cărții, informării, bibliotecii în programul de reformă?

— Crea că încă înainte de formarea Guvernului am spus că în centrul Reformei trebuie să situăm reforma în domeniul spiritual, în domeniul cultural. Chiar într-un program redactat în august-septembrie 1990, pe care din păcate nu l-am difuzat suficient, am vorbit despre cultura necesară economiei de piață. Noi credem că trebuie să formăm această cultură și nu cred că mai e necesar să subliniez că biblioteca, informarea, cartea sînt esențiale în acest sens. Susțin acest lucru și din cauza aceasta totdeauna sînt de partea celor ce solicită bani mai mulți pentru sprijinirea acestor sectoare. Din păcate — și nu pot să spun că ministrul finanțelor sau altcineva nu ar vrea acest lucru — îmi dau seama, sînt conștient de faptul că nu există suficiente fonduri pentru acest sector, dar chiar și așa, în judecarea investițiilor pe care ar trebui să le facem, acesta trebuie să fie un domeniu prioritar.

— Ați anticipat într-un fel, prin răspunsul dvs., următoarea mea întrebare: Considerați că biblioteca poate constitui o formă a protecției sociale din punct de vedere cultural?

— Evident! Economia de piață înseamnă concurs, iar concurs înseamnă că cel mai bun este în final cîștigător. Iar în acest concurs intră foarte multe elemente pentru care omul trebuie să se pregătească. Într-o societate în care protecția nu mai este paternalistă, ci

este o protecție mai difuză și care presupune și o autoprotecție a cetățeanului, pentru ca acesta să se realizeze, statul trebuie să-i asigure condițiile pentru a se putea informa, pentru a se putea pregăti și a face astfel față concurenței. Într-o societate ca a noastră, modernă, prin contrast cu cea particulară, de acasă, care nu mai poate cuprinde un număr suficient de documente, de cărți, de informații, biblioteca publică înseamnă o șansă pentru fiecare.

— Mă bucur că gândiți așa, pentru că bibliotecile sînt primele văduvite în condițiile economiilor care se fac acum. Chiar și revistei noastre, care e o publicație de specialitate mai importantă decît aș fi poate tentat să credeți, pentru o economie de aprox. 300 de mii de lei anual, Ministerul Culturii intenționează să ne reducă periodicitatea la șase apariții pe an...

— Știu, dar este o perioadă de tranziție, o perioadă care sper să fie cit mai scurtă și care să reazeze lucrurile. E o perioadă de tranziție în care balanța se reechilibrează...

— Deci cel puțin în dvs. vom avea un suportor.

— Asta cu certitudine!

— Și Reforma va avea în bibliotecă un suportor!

— Sînt convins de aceasta!

— Vă mulțumesc.

Interviu realizat de  
Ioana LUPU

# Factori care acționează asupra cerințelor de informare ale principalelor categorii de beneficiari

Folosirea surselor de informare, practici și preferințe ale beneficiarilor (% din beneficiarii anchetati)

Categorii de beneficiari	Surse primare consultate							Surse de identificare folosite																					
	Lucrări sub formă de carte	Periodice	Comunicări la manifestări științifice	Raportaje de cercetare	Literatură de firme	Descrieri de brevete	Contacte cu specialiști	Generale			Tematice																		
								Reviste de referate	Catologe de bibliotecă	Sinteze documentare	Cercetări bibliografice	Difuzare selectivă de informație	Identificarea locului unde se găsește originea	Consultarea bibliotecii	Imprumut	Obținere de reproduceri													
Cercetători din domeniul cercetării aplicative	99,0	96,6	86,3	83,7	84,3	18,3	53,0	94,0	82,3	88,0	88,3	46,6	46,6	45,6	21,8	40,0	44,0	18,0	38,0	23,0	53,3	10,0	11,4	72,9	83,9	27,0	69,1	3,9	
Lucrători din producție cu studii superioare (ingineri)	92	92,0	24,7	31,7	54,0	18,6	39,0	58,0	47,6	39,0	97,0	55,3	55,3	80,8	62,8	28,0	32,0	40,0	28,0	66,1	31,4	2,5	—	28,9	7,5	75,3	24,7	—	
Lucrători din producție cu studii medii	92,0	94,8	31,5	11,7	42,0	12,6	52,0	60,7	32,0	34,0	28,2	94,1	53,1	82,1	59,4	36,6	54,0	40,0	6,0	75,0	25,0	—	—	36,6	10,5	85,2	14,8	—	
Cadre de conducere din întreprinderi	89,0	95,0	—	72,0	57,3	55,4	84,1	48,7	—	60,5	35,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79,4	8,4	12,2
Studenți din anul III al unei facultăți cu profil tehnic	99,0	95,2	43,7	37,0	26,6	6,6	16,1	62,3	76,2	74,3	69,5	—	82,7	48,0	—	—	31,1	19,7	48,2	50,0	50,0	—	—	—	—	25,6	74,4	—	

Studiile de beneficiari, efectuate în ultimele trei decenii, au arătat că diferențele dintre aceste fluxuri rezultate din întrebările de informare în funcție de activitatea desfășurată, de meniul de activitate, ca și de factori personali ai beneficiarilor. Pe această bază s-au stabilit categorii (grupe) de beneficiari cu rinite asemănătoare de informații. În cele ce urmează ne-am pus ca, pe baza unei serii de teste de beneficiari efectuate de să desprindem modul în care accesibilitatea informațiilor, necategoriiile de beneficiari de a detalia cunoașterii a cât mai multe informații utile existente și să punem pe care beneficiarii îl pot folosi pentru informare, acționează asupra cerințelor acestora.

**1. Accesibilitatea informațiilor**  
Orice specialist are ca primă sarcină munca de producție, de cercetare, de învățământ, de conducere etc., așa că este explicabilă tendința constatată la toate categoriile de beneficiari de a detalia cunoașterii a cât mai multe informații utile existente și să punem pe care beneficiarii îl pot folosi pentru informare, acționează asupra cerințelor acestora. Analizele efectuate au cuprins 939 de beneficiari, din care: 97 lucrători din domeniul cercetării aplicative, 371 de lucrători din producție cu studii superioare (ingineri), 98 de lucrători din producție cu studii medii, 84 de conducători de întreprinderi și 162 de studenți din anul III al unei facultăți cu caracter tehnic (1). Metoda de lucru folosită a fost ancheta pe bază de chestionar soțită de explicații verbale.

**1.1 Surse de informare folosite**  
Factorul principal care determină folosirea unui canal de informare este ușurința accesului la el și gradul de familiarizare a beneficiarului cu acesta (3). Astfel, beneficiarii de toate categoriile cercetate manifestă o preferință marcantă pentru sursele primare cele mai cunoscute și larg difuzate, care conțin informații prelucrate și în mare măsură verificate: lucrări sub formă de carte și periodice (proportii de folosire 89—99 la sută dintre beneficiari). Lucrări cu valoare informativă mare însă mai puțin cunoscute, mai greu de identificat și de consultat sînt folosite de un număr mai mic de beneficiari (comunicări la manifestări științifice 24,7—86,3 la sută, descrieri de brevete 6,6—55,4 la sută (1,4)).

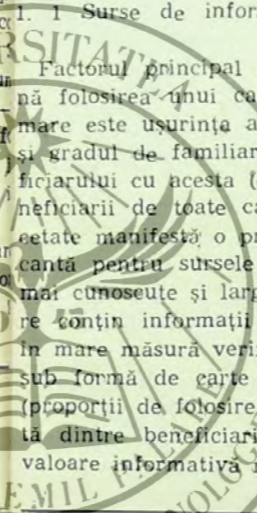
Sursele de informare secundare sînt în general insuficient folosite, deoarece consultarea lor presupune cunoașterea structurii, respectiv a sistemului de ordonare adoptat, iar accesul la sursele primare identificate cere o muncă suplimentară de stabilire a locului unde pot fi găsite (operație considerată „grea” de 46,6—55,3 la sută dintre beneficiari) și de obținere a lor (imprumutul este folosit în proporție de 21,8—62,8 la sută, iar obținerea de reproduceri de 20—40 la sută dintre beneficiari) (3). De aceea, specialiștii se mulțumesc de multe ori cu lucrările identificate de ei în revistele de specialitate pe care le consultă (proportii de 63,3—91 la sută dintre beneficiari) sau cu informațiile pe care le obțin de la alți specialiști, sursă nu totdeauna sigură (recurg la această sursă 16,1—84,1 la sută dintre beneficiari) (1). Sursele secundare generale sînt consultate de 82,3—94 la sută dintre cercetători și 32—76,2 la sută dintre ceilalți beneficiari (1).

Dintre sursele secundare cele mai frecvent folosite sînt revistele de referate, mai larg răspindite și accesibile în multe biblioteci. Beneficiarii sînt familiarizați cu ele, consultarea pe bază de index nu face greutăți (proportii de consultare 48,7—94 la sută dintre beneficiari). În plus, ele acoperă mai larg literatura de specialitate decât cataloagele de bibliotecă (consultate de 32—82,3 la sută dintre beneficiari).  
Toți beneficiarii recurg la bibliotecă pentru consultarea materialelor documentare și pentru imprumut (beneficiarii consultă materiale în bibliotecă în proporție de 45,6—82,7 la sută și recurg la imprumut în proporție de 21,8—62,8 la sută) (3,5). Biblioteca este cu atât mai mult consultată cu cât se găsește mai aproape de locul de muncă și cu cât formalitățile de consultare sînt mai reduse.

## 1.2 Metode de ordonare a informațiilor

Pentru ca regăsirea să corespundă cerințelor beneficiarilor, chiar în cazul cînd se recurge la un intermediar, trebuie să existe un limbaj comun între acesta și sistemul de informare. Aceasta presupune cunoașterea de către beneficiar a principiului de ordonare a informațiilor înmagazinate.

Sistemele ierarhice presupun cunoașterea structurii logice conform căreia sînt legate noțiunile, deci un efort din partea beneficiarului. Sistemele poliierarhice pot fi manipulate cu cuvintele limbajului natural, cerînd cel mult cunoașterea terminologiei adoptate. De aici preferința proporției de 62,0—94,0 la sută din beneficiari pentru





ordonarea informațiilor pe noțiuni, cifrele corespunzătoare pentru CZU fiind numai de 28,8—48,2 la sută (6). Accentul cade pe folosirea de noțiuni înguste, chiar cu riscul pierderii unor informații (proporții de 31,1—54,0 la sută).

### 1.3 Bariere de limbă

Literatura de specialitate apare în numeroase limbi, iar cunoștințele de limbi străine ale specialiștilor nu pot fi decât limitate (dintre cercetători 23,0 la sută cunosc o limbă străină, 53,5 la sută — două, 10 la sută — trei și 11,4 la sută — mai multe, pentru ingineri proporțiile sînt 66,1 la sută — o limbă, 31,4 la sută — două, iar pentru lucrătorii cu studii medii cifrele corespunzătoare sînt 75 și 25 la sută. Posibilitatea de a obține traduceri și de a dispune de traducători nu poate fi prea largă (cercetătorii pot obține traduceri în proporție de 83,9 la sută și dispun de traducători în proporții de 72,9 la sută, pentru ingineri proporțiile sînt 28,9 și 7,5 la sută, iar pentru lucrătorii cu studii medii de 36,6 și 10,5 la sută).

### 1.4 Deprinderi și tradiții în informare

Beneficiarii își însușesc în anii de formare o serie de practici în obținerea și folosirea informațiilor ajungînd la un comportament de rutină și opunînd oarecare rezis-

tență noilor metode de informare. Considerînd că nimeni nu cunoaște mai bine sursele care ar putea livra informații utile în problema care-i preocupă, ei au tendința de a căuta singuri informațiile (97 la sută dintre cercetători, 89 la sută dintre ingineri și 81,6 la sută dintre lucrători).

## 2. Cuprinderea informațiilor existente

### 2.1 Sisteme de informare perfecționate

Volumul mare al informațiilor, ca și lărgirea sferei tematice a cunoștințelor necesare unui specialist (aspecte economice, de marketing, comerciale, juridice, sociale etc) fac imposibilă orientarea individuală cu succes. Beneficiarii, cu toate reticențele, trebuie să recurgă la sisteme și servicii de informare.

Fondurile bibliotecilor nu pot satisface asemenea cerințe de informare (48—78 la sută dintre beneficiari le socotesc insuficiente).

Sistemele automatizate de informare interesează într-un grad înalt pe beneficiari, care așteaptă de la ele o informare eficientă, rapidă, completă și selectată, de preferință sub formă de extrase. Interesul pentru asemenea sisteme s-a manifestat la aproape 96,0 la sută dintre cercetători și ingineri și la 97,6 la sută dintre lucrătorii cu studii medii.

Timp afectat informării			Modul de obținere a informațiilor		Opțiuni pentru sisteme de informare automatizate
1—5 h săptăm.	6—10 h săpt.	peste 10 h săptăminal	Beneficiarul identifică direct informațiile	Beneficiarul folosește un organ de informare	
3,0	44,1	52,9	96,9	79,3	95,7
39,0	45,6	15,4	89,0	92,8	95,9
5,6	42,5	5,9	81,6	93,6	97,6
—	—	—	—	58,9	—

## 2.2 Actualitatea informațiilor

Beneficiarii cer informații recente. Astfel, inginerii și cadrele de conducere cer în proporție de 75,3 la sută și respectiv 79,4 la sută informații sub 5 ani vechime. Cercetătorii și studenții cer în mare majoritate informații sub 10 ani vechime. Se impune necesitatea difuzării cunoștințelor prin metode de materiale cu apariție rapidă.

## 3. Timpul afectat informării

### 3.1. Timpul de care beneficiarii dispun pentru informare

Preocupați în primul rînd de munca pe care o desfășoară, beneficiarii nu pot afecta decât parte limitată din timpul lor pentru informare: 44,1 la sută dintre cercetători — 6—10 h/săpt., 52,9 la sută peste 10 h; 39 la sută dintre ingineri — 0—5 h/săpt., 45,6 la sută, 6—10 h, 15,4 la sută peste 10 h. De aici necesitatea de a recurge la servicii de informare și la intermediari în informare, specialiștii concentrîndu-se pe consultarea originalilor.

### 3.2 Servicii de informare tematică și intermediari în informare

Serviciile de informare tematică asigură o acoperire largă și o eventuală selecție a informațiilor existente, evitînd ca beneficiarii să facă eforturi cu operațiile respective. Preferințele acestora se îndreaptă spre sursele de documentare (proporții de folosire de 39—88 la sută dintre beneficiari) — ca fiind materialul cel mai ușor de folosit. Cercetările bibliografice sînt folosite în proporții mai reduse (28,2—82,3 la sută dintre beneficiari) impunînd în toate cazurile căutarea și consultarea originalilor.

Semnarea periodică de informații pe teme mai largi (DSI) prezintă interes pentru 88,97 la sută dintre beneficiari. Cifrele corespunzătoare pentru bibliografii pe teme înguste sînt de 50—80,7 la sută. Tendința de a recurge la un organ de informare este destul de mare (79,3 la sută dintre cercetători, 58,9 la sută dintre cadrele de conducere, 92,8 la sută dintre ingineri și 93,6 la sută dintre lucrătorii cu studii medii din producție doresc să folosească serviciile unui organ de informare).

## 4. Concluzii

Datele obținute de noi în legătură cu acțiunea unor factori o-

biectivi asupra informării unor categorii de beneficiari evidențiază:

— necesitatea unei propagande intense pentru diferitele surse de informare valoroase pe care beneficiarii le cunosc mai puțin și ușurarea accesului la ele;

— ridicarea nivelului de cunoștințe în domeniul informării al beneficiarilor;

— ușurarea accesului la informații printr-o ordonare simplă a acestora. Simplificarea folosirii bibliotecii, crearea de instrumente eficiente pentru identificarea locului unde se găsesc originalele;

— asigurarea de servicii tematice diversificate și eficiente, adaptate cerințelor beneficiarilor;

— folosirea în informare a unui personal cu pregătire superioară de specialitate;

— cerința de automatizare a sistemelor de informare.

Considerăm că asemenea analize urmărîte sistematic și adincite pot contribui la îmbunătățirea informării.

Pia ATANASIU  
dr. V. TEODORU

## Bibliografie

1. Atanasiu, P., Teodoru, V. *Izucenie informațiilor potrebności. Naucno-tehničeskaja informacija. Seria I. Organizacija i metodika informacionoi raboti.* Moskva. 12, 1985, 16—19.
2. Atanasiu P., Teodoru V. *Mijloace de informare documentară folosite la nivelul studenților.* In: *Șt. cerc. doc.*, 22, nr. 1—2, ian.-mar., apr.-iun., 1980, 29—42.
3. Atanasiu P., Teodoru V. *Opțiuni ale beneficiarilor din producție pentru instrumente, metode și sisteme de informare.* In: *Informarea documentară în teorie și în practică. Mapă documentară*, vol. V, fasc. 1, 1985, 310—327.
4. Atanasiu P., Teodoru V. *Constatări privind modul de informare al diferitelor categorii de beneficiari.* In: *Probl. inf. și doc.*, 18, nr. 2, apr.-mai, 1984, 56—73.
5. Atanasiu P., Teodoru V., *Aspecte comune în preferințele pentru instrumente și metode de informare ale unor categorii de beneficiari.* In: *Probl. inf. și doc.*, 21, nr. 1, ian.-mart., 1987, 3—20.
6. Joița E., Atanasiu P., Teodoru V. *The use of ordering systems by different user groups. Proceedings of 4-th Internat. Study Conference on Classification Research. Subject Analysis and Ordering Systems.* Frankfurt/Main. Indeks Verlag, 1982, 254—259.
7. Atanasiu P., Teodoru V. *Aspecte ale atitudinii cadrelor de conducere față de informarea științifică și tehnică.* In: *Probl. inf. și doc.*, 17, nr. 2, apr.-iun., 1983, 109—126.

# Bibliotecarii solicită sprijinul Guvernului

*Membrii Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, întruniți la Conferința națională din 20—21 iunie 1991, luînd act de situația gravă în care se află bibliotecile publice și personalul acestora, de minimalizarea funcției lor culturale, educative, informative și de documentare, protestează împotriva acestor stări de lucruri și solicită Guvernului:*

1. Înființarea Consiliului Național al Bibliotecilor, ca for coordonator al rețelei naționale de biblioteci;
2. Stabilirea unui program de investiții pentru construirea și echiparea bibliotecilor;
3. Finanțarea de la bugetul statului a întregii activități bibliotecare (personal, achiziții de publicații, echipament de bibliotecă, întreținere etc.);
4. Elaborarea unui program național pentru automatizarea principalelor servicii și activități de bibliotecă, precum și înzestrarea cu echipament de calcul, la ora actuală, România fiind singura țară din Europa care mai lucrează în sistemul manual tradițional;
5. Punerea în dezbaterea Parlamentului a Legii Depozitului legal;
6. Sprijinirea apariției publicațiilor de specialitate și a revistei „Biblioteca“;
7. Reconsiderarea meseriei de bibliotecar, inclusiv prin asimilarea ei cu funcțiile de învățămînt;
8. Finalizarea rapidă a lucrărilor la noua clădire a Bibliotecii Naționale a României, pentru salvarea patrimoniului cultural al acesteia.

BIROUL EXECUTIV AL A.B.B.P.R.



## VIATA BIBLIOTECILOR

Statutul profesiei

# Start spre profesie

Interviu cu  
dna FLORICA CAMPEANU

— S-a încheiat primul examen la Universitate al primei serii de studenți în bibliologie. Care sînt impresiile principale la încheierea unui semestru, ce ți-a reieșit în plus acest examen față de lucrul la clasă de pînă acum?

— Inițial, cea mai mare parte dintre studenți mi-au părut a nu avea prea mult de a face cu biblioteconomia; păreau a fi venit la această secție cu totul întimplător. Și la cursuri, dar mai ales la seminarii, păreau să fie foarte nepregătiți să meargă spre sensurile acestei meserii noi pentru ei, ca și pentru foarte mulți cetățeni care nu cunosc prea bine biblioteconomia, poate nici nu intră prea des în bibliotecă, unii chiar deloc și atunci, firesc, pentru ei profesiunea noastră le este străină. De-a lungul unui semestru întreg, studenții au scris conștiincios ce li se spunea la cursuri, dar la seminarii nu reușeau, dădeau dovada că nu înțeleg prea bine ce li s-a spus.

O situație specială prezintă cei 10 basarabeni, adică o treime din studenții secției, confrunțați cu dificultăți de limbă și de scriere. Pregătirea lor după manualele cu caractere latine este foarte dificilă. Cred că ar fi avut nevoie de o perioadă de adaptare. Poate că noi, bibliotecarii, ar trebui într-un fel să-i „înfiem”. Bucureștii le e

străin, oamenii sînt reci, indiferenți, preocupați de ale lor și adaptarea se face mai greu. Dacă bibliotecarii i-ar adopta, primindu-i în casele lor, le-ar oferi astfel și caldura umană, dar și cea a profesiei.

— Pentru că te-ai referit la dificultățile generale manifestate în apropiere de domeniile biblioteconomiei de studenții din anul I, cum se numește exact disciplina pe care le-ai predat-o?

— Disciplina se numește „Teorii și tehnici de catalogare și clasificare”. Eu am încercat să organizez acest curs în așa fel încît ei să capete în paralel și nu succesiv cunoștințele fundamentale necesare și pentru clasificarea și pentru catalogarea publicațiilor, pentru că într-un timp destul de scurt să poată să prelucrez complet o carte, urmînd ca abia într-o a doua etapă să trecem la cazurile mai dificile de prelucrare, de descriere bibliografică, de clasificare zecimală și de organizare a cataloagelor.

— Faci cu ei și catalogare tradițională?

— Da, cred că va fi util să fac și descriere tradițională, pentru că în viitorul automatizat al bibliotecilor românești se va pune și problema retroconversiei, deci ei vor avea de a face și cu fișa tradițională, trebuind să cunoască valoarea elementelor bibliografice în acest sistem de descriere, pentru a fi apți să o transforme într-o descriere bibliografică internațională standardizată, în care toți regulile sînt diterite, și ca punctuație, dar uneori și în tratamentul unor elemente bibliografice cum ar fi, de pildă, vedeta, care este foarte importantă.

— Să revenim la examen!

— Cum spuneam, la seminarii păreau destul de străini de această profesie. Unii, mai curajoși și mai pregătiți din punct de vedere intelectual și cu un apetit de lectură care e un foarte bun deschizător de drumuri spre universul biblioteconomic, păreau să facă progrese frumoase, majoritatea, însă, nu, aspect pe cît de neplăcut, pe atît de puțin promițător. Pentru examen ei au avut de pregătit o materie la care le-au fost date și referințe bibliografice — cărți și articole din periodice și seriale de specialitate. Cam puține, ce e drept. Aici e locul să subliniez că avem foarte mari dificultăți din punct de vedere al pregătirii lor, sub raportul asigurării documentației necesare. Deci, cu limitele acestea, ei au avut totuși material bibliografic de studiat și viziunea de ansamblu a cursului și aceste două componente ale pregătirii lor le-a permis pînă la urmă să dea rezultate destul de bune la examen.

— E cazul să intervin aici cu o nouă întrebare, legată și de stu-

diul bibliografiei recomandate care probabil ca nu se limitează la cea autohtonă, și de nevoile prelucrării. Ce loc ocupă limbile străine în pregătirea generală a studenților la această secție.

— Problema stăpînirii unor limbi străine de circulație largă este practic foarte legată de posibilitatea accesului la bibliografia de studiu, în special în limbile engleză, franceză, rusa și germană, după cum într-adevar este o necesitate și pentru practica prelucrării publicațiilor, ca și pentru cultura generală. E o condiție pentru a putea fi foarte buni bibliotecarii teoreticieni și practicieni și într-un fel o deschidere pentru eventuale studii și specializări în străinătate. În această viziune, o limbă străină se studiază opțional pe perioada pregătirii universitare, luna practic și una din probleme la concursul de admitere. Cred însă că e insuficient și că ar trebui să se studieze două limbi — franceza și engleza — obligatoriu și încă o limbă opțional. Aș aminti că majoritatea materialelor bibliografice sînt în limba engleză, fiind cea mai generoasă limbă în a furniza documentele de studiu. De altfel, cursul meu de catalogare și clasificare se bazează cu precădere pe manuale americane, dar sînt și multe materiale din Anglia și Olanda, publicate de asemenea în engleză.

— Comisia profesională de catalogare din cadrul ABIR nu are nici o contribuție în sprijinirea procesului de învățămînt cu material bibliografic? Mă refer la cerințele de xeroxopiere (pentru extinderea posibilităților de studiu), și, de ce nu, de traducere chiar?

— Bibliotecile reprezentate în această Comisie profesională sînt fie nedotate din acest punct de vedere (Biblioteca Institutului de Construcții din București și într-o măsură și B.C.P.), altele, ca cele două biblioteci universitare din Cluj și Iași, sînt preocupate de organizarea unor secții de biblioteconomie pe plan local, existînd un acord în acest sens din partea Ministerului Învățămîntului, B.C.U. București rîmînînd singura care se simte datoră moral să sprijine procesul didactic, prin xeroxarea acelor părți din cursuri necesare pregătirii studenților. Trebuie să subliniez că nu e vorba numai de un efort material, dar și de unul intelectual, de depistare a lucrărilor de biblioteconomie cele mai potrivite nevoilor de învățămînt.

— Cum a fost conceput examenul?

— Examenul a fost organizat astfel: un prim subiect de catalogare, un altul de clasificare și un al treilea subiect, clasic, constînd în recunoașterea și caracterizarea unei publicații, fără a o prelucra, pentru că nu au ajuns la cunoaș-

terea tuturor elementelor necesare pentru prelucrare.

Au trebuit în schimb să determine un tip de document: și formal, și din punct de vedere al conținutului și al genului de publicație și au făcut-o foarte bine.

— Le-ai dus cărți selectate special pentru o asemenea examinare?

— Absolut. Am avut grijă de altfel ca și la seminarii ei să facă o practică în acest sens. Timp de două sau trei seminarii ei au făcut practica de recunoaștere a diferitelor tipuri de documente. Am încercat să le ofer tipologia documentelor care intră în colecțiile bibliotecilor, firește nu chiar toate, dar majoritatea, anume acelor tipuri de documente care dețin ponderea în colecțiile bibliotecare, iar a ignora nici tipurile noi de documente, cum ar fi un disc compact, o microfîșă, un microfilm, o bandă magnetică, un disc audio și altele ca ele. Am avut grijă însă să și să cunoască cu precădere documentele tradiționale care vor constitui încă mulți ani baza colecțiilor de bibliotecă. Practic, au venit în contact cu 50 de tipuri de documente pe care au trebuit să le recunoască și să le denumască tipul, categoria și genul de informații pe care le cuprind și apoi să le prezinte din punct de vedere al datelor bibliografice care le individualizează, care le definesc.

— Care este deosebirea între concepția cursului tău și metodologia de examinare, de verificare activă a cunoștințelor, care-i obligă să gîndească mereu, nu să reproducă „prefabricate” biblioteconomice și cursuri similare pe care le-ai urmat tu? Adică, ce s-a schimbat în învățămîntul nostru biblioteconomic din momentul în care te-ai format tu, pentru disciplina pe care o predai?

— E o întrebare foarte bună, pentru că de fapt eu cred că s-au schimbat niște chestiuni de conținut. Pe atunci, cînd am învățat eu biblioteconomie cu dl Dan Simonescu, cu Mircea Tomescu, cu Mironescu, cu Dima-Drăgan Corneliu, cu Ilie Stanciu ș.a., cursurile păreau să fie tradiționale încă. Pe atunci nu se pomenea de calculator, de informatizarea bibliotecilor, nu se pomenea nici măcar de utilizarea documentelor audio-vizuale în București. Și iată că azi o parte din conținutul cursului de biblioteconomie este schimbat din foarte multe puncte de vedere. Chiar dacă această nouă facultate de biblioteconomie nu dispune de aparatură necesară — și poate ar fi bine să ne gîndim și la asta, să ne gîndim și la alte condiții ce ar trebui asigurate — o parte din conținut este modernizat. Măcar o parte din informația pe care le-o transmit încerc să o modernizez

și aceasta în ciuda faptului că nu dispun de un calculator și nici măcar de o bibliotecă dotată cu cursuri foarte moderne. Pentru a suplini aceste lipsuri, eu le aduc materiale de la B.C.U.

— Oricum, cred că nu asta este soluția și că ar fi necesar ca studenții în bibliologie să aibă o bibliotecă a lor.

— Noi, cei trei profesori care susținem cursurile principala e ale acestei facultăți, încercăm să le formăm o bibliotecă de specialitate, mai întîi în cadrul bibliotecii de la Facultatea de filologie, dar în timp și una de catedra, care pare extrem de necesară. Această bibliotecă va cuprinde și foarte multă biblioteconomie, dar și tipologiile de publicații și alți purtători de informații care intra de regulă în colecțiile bibliotecare. Deci, revenînd asupra comparației ce mi-ai propus-o, este vorba de o certă modernizare a conținutului cursurilor.

— Probabil că există și o mare mobilitate a domeniului însuși decît în perioada formării generației tale de bibliotecari. Adică, eu cred că nu e vorba numai de tehnicile propriu-zise, de introducerea automatizării, ci în primul rînd de schimbarea normelor de lucru, care în acea perioadă se producea mult mai lent.

— Sigur că da. Ei, profesorii de atunci, ne făcuseră o legătură foarte interesantă și utilă cu istoria bibliotecilor, cu istoria scrisului, a tiparului. Ei ne-au creat astfel interesul pentru această știință și pentru tradițiile ei glorioase și poate tocmai astfel ei au împins cu un pas înainte biblioteconomia românească. E rîndul nostru acum să o împingem, cu alți pași, înainte, și noi tocmai asta încercăm să facem prin intermediul modernizării.

— În ce raport se află cursul tău cu celelalte discipline care se predau acum? Mă interesează dacă fiecare vă construieți cursul absolut independent sau sînteți informați cu privire la ce fac ceilalți profesori și aveți un timbru comun, o viziune integrată?

— Noi încercăm să creăm o viziune integrată, dar fiecare de pe pozițiile lui. Încercăm să nu ne dublăm informația, ci să ne completăm reciproc. Și am reușit să facem aceasta, pornind de la cunoașterea tematicii pe care ne-am construit cursul fiecare din cei trei profesori de biblioteconomie. Deci fiecare ne-am elaborat o tematică, am comparat-o, am observat ce lipsește la o disciplină și deopotrivă la alta și am hotărît modalitatea de a o introduce în cursuri. Iată, de pildă, a fost cazul tehnicii muncii intelectuale, a cărei problemă nu figura în nici un curs, deși era deosebit de necesară. S-a decis ca la cursurile de biblioteconomie generală să se includă câteva cursuri și chiar seminarii,

iar eu, la rîndul meu, am încercat să o fac din perspectiva catalogării și a clasificării, pornind de la cunoașterea tipologiei de documente, ca o descriere spre înșăși elaborarea unor asemenea tipuri de lucrări, în calitatea lor de viitori cercetători în biblioteconomie.

— Ca și pentru folosirea lor eficientă în munca de cercetare.

— De buna seama.

— Există vreo legătură — fie și măcar la nivel informativ — cu învățămîntul postliceal, pentru a fi corelate mai ales la disciplinele de oază programele analitice? Pentru ca se vor întîlni oameni cu pregătire postliceală cu oameni cu pregătire superioară poate în aceeași bibliotecă și cred că gîndirea biblioteconomică trebuie să conșoneze, iar nivelul de informare la zi și tehnicile trebuie să fie armonizate. Or, impresia mea, poate insuficient fondată, e ca la școala de biblioteconomie se află cu un pas în urma.

— Nu știu. Dar trebuie să recunoaștem însă ca nu există o legătură foarte strînsă și nu s-au concertat programele școlii de bibliotecari cu ale facultății de biblioteconomie. Dacă s-ar fi făcut acest lucru, s-ar fi acceptat ideea că facultatea trebuie să se axeze mai ales pe aspectele practice, ținînd de tehnica muncii în bibliotecă și de activitatea cu cititorii.

Nu s-a făcut acest lucru, dar eu cred că el se află în conștiința și în subconștiința profesorilor de la ambele forme de pregătire.

— Deci, putem spera că la anul există toate șansele...

— Chiar și pînă atunci, la nivel de inițiativă personală. Pentru că eu am încercat totuși să fac ceva pentru a crea o unitate de lucru, că dincolo de diferențieri există și o problemă de demnitate. Deci, eu am luat legătura cu profesorul care se ocupă acolo de problemele de catalogare, cu dl Gh. Popescu, furnizîndu-i materialele pentru catalogare pe care mă bazez și eu. Le-am daruit chiar și seturi de modele comentate care sper să le fie de folos.

— Mă bucur foarte mult să aflu de această inițiativă a ta. Cred însă că la aceste probleme ar trebui să se gîndească în primul rînd conducerea școlii și Ministerul Învățămîntului prin inspectoratul de resort.

— Desigur, dar eu am simțit-o ca pe o obligație morală profesională, cum m-am simțit întotdeauna implicată, cînd a fost vorba de pregătire de bibliotecă, de perfecționare la locul de muncă sau de pregătire școlară, că am fost solicitată sau nu.

— Încă o dată se adeverește că învățămîntul bibliotecar se află pe mîini bune.

Ioana TAUTU

## Activitatea de asistență metodologică, încotro?

Biblioteca județeană investită cu funcția și răspunderea de centru de asistență profesională și de metodologie a activității de bibliotecă este datoare, în condițiile realității democratice ce câștigă teren cu fiecare zi, să depășească starea de inerție și de subordonare umilă în fața politicii și ideologiei și să acționeze dincolo de campaniile de circumstanță pentru a-și impune cu adevărat acest rol.

În condițiile deplinei autonomii, adoptată și adaptată de fiecare instituție, deci și de instituția bibliotecară, se pun cel puțin câteva întrebări: mai este nevoie de un centru de asistență și îndrumare metodologică, de specialitate? La ce nivel — județean, central? Dacă da, care sînt atribuțiile și aria de competență a acestuia? Noi credem că, cel puțin pentru o bună perioadă de timp, este necesară existența în continuare a acestui centru de asistență și îndrumare de specialitate, reșezarea întregii activități conform principiilor promovate în societatea românească în așa fel încît unitățile cuprinse în sfera de acțiune să aibă deplină posibilitate de intervenție, inițiativă, singura condiție fiind aceea a respectării citorva principii unitare de organizare și acțiune specifice bibliotecare și fără de care activitatea acestora n-ar mai fi posibilă.

În continuare, vom încerca să argumentăm această poziție plecînd de la unele considerente teoretice și practice, de la experiența noastră în acest domeniu.

Una din sarcinile esențiale ale bibliotecii județene o constituie, în noul cadru socio-cultural, acțiunea de reconstituire a colecțiilor bibliotecilor publice din teritoriu, la nivel orășenesc și mai ales comunal, colecții care de-a lungul ultimelor două decenii au suferit un nepermis proces de devalorizare, instituția intrînd într-un pericolos con de umbră. Cărțile, publicațiile de „largă circulație” erau doar cele social-politice, iar cele de interes general, științifice, tehnice, de loisir erau prohibitive. La ora actuală, colecțiile bibliotecilor menționate sînt constituite, în majoritate, din documente achiziționate cu foarte mulți ani în urmă. Ca urmare a acestui fapt, dar și a de-

pozității în condiții precare și a gospodăririi superficiale, colecțiile prezintă un grad avansat de uzură, atît morală, cît și fizică. Iată cîteva argumente pentru declanșarea cu toată promptitudinea și seriozitatea unui asemenea demers metodologic. În aceste condiții, pledăm pentru achiziționare și completare a colecțiilor bibliotecilor din teritoriu prin intermediul bibliotecii județene. În sprijinul acestei idei vin cîteva argumente deloc de neglijat: lipsa de experiență a bibliotecilor din aceste unități, tirajele în continuă mișcare, imposibilitatea bibliotecarilor comunali de a consulta proiectele editoriale și, nu în ultimul rînd, faptul că bugetul centralizat la biblioteca județeană permite o mai judicioasă gospodărire a banilor statului. Biblioteca va trebui să achiziționeze ceea ce este peren și specific zonei de acțiune a bibliotecii și nu lucrări ce servesc doar pentru interese politice și „economice” particulare. Pînă vom „crește” sau chiar „recrește” ca bibliotecari, ca buni gospodari ai acestui tezaur cultural, dar și pentru dirijarea și folosirea eficientă a surselor financiare puse la dispoziție de către stat mai este necesară menținerea completării centralizate a colecțiilor bibliotecilor. Cel puțin pentru cele publice, dar ar putea fi luate în considerare și cele școlare.

Astăzi, poate mai mult ca oricînd, este necesară organizarea coordonată la nivel județean a completării colecțiilor pentru bibliotecile „mici”, comunale și școlare. Ministerul Culturii și Ministerul Învățămîntului și Științei ar trebui să găsească, în sfîrșit, un limbaj comun la această problemă, concretizat în recomandări (ordine!) obligatorii de aplicat în teritoriu. Altfel există pericolul de a „reveni” la situațiile din trecutul apropiat cînd „setul complet de opere, opere alese, separat sau... dispartate” ocupau rafturile bibliotecilor comunale, școlare și chiar... preșcolare. Dacă apariția unor „opere” de tipul celor enumerate ar putea să nu mai fie posibilă, editarea altor tipuri de lucrări, ca de pildă cele „vandabile” puse în cir-

culație de „tot-felul-de editori” cu-tot-felul-de interese” au și început să inunde „piața” și să monopolizeze spațiile tipografice și producția de hirtie. În aceste condiții, „selectarea avizată” este un principiu absolut obligatoriu în constituirea, reconstituirea și completarea colecțiilor bibliotecilor mici.

După cum este bine cunoscut satisfacerea nevoilor de lectură și de informare a populației nu poate asigurată numai prin colecțiile proprii, mai ales la nivelul bibliotecilor mici, ca urmare împrumutul interbibliotecar trebuie să devină un serviciu specific al asistenței metodologice a bibliotecilor mici. Împrumutul interbibliotecar ar putea fi privit ca un „serviciu de „bibliotecă mobilă”, cu colecții separate de cele proprii, destinate „circulației” în județ pe termene limitate, care să „acopere” lacunele inerente oricărei bibliotecii mici.

Împrumutul interbibliotecar este rezultatul firesc al solicitărilor directe ale beneficiarilor, dar și ca urmare a concluziilor reieșite din studiile și anchetele sociologice întreprinse de biblioteca comunală în colaborare cu reprezentanții autorizați ai bibliotecii județene. Cercetarea științifică sociologică, activitate „indexată” în regimul totalitar dispărut, trebuie să devină o preocupare la fel de „fierbinte” a activității de asistență de specialitate ca și problema completării și organizării colecțiilor. În această direcție, a cercetării sociologice, propunem cîteva teme care pot fi abordate:

— raportul între cerințele reale de lectură și de informare ale cititorilor și colecțiile existente în bibliotecile publice;

— satisfacerea cerințelor de lectură ale elevilor;

— în ce proporție frecventează biblioteca o anumită categorie socio-profesională;

— amploarea și sensul în care este influențată lectura cititorilor de celelalte instituții de cultură (cămin cultural, școală, cinematograf); cum pot fi coroborate acțiunile bibliotecilor cu ale acestor instituții.

O altă problemă din sfera de cuprindere a activității de asistență metodologică, cu largi implicații în folosirea bazei culturale existente, o constituie și organizarea pe baze unitare a bibliotecilor. Sigur, vor fi norme obligatorii, a-

testate de întreaga practică bibliotecară, după cum vor fi și aspecte care rămîn la buna inspirație, credință și pricepere profesională a bibliotecarului. Pentru ceea ce este obligatoriu este necesară elaborarea de norme tehnice de către Ministerul Culturii, aplicarea lor asigurînd acel aspect unitar și riguros al activității bibliotecare. Rezultă, deci, că și la nivel central este necesară o „revizuire” și „dinamizare” a activității de asistență și îndrumare metodologică. De la acest nivel trebuie să vină răspunsul la întrebările „Ce este și ce nu este obligatoriu în activitatea bibliotecilor?” (mergînd chiar pînă la norme de gestionare). „Care va fi «limita» intervenției personale în funcționarea instituției bibliotecare?”

Un alt aspect asupra căruia trebuie să medităm îl constituie pregătirea profesională de specialitate a bibliotecarilor, în condițiile în care în România învățămîntul de specialitate a fost desființat, iar improvizațiile — cursuri facultative la Universitate și licee de filologie-istorie în care se predau un minim de cunoștințe biblioteconomice — ca orice improvizație, nu au avut rezultatul scontat. Practic, ne găsim într-un gol de pregătire profesională la nivel competitiv, fapt ce obligă — obligație morală — bibliotecile județene să întreprindă măsuri urgente pentru redresarea situației pînă la apariția roadelor învățămîntului de specialitate recent reînființat. Sigur, instruirile, simpoziioanele pe grupuri mai mici sau mai mari nu se vor a fi doar un prilej de a arăta că totul trebuie spus și făcut la comanda „centrului”, ci ocazia care permite cu adevărat instruirea de specialitate, comunicarea și însușirea acelor cunoștințe și principii obligatorii în activitatea noastră și, de ce nu, acele inițiative personale care au adus un plus de demnitate instituției pe care o slujim. Demnitatea instituției bibliotecare poate fi recîștigată numai printr-un efort serios de îmbunătățire și creștere calitativă a colecțiilor, serviciilor și, nu în ultimul rînd, prin prestanța și competența profesională a bibliotecarului, toate acestea transformînd biblioteca într-un mic, dar important și căutat, centru de informare și recreere a cetățeanului. Aceasta impune cu necesitate elaborarea — atît pe plan central cît

și pe plan local — a unor cursuri, cu informații în domeniu, care să constituie baza pregătirii profesionale a celor care doresc ca din această „ocupație” să-și facă cu adevărat „o meserie”.

Asistența de specialitate trebuie să vizeze și sprijinul pentru asigurarea spațiilor și mai ales organizarea lor biblioteconomică, avînd în vedere faptul că nu există construcții speciale. Există în acest sens o experiență și un minim de documentație. Reactualizarea acesteia se impune a fi făcută pe plan central (Ministerul Culturii, Biblioteca Națională, Asociația Bibliotecarilor), dar și la nivelul județelor, care pot pleca de la cazuri particulare. În directă corelare trebuie avută în vedere problema mobilierii specifice de bibliotecă, modernizarea acestuia atît sub aspectul funcțional cît și al materialelor din care este confecționat. Autonomia administrației locale va duce în mod necesar la investiții și pentru bibliotecă. Asigurarea unor proiecte tip, pentru clădiri și mobilier, diversificate, este un serviciu centralizat ce trebuie reactualizat. Din acest punct de vedere se poate studia experiența organizațiilor de cult care au reușit să convingă guvernul și, mai ales, pe enoriași pentru „conjugarea” eforturilor în realizarea lăcașurilor de practică a cultului. Biblioteca este un astfel de lăcaș, în care, pentru revigorarea practicii cultului lecturii, este necesar să se asigure o bază materială corespunzătoare. Biblioteca trebuie să redevină un centru de răspîndire a cărții; dar mai ales să devină un centru de răspîndire a informațiilor, iar difuzarea informațiilor într-o societate modernă presupune dotarea tehnică modernă. Proiectarea reșezării activității bibliotecilor mici și mari din acest unghi este un imperativ al asistenței metodice, care trebuie să vizeze și modernizarea gândirii biblioteconomice a bibliotecarilor.

Calitatea și eficiența muncii de asistență metodologică, reflectarea sa în dezvoltarea activității din județ sînt determinate în mare măsură de gradul său de organizare. Stabilirea obiectivelor de perspectivă ca și a sarcinilor imediate, aprecierea realistă a posibilităților de îndeplinire a lor, a forțelor de care dispunem, înlăturarea stilului „de campanie” sînt cu atît mai necesare cu cît diversitatea problemelor urmărite pot să

ne ducă la pierderea finalității, la un mod de intervenție sporadic și arbitrar.

Pentru ameliorarea situației nesatisfăcătoare moștenite în acest domeniu se impune etapizarea demersului metodic. În primul rînd, ne-am gîndit la organizarea biblioteconomice și la formarea unor deprinderi minime în noua profesie de bibliotecar, prin acțiuni ca: sprijin direct, întruniri, schimburi de experiență, stabilirea de termene, grafice pentru fiecare unitate etc.

În al doilea rînd, pentru depășirea stării de improvizație, un rol deosebit îl va avea organizarea și proiectarea activității, concretizate în programe ce vor exprima atît dorința bibliotecarului de a scoate biblioteca din anonimat, cît și asigurarea satisfacerii cerințelor culturale și de lectură ale populației servite; ea nu va fi întocmită și impusă de la „centru”, ci va exprima specificul socio-economic al localității, dorința de afirmare individuală a bibliotecarului.

Planul de perspectivă al activităților de asistență metodică va aborda o serie de probleme de ordin organizatoric ce vor fi rezolvate cu ajutorul organelor de stat locale și anume: extinderea activității bibliotecii publice prin înființarea de filiale în satele aparținătoare comunei și puncte de împrumut la unități economice; construcția sau amenajarea de localuri; finanțarea completării colecțiilor, a dotării cu mobilier, condiții care asigură, în ultimă instanță, realizarea unui indice optim de atragere a populației la lectură și creșterea circulației cărții.

Menționăm faptul că, exceptînd intervențiile strict metodologice, tehnice, celelalte manifestări preconizate nu sînt decît simple sugestii pragmatice, repere facultative cu valoare orientativă și nicidecum normativă, în continuarea activităților de propagandă a cărții de către bibliotecarii din rețea. Altfel spus, decizia în acest sens le aparține, întrucît ei, prin forța împrejurărilor, știu mai bine, din propriile prospecțiuni, ce tip de acțiune răspunde întocmai intereselor de cultură și profesionale ale diferitelor categorii de cititori dintr-o zonă sau alta a județului.

Spiridon DAFINOIU  
Galați

## VIAȚA BIBLIOTECILOR

### Dezbaterea revistei

În continuarea dezbaterii lansate în numărul trecut, inserăm un punct de vedere în legătură cu prima întrebare pe care v-o reamintim :

1. În ce mod înțelegeți să regăniți și să restructurați în catalogul alfabetic rubricile determinate de vedeta de autor personal Ceaușescu, Nicolae și cea de autor colectiv P.C.R. ?

### Reflectarea, în

### momentul actual, a autorilor prolifici „România” și „P.C.R.” în cataloge alfabetice

Înainte de a-mi exprima punctul de vedere cu privire la autorii respectivi, la reliefa lor în cataloage, consider necesar să amintesc cum este definită biblioteca publică în manifestul UNESCO.

— Biblioteca publică este o instituție democratică de învățămînt, cultură și informare.

— Biblioteca publică este o probă a încrederii acordate de democrație educației pentru toți și la toate vîrstele, ca și capacității fiecăruia de a aprecia realizările umanității în domeniul științei și culturii.

În majoritatea bibliotecilor sînt puse la dispoziția publicului cataloage alfabetice generale. De-a lungul anilor a existat o preocupare deosebită pentru reflectarea cît mai corectă în cataloage a autorilor colectivi permanenți : partide politice, autorități de stat naționale și locale, precum și organele lor legislative, administrative, juridice, executive (parlamente, guverne, ministere și subordonatele lor, curți de justiție, forțe armate, reprezentanțe diplomatice, organe locale ale puterii de stat); organizații de masă și obștești; organizații profesionale și cooperatiste; instituții (academii, universități, școli, arhive, muzee, biblioteci etc.). Autorilor colectivi temporari, congrese, conferințe, întruniri, ședințe, expoziții etc. — au stat și ei în atenția noastră.

Revenind la cei 2 autori de care ne ocupăm astăzi, cred că e bine ca toate lucrările să figureze în cataloage. Nu mai trebuie repetată greșeala anilor trecuți de a avea goluri în informare pentru anumite perioade de timp.

După revoluție, în multe biblioteci fișele lucrărilor ceaușiste au fost scoase din cataloage. Am acționat și de această dată prompt. Așa-numitul „fond de circulație specială” trebuie reintercalat în cataloagele generale pentru public, nu completat cu literatură ceaușistă. Vor fi exceptate desigur lucrările care fac apologia crimei, a violenței, lucrările pornografice. Astăzi avem în sfîrșit ocazia să organizăm cataloage cu adevărat generale. Nu putem uita sentimentul de tristețe ce ne-a încercat în anul 1989 — anul Centenarului Eminescu — cînd în cataloagele pentru public era reflectată numai o parte din opera acestuia.

Existența fișelor lucrărilor din anii dictaturii în cataloage nu înseamnă a face politică proceaușistă sau procomunistă, ci reprezintă accesul publicului la întregul fond de publicații al bibliotecilor noastre.

Ne interesează pe toți cei de astăzi și pe cei ce vor veni care au fost legile cu care a operat dictatura și ce prevedeau statutele, codurile, programele, tezele P.C.R., pentru că numai astfel se poate măsura prăpastia dintre vorbe și fapte.

Consider că structura rubricilor autorilor prolifici P.C.R. și România poate rămîne în mare ca și pînă acum. În timp, acest mod de reliefare s-a dovedit durabil.

Totuși se impun cîteva schimbări. La congrese și conferințele P.C.R. pe lângă alte lucrări figurează și rapoarte prezentate de secretarul general. Operînd și aici cultul personalității, acestea au fost descrise în principal la autor „și complementar la colectivitate. Consider că este cazul să aplicăm corect regula : rapoartele oficiale, dările de seamă, declarațiile se descriu în principal la denumirea colectivității. Ani de zile am orînduit materialul la autorul prolific „România” țînînd seama de etapele istorice parcurse de țara noastră România regat, România (R.P.R.), România (R.S.R.). Consider că este bine ca întregul material să fie ordonat într-o singură rubrică și să țînem seama de subvedetele de formă (constituție, legi, statute etc.) și de cele ce desemnează colectivități subordonate (ministere, consilii etc.). Nu ne propunem să arătăm acum structura rubricii respective — dorim numai să sugerăm că se poate renunța la dublarea unor secvențe.

La România. Legislație — vom

include, pe lângă constituții și coduri, legile și decretetele. Acestea vor fi așezate în ordine crescîndă a numărului și, în cadrul acestui număr, direct cronologic. Legile fără număr se vor aranja alfabetic la sfîrșit. Ar fi ideal dacă am putea menționa pe fișe legile abrogate. Mă refer la marile biblioteci care au fonduri bogate și rol de conservare. La România M.A.N. nu mai este cazul să includem descrieri complementare — pentru legi. Se știe că aceasta reprezintă organul în care se votau. Același lucru la decretetele aprobate de Consiliul de Stat, cît și cele prezidențiale. Toate se regăsesc la începutul rubricii și nu mai sînt necesare descrieri complementare la rubricile România. Consiliul de Stat și România. Președinte. La această ultimă secvență se poate renunța. Lucrările se găsesc la autor.

Acestea sînt numai cîteva considerații privind structurarea rubricilor celor 2 autori prolifici, în momentul actual, în cataloagele alfabetice. Modificări înseamnă vor fi operate după apariția în întregime a STAS 8636. „Principii și reguli generale de ordonare alfabetică în cataloage și bibliografii”, din care a apărut prima parte în aprilie 1988, și în care sperăm ca autorilor prolifici să li se acorde atenția cuvenită.

Este momentul ca la organizarea cataloagelor să țînem seama în mare măsură că ele sînt constituite într-un sistem și să nu întocmim un număr de fișe mai mare decît este necesar pentru identificarea publicațiilor.

Petruța IVAN

(Urmare din pag. 26)

resurse. Este momentul să țînem a-i oferi siguranța că la ieșirea din bibliotecă are semnalat tot ce există în țară și în lume la tema căutată și că, într-un interval operativ, va avea accesul, prin intermediul bibliotecii, la toate documentele primare.

### BIBLIOGRAFIE

1. Forget, I. *Initiation à la documentation*. Agence de Coopération Culturelle et Technique. Presses Univ. de France, 1988.
2. 5th International Congress ONLINE London, 3—5 December 1987
3. Tăutu, Ioana. *Implicații și condiționări pedagogice ale eficienței informării*. Biblioteca, nr. 4, 1989, p. 24—25.
4. Șuteu, Marilena și Câmpeanu, Florica. *Informatizarea activității bibliotecare în bibliotecile de învățămînt superior*. Biblioteca, nr. 2, 1989, p. 9—10.
5. INIST DIFFUSION — *L'Acces des professionnels à l'information spécialisée*.

## VIAȚA BIBLIOTECILOR

### Actualități

### Ședința Consiliului de conducere al ABIR

La 23 ianuarie 1991, ora 9, a avut loc ședința Consiliului de conducere al ABIR, cu următoarea ordine de zi :

1. Definitivarea programului de activitate al ABIR pe anul 1991 în urma propunerilor venite din partea filialelor; 2. Aprobarea programului de activitate a comisiilor profesionale ale ABIR; 3. Raportul Biroului Consiliului de conducere al ABIR pe perioada 7.XI.1990—22.I.1991; 4. Probleme curente.

1. Programul de activitate al ABIR pe anul 1991 are în vedere atît realizări de conținut ale muncii bibliotecare profesionale, cît și aspecte de perfecționare a organizării asociației: întocmirea unui ghid al bibliotecilor de învățămînt din România cu două secțiuni — biblioteci de învățămînt superior și biblioteci de învățămînt preuniversitar; editarea anuală a unei publicații periodice — *Analele ABIR* în care să apară studii și contribuții ale bibliotecarilor specialiști din asociație; organizarea sesiunii științifice anuale a ABIR în octombrie a.c.; organizarea unui curs de introducere în informatică pentru bibliotecarii din învățămîntul românesc; constituirea și dezvoltarea unei biblioteci centrale a asociației și a unor biblioteci de filiale ale ABIR; participarea la Conferința FIAB din august, la Moscova; editarea trimestrială a *Buletinului ABIR* și transmiterea gratuită a acestuia la membrii asociației; definitivarea evidențelor ABIR la nivel central și pe filiale.

Discuțiile pe marginea acestui program anual de activitate au fost vii și constructive. Astfel, s-a solicitat organizarea transporturilor de cărți donate pentru Basarabia și s-au găsit modalități pentru aceasta; să se organizeze colocvii pe specialități biblioteconomice pentru schimburi de experiență; să fie editat un manual de Biblioteconomie modern, iar dacă nu este posibil, un manual de clasificare însoțit de o tabelă prescurtată în limba română; ABIR să organizeze cursuri de inițiere pentru bibliotecarii noi, nespecializați și să elaboreze o bibliografie de bază; Facultatea de biblioteconomie să primească în anul I pe absolvenții școlii postliceale de bibliotecari cu examene de diferență; bibliotecile membre ale ABIR să doneze asociației cărțile

Florica CÂMPEANU  
B.C.U. București

## Stimați cititori!

Sperăm că nu v-ați pierdut răbdarea în așteptarea primelor numere, pe anul 1991, ale revistei dumneavoastră **BIBLIOTECA** !

Cele trei cauze — procesul tipografic anevoios, aprovizionarea defectuoasă cu hîrtie, difuzarea aflată sub semnul hazardului — ce au condus la marile întîrzieri în apariția revistei noastre în cursul anului trecut nu și-au pierdut capacitatea „de acțiune”. Este drept că intensitatea lor nu a fost egală, dar s-au „suplinit” cu succes. Efectul este cel pe care-l constatați : primele trei numere (reunite) ale anului 1991 se află de-abia acum în mini-le dumneavoastră.

Ne întrebăm cam la ce dată va fi acel „acum” ?

Cerindu-vă, noi, scuze pentru aceste întîrzieri, vă lansăm invitația de a ne informa — telefonic sau în scris — asupra situației abonamentelor pe care le-ați contractat la revista **BIBLIOTECA** și asupra posibilităților pe care vi le-au oferit colecturile bibliotecilor unde — prin amabilitatea și contractul încheiat cu Compania de difuzare a cărții — publicația noastră poate fi găsită.

Apelînd la înțelegerea și solidaritatea dumneavoastră de breaslă, vă lansăm invitația de a vă abona din vreme la revista **BIBLIOTECA** sau de a o solicita prin colectura bibliotecilor din județul dv. Prețul unui exemplar este de 15 lei !

Vă mulțumim !

Autoarea acestui material cu caracter predominant informativ și-a propus să infățișeze „startul” a două pioniere în învățământul universitar particular, precum și optica organizatorilor asupra modalităților de a susține procesul didactic cu bibliografia de studiu și, în context, locul bibliotecii în concepția unităților respective de învățământ.

Considerând că acest fenomen universitar cu totul nou pentru țara noastră, controversat în unele aspecte, salutat în altele, oricum aducând o binevenită emulație, dacă vreți, concurență și în acest plan, merită abordat mai în fond, problematizând unele aspecte, pre-

cizind concepții și propunând soluții de ordin practic. În ceea ce ne privește, ne preocupăm relația cu biblioteca, atât în cadrul micro-sistemelor respective, cât și în raporturile ce se instituie la nivelul macrosistemului universitar bucureștean, în speță cu bibliotecile de învățământ superior de stat.

Sînt probleme deopotrivă de ordin juridic, financiar, organizatoric și, nu în ultimă instanță, bi-blioteconomic.

Rugăm cititorii interesați să participe la un dialog pe această temă, căutînd împreună soluții.

B.

Tinînd seama de interesul stîrnit de înființarea învățămîntului particular de toate gradele (mai bine zis reînființarea, știută fiind existența unei rețele întregi, în perioada interbelică, de școli particulare) am considerat nu lipsit de interes să ne informăm chiar la sursă despre modul în care a fost gîndit în actualele condiții din țara noastră, sub aspectele ce ne privesc direct, învățămîntul nepuțin să fi conceput decît în relație funcțională cu cartea și alte instrumente ale informării, colectionate de bibliotecii. Ne-am oprit pentru început la cele mai importante universități particulare din București funcționînd în baza Decretului 54/1990 și anume: Universitatea Ecologică, avîndu-l ca rector pe profesorul universitar dr. ing. Dolphi Drimer, și Universitatea '90 sau cum este cunoscută ea sub sigla U' 90, avîndu-l ca rector pe profesorul universitar Gheorghe Cristea.

Am purtat discuții cu cei doi rectori, precum și cu dna dr. Aura Matei Săvulescu, membru fondator al Universității Ecologice și cu răspunderi pe linia relațiilor cu publicul în cadrul acestei instituții de învățămînt superior.

În cele ce urmează, cititorul va afla unele succinte informații cu privire la statutul de funcționare al celor două universități, structura cursurilor, nivelul de acoperire a disciplinelor cu manuale, accesul la informație și atitudinea față de bibliotecă, în general, și în mod expres față de cea specializată.

Universitatea Ecologică București funcționează cu următoarele facultăți autonome:

Medicină, cu o durată a studiilor de 6 ani; Inginerie — cu o durată de 5 ani; Științele naturii — cu o durată de 5 ani; Drept — cu o durată a studiilor de 5 ani.

Conducerea Universității se asigură de către Senatul Universității Ecologice, fiind compus din: președinți de onoare, rector, decanii facultăților, directorii departamentelor (științific, economic, presă și relații cu publicul), 2—3 directori executivi, 4 studenți delegați de către Sindicatul studenților, 4—6 personalități științifice și susținători ai Universității Ecologice. Conform statutului, cadrele didactice ale acestei universități trebuie să aibă funcții didactice în învățămîntul de stat, sau echivalente din cercetare, sau sînt numite prin concurs, conform legislației. Pot fi, de asemenea, invitate cadre didactice în străinătate.

În ceea ce privește structura cursurilor, așa după cum sublinia dna Aura Săvulescu, s-a încercat „articularea unui patruleter pe o gîndire, pe o creație, pe o educație de natură ecologică”. Universitatea a publicat detaliat planurile de învățămînt pentru cele patru facultăți de-a lungul tuturor anilor de studii, planuri care cuprind, alături de materiile tradiționale specifice fiecărui profil, și discipline ecologice, evident cu aplicabilitate în domeniul dat de studii. Un loc aparte îl ocupă pentru toate facultățile studiul limbilor străine, menit să deschidă accesul la bibliografia în alte limbi.

Referitor la nivelul de acoperire a disciplinelor cu manuale, am aflat de la dna Aura Săvulescu că tuturor cadrelor didactice li s-a cerut să-și reîndească și să-și redacteze cursurile din perspectivă ecologică, cu mențiunea că deoamdată pentru anul I de studii există niste discipline fundamentale pe care studenții le au de parcurs și este greu să ne închipuim că predarea anatomiei, a unor ecuații diferențiale sau a dreptului roman se pot sustrage de la suportul clasice de studiu.

S-a încercat însă pentru fiecare facultate ca în pachete de discipline optionale, ca și în pachete de discipline obligatorii să se introducă discipline noi. Ca un exemplu, medul înconjurător — o știință a viului există ca disciplină de predare și la facultatea de medicină, dar și la cea de inginerie.

S-au adoptat două modalități în ceea ce privește acoperirea necesarului de cursuri: modalitatea tradițională de multiplicare a unui număr suficient de cursuri elaborate înaintea începerii anului universitar pentru o serie de discipline clasice și sistemul american prin fascicule de cursuri care sînt distribuite studenților cu două-trei săptămîni înainte, însoțite și de lucrările de laborator și de bibliografia obligatorie. Universitatea este capabilă să multiplice un număr suficient de exemple, în așa fel ca fiecare student să primească acest minim necesar la timp.

U' 90 și-a luat ca model universități de renume din lume în care există o simbioză aproape deplină între cercetare și învățămînt. U' 90 are 8 facultăți: Informatică aplicată, Facultatea de ingineria materialelor și corp solid, Facultatea de Arhitectură și Construcții, Facultatea de Relații Economice Internaționale, Facultatea de Econometrie-informativă, Facultatea de Stomatologie, Facultatea de Drept și Facultatea de Arte Frumoase. Durata de studii variază între 5 și 6 ani. Cele opt facultăți au o

fundamentare comună din trei puncte de vedere:

— toate au un puternic învățămînt de limbi străine, pentru că specialistul de mîine din România, spunea dl rector Gh. Cristea, trebuie să cunoască neapărat o limbă străină de largă circulație;

— introducerea studiilor de informatică în toate facultățile, conform specificului fiecăreia;

— introducerea unor cursuri de economie în facultățile tehnice și a unor cursuri generale de tehnologie la facultățile economice.

O notă aparte o constituie faptul că U' 90 are în structura ei o secție de ziaristică, nu de sine stătătoare, ci în cadrul Facultății de drept.

În ceea ce privește manualele, aceasta este o problemă încă dificilă pentru universitatea noastră — a afirmat dl rector Gh. Cristea. Deși ne-am zbatut mult, rezultatele nu sînt pe măsura încercărilor. U' 90 acordă o atenție deosebită atât informării studenților cit și informării profesorilor. Problema nu este „să capeti informație”, care în condițiile societății moderne teoretic este accesibilă oricărei persoane interesate, ci punerea ei la dispoziția beneficiarilor în cantitate suficientă. U' 90 se află în faza organizării unei tipografii proprii cu scopul de a pune la dispoziția studenților și profesorilor informație în mod ritmic și rapid.

În faza actuală, U' 90 a pus la dispoziția studenților o serie de cursuri clasice. Pentru disciplinele care au fost reîndite într-un mod specific, profesorii de curs au obligația prin contractul încheiat cu U' 90 să pună la dispoziția studenților așa-numitele suporturi de curs, care sînt distribuite cu cel puțin o săptămîină înainte de susținerea cursului respectiv. De asemenea, sînt elaborate teme de seminar și bibliografiile obligatorii pentru fiecare disciplină. Avînd în vedere că nici bibliotecile enciclopedice, nici cele specializate accesibile studenților nu au cursuri și cărți de specialitate în cantitatea necesară procesului didactic, intră în obligația universității de a le pune la dispoziția studenților, iar U' 90 este în stare să-și asume această sarcină într-un viitor apropiat, a declarat rectorul.

O chestiune pe care doresc să o abordez în paralel pentru cele două biblioteci este aceea a atitudinii față de bibliotecă. Dl Dolphi Drimer mi-a vorbit de o viitoare bibliotecă pe calculator, dna Aura Săvulescu de o bibliotecă centrală bine utilată în cadrul viitorului campus universitar, ce se va construi în maximum doi ani pe baza unui proiect admis prin concurs. Dl rector Gh. Cristea ne-a vorbit

despre un spațiu de patru camere afectat bibliotecii și de un bibliotecar angajat care va organiza cit mai curînd posibil fondul de carte existent. Dar faptul rămîne fapt: nici una dintre cele două universități nu are o bibliotecă proprie. Ambele și-au îndreptat studenții către marile biblioteci din București, aceștia avînd acces în prezent, pe baza legitimațiilor de student, chiar și în bibliotecile specializate. Concepția și specificul învățămîntului din aceste universități presupune însă existența unei bibliografii mai pretentioase, cu noutăți ale domeniului la zi, selectate din oferta pieței cărții internaționale, pentru a nu cantona studentul doar în limitele cursurilor, oricît de bune ar fi ele.

Principalul motiv al lipsei din economia universităților respective a unor biblioteci efective îl constituie, ni s-a spus, acuta nevoie de spațiu pentru cursuri și seminarii. Universitatea Ecologică nu are un local central propriu, ea fiind nevoită în prezent să închirieze spații în cele mai diverse locuri. U' 90 își are toate facultățile grupate într-un fost complex școlar din strada Energeticienilor, de aici și posibilitatea de a organiza într-un timp relativ scurt o bibliotecă incipientă pentru nevoile imediate ale studenților. În orice caz, conducerea ambelor universități se preocupă direct de această problemă, înțelegînd rolul primordial al cărții, al informației în pregătirea viitorilor specialiști. Programele de învățămînt sînt similare programelor instituțiilor de învățămînt superior din țară și din străinătate, caracterul privat fiind dat numai de sistemul de finanțare. Ambele universități se autofinanțează pe baza taxelor de înscriere ale studenților, a activității de cercetare științifică, a unor servicii acordate unor terți, a donațiilor, a burselor studenților acordate de instituții, întreprinderi și personalități, față de care conducerea universităților nu fac vreo discriminare.

În finalul discuției, dl rector Gh. Cristea mi-a spus: „Așteptăm cu încredere noua lege a învățămîntului. Căutăm să creăm condiții cît mai bune pentru o pregătire de calitate a studenților. Dacă vom reuși să creăm astfel de condiții, fără îndoială că universitățile particulare vor avea viață”.

Nouă nu ne rămîne decît să le dorim succes celor două universități și altora similare în pregătirea unor buni profesioniști și în înscrierea în acest scop a cărții ca element formativ esențial. Vom fi alături de ele, urmărind geneza și dezvoltarea bibliotecilor pe care și le doresc.

## Biblioteca Institutului de Medicină ca Centru de Documentare Medicală

Voi prezenta în cele ce urmează câteva aspecte privind unele căi de modernizare a activității de documentare medicală din cadrul bibliotecilor de învățământ superior medical, aspecte care se pot constitui în tot atâtea repere practice izvorite din experiența bibliotecii noastre — a Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj — dar, mai ales, repere oferite de Seminarul organizat la Școala Internațională de la Bordeaux pentru bibliotecarii Facultăților de Medicină din țările francofone și care a avut loc între 2 și 20 iulie anul trecut.

Argumentarea titlului acestei prezentări și anume „Biblioteca Institutului de Medicină ca Centru de Documentare Medicală” — implică din start întrebarea: există vreo diferență între serviciul de informare și documentare al bibliotecii universitare și un centru de documentare? Răspunsul, cum este de așteptat, vine ambiguu și contradictoriu: da și nu. Da, din punct de vedere teoretic, în măsura în care un centru de documentare este subordonat unui organism specializat, având scopuri precise (la noi Ministerul Sănătății, respectiv Direcțiile Sanitare, iar pe plan internațional OMS-ul, Centrul Internațional pentru Copii din Franța etc.), Centrul de documentare având rolul principal de a reflecta și

sprijini activitatea organismului care-l patronează. Diferențele dintre bibliotecă și centre de documentare țin deci de un caracter istoric și statutar. Pe plan practic însă, aceste diferențe se șterg. Gestionarea fluxului informațional ridică pentru fiecare din ele, fie că se intitulează bibliotecă universitară sau centre de documentare, aceleași probleme: cum se vor semnala noile publicații? Cum se vor identifica documentele cele mai importante pentru utilizatori? Cum se vor pune ele în timp optim la dispoziția utilizatorilor care au cel mai mult nevoie de ele? Mai mult chiar, aceste diferențe dispar complet dacă lucrurile sînt privite din punctul de vedere al utilizatorului. Este bine știut, și nu cred că este numai cazul Bibliotecii Centrale I.M.F. Cluj, că serviciul de documentare este frecventat în mod curent de către persoane din afara institutului: medici, cercetători, doctoranzi, al căror număr egalează dacă nu chiar depășește pe cel al cadrelor didactice și studenților. Se impune deci, ca orice măsură menită să îmbunătățească activitatea de informare și documentare din bibliotecă să aibă în vedere și această tendință de structurare a serviciului în centru documentar teritorial — cu atât mai mult în cazuri ca cel al Clujului, care nu are

un centru documentar medical eficient și care trebuie să acopere necesitățile de documentare pe întreaga zonă transilvană. Concretă mă refer la acoperirea tuturor domeniilor medicinei, inclusiv a celor care sînt studiate doar opțional, celor care țin de igienă, sănătate publică și organizare sanitară, precum și, de ce nu, la acoperirea necesităților de informare ale cadrelor medii sanitare.

Orice discuție privind căile de modernizare a serviciului de documentare trebuie să aibă în vedere schema organizatorică de ansamblu a bibliotecii, iar alegerea sau repectiv, dacă e cazul, schimbarea metodelor de tratare a informației și documentelor trebuie făcută doar în cadrul unei strategii de organizare bine definită. Desigur, bibliotecile de la noi din țară lucrează după normele internaționale privind descrierea bibliografică a publicațiilor, formatului fișelor, abrevieri de titluri de perioadă etc., norme care asigură deopotrivă calitatea și continuitatea activității precum și cooperarea cu alte biblioteci. Există, bineînțeles, și particularități în modul de organizare a bibliotecilor noastre și la una din ele m-as referi în mod deosebit, datorită problemelor pe care le ridică în bibliotecă medicală. Este vorba de modul în care ajunge cititorul la o carte cu o anumită temă. După cum se știe cărțile se păstrează în depozite închise publicului, în ordinea cotelor. Cititorul trebuie să caute în catalogul sistematic, structurat pe baza CZU, titlurile și cotele cărților de care are nevoie, după care se adresează bibliotecarului de serviciu la depozit. Lăsînd la o parte timpul consumat, această cale comportă

riscul scăpării cărților recent intrate, intervalul dintre momentul intrării cărții de fapt și cel al introducerii fișei în catalogul sistematic fiind de săptămîni sau chiar luni. Nu știu dacă acest sistem a fost introdus în urma unei triste experiențe privind atitudinea cititorului român față de cartea de bibliotecă sau este pur și simplu rezultatul unei inerții și unor idei prestabilite de organizare. Cert este că pentru bibliotecile medicale s-ar potrivi foarte bine sistemul utilizat în majoritatea bibliotecilor similare din lume și anume cel al rafturilor cu acces liber, pe care cărțile din ultimii ani, să zicem 5 ani, se află aranjate într-o ordine tematică mai puțin greoaie decît CZU, de exemplu clasificarea NLM

(Național Library of Medicine) adecvată aranjării cărților în rafturi. Ca să dau doar un singur exemplu, Biblioteca Facultății de Medicină din Bordeaux are 1400 de metri liniari de rafturi cu acces liber (cărți și reviste), din care 780 deja ocupați.

Desigur, nu există nici o regulă de aur pentru alegerea unei metode sau a alteia. Există însă niște întrebări care se pot pune și la care metodele utilizate trebuie să răspundă afirmativ:

— Este metoda destul de apropiată de cea utilizată în celelalte biblioteci și este ea înțeleasă de toți membrii personalului bibliotecar?

— Simplifică ea accesul la documente și la informație?

— Este ea suficient de clară pentru utilizator sau se sprijină în întregime pe bibliotecar (care poate fi bolnav sau în concediu)?

— Dacă se are în vedere informatizarea, cîți documentariști există în bibliotecă în stare să preia imediat sarcinile de introducere și interogare a datelor?

La ora de față discutarea eventualelor căi sau soluții de modernizare a documentării gravitează inevitabil în jurul informatizării. Pe bună dreptate, spunem și noi. Dar să nu ne amăgim crezînd că informatizarea unor activități din bibliotecă este soluția la toate problemele legate de administrarea informației sau că poate substitui în întregime toate activitățile de documentare sau formele manuale existente. Ar fi ridicol să ne închipuim că un calculator împreună cu un cititor de disc compact și un abonament la un CD-ROM, PASCAL să zicem, ar acoperi toate necesitățile de informare ale diferitelor categorii de beneficiari.

Și am să argumentez și de ce.

CD-ROM-urile, sau discurile compacte cu memorie fixă pentru citire, reprezintă prima modalitate standardizată, transportabilă și de mare capacitate de publicare a informației. Un singur CD-ROM cu o singură față și cu diametru de 120 mm poate stoca pînă la 540 megabiți (ceea ce corespunde la peste 100 000 de pagini complet indexate). Informația este stocată pe substrat metalic subțire cuprins între două straturi transparente de protecție. Sînt produse finite ale marilor baze de date existente în lume în diferite domenii. Aceste baze de date pot fi bibliografice (cu sau fără rezumate), numerice sau textuale (furnizînd text continuu, tratate întregi de exemplu). Utilizarea lor necesită un calculator IBM — compatibil și un cititor de CD-ROM.

În domeniul medicinei există mai mulți producători de CD-ROM: cel mai important este National Library of Medicine, respectiv baza de date MEDLINE, care produce 3 tipuri de CD-ROM pentru medicină (corespunzînd la *Index Medicus*, dar unele tipuri avînd și rezumate) plus CD-ROM pentru literatura stomatologică și pentru cadre medii. Pe lângă MEDLINE, există baza de date PASCAL, a Institutului de Informație Tehnică și Științifică din Franța, EMBASE (corespunzînd la *Excerpta Medica*), RHESUS, SIRD, BIOETHICS, RE-DATEL, ca să enumăr doar cîteva. Se elaborează anual sau bi-anual și se procură prin abonament, de exemplu PASCAL costă 15 000 FF/an. Deși modurile de interogație diferă puțin de la un produs la altul, principiul de bază rămîne cel al operatorilor logici booleani SI/SAU/NU. Interogația poate porni de la autor, titlu de periodic, cuvînt cheie sau rădăcină de cuvînt.

La prima vedere utilitatea unui CD-ROM este exact aceeași pe care o are și Index Medicus în bibliotecile noastre. Dar, după cum relevă un raport al Bibliotecii Universitare din Sussex, Anglia, la un an de la introducerea CD-ROM-ului utilizarea formei informatizate este incomparabil mai intensă decît a fost vreodată forma tipărită, datorită sistemului ușor și extrem de rapid cu care se regăsește aceeași informație cuprinsă în 12 volume greoaie de *Index Medicus*.

Rezervele noastre privind utilitatea imediată a unui CD-ROM, care va fi probabil PASCAL (provenit din donația Conferinței Internaționale a Decanilor Facultăților de Medicină francofone) se datoresc următoarelor motive: în primul rînd imposibilitatea accesului imediat la documentele primare indexate, apoi nu prelucrează revistele de formație continuă, deci este doar parțial util pentru studenți, iar PASCAL în speță nu afișează lista periodicelor indexate pentru a le putea confrunța cu lista periodicelor existente în bibliotecă. Nu încapă îndoială că utilitatea va crește rapid în viitor, o dată cu accesul la sursele primare. Dar acest acces nu este posibil doar pe baza fondului de perioade propriu, oricît de mult ar crește acesta. După experiența aceleiași biblioteci din Anglia, utilizarea CD-ROM-ului a ridicat vertiginos numărul împrumuturilor interbibliotecare și cererilor de extrase. Este absolută nevoie să se dezvolte rețeaua între toate bibliotecile medicale astfel ca ea să funcționeze eficient și mai ales rapid. Nu doar în sensul împrumutului interbibliotecar, ci și

în sensul fotocopierii și trimiterii diferitelor articole sau chiar capitolelor de carte pe baze rentabile, adică serviciile să fie plătite de către beneficiar, pe baza unor tarife stabilite de comun acord. Aceasta ar presupune o minimă autonomie financiară a bibliotecii față de institutul sau universitatea care o patronează. Trecerea fiecărei operațiuni de acest gen, a fiecărei scrisori de corespondență a bibliotecii prin serviciul contabilizației universității creează întîrzieri inadmisibile într-un sistem operativ. O altă cale de acces la documentele primare este Organizația Mondială a Sănătății care, prin Biroul său de la Copenhaga, convertește moneda națională în devize libere pentru achitarea unor fotocopii de extrase și chiar abonamente de reviste. Toate acestea în ce privește optimizarea utilizării CD-ROM-ului, care, în ciuda acestor inconveniente de moment, va rămîne totuși modalitatea cea mai rapidă de acces la informația din lume.

Mult mai importantă mi se pare însă implementarea calculatorului pentru prelucrarea documentelor existente în bibliotecă, după un sistem bine corelat cu celelalte biblioteci din țară. Într-o primă fază chiar mai utilă decît CD-ROM-ul ar fi niște produse soft sau programe destinate formării unor baze de date proprii și publicării produselor documentare ale bibliotecii. De la început trebuie precizat că produsul informatizat nu înlocuiește fișierul manual, eventual elimină catalogul sistematic CZU; în toate bibliotecile din lume se păstrează fișierele manuale alfabetice.

Pentru scopul enunțat mai sus, există două căi: utilizarea fie a unor produse soft de gestionare documentară deja existente pe plan internațional, fie a unor produse indigene. În prima variantă cel mai accesibil ar fi programul CDS-ISIS elaborat de UNESCO și care poate fi furnizat gratuit la cerere; cu alți mai mult cu cit Biblioteca Universitară din București a experimentat utilizarea lui. Inconvenientul acestui program este faptul că trebuie parametrizat pe zone: autori, titlu, cuvinte-cheie. Sau ar fi programul DATATREK, care are marile avantaje că permite imprimarea directă pe fișe. Sînt doar două exemple culese dintr-o gamă largă de produse de acest fel. În a doua variantă, indigenă, singurul program de care am cunoștință (s-ar putea să existe și altele) este FOCUS, realizat pe sistem CORAL. Nu știu dacă acest produs poate fi folosit pe minicalculatoare IBM-

compatibile, dacă este destul de „prietenos” și suficient de bine adaptat prelucrării documentare. S-ar părea că tot colegii de la B.C.U. București ne-ar putea spune mai mult în acest sens. În orice caz, ar trebui luată cât mai repede legătura cu producătorul, ICSIT-TCI, pentru a experimenta programul simultan în mai multe biblioteci medicale, ca să ne putem pronunța asupra utilității lui. Simultan, pentru că este necesar ca toate bibliotecile din țară să utilizeze același sistem în vederea asigurării compatibilității. Pentru că, dacă într-o primă fază, se vor prelucra cărțile și revistele existente în propria bibliotecă, alcătuindu-se o mică bază de date proprie, într-o fază imediat următoare aceste date vor fi trimise periodic la toate bibliotecile similare din țară (sulfarmă de dischete) în vederea alcătuirii unei baze de date medicale naționale, accesibilă oricând în orice bibliotecă medicală.

Desigur, același lucru se poate realiza prin crearea unei rețele propriu-zise de transport a informației, de tipul TRANSPAC sau EURONET. Proiectul național INFONET, în curs de elaborare, depășește însă prin complexitate competența bibliotecarului documentarist, fiind o chestiune de viitor mai puțin apropiat. Din motive similare nu ne-am referit nici la sistemul de interogație ON LINE a bazelor de date existente în lume, sistem care, pe lângă faptul că este foarte costisitor, la noi este deocamdată impracticabil. Sistemul folosește liniile telefonice internaționale, la care noi încă nu sîntem racordați automat.

Deocamdată însă rămîn celelalte acțiuni enunțate, de o utilitate imediată și de o mai mică anvergură menite să pună în comun resursele informaționale ale centrelor de documentare medicală. Numai astfel, prin asigurarea colaborării și compatibilității metodelor folosite, vom putea ajunge să acoperim în întregime necesitățile de documentare — învățămînt, informare factologică, tematică sau curentă, la toate domeniile sau teme de profil, pulverizînd în fine reticența cu care se apropie, din păcate, dar și explicabil, utilizatorul de bibliotecă, pulverizînd în fine ideea că bibliotecă-i va oferi, după îndelungi căutări, niște informații disparate pe care tot el, utilizatorul, trebuie să și le completeze cu propriile-i

Ioana ROBU

Biblioteca Centrală a I.M.F. Cluj

(Continuare în p. 20)



## VIAȚA BIBLIOTECILOR

Teorie și practică

# Biblioteca Națională în contextul autonomizării și modernizării bibliotecilor publice

Pe fondul schimbării radicale produse în structura societății românești după Revoluția din decembrie 1989, politica guvernamentală în domeniul informării și documentării vizează o răsturnare fundamentală de concepție, vizibilă atât în alcătuirea suprastructurilor, respectiv reorganizarea ministerelor culturii și al învățămîntului și științei, cit și a unităților din rețelele respective.

Două dintre consecințele firești ale acestei noi viziuni sînt autonomizarea și modernizarea bibliotecilor, centrelor și oficiilor de informare și documentare. Odată statuat acest nou concept pe cale administrativă, se impune în mod decisiv o schimbare de mentalitate a factorilor implicați în procesul formativ-informativ. Cu alte cuvinte, este necesară acceptarea și dezvoltarea noii politici culturale la toate nivelurile rețelei.

În acest context, considerăm că acordarea unei largi autonomii de decizie în tot ce privește activitatea de bibliotecă va avea efecte benefice. În spiritul acestei afirmații, ne declarăm întru totul de acord cu abandonarea rolului de control și decizie exercitat de fostul C.C.F.S. asupra rețelei de biblioteci publice și considerăm că finanțarea și coordonarea — ca organ de sinteză — a activității bibliotecare vor trebui să fie singurele atribuții pe care Ministerul Culturii și le poate însuși.

Dar, în desprinderea de vechile șabloane paternaliste, singura în măsură să facă necesarii pași conerenți în direcția autonomizării și modernizării este însăși rețeaua de biblioteci publice. În mod curent bibliotecile, indiferent de gradul și poziția lor în rețea, trebuie să își asume în mod conștient elaborarea programelor de dezvoltare, fără a aștepta directive din partea departamentului de specialitate din minister.

Biblioteca Națională militează chiar și pentru desființarea raporturilor de subordonare profesională și înlocuirea lor cu o comunicare reală între bibliotecile din rețea, cu alte cuvinte, cu un dialog profesional veritabil. Locul „îndrumării” și al controlului, acțiuni unilaterale, perimate, în noul context, va trebui să fie luat de o comunicare între specialiști.

Primul pas în această direcție, în ceea ce ne privește, a fost restructurarea fostului serviciu metodologic într-un departament de

studii, cercetări și dezvoltare în biblioteconomie. Pentru facilitarea comunicării acest departament și-a propus elaborarea în cel mai scurt timp a unor instrumente teoretice indispensabile actualei perioade de tranziție: Minimum de tehnică la bibliotecă, Manualul de bibliotecar din bibliotecile mici, Manual CZU pentru bibliotecile mici, schema de aranjare a colecțiilor cu acces liber la raft, Caietele CZU — Tabelul auxiliar — fasciculul 6 și Culegerea de standarde pentru biblioteci. Axarea pentru acest gen de activități nu înseamnă că se urmărește anularea acțiunilor în îndrumarea practică pe care însă le gândim ca un răspuns la solicitarea expresă a bibliotecilor din rețea și nu ca o obligație ce decurge dintr-un plan centralizat de îndrumare și control. Experiența ne-a demonstrat că modul formal în care erau efectuate aceste acțiuni nu numai că nu era eficient, dar a dus la o constantă depreciere a calității de for metodologic a compartimentului respectiv.

În același spirit am procedat și la o reorganizare fundamentală a compartimentelor Bibliotecii Naționale, prin crearea unor mari departamente, eliminînd fragmentarea excesivă a activităților specifice și excluzînd în totalitate paralelismele. Descentralizarea rețelei de biblioteci publice și creșterea ponderii unităților, ca element autonom, nu exclude prestarea serviciilor centralizate de către Biblioteca Națională și aceasta în scopul asigurării unei viziuni unitare asupra abordării problemelor de strictă specialitate. În privința acestui aspect, comunicarea trebuie să funcționeze optim, pentru a asigura acuratețe instrumentelor elaborate de Biblioteca Națională (Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din România, Repertoriul colectiv al periodicelor străine, Bibliografia bibliografiilor nepublicate etc.).

Categoric, o latură a preocupărilor destinate consolidării prestigiului performanțelor și utilității sociale a Bibliotecii Naționale și rețelei de biblioteci publice o constituie modernizarea metodelor și mijloacelor prin care se automatizează activitatea bibliotecilor în general și serviciile publice în special.

Situația actuală este modestă (puțin semnificativă în raport cu nivelul unor biblioteci de renume) chiar dacă ea pare să constituie o

performanță avînd în vedere sărăcia (îndeosebi tehnică) a mijloacelor de care s-a dispus pînă acum.

Astfel, un prim pas de automatizare în domeniu, cum ar fi:

- bibliografia națională (cărți, albume, hărți și teze de doctorat) funcționînd din 1982;
- extrasele privind cartea tehnică destinate I.N.I.D., din 1983;
- indexurile catalogului colectiv (cărți străine și articole din Bibliografia Națională), din 1987;
- repertoriu colectiv al persoanelor străine, din 1989.

Sînt mărturia travaliului reușit la nivelul Bibliotecii Naționale, pînă la Revoluția din Decembrie 1989.

Să nu scăpăm din vedere aria de probleme pe care Biblioteca Națională și rețeaua de biblioteci publice trebuie să o inspecteze (cu atît mai mult cu cît majoritatea lucrărilor normale pregătitoare sînt executate) atunci cînd se încearcă o judicioasă evaluare a locului în care ne aflăm pe această dorită traiectorie a modernizării prin automatizare.

Dacă imaginăm contribuția pe care automatizarea o poate aduce în: achiziție, catalogare, control social și circulație; procesări bibliografice și aplicații de catalog pentru colecții de materiale și destinații speciale; proceduri și mijloace de accesare publică automatizată și exinderea serviciilor publice; perfecționarea mijloacelor și formatelor prin care se valorifică sistematic sau accidental bazele de date ale bibliotecilor; prelucrările specifice de texte imagine și cod și a celor de natură editorială; perfecționarea schimburilor și intercomunicațiilor în rețeaua bibliotecilor publice și integrarea acestei rețele în sistemul național; inventar, gestiune și aplicații interne cu scop administrativ; realizăm dimensiunea serioasă a efortului material și de muncă intelectuală de înaltă ținută care vor trebui investite succesiv, judicios și rentabil, în etapele care urmează. Dacă vom păstra ambiția de înfăptuire a automatizării.

În rîndurile de față ne-am propus doar enunțarea unor principii și direcții generale referitoare la transpunerea în practică a conceptului de autonomizare, încercînd să definim locul și rolul Bibliotecii Naționale în cadrul rețelei de biblioteci publice, ca și influențele exercitate de elementele din rețea asupra Bibliotecii Naționale.

Gh. BERCAN  
director

Biblioteca Națională a României

## Cazuri de catalogare rezolvate și comentate

de FLORICA CĂMPEANU

Kant, Immanuel

Lecturi kantiene: traduceri din Critica rațiunii pure / Mihail Eminescu; editat de C. Noica și Al. Surdu; în anexă două fragmente traduse de Titu Maiorescu. — București: Univers, 1975. — L, 165 p.: facs.; 20 cm. — 7,50 lei.

Deși în prima mențiune de responsabilitate referitoare la titlul propriu-zis al publicației figurează numele lui Mihail Eminescu, în vedeta acestei înregistrări bibliografice se află numele lui Kant. De altfel, numele acestuia este prezent, chiar dacă în forma adjectivată, și în titlul propriu-zis: Lecturi kantiene. Conținutul cărții conține numai texte din opera filozofului german. Chiar dacă traducerea eminesciană și titlul care sugerează mai degrabă travaliul poetului decât lucrarea originală, precum și numele poetului menționat pe pagina de titlu și pe copertă ar conduce către ideea stabilirii unei vedete principale Eminescu, Mihail, credem că paternitatea operei este cea care trebuie să precumpănească. Rolul de traducător, așa cum este și firesc, trebuie scos în evidență printr-o vedetă complementară.

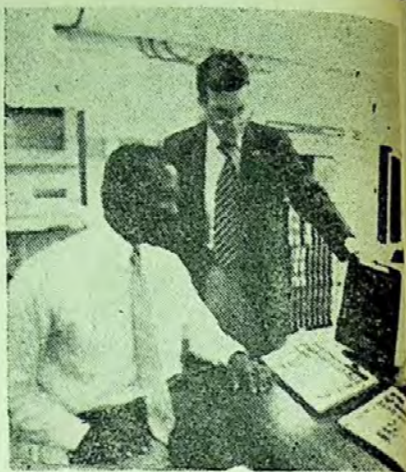
În descrierea ISBD se poate stabili corect rolul și raportul responsabilităților primare și secundare. Astfel, numele lui Kant este menționat în cuprinsul titlului și nu mai trebuie repetat ca mențiune de responsabilitate, iar numele lui Eminescu, prezentat pe carte

înaintea titlului, este reflectat în descriere după bara oblică a primei mențiuni de responsabilitate, chiar dacă, în realitate, el nu a îndeplinit decît rolul de traducător.

În descrierea tradițională nu a existat posibilitatea oferită de ISBD; numele lui Eminescu, așa cum figura pe carte, ar fi trebuit menționat fie în vedeta descrierii principale (în mod incorect), fie într-o notă ca: Înaintea titlului, autor: Mihail Eminescu, urmată de o altă notă în care să fie precizat rolul său de traducător.

Revenind la posibilitățile oferite de ISBD în reflectarea fidelă a datelor bibliografice ale publicației, subliniem faptul că s-ar putea face numeroase precizări și nuanțări privind raportul dintre mențiunile de responsabilitate din ISBD și stabilirea vedetei care nu este un element descriptiv, ci un element de intrare în catalog.

Stabilirea vedetei la numele lui Kant este cu atât mai justificată cu cât o parte a traducerilor aparțin lui Titu Maiorescu, după cum se precizează în ultima mențiune de responsabilitate, referitoare la titlu.



## CATALOGARE ȘI CLASIFICARE ASISTATE DE CALCULATOR

Se poate mai repede și mai bine, fără fișe mobile?

Pentru catalogator, calculatorul s-a dovedit a fi o unealtă remarcabilă. Să ne reamintim că marile „utilități bibliografice” americane (OCLC, RLIN, WLN, UTLAS) au debutat (începutul anilor 70) ca servicii de catalogare și își datorează marele succes mai ales acestui fapt. Altă probă a acestei afirmații este faptul că fiecare sistem comercial de bibliotecă de pe piața actuală are un modul de catalogare. Alte module mai pot lipsi, dar nu cel de catalogare.

Ce înseamnă de fapt această catalogare asistată de calculator? Practic, catalogatorul introduce descrierea bibliografică a lucrării direct pe terminalul calculatorului. Desigur, acesta nu e folosit doar ca o simplă mașină de scris. Elementele descrierii sînt introduse în timpuri specifice, fără o sintaxă pretențioasă, deci nu în formă de afișare — de regulă ISBD. Transportarea în forma de afișare dorită cade în sarcina sistemului, care o face automat. Unele sisteme permit chiar o verificare pe loc: catalogatorul poate vedea imaginea ISBD a înregistrării, iar dacă observă o eroare, poate reveni și face corecția. Prin urmare, sintaxa ISBD nu mai trebuie să constituie o preocupare — și o sursă de erori.

Primul avantaj al catalogării asistate de calculator față de cea tra-

dițională — cu creionul și hîrtia — este dispariția dactilografului intermediar. Se reduce astfel costurile și se elimină o sursă importantă de erori.

Al doilea avantaj major este posibilitatea consultării pe loc a fișierelor de autoritate, chiar în timpul sesiunii de catalogare. Cu alte cuvinte, în momentul în care o consultare se impune, sesiunea este întreruptă, se efectuează consultarea, și se revine la punctul de întrerupere. Mai mult decît atât, în sistemele mai evolute, odată identificat elementul căutat în fișierul de autoritate, atribuirea lui înregistrării în lucru se poate face prin apăsarea unei singure taste. Această manieră nu numai că scutește un semnificativ efort fizic — sporind deci productivitatea (și plăcerea!) catalogării — dar duce și la o creștere importantă a acurateții. În plus se asigură unicitatea formei unui element de autoritate. (În cazul catalogării clasice, s-au observat de multe ori inexactități în scrierea unor vedete importante, deoarece în asemenea cazuri catalogatorul se bizuie de regulă pe memorie și nu mai face verificări.) Se reduce și efortul intelectual: se știe că e mai ușor să recunoști decît să-ți reamintești.

Al treilea avantaj important față de catalogarea „manuală” îl cons-

tituie posibilitatea de a consulta chiar catalogul în timpul sesiunii de catalogare și de a reutiliza părți din înregistrările existente. De pildă, se poate produce înregistrarea ediției a 2-a a unei lucrări, copiind înregistrarea primei ediții și modificarea doar a elementelor ce diferă (ediția, anul, ...). Similar se produce înregistrarea volumului 2 a unei lucrări plecînd de la înregistrarea volumului 1.

Mărturisim că în privința clasificării CZU asistate de calculator nu cunoaștem nici o realizare practică. Știm că există, mai ales în Europa. Sistemele americane — cele mai cunoscute pe plan mondial — nu oferă această facilitate, datorită restrînsei utilizării a CZU în America de Nord. (Acolo se folosește cu preponderență Library of Congress Subject Headings, iar modulele de catalogare îl tratează ca un fișier de autoritate oarecare.) Ne putem însă imagina cu ușurință ce profitabilă poate fi consultarea — în timpul catalogării (fața clasificare) — tabelii sau a indexului CZU și atribuirea de indici la fel ca în cazul altor fișiere de autoritate.

În final, putem răspunde împăcați afirmativ întrebării din subtitlu.

Dan MATEI  
Bogdan TEODORESCU

## Aspecte ale legislației economice interesînd bibliotecile

### Propuneri de îmbunătățire

Biblioteca Națională, a cărei denumire pe deplin meritata datorită în primul rînd funcțiilor și atribuțiilor pe care le exercită, cu și datorită valorii publicațiilor ce le deține în patrimoniul său, în al doilea rînd, a trecut la un sistem de organizare nou, impus de actuala perioadă de tranziție a economiei românești spre economia de piață.

Proiectarea noii structuri organizatorice are la bază necesitatea ca pentru fiecare activitate sau grup de activități asemănătoare (cum ar fi prelucrarea colecțiilor carte și periodice — de exemplu) să existe organismul destășurării sale, în așa fel încît delimitarea atribuțiilor compartimentelor să se realizeze atît în plan orizontal cît și în plan vertical.

Delimitarea atribuțiilor reclamă implicit delimitarea răspunderilor, iar fiecare compartiment este obligat să-și organizeze munca astfel încît să asigure nivelul unor rezultate corespunzătoare. Această delimitare s-a extins și la nivelul persoanelor din compartimentul de muncă respectiv, fiecare salariat trebuind să cunoască concret care-i sînt atribuțiile și răspunderile.

Structura organizatorică a Bibliotecii Naționale și statul de funcții au fost avizate de Ministerul Culturii conform art. 9 din Decretul lege nr. 65 din 8.02.90.

Deci, prin acest decret, s-a realizat primul pas în faza de descentralizare treptată care să confere instituțiilor autonomia, libertatea de decizie și acțiune, atît de necesare creării condițiilor reale ale unui mecanism de piață.

În această perioadă de tranziție au fost elaborate reglementări privind scoaterea din funcțiune a mijloacelor fixe, inclusiv publicațiile, prin emiterea Decretului-Lege nr. 50/1990 și a instrucțiunilor Ministerului de Finanțe nr. 105.048 din 1990 și 196.020 din 1990 ce completează Decretul 49/1982. Prin aplicarea acestor noi reglementări, biblioteca poate casa publicațiile ținînd seama de gradul de uzură morală și fizică numai cu aprobarea organului ierarhic.

Dacă pe linia salarizării au fost emise unele acte normative care



conduc la înlăturarea diminuării nejustificate a salariilor, a inechității acordării unor sporuri, concedii suplimentare de odihnă și chiar în încadrarea în grupele I sau II de muncă — Decret-Lege nr. 35 din 1990 pentru modificarea unor reglementări privind salarizarea Decret-Lege nr. 68/1990 pentru înlăturarea unor inechități în salarizarea personalului, Instrucțiunile nr. 499 din 1990 emise de Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale, Hotărârea Guvernului României nr. 436/1990 și Ordinele Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale nr. 50, 100, 125/1990 — acestea, în prezent, nu rezolvă problema decalajelor dintre productivitatea muncii, producție și fondul de salarii, care în condițiile liberalizării prețurilor se dorește cât mai mare. În acest domeniu este necesară, în primul rând, urgentarea încadrării bibliotecilor din sistemul culturii în grade uniforme de salarizare, iar pe plan național, să se specifice într-un singur cadru legislativ toate drepturile de care beneficiază personalul angajat la o unitate de stat sau la o unitate privatizată.

Ținând seama de faptul că unitățile de stat își desfășoară activitatea corespunzător prevederilor sistemului de acte normative existente, se simte acut necesitatea reorientării legislației economice către o legislație economică specifică mecanismului de piață.

În primul rând, unitățile bancare ar trebui să-și emită noi norme metodologice cu privire la dreptul unităților de a încasa numerar pentru operațiunile de aprovizionare cu materiale și în special cu publicații. Explozia de edituri particulare, care nu acceptă decât plata în numerar, va conduce la imposibilitatea unei achiziții la timp și permanente cu cărți, seriale și periodice, bibliotecile fiind în situația de a pierde multe din aceste apariții editoriale. Tot în sistemul închistat de legi bancare se află Biblioteca Națională privind refuzul Băncii Române de Comerț Exterior referitor la deschiderea unui cont valutar în România, în vederea transferării valutei ca urmare a operațiunilor de schimb ce le efectuează cu Library of Congress. Această centralizare excesivă (deschiderea contului la BRCE se poate face numai cu aprobarea Guvernului) nu conduce la o eficiență economică atât pentru bibliotecă cât și pentru B.R.C.E.

În ceea ce privește protecția socială a salariaților din bibliotecă, se justifică emiterea de noi reglementări pentru acordarea de echipament de lucru gratuit tuturor salariaților, nu numai personalului care are relații cu publicul așa cum este reglementat în prezent. Un rol important îi revine Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii privind analiza tuturor problemelor de protecție a muncii și revizuirea instrucțiunilor privind

competența de aprobare a necesarului de materiale igienico-sanitare prin creșterea răspunderii și în acest domeniu a Consiliilor de administrație ale bibliotecilor.

O altă problemă cu care nu numai bibliotecile se confruntă dar și alte instituții de cultură este aprovizionarea cu materiale deficitare: hârtie, carton, cerneluri tipografice, unele piese de schimb pentru activitatea tipografică, materiale din import pentru laboratorul de restaurare a cărții, tipografie etc. Ar fi necesară o legislație de apărare prin care să se acorde acestor unități de cultură prioritate în aprovizionare, fiind cunoscut că bibliotecile de-a lungul istoriei au fost finanțate de la bugetul statului.

O dată cu trecerea la economia de piață, apreciez că trebuie reorientată legislația gestionară atât pentru apărarea proprietății de stat, cât și pentru stipularea de drepturi și obligații directe și clare de partea ambelor părți — unitate și gestionar — în cadrul raporturilor de muncă. În cadrul acestor reorientări un accent deosebit va trebui pus pe Legea gestiunilor din bibliotecă, adaptarea acesteia la cerințele actuale, ținând seama de experiența căpătată în acest domeniu de alte țări. În acest caz ar trebui introdus în lege un articol prin care personalului gestionar din bibliotecă să i se acorde posibilitatea unei „cote de pierderi” pentru acele publicații din sălile de lectură cu „acces liber la raft” luate de cititori și nerestituite sau pentru cărțile împrumutate cititorilor de către bibliotecile de împrumut și nerecuperate.

Totodată este necesară schimbarea dispoziției privind inventarierea fondului de publicații, prin mărirea acestei perioade, fiind suficientă în intervalul dintre două inventarii verificarea prin sondaj, anual, de către revizorii de gestiuni sau control financiar intern.

Pe plan național, dar bineînțeles vor beneficia și bibliotecile, este necesară modificarea legislației economice cu privire la controlul financiar preventiv, financiar și ierarhic operativ curent, prin introducerea unui control economic preventiv și post operațional economic.

Una dintre cele mai acute probleme de care ar trebui să se ocupe Ministerul Culturii ar fi propunerea către parlament a revizuirii Legii bunurilor patrimoniului cultural-național, lege mult mai urgentă decât alte legi emise până în prezent, fiind singurul organ central care răspunde de aceste bunuri de patrimoniu, inclusiv cartea, având conștiința că prin aceste fire ne legăm cu trecutul istoric.

Georgeta RAICU  
contabil șef  
Biblioteca Națională

## VIAȚA BIBLIOTECILOR

Teorie și practică

### Desprăfuirea cărților — operație obligatorie pentru fiecare depozit de bibliotecă

Pentru menținerea stării de sănătate a colecțiilor, una din condițiile esențiale este realizarea curățeniei spațiilor de depozitare și desprăfuirea publicațiilor.

Praful este considerat unul dintre cei mai importanți și temuți dușmani ai cărții, de aceea trebuie să se acorde atenția cuvenită combaterii lui. El este alcătuit din particule solide de dimensiuni foarte mici, de proveniență naturală (desprinsă din scoarța terestră) sau industrială (produse în procesul de fabricare a diverselor materiale), aflate în amestec cu microparticule de carbon (rezultate din arderea combustibililor), spori de microorganisme și ouă de insecte.

Datorită acestei componente heterogene, procesele de degradare a materialelor care intră în alcătuirea volumelor cauzate de praf sunt multiple:

— deteriorări fizice produse prin abraziune, zgâriere a suprafețelor pe care se depune praful;

— deteriorări chimice produse ca urmare a interacțiunii diverselor componente ale prafului cu materialele care alcătuiesc volumele;

— deteriorări biologice, mai exact spus, favorizarea declanșării atacului biologic prin crearea în jurul sporiilor de microorganisme, ca urmare a gradului ridicat de higroscopicitate care caracterizează praful, a unor microzone cu umiditate crescută față de valorile umidității aerului din încăpere, prielnice germinării, creșterii și răspândirii mușgaiului, precum și eclozării ouălelor de insecte implicate în biodeteriorarea cărții.

De asemenea, un aspect care nu trebuie deloc neglijat este favorizarea producerii alergiilor la per-



sonalul care lucrează cu cartea, fapt care poate duce în unele cazuri până la necesitatea schimbării locului de muncă, deoarece simpla mișcare a unei cărți prăfuite poate declanșa reacția alergică la o persoană sensibilizată.

Combaterea depunerii prafului poate fi efectuată prin diverse metode.

#### 1. Reducerea surselor de praf

Instalațiile de aer condiționat, ale căror multiple avantaje privind menținerea microclimatului optim pentru depozitarea publicațiilor sunt bine cunoscute, ar rezolva practic această problemă, dar fiind costisitoare nu pot fi încă utilizate în depozitele bibliotecilor, rămânând o soluție pentru viitor. De aceea, sugerăm, în continuare, o serie de măsuri la îndemna posibilităților noastre actuale:

— împiedicarea pătrunderii masive a prafului prin ferestre, mai ales în cazurile în care depozitele sunt amplasate în zone cu trafic rutier intens sau în apropierea unor obiective industriale poluante. Ramele ferestrelor trebuie să fie realizate astfel încât să asigure o închidere etanșă. La ferestrele utilizate pentru aerisirea încăperilor de depozitare se vor monta plase care asigură o diminuare a cantității de praf conținute de aerul care pătrunde în interior. Nu trebuie efectuată aerisirea în zilele cu vânt puternic pentru a nu favoriza pătrunderea prafului încărcat cu spori de microorganisme;

— plasarea în fața intrării în depozite a unor ștergătoare de pi-

cioare confecționate din materiale absorbante, de preferință umezite cu soluție dezinfectantă de fenol-sept 20 la sută sau dezinfectant cationic. Ștergătoarele trebuie desprăfuite frecvent prin spălare în apă cu dezinfectant (la 10 l de apă se adaugă 20 ml dezinfectant);

— interzicerea utilizării de mochetă, covoare și traverse în depozitele unei bibliotecă, cunoscut fiind faptul că acumulează mari cantități de praf reprezentând o sursă de contaminare pentru cărți;

— pardoseala depozitelor să fie acoperită cu un material neporos, ușor de întreținut (de ex. linoleum). În cazul în care pardoseala prezintă răpături, acestea trebuie astupate pentru a nu permite depozitarea prafului;

— în încăperile destinate depozitării fondurilor unei bibliotecă nu trebuie păstrate și alte obiecte în afară de mobilierul strict legat de acest scop pentru a nu se produce acumulări inutile de praf și a nu îngreuna efectuarea curățeniei

#### 2. Efectuarea curățirii periodice a spațiilor de depozitare:

— înlăturarea prafului de pe pereți, pardoseală și mobilier se va face cu aspiratorul. Este interzisă utilizarea măturii sau a perilor care mobilizează praf în aer, acesta depunându-se ulterior pe publicații;

— ștergerea ferestrelor, ramele, ușilor și mobilierului se va face cu ajutorul unei cârpe moi, absorbante, umezite cu soluție dezinfectantă 20 la sută.

#### 3. Efectuarea desprăfuirii publicațiilor. Se disting două tipuri de desprăfuire:

— unul care se execută la intervale scurte de timp (2 zile până la 1 săptămână) constind în desprăfuirea marginii superioare a volumelor cu ajutorul aspiratorului, fără scoaterea cărților de pe raft. Cu această ocazie se verifică și dacă volumele sunt așezate corect la raft și se fac rețușurile de rigoare;

— celălalt, executat la intervale mari de timp, 1—3 ani (în funcție de mărimea fondului personalului implicat în operațiunea de desprăfuire etc.) constind în desprăfuirea individuală a cărților prin scoaterea lor de pe raft și chiar din depozit.

Operația de desprăfuire individuală se efectuează astfel: se scot cărțile din raft, începând cu cele din rafturile superioare și se așează pe o masă amplasată în afara încăperii de depozitare, de preferință în aer liber sau, dacă condițiile nu permit aceasta, într-o încăpere nefolosită pentru depozitare, care să se poată aerisi bine.

Pe măsură ce se eliberează un raft, acesta se desprăfuește cu aspiratorul și se șterge cu o cârpă moale absorbantă, umezită cu soluție dezinfectantă.

Cărțile se repun la raft numai după uscarea completă a acestuia.

Desprăfuirea individuală a volumelor se efectuează cu aspiratorul pentru părțile exterioare (coperti, cotor, margini) și cu o pensulă lată din păr moale pentru îndepărtarea prafului depozitat între file.

Volumul se ține strâns într-o mână, în poziție verticală și, cu ajutorul aspiratorului, se desprăfuește întâi marginea superioară (de obicei cea mai expusă depozitării prafului) mișcarea executându-se dinspre cotor înspre marginea externă. Urmează desprăfuirea celor două coperti, a marginii externe și apoi a celei inferioare. Pentru o îndepărtare mai riguroasă a prafului, etapele se repetă în aceeași ordine, folosind, de această dată, pensula. Se continuă cu desprăfuirea filelor, realizată cu ajutorul pensulei. Pensula se minuieste dinspre marginea inferioară a filei spre marginea superioară, insistându-se în zona cotorului unde de obicei depunerile de praf sînt mai consistente. Se desprăfuesc pe rând toate filele sau, după caz, doar primele și ultimile pagini.

Cu ocazia efectuării operației de desprăfuire individuală a publicațiilor se depistază și volumele cu atac biologic activ (mușgai sau insecte), precum și cele care necesită consolidări, reparări, relegare sau restaurare integrală.

Cărțile la care se constată prezența mușgaiului nu se desprăfuesc, pentru a nu contamina astfel publicațiile aflate în preajmă. Ele trebuie izolate într-o încăpere uscată și apoi dezinfectate.

Cărțile deteriorate fizic (dezmembrate, cu fisuri marginale, rupturi sau desprinderi de material) trebuie desprăfuite doar cu ajutorul pensulei, deoarece aspiratorul ar putea agrava starea de degradare.

În timpul efectuării operațiilor de desprăfuire, chiar dacă se lucrează în aer liber, trebuie să se acorde mare atenție măsurilor de protecție a muncii.

Personalul implicat în această activitate trebuie să poarte halat închis la gât și la manșete, mănuși (de preferință chirurgicale), mască de tifon care să acopere nasul și gura, iar părul să fie acoperit. Curățenia în încăperile de depozitare trebuie să fie efectuată de personalul de întreținere sub atenta îndrumare și supraveghere a conservatorilor din bibliotecă, în sarcina cărora intră instruirea periodică a acestuia precum și pregătirea soluției dezinfectante.

Mihaela POPA  
Laborator de patologie și restaurare a cărții



## PATRIMONIUL

O șansă pentru bibliotecă, pentru instituțiile informării, pentru nevoile societății românești în drumul ei spre progres economico-stiințific pe calea informatizării! Președintele țării, dl. Ion Iliescu, profund și direct implicat în problemele informării și implicit ale cărții, nu numai ca specialist, ci și ca editor, ca director al Editurii Tehnice, visa, prin anii '80, să poată face mai mult pentru asigurarea economiei cu literatură de specialitate, apreciind și rolul pe care îl pot juca bibliotecile în acest plan. Astăzi, de la conducerea țării, are (și avem cu toții!) șansa de a putea implini nu un vis, ci această cerință vitală a progresului și civilizației.

Răspunzând unei invitații lansate de prof. Gh. Măcsim celor interesați de a cunoaște concepțiile exprimate de dl. Ion Iliescu cu prilejul unei consfățiri organizate de Biblioteca „Nicolae Iorga” din Ploiești, în 1986, am utilizat memoria benzii de magnetofon pentru a-i transcrie cuvântul rostit atunci („Preocupările Editurii Tehnice pe linia asigurării literaturii de specialitate pentru toate domeniile economice ale României”).

Atragem atenția cititorilor noștri că textul este marcat de unele libertăți de exprimare și discontinuități specifice oralității, pe care nu am crezut util să le „cenzurăm” sau să le „stilizăm”, lăsând să funcționeze fluenta și expresivitatea propriei unei exprimări libere.

# „Vrem să facem mai mult pentru pătrunderea informației în toate unitățile”

În această întâlnire cu un scop foarte practic, legat de popularizarea cărții tehnice la noi în țară, de asigurarea literaturii de specialitate pentru diferitele sectoare ale economiei românești, intervenția mea va fi ceva mai liberă.

Am ascultat cu interes și cele două comunicări anterioare, din care s-a văzut cu câte dificultăți se confruntă lumea în general și țara noastră în particular în fața acestei explozii informaționale formidabile pe care o cunoaște omenirea și care nu va putea fi eschivată decât printr-un suport tehnologic nou, printr-o nouă infrastructură — infrastructură informatică, bazată pe suport electromagnetic, atât pentru depozitarea, cit și pentru prelucrarea și pentru vehicularea informației.

Printre altele, noi, la Editura Tehnică, am lansat o nouă tehnică, a sintezelor, o treabă poate nu tocmai „cușar”, dar prin care încercăm să depășim imposibilitatea momentană de a traduce și de a plăti copyright. În cadrul unei serii (cunoașteți probabil formatul ABC-ului) au apărut asemenea sinteze, în nr. 44, despre „Generația a V-a” a lui Heidenbaun iar, în nr. 48 despre societatea informatică, respectiv Programul național al Japoniei pentru realizarea infrastruc-

turii informatice ca suport a ceea ce consideră ei dezvoltarea viitoare a societății, deci tehnica începutului de secol al XXI-lea și această nouă infrastructură, care va fi dominantă și caracteristică pentru ceea ce se cheamă „etapă a societății postindustriale”, sau pentru „al treilea val”, cum îi spunea A. Tofler.

Apariția civilizației umane a însemnat și apariția unor forme diverse de informații. De fapt, însăși natura are informația ei proprie, dar, dacă vorbim de informația vehiculată de om, atunci trebuie să admitem că la baza însăși a constituirii societății umane a stat vehicularea unor informații. Prima formă de vehiculare a fost cea orală care a și rămas pînă în zilele noastre principala formă de redare și de transmitere a informației. De altfel, și azi, în lume, cea mai mare parte a informației e de natură orală și nu scrisă; există de altfel informație care nici nu nu poate fi scrisă (...)

Prima formă de depozitare a informației a putut să apară abia în momentul în care a apărut scrierea, mai întâi pe ziduri, în peșteri sau în afară, apoi pe un anumit suport vehicular (cărămidă, ceramică, papirus, hirtie) și în fine cu

ajutorul tiparului, care a asigurat și posibilitatea multiplicării acestei scrieri și deci amplificarea informației conținute, ceea ce a însemnat realmente un moment revoluționar în istoria informaticii, deci și a civilizației.

Astăzi ne aflăm în fața unui moment nodal, mai revoluționar decît toate de pînă acum, și care este solicitat obiectiv de acest proces al exploziei informaționale la care nu se mai poate face față cu mijloacele „clasice”. Toată această tehnică de trecere pe suport electromagnetic a informației, de stocare a ei în spații mai restrinse, decurge din faptul că devin tot mai greu gestionabile vechile „baze de date” pe hirtie, în niște spații imense (bibliotecile), prin intermediul sistemelor tradiționale de clasificare zecimală, în spații de evidență foarte greu de manevrat și de ajuns la ele.

Ca și prelucrarea ei, transmiterea informației la distanță ține desigur de o anumită fiabilitate a sistemelor și chiar dacă încă nu sîntem capabili să le utilizăm, despre ele se vorbește. Lumea lucrează la această tehnologie. Și noi lucrăm la această tehnologie, după cum și industria noastră face eforturi în acest sens. Trebuie să știm încotro mergem, să ne pregătim pentru această perspectivă. Poate, cu tim-

pul, această dezvoltare va transforma cartea și informația scrisă în piese de muzeu care vor rămîne în bibliotecă doar ca puncte de referință, dar deocamdată eu zic că noi, și nu numai noi, ci și cei care vin după noi, mai avem încă mult de trăit, folosind cartea, ca instrument de vehiculare a informației, pînă să ajungem la aceste tehnici pe care le descriu japonezii în prospectul la care m-am referit. În programul lor național pentru o societate informatică sînt niște experimente pe care le-au făcut prin realizarea unor centre de depozitare a informației și a unor sisteme de interconectare și de teletransmitere, inclusiv de telecomunicare în teleconferințe vizualizate — un studiu central în care se declanșează, spre exemplu, o discuție pe o anumită temă; toți cei interesați stau acasă în fața ecranului de televizor, se conectează la această dezbateră și, astfel, o dezbateră ca a noastră de pildă poate ieși din cadrul restrîns al sălii în care se ține, realizîndu-se intercomunicații la distanță accesibile tehnicii folosite — iar o astfel de distanță poate fi de nivel planetar — și o mie, o sută de mii sau un milion de oameni interesați pot participa la dezbateră urmărind-o pe ecran sau printr-o simplă apăsare pe un buton, interconectîndu-se și intervenînd în discuție. Poți sta astfel la Paris și interveni imediat într-o discuție inițiată în strîjoul de la Tokio. Aceasta este ideea, pe care japonezii au realizat-o deocamdată în două puncte zonate, regionale, iar experimentele sînt prezentate în cartea de care v-am spus și rețeluate în sinteza noastră. Iată deci că asemenea tehnici sînt pe cale a se naște și încep deja să fie folosite, chiar dacă deocamdată doar experimental.

Nu e mai puțin adevărat că și noi, la nivel de concepție și de elaborare, am avut o gândire foarte modernă, foarte avansată, reflectată în modul de proiectare a Institutului Central de Informatică și a centrelor teritoriale de calcul, avînd la bază tocmai ideea realizării unui sistem național informațional. Unificarea într-o metodologie unitară a tuturor sistemelor informaționale la nivel național, cu dezvoltarea acestor centre și în perspectivă interconectarea lor teritorială și dezvoltarea suportului informatic al acestui sistem ar permite, într-o primă fază, fie și doar ca informația asupra documentării tehnico-stiințifice să poată circula, pe suport electromagnetic, de la o bancă centralizată la terminalele din oricare punct din țară — fie și măcar doar la centrele județene care ar fi interconectate la acest sistem național.

Din păcate însă lucrurile nu sînt

prea bine înțelese I.C.I.A. a fost transformat într-un apendice al producătorului de echipamente informatice, ceea ce este după mine o greșeală fundamentală pentru că torpilează o concepție avansată despre un sistem informatic național. Probabil că lucrurile se vor corecta în timp, și măcar de nu ar fi atenuate aceste funcțiuni care i-au revenit I.C.I.A. pînă acum. Deocamdată însă a cîștigat partida producătorul de echipamente de calcul în fața unei probleme foarte serioase — problema dezvoltării soft-urilor, de aplicație a echipamentelor. Cel mai grav este că s-a racolat I.C.I.A. unde existau echipe de oameni care se ocupau de soft-istică, pentru a deservi producătorii de echipamente, ceea ce este cu totul altceva, una este ca fabricantul să-și dezvolte echipele proprii ca, odată cu aparatura, cu echipamentul și cu documentația proprie a produsului, servind și programe, și limbaje, să realizeze vinzarea de produse nu sub formă materială, ci sub formă de idei concentrate în niște programe, și cu totul altceva este funcția unui organism național care este supra-departamental, pentru că este vorba despre o nouă infrastructură socială care se naște, infrastructura informatică, iar aceasta, ca rol în economia națională și în structurile sociale naționale, va fi asemănătoare (sau poate cu mult mai importantă) cu alte infrastructuri gen gospodărirea apelor, gen sistemul energetic național, gen sistemul de transporturi și telecomunicații sau mai exact de transporturi pentru că telecomunicațiile vor intra în infrastructura informatică și în acest context un asemenea sistem nu poate fi subordonat unor subsisteme ale economiei naționale. Ar fi ca și cum am desființat sistemul energetic național ca organism de sinteză infrastructural la nivelul economiei naționale și l-am subordona producătorilor de turbine, de generatoare, de echipament energetic și am desființat Ministerul Transporturilor, deci sistemul național de transporturi unitar organizat, pentru a-l subordona fabricantului de locomotive, de vagoane, de camioane ș.a.m.d. Japonezii vorbesc despre intenția de realizare la nivel național a unui asemenea sistem informațional. Noi, organizatoric, l-am avut, iar, prin unele funcțiuni, încă mai subzistă, dar riscă să fie torpilat, dacă nu se va găsi o rezolvare urgentă și corespunzătoare.

Am făcut această paranteză, pentru că vorbeam de soarta cărții ca vehicul de informație, dar s-a revenit totuși la tema noastră, pentru că, deocamdată, pînă ce vom intra în era acestor noi infrastructuri (și, din mers, în paralel, cum

s-a văzut, încercăm să ne conectăm și la așa ceva), mai ales pentru producția de serie, rămîne informația scrisă, rămîne cartea, iar în domeniul informației tehnico-stiințifice eu sînt reprezentantul uneia din editurile care publică prin excelență carte tehnică, adresată personalului din industrie, tineretului, inginerilor, muncitorilor și cadrelor medii-tehnice. Sigur, nu este singurul editor de carte tehnică, dar este totuși principalul. Mai sînt și alte sisteme: sistemul cărții didactice, care abordează teme uneori similare cu cele pe care le abordăm noi, dar este destinată instrucției studențești, la nivelul programelor universitare; sistemul cărții academice, care concentrează, sintetizează anumite lucrări de mai mare anvergură, de cercetare fundamentală sau cercetare aplicativă, la un nivel de tratare de înaltă ținută. Mai sînt și unele edituri din țară care, sporadic, publică lucrări din domeniile tehnice. Principalul editor care scoate cărți pentru industrie este însă, cum arătam, Editura Tehnică și despre activitatea ei vreau să vă spun cîteva vorbe.

Nu vă voi reține prea mult atenția cu producția noastră de carte tehnică; ea se face pe baza unor programe de perspectivă, concretizate în programe anuale și în programe tematice. Elaborarea programelor tematice se face pe baza unui sistem de consultare cu organismele care pot să ne acorde asistența corespunzătoare, cu toate instituturile centrale, departamentale și cu direcțiile tehnice din ministere, cu centrele de învățămînt universitar. Avem un sistem de consultări cu mari unități industriale și încercăm să fundamentăm planurile noastre tematice și de perspectivă privind cartea inginerască, cea pentru muncitori și cartea de popularizare, ținînd seama de interesele existente.

De asemenea, avem multiple întâlniri post-apariție cu beneficiarii unei anumite cărți din care rezultă multe sugestii, se formulează critici utile, ni se semnaleză teme care nu sînt încă abordate sau care lipsesc de pe piața cărții de mai multă vreme. În cadrul acestei preocupări de prospectare a cerințelor de lectură și de informare m-ar interesa să cunosc și părerea dumneavoastră, care sînteți în contact, ca bibliotecari, cu specialiștii din unitățile industriale, ale cărori opinii le cunoașteți.

Editura noastră scoate cam 150—170 de titluri anual, dar nu toate sînt cărți de profil tehnic, scoate și cărți de bucate și de împletituri, pentru că trebuie să trăim economic, din propria producție, și atunci cam 10—15 la sută din producția editorială este carte comercială, care este căutată, se

vinde bine, are tiraje mari și ea ne creează beneficiile cu care acoperim pierderile de la celelalte cărți. Deci, în structura planului, titlurile care se adresează nemijlocit personalului din industrie sînt mai puține, la acestea puțin-du-se adăuga și cărțile de popularizare din seriile „Tehnică la zi” și „Știința și tehnica pentru toți”, necesare pentru a crea un anumit climat informațional în legătură cu problemele actuale ale tehnicii. Pînă la urmă rămîn circa 100—120 de titluri care se adresează inginerilor, maștrilor, muncitorilor din industrie.

Dacă avem în vedere ramurile economice (sînt vreo 30 și ceva de ramuri de bază ale economiei naționale și respectiv domenii ale tehnicii) și categoriile ocupaționale ale muncitorilor și tehnicienilor, devine evident că acoperim foarte greu tematic nevoile tuturor categoriilor de meseriași, de profesioni ingineri și toate temele tehnice corespunzătoare tuturor acestor meserii.

Făcînd un bilanț retrospectiv, noi reușim să revenim cam o dată la 10 ani, uneori și mai rar, asupra unor teme sau adresîndu-ne unor anume profesii. De pildă, am scos anul acesta un îndrumar, un fel de manual pentru strungari și pentru lăcătuși, de fapt o reeditare la o distanță de circa 10 ani față de ediția anterioară, și așa se întîmplă și cu altele. Cum vedeți, realizarea acestui echilibru pe ramuri, pe profesii, pe meserii și pe teme nu e o treabă simplă și nu e ușor de rezolvat, dar ne străduim, chiar și cu o asemenea frecvență, să acoperim marile nevoi de carte tehnică. Pe de o parte, scoatem cărți pentru personalul ingineresc, putînd distinge și aici două mari categorii de lucrări — lucrări mai de sinteză, gen manuale ingineresti care, la fel, apar cu o frecvență destul de rară (Acum sînt în curs de apariție „Manualul inginerului minier”, apare volumul III în acest trimestru și volumul IV anul viitor; apar deodată trei volume din „Manualul inginerului termotehnician”, primele două fiind deja sub tipar și trebuie să apară la finele lunii, iar al treilea, de asemenea în tipografie, programat pentru trim. IV.) și lucrările gen lexicon (am scos lexiconul pentru arhitectură și construcții, pregătîm un lexicon-îndrumar pentru industria alimentară). În aceeași categorie se înscriu și cărțile pe anumite teme, monografiile tehnologice, dacă vreți, pentru proiectare inginerescă, pentru tehnologiile specifice diverselor ramuri. Pentru muncitori și tehnicieni, pentru cadrele medii, avem de asemenea două mari categorii de lucrări; cartea destinată unor anumite meserii, de tip îndrumar sau manual al meseriei, care oferă noțiunile fundamentale, și cărți pe anumite

probleme legate tot de operațiuni tehnologice interesînd diverse meserii. Ele apar însumate în anumite colecții, în anumite serii, cum este colecția „Atelier” care este foarte căutată sau „Colecția electricianului” ș.a.m.d. În fine, avem o a treia categorie de cărți, anume cele de popularizare. Cunoașteți cred de acum seria „Tehnică la zi”, care are un an de la lansarea ei, ultima apariție fiind „Prelucrări cu ultrasunete”. Este genul de carte care se scrie cel mai greu. Nici cartea pentru muncitori nu se scrie ușor, este poate oarecum curios, dar este cartea cel mai dificil de scris. Pentru cartea destinată inginerilor se găsesc mai ușor autori, cadre din învățămînt îndeosebi, din cercetare, dar noi căutăm să racolăm cît mai multe cadre din producția industrială, asociîndu-le cu cadrele din învățămînt, care au mai multă practică de autor, trebuînd să-și redacteze cursurile universitare. Nu reușim totdeauna să facem ceea ce trebuie din acest punct de vedere, să curățăm rezultatele de un anumit balast pe care cadrul didactic îl aduce din obișnuința practicii lui didactice, pentru a dezvolta în special acele elemente care sînt utile, necesare inginerului din producție. Și în acest plan se disting două tendințe. Cadrele din producție cer să ușurăm substanțial cărțile ingineresti de aparatul matematic, care este mai greu de citit și să dezvoltăm mai ales elementele sintetice, sub formă tabelară, sub formă grafică pentru aplicațiile nemijlocite. E o cerință obiectivă, corectă, justă, dar uneori asta poate să împingă și la un practicim foarte îngust și să reducă nivelul lucrării respective și implicit cel al pregătirii lor profesionale ca ingineri, pentru că totuși aparatul matematic nu s-a născut întîmplător, este forma cea mai sintetică de exprimare și de abordare a unor chestiuni chiar dacă uneori ele pot părea foarte puțin concrete, foarte neaplecate spre practică, dar care în realitate generează practică, dezvoltă gîndirea asupra fenomenului. Este nevoie oricum să păstrăm un oarecare echilibru în acest sens.

Cartea pentru muncitori se scrie, cum spuneam, cel mai greu; cei care ar ști ce trebuie scris într-o carte pentru muncitori nu au timp să o facă; cadrele din industrie sînt tracasate cu foarte multe probleme curente și n-au timp nici măcar să citească, necum să mai și scrie. Cartea de acest gen se scrie greu pentru că trebuie să întrunească mai multe virtuți. Astfel, autorul trebuie să fie un foarte bun profesionist, să stăpînească domeniul foarte bine, să fie la el acasă, ca să abordeze corect lucrurile, dar în același timp trebuie să aibă și talent literar, adică să facă accesibile chestiuni complica-

te într-un limbaj ușor de receptivitate oamenii cu pregătire medie. Aceasta e cea mai complicată. Vă amintesc de cartea lui Heidenbaum „Generația a V-a” a cărei prezentare sintetică am făcut-o în AM. Heidenbaum este profesor de teorie artificială la universitatea din California, fiind unul dintre specialiștii acestui domeniu, autor al unui curs de 3 volume pe care noi le avem, dar nu le putem traduce pentru că nu avem posibilitatea de a plăti copyright-ul. Cei de la I.T.I.M. le folosesc și cei de la Politehnică, care l-au xerografiat în mai multe exemplare care circula. El a fost în Japonia cînd s-a lansat programul național japonez pentru „Generația a V-a”, a stat două luni de zile, apoi împreună cu o echipă dialogat cu institutul creat pentru această generație a V-a ca să vadă în ce constă preocupările japonezilor, după care a scris o carte cu largă adresabilitate nu pentru specialiști, ci pentru opinia publică americană, pentru specialiști americani, pentru firmele americane și pentru guvernul american. El să lanseze un fel de S.O.S. asupra pericolului în fața cărui se află Statele Unite de a fi periferizate la finele acestui secol de această concepție care se dezvoltă în Japonia. Acest program pe care-l lansează japonezii, care a pătruns în inima domeniului celui mai dinamic și care declanșează calitativ modificările tehnologice fundamentale de la acest sfîrșit de secol. De aceea în concluzie s-a lansat formula: „Statele Unite risesc să devină cea mai mare putere agricolă a lumii — raportată la noua calitate a industriei generate de acest program al japonezilor. Cartea se citește ca o carte de S.F., dar aceasta nu i se datorează doar la Heidenbaum. Probabil că el și-a dat seama că nu știe să scrie așa și atunci s-a asociat cu o scriitoare de S.F., soția unui prieten de-al lui, tot specialist în tehnică de calcul, care scrisese o carte probabil inspirată din activitatea soțului, închinată mașinii care gîndește și care a avut un mare succes de public; în America, a fost un best-seller al anilor respectivi, el asigurînd girul omului de specialitate care știe despre ce este vorba și ea cu condeiul, un condei foarte agresiv și foarte accesibil. Cartea a ieșit foarte atrăgătoare. A apărut în cîteva ediții pînă acum, în Statele Unite în 1984 a fost best-sellerul declarat al anului, și s-a tradus în foarte multe limbi.

Cam așa ceva am vrea să facem și noi: să ne asociem cu condeiul cu mari specialiști pentru a face asemenea cărți de mare atractivitate. Nu e ușor de realizat acest lucru, mai ales că noi plătim mizerabil autorii de carte tehnică, inclusiv cărțile de popularizare.

Aici, printre altele e și o concurență nelocală. Spre exemplu, Editura „Albatros”, care are profil prin excelență literar, publică pentru tineret cărți de popularizare a științei. În România, în sistemul actual de plată a drepturilor de autor, cartea beletristică se consideră creație sută la sută, cu grad de originalitate sută la sută, și se plătește de la 4000 în sus coala. Cartea științifică și tehnică se consideră sută la sută compilație și aproape deloc creație și de aceea s-a stabilit tariful pentru acest gen de carte — tariful legalizat — între 700 și 1700 lei coala, dar prin buget nu putem să dăm nici măcar 1000 lei pe coală la cele mai bune cărți. În ultima vreme, plătim cam 700—800 lei pe coală editorială. Aici sînt cam 5 coli editoriale, 5 X 8 = 4000 lei, din care autorul trebuie să plătească măcar 2000 lei pentru dactilografierea textului cînd îl depune la editură, așa că vă dați seama, stimulentele materiale pentru autor este aproape nul și trebuie să apelăm la sulițești, la oameni care să facă din pasiune acest lucru și pasiunii acestia nu sînt așa pe toate drumurile, îi găsim foarte greu, de aceea, e o carte care nu se realizează cu mare ușurință, dar noi vrem să-i dăm mai multă atenție. Seria s-a bucurat de succes; din păcate, tirajele inițiale au fost cam mici, cam 3000, acum am ajuns și la 10000 tiraj. Cred că asemenea lucrări ar trebui să nu lipsească din nici o bibliotecă școlară. Am și discutat în acest sens cu cîțiva conducători de unități școlare și au fost plăcut impresionați. Spuneau: „Noi ne frîmintăm cum să acționăm pentru orientarea profesională a elevilor și aceasta este pentru noi un instrument de foarte mare ajutor, pentru că abordează teme de foarte mare actualitate privind progresul tehnic contemporan într-un limbaj foarte accesibil”.

Și am mai făcut și altceva. La tinerii de astăzi noțiunea de progres tehnic contemporan, de revoluție tehnico-științifică este legată doar de cîteva domenii foarte spectaculoase — informatica și tehnica de calcul, energia atomică, cosmosul și alte cîteva din acestea. Toată activitatea tradițională a industriei li se pare o chestiune depășită; or, aceste noi tehnologii, sigur, sînt de vîrf, sînt dinamice, aduc microelectronica, aduc elemente spectaculoase, dar ele nu pot să se dezvolte fără a avea în spate o industrie serioasă, pentru că nu întîmplător această tehnologie a apărut în țările cele mai avansate din punct de vedere industrial, care au parcurs deja toate etapele inițiale. Fără o tehnologie mecanică de vîrf și micro-mecanică mecanizată fină nici nu se pot aborda asemenea chestiuni. Ca să realizeze fibrele optice sau microprocesoarele, cip-ul acela din

cristale de siliciu, îi trebuie condiții de mediu excepționale, de presiune, de temperatură, o puritate a mediului care nu se poate realiza fără o tehnică foarte serioasă care antrenează totuși și energie, și utilaj mecanic ș.a.m.d. Iar toate acestea nu se pot face fără utilizarea resurselor minerale, deci geologie, minerit ș.a.m.d., fara constructori care să realizeze dezvoltarea generală a tuturor acestor activități și spațiile pentru industrie și spații pentru dezvoltarea urbana și confortul urban ș.a.m.d. Un oraș fără o alimentare cu apă caldă lumea nici nu poate să existe, asta înseamnă activitate de gospodărire comunală, de gospodărire a apelor, de canalizare, de epurare a apelor uzate ș.a.m.d. chestiuni mai banale la prima vedere, dar în toate aceste domenii noua tehnică, noile tehnologii, dezvoltarea tehnica contemporană aduc revoluționări în fizionomia tuturor acestor domenii ale tehnicii. De aceea, în această serie „Tehnică la zi” n-am început nici cu microelectronica, nici cu tehnica de calcul; prima temă pe care am abordat-o s-a referit la una dintre activitățile tradiționale ale industriei — forjarea metalelor, care a apărut odată cu apariția epocii fierului, dar care astăzi nu mai seamana deloc cu ce era forjarea numai cu cîteva decenii în urmă și care înseamnă o tehnică de vîrf. Pentru a realiza ceea ce înseamnă astăzi domeniul acesta sau alte asemenea domenii (mașini-unelte, industria prelucrătoare) trebuie să se dezvolte și să se unească toate activitățile industriale, inclusiv cele considerate acum domenii de vîrf. Cum în industria prelucrătoare apar modificări ale tehnologiilor fundamentale și aplicarea tehniciilor de calcul în conducerea proceselor și chiar în dotarea mașinilor sau tehnologiilor noi neconvenționale, ultima temă se referă la „Prelucrări cu ultrasunete”.

Căutăm să înlesnim înțelegerea acestor elemente care apar în procesul de modernizare a tuturor domeniilor tehnicii și sînt lucruri interesante, mai ales pentru orientarea profesională a tinerilor, pentru că trebuie să înfrîngem și o altă mentalitate care, interesant, ne este specifică nouă, nu țării dezvoltate din punct de vedere economic, din punct de vedere industrial, o mentalitate din această funcționarească — feteșul diplomaților. Părinții mai ales sînt cei care inoculează o asemenea mentalitate copilului — nu interesează ce anume i-ar place să facă în viață, că îi place chimia, și ar vrea să se lanseze în domeniul chimiei, de pildă, că îl atrag tehnologiile mecanice sau ar vrea să fie medic sau nu mai știu ce; important este să intre undeva, să treacă treapta, să intre într-un institut de învățămînt superior; că nu nimereste acolo unde trebuie,

că are înclinații sau nu, că îl pasionează domeniul sau nu-l pasionează, asta este mai puțin important, diplomă să aibă. E o mentalitate dictată și de un anumit context social și de anumite chestiuni legate de statutul social al omului în societate. La nemți nu veți întîlni o astfel de mentalitate. Eu am lucrat în multe domenii; mulți ani de zile am lucrat la tineret, unii poate mă știu. Am fost și în RFG, și în RDG, și m-am interesat de această problemă a pregătirii pentru viață a tineretului și inclusiv a educației tehnice la nemți în legătură cu tradiția lor. Nu era bătaie pentru intrarea la facultate și copiii care terminau liceul, fără nici un fel de resentimente, se angajau în orice sectoare de muncă.

Revenind la subiectul nostru, în legatură cu producția de carte, avem deci aceste trei categorii de cărți și m-am oprit nu însumptor asupra lor, pentru că am vrea să le facem să fie mai bine cunoscute și folosite. Pe lângă acestea v-aș mai reține atenția cu un gen de apariții editoriale oarecum mai veședite, ceva între carte și publicație periodică de specialitate. Experiența s-a căpătat cu AMC-ul în domeniul automatizării, managementului, calculatoarelor. Aici avem vreo 20 de ani de experiență la Editura Tehnică. Inițial acestea apareau în 2000 de exemplare, cam două numere pe an, am ajuns acum la circa 6 numere pe an și tiraje aproape de 10000 de exemplare. Meritul principal revine celor din domeniu, adică de la I.T.C. și unitățile teritoriale și de la I.P.A. și oarecum platforma electronică, atît în ce privește producerea de material care se înseamnă în această publicație, cît și pentru difuzare, pentru că cea mai mare parte din tiraj merge pe baza de comenzi ferme la aceste unități. Nu știu cum se descurcă acești contabili deștepți că reușesc să realizeze comenzi și nu au nici un fel de probleme bugetare. Sînt difuzate personalului înțelegînd că e vorba de un instrument foarte util pentru formarea lui. În ultimii doi ani de zile s-a extins puțin difuzarea acestei publicații și la alte categorii de beneficiari. Noi considerăm că aceasta rămîne pentru noi sarcina fundamentală, pentru că tocmai această tehnologie în informatică, tehnologia de tehnică de calcul, problemele legate de management, de automatizări sînt probleme ce interesează activitatea din toate ramurile economiei naționale, din toate ramurile industriei, nefiind o chestiune numai a informaticienilor.

Informatica în general nu este o treabă în sine pentru specialiștii acestui domeniu, ci un instrument care pătrunde în toate domeniile de activitate și vrem să facem mai mult pentru pătrunderea ei în toate unitățile. Din păcate, am găsit

foarte multe cadre și din unități industriale, ba chiar și cadre universitare care nici măcar nu știau de existența acestor AMC-uri. Nu se face suficient pentru difuzarea publicației, pentru utilizarea ei. Sînt însă și strategii energetice în care sînt încorporate unele materiale publicate de noi, cum ar fi integrarea platformelor industriale și realizarea de optimizări energetice la nivel de platformă integrat-industrială sau materialul mai nou privind energia mondială, prelucrare de către Călin Mihăileanu de la ICEMENERG a unui material prezentat la Comisia pentru Europa a ONU care a adus unele actualizări, apărută în Editura Politică, sub titlul „Energia într-o lume finită”.

Practica ultimilor ani demonstrează ca rețelele de difuzare au început — din cauza unor stocuri neonorate financiar și devenite o adevărată frînă — să reducă drastic comenzile de tiraj și atunci o carte care se naște cu mari eforturi, care trebuie să răspundă unor nevoi reale pentru formarea personalului, apare cu tiraje neacoperitoare și ne trezim cu dispariția ei, mulți din cei interesați n-o mai găsesc. S-au promovat alte tehnici, care ar rezolva problema — fotocopierea computerizată. În domeniul industriei poligrafice s-au produs în ultimii ani de zile bulversări radicale, au dispărut profesioniști tradiționali — zetari, paginatori, corectorii din tipografie, corectorii de la edituri, tehnoredactorii din edituri și s-a născut un meseriaș nou, cel care lucrează cu echipamente de tehnică de calcul, adică un ecran de televiziune cu clapele corespunzătoare; el primește manuscrisul pus la punct de editură și-l culege pe ecran și acolo, cu ajutorul computerului, face totul — adună textul, adună grafica, tabelele ș.a.m.d. și compune pagina și face corectura atentă pe ecranul respectiv. A compus pagina, apasă pe un buton, se imprimă pe un clișeu și pagină cu pagină se realizează un film și o carte se obține într-o casetă. Casetă este ușor de depozitat, e ușor de manevrat și astfel nu mai este nevoie de toată această anchetă pentru stabilirea tirajelor. Scoți un tiraj de probă, îl lansezi pe piață, cartea își face singură prezentarea, noi căutînd să sugerăm ce va fi cartea printr-un text rezumat. Cu cartea în mînă, în cunoștință de cauză, librării pot formula comenzi, exprimînd cerințele consumatorilor respectivi. Devine foarte ușor pentru tipografie: ai caseta, mai scoți 1 000—2 000 de exemplare, cît este nevoie; revine peste o lună, revine peste 6 luni, revine peste un an, revine peste doi ani pînă ce s-a epuizat cererea la cartea respectivă. Dar pentru noi e încă ceva foarte îndepărtat.

Ion ILIESCU

## PATRIMONIUM

„Niciodată nu s-a simțit mai mult nevoia de a se defini ce înseamnă ideea națională decît acum”.

NICOLAE IORGA

## Concepția organicistă a lui Nicolae Iorga\*

Opera gigantică a lui Iorga cuprinde printre dominantele sale teza despre organicitatea evoluției unui popor. La comemorarea a jumătate de secol de la moartea tragică a marelui savant cred că este oportună o prezentare, firește sumară și incompletă, a concepției lui Iorga despre tipul de dezvoltare a unei națiuni. Pledoaria sa în cărți, articole și conferințe publice, precum și activitatea sa de luptător pentru idealurile naționale au exprimat consecvent și competent o concepție despre afirmarea naționalului. Sînt binecunoscute intervențiile sale în anii '39-'40 în legătură cu pericolul reprezentat de tendințele expansioniste ale unor state dar și de curente autohtone ce se aliau unor doctrine orientate spre exacerbarea unor metode de acțiune, respingînd cu toată tăria și forța verbului său terorismul și teroarea. Garda de fier era apreciată de Iorga ca expresie a terorii și iraționalismului, care nu putea să înșele prin tenta sa naționalistă, în fapt, nefiind altceva decît un transplant al unei concepții străine firii și modului de a fi și a reacționa al poporului român. Am spune că lichidarea fizică a marelui istoric s-a datorat printre altele și viziunii sale organiciste care se institua într-un argument puternic în a demonstra lipsa de fundament a ideologiei legionare în solul național. Articolele publicate în 1940 sînt elocvente în acest sens. Voi cita cîteva „Peste dreptul național”, „Metoda de luptă românească”, „Drept și morală la români”,

\* Comunicare prezentată la sesiunea organizată de Biblioteca Județeană „N. Iorga” din Ploiești cu prilejul comemorării a 50 de ani de la asasinarea lui N. Iorga.

„Ceea ce nu este îngăduit”, „Dezvoltarea imperialismului contemporan”, „Înapoi la națiune” (Națiunea „E lucrul primordial și plerotic. De la dînsa vine totul. Ea întinde statul în ceasurile bune; ea, în ceasurile rele, îl pesoarbe, îl ascunde în misterul ei sacru, pînă la o altă răsărire în afară, ca arborele care-și închide vîlaga în toamnă pentru o nouă primăvară”, din „Ultimele” p. 112) Și în același an, într-o cuvîntare în ședința senatului, Iorga spunea „sîntem singurul popor pe lume, poate, căruia nu i se poate reproșa că a luat ceva dincolo de dreptul său” („Ultimele”, p. 102).

Organicitatea culturii și civilizației românești este o idee fundamentală în opera lui Iorga afirmată încă din primele sale scrieri. Dacă ne referim la implicarea sa în dezbaterile culturale în tinerețe, vom observa orientarea fermă către analiza fenomenelor, proceselor și evenimentelor culturale, o analiză critică, radicală întreprinsă cu toate mijloacele ce-i erau la îndemînă. Articolele publicate în „L'Independence roumaine”, reunite în „Opinions sinceres”, atacă frontal fără nici o concesie direcția esențială din viața publică românească, direcție ce devia de la sensurile culturii naționale.

În stil maiorescian, dar pe temeiul unui program articulat, Iorga pune în discuție instituțiile culturale create în a doua jumătate a secolului trecut: universități, academia, muzee, arhive cărora le chestionează rostul și legitimitatea lor în spațiul spiritual românesc.

Este foarte interesant de remarcat faptul că în perioada în care tînărul Iorga ofilea prin pana sa toate tarele societății, Maiorescu nu-și mai manifesta spiritul critic, fiind preocupat mai mult de viața parlamentară și de rapoartele pentru Academie. De altfel, mentorul Junimii considera că își încheiase misiunea în critica socială deoarece se înfăptuiseră unele dintre exigențele formulate de el, iar argumentul îl reprezenta marea operă a Junimii, cu deosebire a celor patru clasici: Eminescu, Creangă, Caragiale și Slavici.

Nesatisfăcut de modul și mai ales de finalitățile acordate de Maiorescu criticii și radiografiei societății românești, Iorga socotește absolut necesară o trezire a conștiințelor. El nu afirmă doar rolul țaranului în istoria noastră, cum face Maiorescu, ci dovedește că substratul culturii și civilizației românești îl constituie spiritualitatea țărănească. Istoricul caută fundamentele plecînd de la realitățile oferite de istoria națională, înscriindu-se în linia deschisă de Mihail Kogălniceanu care întemeiase centrul național în cultura românească. El a sesizat, ceea ce filozoful Maiorescu a neglijat, anume că edificarea unei culturi moderne nu este posibilă în lipsa unei culturi a poporului care să susțină cultura preluată.

În acest sens, Iorga se înfîlnește cu Eminescu atît de absorbit de problematica fundamentelor culturii românești în contextul modernizării.

Iorga a contribuit la dezvoltarea teoriei formelor fără fond, teorie a construcției culturale în cadrele unui stat național, expresie a modelului teoretic național. Analizele sale istorice, sociale, politice și culturale relevă, pe de o parte, un decalaj enorm între fond și formă, pe de altă parte, temeiul armonizării fondului și formei. Discrepanța dintre formă și fond este percepută de istoric în perioade mai îndepărtate decît cea la care se referă Maiorescu. Un fond românesc a existat, după Iorga, întotdeauna, fond care însă a cunoscut diverse influențe și a fost obligat să împrumute forme din alte civilizații. „O literatură se împrumută de o societate cînd societatea aceea are nevoie de cuprinsul ideal al acestei literaturi și o dată primită, ea preface pe anumiți oameni în această societate așa cum este literatură” (Istoria lit. rom. Introducere, p. 63). Deci în viziunea lui Iorga nu orice influență poate fi primită, iar o societate își selectează înfîlirurile după necesități organice. Forma poate influența și modifica fondul, numai cu condiția unui transfer necesar al formelor adecvate. După cum se poate observa, concepția lui Iorga despre evoluția societății românești nu poate fi etichetată simplist tradi-

onalistă, ruralistă, sămănătoristă. Iorga a acordat, cum este și firesc, locul cuvenit civilizației rurale și a argumentat preeminența ruralului în dezvoltarea culturii și civilizației românești, fără a nega existența unui raport adecvat între sat și oraș. Într-o conferință rostită la Ploiești în 1909 Iorga afirma: „Ni trebuie o Românie a satelor care să fie în stare a hrăni neconținut și a preface singele proaspăt al României orașelor. Ni trebuie și una și alta”. Imprejurările vechi și a se mai pot întoarce; poporul nu se poate întoarce la stadiul dinainte, la formele primitive. Dar este o datorie a se înlocui formele din vremile care nu se mai pot întoarce prin alte forme potrivite în vremea nouă și a nulăsa o formă falsă străină să înlocuiască vechile forme primitive”, iar mai departe Iorga spune răsplat „Este o necesitate a vieții moderne ca satul să fie stăpînit de orașe. Vrei nu vrei, așa sînt nevoile timpurilor de astăzi și nu putem fi altfel”.

Spre deosebire de alți teoreticieni ai spiritului național, Iorga se distinge prin pledoaria permanentă pentru o strategie a formării spiritului public modern în România, bazată pe: convingerea în vechimea civilizației autohtone („Există în România instituții de cultură mai vechi decît în țările dunărene, o limbă ale căror monumente literare încep din secolul 16, o continuitate perfectă de tradiție literară” („Opinions sinceres”, p. 7 — afirma istoricul în 1899), efortul de cunoaștere a acesteia (el reliefează ignoranța intelectualului român în ce privește realitatea românească: „Românul care se interesează intens de afacerea Dreyfus și pe care o cunoaște ca un francez, omul care urmărește cu interes ceea ce se petrece la antipozi, n-are nici cea mai mică idee de ceea ce semnifică țara sa, originile statului său prezent, despre dezvoltarea istorică de pe acest pămînt, fundamentele puterii sale, pericolele ce o urmăresc” (Ibidem, p. 8).

Spiritul public modern înseamnă o civilizație dezvoltată organic, o civilizație adevărată „în țara noastră cu falsă și superficială ei civilizație” (p. 60), precum și un public cultural apt să înțeleagă cerințele unei evoluții moderne în cadrele naționale. Un autentic spirit public modern poate fi înțeles numai dacă există clase sociale disponibile pentru exprimarea acestuia și pentru afirmarea sa reală. Or, constată Iorga, în societatea românească a sfîrșitului secolului trecut, nu există o solidaritate socială, condiție esențială a manifestării spiritului public modern. Dimpotrivă, există o discrepanță mare între clasele diriguitoare în stat și țărănime. Noua burghezie românească „acționează de o manieră consecventă pentru a atinge scopurile sale, care nu sînt, din

nefericire, ale noastre. Și în josul tabloului, țaranul, uită de civilizație, străin de acum înainte de tot ceea ce se petrece în țara sa — transformată într-un sens pe care el nu îl înțelege — acest țaran vegetează obscur sau slăbit, fără a avea în mod real, fără a avea educație reală” (n. 156, „Opinions Pernicieuses d'un mauvais patriote”). Situația țaranului îl preocupă permanent pe Iorga nu doar ca istoric, ci și ca luptător pentru afirmarea drepturilor țărănești, pentru educarea acestor clase. Iorga vedea modernizarea României ca un proces edificat de clasele reale ale societății dintre care se detașează țaranii. Cultura este un element fundamental al modernizării. Prin cultură se poate forma conștiința modernității a claselor românești, în primul rînd a țărâniilor. „Ni trebuie cultura tuturor... o cultură care să fie a noastră” și „Nu te poți integra în cultura universală decît aducînd o notă proprie în această cultură” (Istoria lit. rom. Introducere sintetică, p. 21).

În viziunea lui Iorga, dezvoltarea istorică se realizează în condiții specifice și contexte generale, esențială fiind evoluția organică, expresie a trebuințelor unei comunități umane, ca și a unor tradiții și valori perene ale unui popor concret. Tezele lui Iorga decurg dintr-o analiză concretă a istoriei, a faptelor și documentelor. Semnificativ pentru concepția lui Iorga despre evoluția istorică este următorul fragment din „Locul românilor în istoria universală”:

„Orice grup omenesc de caracter național suferă, fără să vrea, înriurirea celui care l-a precedat pe același pămînt, fiind nevoit să primească așa cum i se dă, cu datoritiile sale și cu câștigurile ei... Eliberîndu-te, imiți fără să vrei pe cel al cărui jug l-ai scuturat. Lucrul odată creat nu mai piere; el se transmite de la o națiune la alta. Cel care revine nu este niciodată exact la fel cum a fost cîndva” — fragment despre care istoricul Al. Zub scrie că exprimă o filosofie a istoriei și „adăugăm noi, o concepție clară neechivocă asupra evoluției istorice, departe de orice închistare dogmatică sau de autohtonism primitiv. Gîndirea lui Iorga este modernă și deosebit de actuală, o sursă certă de idei și strategii pentru edificarea noului curs al societății românești.

De fapt, prin valoarea ei perenă, opera lui Iorga va sluji în orice moment al istoriei noastre prezente și viitoare un model. Iorga este alături de Eminescu, Cantemir și M. Eliade un punct nodal al culturii române, altfel spus stîlp de rezistență al spiritualității românești atît cît va dăinui în timp.

Constantin SCHIFIRNET



Pagină din manuscrisul „Letopisețul lui Neculai Costin «De la zidirea lumii»” (copie din 1805).

# Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iași 350 de ani de existență

## Un model demn de urmat

Oraș cu renumite tradiții culturale, coordonatele sale înscriindu-se în geografia spirituală a neamului, Iașul reprezintă un simbol și în același timp un reper cultural pentru toate generațiile. Biblioteca Universitară din Iași poartă numele celui ce a înnobilit profesiunea de bibliotecar și a dat prozei românești dimensiunea universalității. În acest plan trecutul și prezentul se întâlnesc într-o continuitate de fond — valorile culturale constituind esența unificatoare. Aceste valori capătă o dimensiune absolută prin calmul și armonia pe care o degajă — armonie neumbrită de contradicții, constringeri sau prejudecăți ale contingentului.

Cu aceste gânduri, am intrat în clădirea impunătoare, unde slujitorii cărții au adus un omagiu acestei instituții cu prilejul aniversării a 350 de ani de existență. Atestată documentar în 1640 prin donația făcută de către domnitorul Vasile Lupu Academiei Vasiliene, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” din Iași este continuatoarea directă și neîntreruptă a acestei biblioteci. De reținut că, din această donație inițială, biblioteca păstrează în colecțiile ei un volum din operele lui Ioan Hrisostomul, tipărit la Eton, 1612 — Opera omnia vol. III.

O altă dată importantă în istoria bibliotecii, de fapt momentul unei a doua geneze este anul 1839 — când domnitorul Mihail Sturza donează Academiei Mihăilene „600 de tomuri alese care ar fi începutul pentru înființarea unei biblioteci publice”. De la această dată va funcționa neîntrerupt ca bibliotecă de învățământ superior.

De-a lungul secolelor, biblioteca a trecut prin transformări și reorganizări cerute de necesitățile vremurilor. Posesoare a unor colecții tot mai mari și mai diversificate, ea devine încă de la începutul secolului al XIX-lea o importantă instituție culturală. Expoziția organizată în holul bibliotecii a oferit doar o selecție a cărților-document, care demonstrează cu argumente palpabile cei 350 de ani de existență. Greu de a alege titluri, cărți, ediții rare, dar totuși amintim: Manuscris Lectionarul evanghelic grecesc sec. X—XI; Thomas d'A-

quino. Summa totius Theologiae, Veneția, 1612; Homer. Odyssea, Batrachomomachia, Veneția, 1542 — acestea făcând parte din donația patriarhului Ierusalimului Hrisant Notara și manuscris-gramatica sanscrită de Franz Bop, traducerea lui M. Eminescu sau arhiva din 1874—1875 (1884—1886) cind Eminescu a lucrat ca bibliotecar și subbibliotecar.

Manifestarea prilejuită de sărbătorirea a 350 de ani de existență a instituției a constituit încă o dovadă că bibliotecarii de azi, așa cum au făcut și înaintașii lor, prețuiesc această profesiune, fiind conștienți de importanța muncii lor. Un loc aparte, în contextul aniversării, l-a marcat sesiunea omagială, structurată în două părți, una cu caracter festiv, cealaltă, de lucru.

După cuvântul de deschidere al directorului — scriitorul Corneliu Ștefanache, s-au rostit omagiile invitaților: dr. Ion Stoica, directorul B.C.U. — din București — un elogiu adus cărții sub forma unui eseu plin de sensibilitate; dr. Al.

Zub — directorul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” — Iași, sentimental legat de această bibliotecă unde a lucrat o perioadă — citeva aspecte legate de contactul cu lectura, constituind „o ocazie de reflecție melancolică”, cu sublinierea cărității ca intelectualii să aibă spiritul critic treaz pentru că din păcate „există și garte rea în lume”; dr. George Anca, directorul Bibliotecii Centrale Pedagogice din București — o abordare inedită, folosind metafora poetică cu scopul de a arăta însemnătatea cărții și a lecturii: Silvia Dumitru — un cald salut din partea colegilor de la B.C.U. Cluj și un gând de prietenie și grație. Printre invitații de onoare s-a aflat și Anton Dumitru Novac, directorul Bibliotecii Universitare din Chișinău, care și-a exprimat bucuria de a participa la o „sărbătoare a cărții”, și Brenda Walker, traducătoare a poeziilor lui Eminescu în engleză.

În partea a doua a sesiunii, comunicările susținute de bibliotecarii ieșeni au dovedit profesionalism, nivel științific ridicat, precum și constanta preocupare pentru cercetarea valorilor cuprinse în fondul bibliotecii. Probleme referitoare la istoricul bibliotecii au fost abordate de Florentina Ungureanu „Contribuții la istoricul Bibliotecii de Pedagogie Psihologie, filiala B.C.U. «M. Eminescu» din Iași”; Marcela Aghiorghiesei și Julieta Manolache „Cîteva date asupra începutului și dezvoltării Bibliotecii

de litere de la Universitatea din Iași” Liviu Papuc, pe marginea unor manuscrise, a relevat aspecte inedite legate de activitatea lui Eminescu ca subbibliotecar, iar Radu Tătărucă, într-un referat bine documentat, a prezentat „Moștenirea vasiliană”. Personalitatea marcantă a lui Petre Andrei, care a adus contribuții însemnate în domeniul biblioteconomiei, o nouă viziune asupra misiunii bibliotecarului și asupra statutului profesiei a constituit tema comunicării Alexandrinei Ioniță.

Interesantă, cu trimeri în actualitate, comunicarea Ivonei Olariu asupra „Statutului bibliotecarului la Biblioteca Universității din Iași în perioada interbelică 1919—1939” a stîrnit interes, dovedind o dată în plus că tinerii care intră acum în bibliotecă aduc un suflu nou, seriozitate și dăruire.

Am punctat doar succint conținutul acestei sesiuni, deoarece ne propunem să reluăm în revistă cîteva din comunicările cu spectru mai larg de interes.

Mihai Petrescu, inspector general în Ministerul Învățămîntului și Științei și vicepreședinte al Asociației bibliotecarilor din învățămînt (ABIR) a adresat un omagiu tuturor bibliotecarilor în acest cadru jubiliar, subliniind importanța instituției pentru învățămînt și cultura românească, transmitînd totodată un salut călduros bibliotecii aniversate din partea Ministerului secretar de stat Marian Păpăhagi. Binevenit salutul, ne permitem însă aprecierea că o asemenea manifestare, act de cultură de o deosebită însemnătate, trebuia să fie onorată cu o participare la nivel guvernamental, indiferența miniștrilor de resort față de instituția bibliotecară apărînd nu doar ca o nedreptate față de cei ce aniversau 350 de ani de lectură publică la Iași, ci și o insuficientă evaluare a rolului pe care, în general, îl joacă instituția bibliotecară în procesul resurrecției naționale azi. Nu a fost numai un moment jubiliar, ci, mai profund, un gest de pioșenie față de valorile nepieritoare ale culturii naționale pe care biblioteca le încorporează. Pentru că biblioteca reprezintă chintesența culturii unui popor cu specificitatea lui.

Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” — Iași, după 350 de ani de existență își asumă o bogată tradiție istorică, dar se implică în actualitate, fiind un model demn de urmat.

Corina COSTOPOL

## Contribuții la istoricul Bibliotecii de Pedagogie- Psihologie, Filiala B.C.U. „Mihai Eminescu,” Iași

Amintim începuturile Bibliotecii de Pedagogie-Psihologie ieșene aducem un omagiu acelor generații de educatori-bibliotecari care, indiferent de specialitatea lor, de orientarea politică, de poziția în ierarhia universitară, s-au luptat cu neînmăratele greutăți făcînd posibilă existența noastră actuală ca instituție, deschizînd relația trecut-prezent-viitor.

În atenția cercetătorilor s-a aflat permanent încercarea de a stabili repere cât mai precise în timp și spațiu, pentru a putea dovedi apartenența noastră la o epocă, la un eveniment, la un moment de existență.

În lipsa documentului, a informației certe, se acceptă supoziții bazate pe diverse corelări logice, dar... tot în speranța că acestea vor fi confirmate cîndva, undeva, de către cineva, care va găsi ceea ce noi nu am avut șansa să descoperim în investigațiile făcute.

Intrucît în literatura de specialitate nu există nici o lucrare privind istoricul Bibliotecii de Pedagogie-Psihologie din Iași, informațiile existente fiind puține și dispersate în diverse surse, am considerat ca o datorie elucidarea datării începuturilor bibliotecii noastre, dată de care se leagă de fapt acceptarea sau infirmarea unor informații apărute privind acea perioadă. Cu această motivație, am pornit cercetarea noastră de la următoarea ipoteză:

Deși, atît „Ghidul bibliotecilor din România” (București, 1970), cît și monografia „Biblioteca Centrală Universitară” (Iași, 1989) dau ca dată de înființare a Bibliotecii de Pedagogie-Psihologie anul 1966

și respectiv 22 dec. 1965, noi nu acceptăm această dată, considerând că începuturile bibliotecii trebuie căutate către sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX.

Se cunoaște că dezvoltarea istorică a unei instituții este cu atât mai ușor de urmărit, existența ei fiind mai ușor de demonstrat pentru orice moment, cu cât începuturile au fost pornite în perioade istorice de relativă liniște și înflorire, dezvoltarea a fost mai lină și îndelungată, iar importanța ei pentru societatea vremii a fost mai mare, întrucât atestările documentare sînt de obicei mai numeroase și mai precise. Cu cât perioadele de început sînt mai tulburi, cu cât reorganizările și schimbările au fost mai dese, cu cât denumirile sub care a funcționat mai numeroase, cu atât mai greu va putea fi urmărită evoluția instituției. Și, în această categorie, intră și biblioteca de pedagogie ieșeană.

Sărăcia informațiilor privind diferitele perioade de existență ale bibliotecii creează, la o cercetare mai superficială, posibilitatea fragmentării acestei evoluții unice în mai multe existențe, aparent independente, de biblioteci sau chiar posibilitatea ignorării unei mari perioade din activitatea sa, situație ilustrată de lucrările citate.

Deși prin ordinul Rectoratului din 22 dec. 1965 se aprobă „înființarea” Bibliotecii de Pedagogie-Psihologie, la cererea catedrei, aceasta nu poate fi interpretată decît în sensul de „ființare” independentă de catedră, cu angajat specializat aparținînd personalului B.C.U. „M. Eminescu”, dovadă și adresa Rectoratului către aceasta în care îi solicită tocmai organizarea.

Intrucît se știe că Biblioteca de Pedagogie nu s-a înființat pe un loc gol, ci prin unirea fondurilor celor trei biblioteci de disciplină — pedagogie, psihologie, practică pedagogică, deja filiale ale B.C.U. din 1949, noua bibliotecă nu reprezintă decît o filială mai mare, mai importantă, reorganizată în funcție de noile cerințe ale dezvoltării acestor discipline cît și de cele ale secției psiho-pedagogice nou înființată: noua titulatură oglindind mai fidel conținutul. În aceste condiții, data de 22 dec. 1965 cade, impunîndu-se întrebarea firească: de cînd există aceste componente ale actualei biblioteci?

Pentru a găsi răspunsul și a demonstra ipoteza emisă de noi ne-am direcționat cercetarea spre studiul privind:

1. Istoricul Universității și în special al Facultății de Litere și Filosofie, întrucît apariția și activitatea bibliotecilor atît a celor generale (centrale) cît și a celor specializate a fost strîns legată de dezvoltarea învățămîntului superior, de dinamica dezvoltării facultăților, disciplinelor, specializărilor;

2. Istoricul Bibliotecii Centrale Universitare care ne-a confirmat că bibliotecile de facultăți și cele seminariale, indiferent de modul de înființare și organizare, s-au dezvoltat în paralel cu aceasta pînă în 1949, independent, fiind direct legate de disciplinele universitare;

3. Legislația învățămîntului superior;

4. Studiul comparativ al istoricului principalelor filiale ale B.C.U., foste biblioteci independente de facultate (drept, matematică, filozofie);

5. Istoricul Seminarului Pedagogic.

Pentru realizarea documentării au fost studiate:

— Documentele de arhivă ale Universității „Al. I. Cuza” Iași privind Senatul, Facultatea de Litere și Filosofie, Catedra de Pedagogie, Psihologie, Seminarul Pedagogic;

— Dosarele de arhivă referitoare la aceleași grupări, aflate în Arhivele Statului, filiala Iași;

— Anuarele Universității pe perioada 1859—1948;

— Publicațiile editate de Seminarul Pedagogic Universitar;

— Fondul de carte preluat în 1965;

— Registrele de inventar, vechi, după care s-a făcut preluarea;

— Registrul „Seminarului de pedagogie” descoperit din întimplare la Catedra de Pedagogie;

— Literatura de specialitate de interes general.

Informațiile obținute din diversele surse invocate au fost corelate și comparate între ele pentru a avea certitudinea adevărului istoric.

Studiul comparativ asupra istoricului bibliotecilor filiale și aplicarea metodei analogiilor ne-a condus către concluzii importante privind dezvoltarea Bibliotecii de Pedagogie.

Intrucît începuturile acestor biblioteci, foarte timpurii, ne-au atras atenția, le-am studiat reținînd factorii comuni privind: condițiile de apariție, forul tutelar, scopul înființării, beneficiarii, factorii favorizanți. Concluziile desprinse au fost:

— For tutelar comun — Universitatea, cu implicarea directă a unei facultăți sau catedre.

— Au apărut o dată cu dezvoltarea învățămîntului superior, în special a Universității, și a legislației acestuia.

— Au fost create în vederea pregătirii cursurilor, dar mai ales a seminariilor la disciplinele de studiu.

— Adresabilitatea: pentru studenți, dar și pentru cadrele didactice.

— Apariția lor a fost favorizată de continuitatea predării unor discipline de bază în programa de învățămînt a facultăților, de introducerea lucrărilor practice și de

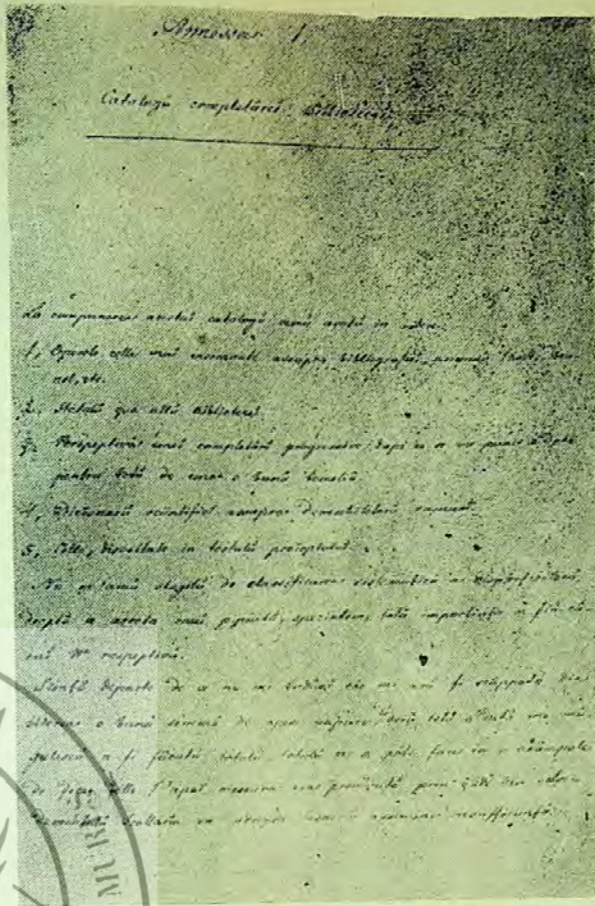
seminar în programă și, nu în ultimul rînd, de activitatea unor personalități, cadre didactice care avînd uneori și putere de decizie prin funcțiile deținute, au influențat favorabil, considerînd că nu se poate face un învățămînt sîntific fără o bibliotecă de specialitate. (Rapoartele și intervențiile în Senat ale lui Alex. Myller, A. D. Xenopol, G. Gusti etc.).

Corelînd aceste concluzii cu constatarea că atît „Pedagogia” cît și „Psihologia” au fost discipline de bază, figurînd în programele de studiu ale Facultății de Litere și Filosofie, din 1864 pînă în prezent, că au format o catedră comună separată de alte discipline, condusă de o personalitate ca a profesorului Ion Găvănescu timp de peste 36 de ani, care a deținut și funcțiile de decan, delegat al facultății în Senatul Universității, cît și pe cea de director al Seminarului Pedagogic, conchidem că nu ar fi fost posibil în atari condiții să nu fi existat o bibliotecă de acest profil, cît mai timpurie, cu material pentru problemele teoretice fundamentale ale disciplinei, întrucît, din 1898, Seminarul Pedagogic Universitar era dotat cu o bibliotecă ce deținea material de didactică și pentru diversele discipline ce se predau în Școala de aplicație a acestuia.

Înființarea în 1908, în urma intervențiilor lui A. D. Xenopol, a unei biblioteci de facultate pentru „Litere”, în componența careia D. Gusti, în 1913, indică existența mai multor biblioteci seminariale printre care și de „Pedagogie”, precum și schimbarea titlaturii după 1921 în „Biblioteca Seminarului Facultății de Litere și Filosofie” de către bibliotecarul Găvănescu cu acceptul lui Gusti, pentru a corespunde mai exact situației existente, sînt argumente ce pledează în favoarea afirmației de mai sus. Informațiile documentare privind perioada pînă în 1965 atestă continuitatea acestei biblioteci seminariale de pedagogie, al cărui istoric este strîns legat de cel al Bibliotecii Facultății de Filologie, situație explicabilă datorită funcționării Catedrei de pedagogie-psihologie în cadrul acestei facultăți.

În lipsa unui document care să certifice clar o dată de înființare pentru Biblioteca Seminarului de Pedagogie vom accepta data înființării Bibliotecii Facultății de Litere, 1908, ca dată de început comună, fiind cea mai apropiată de adevăr.

Deși inițial am pornit de la ipoteza existenței unei singure biblioteci seminariale de profil, întrucît la începutul secolului XX exista o catedră comună Pedagogie-Psihologie-Estetică, pe parcursul cercetărilor s-au conturat trei biblioteci seminariale a căror activitate a fost într-o complementaritate permanentă:



Pagină din manuscrisul lui Bogdan Petriceicu Hasdeu intitulat „Despre organizarea și completarea Bibliotecii naționale din Iași” (1860).

— Biblioteca Seminarului de Pedagogie

— Biblioteca Seminarului de Psihologie

— Biblioteca Seminarului Universitar din Iași (Pedagogic).

Seminarul Pedagogic Universitar din Iași a fost o instituție educativă de prestigiu, „concepută în spirit european, comparabilă în unele privințe superioară celor similare din Germania și Franța aceluși timp... a constituit un poligon experimental pentru catedra de pedagogie a Universității și profesorii Seminarului... Școala de aplicație a oferit un model de organizare pentru instituțiile educative ale timpului”.

Seminariile pedagogice în decursul anilor au suferit transformări, îmbunătățiri, schimbări de denumiri și funcții, dar, în esență, rolul lor a fost de a pregăti viitoarele cadre didactice și uneori de a le perfecționa pe cele existente.

La art. 318 era prevăzut: „Elevii vor fi interni, întreținuți pe spatele statului cu nutria, vestimentu, încălzirea și luminarea, cărțile și materialul necesar de studiu (\*), iar Decretul lui Al. I. Cuza privind „Regulamentul Bibliotecilor din România” la art. 1 — a indica existența de Biblioteci didactice speciale, iar la art. 2. A preciza că „De lingă școlile secundară și primară va fi cîte o mică colecțiune de cărți didactice pentru trebuința școlărilor sârmani” (\*).

Simpla stipulare legislativă, fără a confirmare documentară a puerii în aplicare a acestor articole, deci a înființării și existenței unei biblioteci, nu poate constitui o dovadă certă pentru a susține ca an de înființare a unei biblioteci de pedagogie, psihologie și metodică, anul 1880, primul an de funcționare reală a Școlii Normale Superioare. Rămîne ca o ipoteză ce va trebui verificată. Informațiile privind această perioadă sînt atît de puține încît în 1923—1926 proctorul Petru Bogdan nota în introducerea la Anuarul Universității pentru acel an că „am recurs la mărturiile orale de la foștii studenți pentru Școala Normală Superioară”.

Problema rămîne deschisă. Pînă la adunarea unor informații și argumente suficiente care să ne susțină ipoteza anului de început 1889, considerăm ca dată sustinută documentar de înființare a Bibliotecii Seminarului Pedagogic Universitar 24 noiembrie 1899, data înființării la Universitatea din Iași a Seminarului Pedagogic.

Întreaga informație adunată atestă că activitatea acestor biblioteci a fost neîntreruptă cu toate greutățile anilor de război, fiind direct legată de dinamica dezvoltării disciplinelor de pedagogie, psihologie și practică pedagogică în funcție de care bibliotecile s-au unit sau au funcționat separat, dar într-o colaborare permanentă.

Păstrarea și continuitatea colecțiilor se poate urmări pînă în prezent în fondul actualei Biblioteci de Pedagogie-Psihologie ieșene constituind un argument în plus în favoarea acestui curs unic, acestei existențe de peste 90 de ani.

Florentina UNGUREANU  
șef serviciu B.C.U. Iași

1. Moldoveanu, V., Popescu, Gh., Tomescu, M. Ghidul Bibliotecilor din România. București, Editura Enciclopedică Română, 1970, p. 225.
2. Popescu, N., Papuc, L., Tătărucă, R. Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”. Monografie. Iași, 1989, p. 123.

3. Ne referim la: **Buletinul Seminarului Pedagogic Universitar din Iași, Revistă de Pedagogie-Filosofie-Științe-Litere.** Director I. Găvănescu. Iași. 8 vol. 1922—1932 și: **Cercetări pedagogice. Buletinul Seminarului Pedagogic Universitar din Iași.** Director Șt. Bărsănescu, vol. 1, 1943, Tip. Terek, Iași.

4. Dosar 767 Arhivele Statului — Raportul lui Alexandru Myller pentru înființarea unei biblioteci a Seminarului Matematic.

Dosar Arhiva Universității Iași, 2/56, 1907—1908, adresa 129 și Dosar 723, 1907—1908, Raportul lui A. D. Xenopol, decan al Facultății de Litere către Senat privind înființarea unei biblioteci la facultate.

Dosar Arhivele Statului 856, 1916. Dare de seamă asupra activității Fac. de Litere 1915/1916 prezentată de Al. Philippide.

5. În Anuarele Universității din Iași între 1895/1896 — 1965 obiectele de studiu: „Pedagogie” și „Psihologie” sunt menționate în fiecare an, iar ca prof. titular Ion Găvănescu. 1 sept. 1896 (Dosar Arhivele Statului 585, 1896) — 1933, când catedra de pedagogie are titular pe Șt. Bărsănescu (Dosar Arhivele Statului 1434, 1933 și 1668, 1937).

La Psihologie sînt amintiți prof. G. Leonardescu, I. Găvănescu, M. Ralea (1925—1938), V. Pavelcu.

Aceste obiecte figurează de altfel încă din 1851 (prin Regulamentul Școlaelor) în program Fac. de Filosofie a Academiei Mihăilene, vezi: **Anuarul Universității din Iași. Pe anul Școlariu 1895/1896**, p. 32; **Programa cursurilor pe 1860/61**, p. 115 în Regulamentul Fac. de Filosofie și Litere de la Univ. din Iași, aprobat prin Decretul din 30 oct. 1888 de regele Carol I, p. 178—179.

6. **Anuarul general al Universității din Iași tipărit cu prilejul jubileului de cinci-zeci de ani.** Anuaire général de L'Université de Jassy. Jubilé de cinquante-naire, Iași, Tip. Națională, 1911, p. CXXII.

7. **Anuarul Universității din Iași. Anul Școlar 1903/1904**, p. 52.

8. Dosar Arhivele Statului Iași, 767, 1911; Dosar Arhivele Statului 651, 1899—1900, Corespondența cu Ministerul Instrucțiunii Publice referitoare la înființarea Seminarului Pedagogic (Raportele înregistrate cu nr. 31 și 66/1900).

9. **Anuarul Univ. din Iași... 1899/1900**, p. 102.

10. Dosar Arhiva Univ., 2(56)... Dosar Arhivele Statului, 723...

11. Gusti, Dimitrie. **Intemeierea bibliotecii și seminariilor de pe lângă Universitatea din Iași. Un sistem de propuneri cu numeroase documente și planuri**

in anexe. Iași, Inst. de Arte Grafice N.V. Stefanu, 1914, p. 15.

12. Popescu, N., Papuc, L. Op. cit., p. 112.

Dosar Arhiva Univ. 1/1923, p. 44.

Vezi și anexa nr. 1.

13. Informații privind localul Seminarului de Pedagogie, Dosar Arh. Univ. 4/16, 1912; **Anuarul Univ...** 1935/36, p. 167.

Vezi și: K.K. Klein — Biblioteca Universității în 1935/36, p. 303;

Vezi și: Biblioteca Facultății (n.n. a Fac. de Litere) în același anuar; vezi și p. 5.

Informații privind donațiile: Seminarul de pedagogie primește 500 vol. de la I. V. Praja — Dosar Arhiva Univ. 6/10, 1920; Dosar Arhivele statului, 1000, 1214, 1393.

Donația I. Găvănescu — Dosar Arhiva Univ. 8/9, 1939, p. 226 și Dosar Arhivele Statului, 1856 din 1938/39.

Aceste donații se regăsesc în fondul actual al Bibliotecii de pedagogie, cărțile avînd pe ele diverse ștampile de proprietate.

14. Prima referire la Biblioteca Seminarului de Psihologie se află în: **Programele cursurilor pentru anul școlar 1918/1919**, Iași, Tip. Comercială Rabinovici, 1918, p. 60—61 „un început de laborator deocamdată destul de modest de psihologie experimentală stă la îndemna studenților împreună cu o bibliotecă însemnată și cu o revistă Fortschritte der Psychologie, pentru ținerea în curent cu cele mai mici lucrări apărute și progrese constante în domeniul psihologiei”. Cursul de psihologie urmînd a fi ținut de C. Fedeleș. Rezultatul cercetărilor privind istoricul acestei biblioteci va fi comunicat ulterior.

15. **Dicționar de Pedagogie.** București, Editura Didactică și Pedagogică, 1979, p. 405. Berlescu, Dumitru. **Universitatea din Iași de la 1860 pînă la 1918.** În: **Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași,**

**Nota Redacției:** Cercetarea d-nei Florentina Ungureanu prezintă un dublu interes, cel istoric și cel metodologic oferind repere asupra modului în care a fost gîndită,

1860—1960, vol. I, București, 1960, p. 234—238.

**Buletinul Seminarului Pedagogic Universitar din Iași**, 1, 1922, și următoarele pînă în 1932.

Neculau, Adrian. **Seminarul Pedagogic din Iași (1899—1948).** În: **Educația: ieri — astăzi — mâine.** Iași, 1988, p. 195.

16. Neculau A., Op. cit. p. 203.

17. Leudat, I.D. **Pregătirea profesorilor pentru învățămîntul secundar în Școala Normală Superioară.** În: **Seminarul Pedagogic Universitar și în alte forme de pregătire pînă în prezent — 1880/81 — 1973/74,** Iași, 1974, litograf.

18. **Anuarul Universității din Iași pe Anul Școlar 1899—1900.** Rector A.D. Xenopol, Tip. Dacia, 1901, Iași p. 102.

19. **Anuarul Universității din Iași pe Anul Școlariu, 1895—1896,** precedat de o ochire retrospectivă asupra învățămîntului superioru din Iași, Tip. Națională, 1897, p. 149.

20. **Anuarul... 1895—1896,** p. 276.

21. Bogdan, Petru. **Introducere la Anuarul Universității din Iași pentru anul școlar 1925/26.** În: **Anuarul... 1925/1926.**

22. În cadrul personalului Seminarului va apare și un post de bibliotecar secretar începînd cu anul școlar 1905/1906 — Al. Valeriu.

**Anuarul... p. 60; St. Motas,** în: **Anuarul... 1906/7**, p. 46, apoi din 1926/7 este menționat un supraveghetor și bibliotecar (lipsa fondurilor se face simțită!) I. Dimitriu, în: **Anuarul 1926/7**, p. 199; I.C. Radu, în **Anuarul... 1927/8** p. 200; **Anuarul 1928/9**, p. 173; Filip I. Manoliu, în: **Anuarul... 1935/6.** În 1938 Seminarul se desființează și se reînființează formula mai veche Școala Normală Superioară pînă în 1940, Academie Pedagogică pînă în 1941.

Seminar Pedagogic Universitar începînd cu anul școlar 1941/2 pînă în 1948 și Cabinet Pedagogic al Universității 1949—1970. Vezi și: Lăudat, I.D. Op. cit.

organizată și desfășurată investigația. Din acest ultim punct de vedere ea poate interesa un cerc larg de cititori.



## Un manuscris inedit

de Al. Macedonski

LUI URECHIA

*Eram la Minister de unăzi; Ministru se afla Urechia  
Prin carte, om de vreme nouă, prin inimă de vreme vechie:  
Că-l așteptam cu nerăbdare ori-cine lezne va ghici...  
Pe o căldură îngrozitoare de geaba nimenea n-așteaptă...  
Incai de ar fi să afli zilnic un pic de conștiință dreaptă  
Spre-a nu te face-n dorul Lelii să umbli ghietele-a-ți toci!*

*Și cum ședeam în așteptare intrară cite-va cucoane...  
Veneau și ele să ne-nchine la cunoscutele icoane  
Ce pe altarele puterii sînt surde mai adese ori...  
Cînd iată că aceiași ușă încetinel se-ntredeschise  
Și unde ne-așteptam la chipul aprozilor dintre culise  
Intră năuntru o copilă abia de șapte anișori!*

*Noi o văzurăm sprincenată roșind în rochia ei de lînă  
Și-n urmă, biata mititică, în sin băgîndu-și a ei mînă  
De-acolo scoase o hîrtie așa precum o taină scoți...  
Era un șir de slove negre ce străluceau pe zăreanța albă...  
De vreme este-a ncepe viața la șapte ani s-aduci o jalbă...  
Acasă, frații ei și mă-sa, ligniți, mureau de foame toți!*

*Ministrului c-o-nfățișarăm se înțelege de la sine...  
Dar poate oare un ministru să facă-n tot d'auna bine?  
Era zleit de mult se vede știutul fond pentru săraci...  
Ce nu putu să facă însă, înaltul dregător de țară  
Știu să facă omul care, cunoaște-a traiului povară,  
Urechie! Lasă să te-njure, c'au voce faptele ce faci!*

Cîmpulung  
1882 iunie

Al. A. Macedonski

Între numeroasele texte reprezentative incluse în colecția de manuscrise a Bibliotecii „V. A. Urechia” se înscrie ca inedit, și poezia Lui Urechia, adresată istoricului și neîntrecutului animator al culturii române în general și al culturii gălățene în special, de către scriitorul Al. Macedonski.

Poezia publicată în numărul 6 al revistei **Literatorul** pe 1882 nu se regăsește în paginile volumelor de **Opere** realizate de istoricul și criticul literar Adrian Marino. În colecția Bibliotecii Academiei, din revista **Literatorul** nr. 6 lipsește pagina ce cuprinde aceste versuri, iar **Catalogul manuscriselor și scrișorilor** realizat de biblioteca gălățeană, catalog în care se semnalează existența acestei poezii, e tipărit în 1979, deci la 13 ani după apariția operelor.

De altfel, pentru poetul Macedonski, autorul celebrelor nopti și rondeluri, poezia nu este dintre cele mai reprezentative, ea înscriindu-se în categoria creațiilor ocazionale, recompensatoare, relevînd un Macedonski pătruns de vocația prieteniei sacre ce-i dă elan sufletesc și vitalitate. Lui Victor Bîlculescu, Lui Anghel Demetrescu sînt alte poezii care ilustrează înclinația poetului către poezia ocazională menită să cultive prietenia. Acestora li se pot adăuga volumele cu dedicație.

Ceea ce l-a apropiat, într-o primă fază, pe Macedonski de Urechia a fost orientarea antijunimistă, exprimată de Macedonski încă din 1878 în conferința „Mișcarea literară în cei din urmă zece ani” ținută la Ateneul Român; un iel de ripostă la **Diracțiunea nouă în poezia și proza română** a lui Titu Maiorescu. Cu acest prilej, poetul apreciază opera dramatică a istoricului V. A. Urechia considerînd că **Vornicul Bocic** ca și **Răzvan și Vidra** „constituie un început de clasicism în literatura noastră”.

Doi ani mai tîrziu, în 1880, cînd V. A. Urechia, preocupat de unitatea tuturor românilor și de mijloacele împlinirii acestui deziderat, realizează, printre multe alte acțiuni, **Albumul Macedo-Român**, Macedonski, editorul tinerei publicații **Literatorul**, în căutarea unor colaborări prestigioase, nu scapă prilejul și trimite pentru album o poezie în limba franceză „La Chaudiere” „deoarece — motivează autorul — am avut ocaziunea a studia cu tot amănuntul regulile de versificație ale limbii noastre surori și încă de mult am cîștigat facilitatea de a scrie în această limbă”!

Această colaborare reprezintă începutul unei legături strînse, printre puținele durabile și benefice pentru Macedonski, pe care timpul avea să o adincească. Poetul devine unul din invitații obișnuiți ai locuinței de la șosea unde se țineau întruniri literare. La 10 aprilie

1882, Urechia devine ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, calitate în care obține pentru Macedonski medalia Bene Merenti clasa I, conferită prin decretul regal nr. 264 din 23 decembrie 1881. decret publicat în Buletinul oficial 222 din 5/17 ianuarie 1882. Ordinul nu-l avea pe atunci decît Alecsandri și dacă activitatea ulterioară a poetului demonstrează că-i merită, activitatea de pînă la această dată nu era de natură să satisfacă cerințele impuse de asemenea medalie. De altfel, reacțiile în epocă n-au întîrziat.

Incitant peste măsură de aceste condiții, poetul îi dedică o serie de poezii, articole omagiale. I-ar fi dedicat poate și volumul de poezii ce apărea la sfîrșitul anului 1881, dar pentru el obținuse deja îngăduința maestrului Titu Maiorescu de a i-l închina.

Un exemplar din aceste volume însă, autorul îl dăruiește ministrului:

Stimate d-le Urechia

Ca semn de înaltă stimă pentru povețele ce mi-a plăcut în tot d'una să le primesc de la dvs. (rog) pe ministrul instrucțiunii publice să jertfească citeva momente eminentului literat Urechia spre a ceti cartea mea.

Al dvs cu tot devotamentul

Macedonski<sup>2</sup>  
București 1881 — 5 dec.

Dedicația, datată 5 dec. 1881, este o dovadă în plus că volumul a apărut în 1881 nu în 1882 cum este imprimată pagina de titlu.

Un slab tribut de recunoștință din partea lui Macedonski este și poezia *Noapte de noembrie*, publicată în *Literatorul* din 3 martie 1882, prin care Macedonski rupe din nou relațiile cu Maiorescu, aducînd în mod deschis aprecieri lui Urechia „Urechia-și da silința tihnit la loc să șadă...”<sup>3</sup>

În iunie 1882 se votează statutele societății *Literatorul* al cărei președinte este ales Urechia. Probabil cu acest prilej compune Macedonski poezia *Lui Urechia*, datată Cimpulung iunie 1882.

Poezie ocazională, ea este ca și *Lui Victor Bilciurescu, Lui Anghel Demetrescu, 10 Mai 1881, Armatei române*, fruct al unor entuziasme efemere în care domină atitudinea practică. Poetul pleacă de la un gest uman al ministrului, exemplar și impresionant, pe care nu reușește să-l ridice însă la demnitatea de artă literară. Versurile sînt din inimă, dar lipsa de interiorizare și absența incandescenței metaforice le plasează în categoria „reacțiilor de circumstanță” a „simplelor improvizații”. Macedonski, în această poezie ca și în alte poezii de tinerete, e mai puțin poet și mai mult ideolog, folosind versul din rațiuni temperamentale și convenționale „fenomen specific de altfel multor oameni de litere ai secolului al XVIII-lea cu prelungiri pînă în perioada romantică”<sup>4</sup>.

Poezia cu rezonanță de odă este alcătuită din 4 strofe de cîte 6 versuri. Versurile ample de 17/18 silabe urmînd cadența rimei impercheate sau imbrățitate rețin un fapt menit să illustreze omenia ministrului Urechia.

Prima strofă conturează atmosfera de așteptare din antecamera ministrului Urechia, a cărui personalitate e sintetizată în versul: „Prin carte om de vreme nouă, prin inimă de vreme vechie”<sup>5</sup>.

Finalul strofei a doua, ce continuă ideea primei strofe, aduce în prim-plan eroina — o fetiță — pentru ajutorarea căreia Urechia își mobilizează resursele materiale și morale.

„Intră năuntru o copilă abia de șapte anișori”.

Următoarele versuri surprind stîngăcia acestui copil adus în fața uși ministeriale de lipsurile în care se zbătea familia:

„Acasă, frații ei și mă-sa, ligniți, mureau de foame toți”.

Ultima strofă pune în lumină fondul uman al ministrului Urechia. În ciuda faptului că fondul pentru săraci „erea zleit de mult” deci oficial nu o putea ajuta, el, omul Urechia găsește posibilitatea de a șmulge sărăciei și morții acest copil.

„Ce nu știu să facă însă înaltul dregător de țară

Știu să facă omul care, cunoaște-a traiului povară”.

De altfel, generozitatea a fost o trăsătură de caracter care nu l-a părăsit niciodată pe Urechia: una din materializările acestei calități umane de data asta nu a ministrului Urechia, ci a senatorului, este biblioteca gălățeană.



Ilustrație de Vasile cel Mare la „Moș Ion Roată și Unirea” de Ion Creangă (Editura Tineretului, 1968).

De aceea, chiar dacă din punct de vedere al artei poetice macedonskiene, poezia *Lui Urechia* se ridică la demnitatea de artă literară, ea aparținînd perioadei început „plină de stîngăcii, plătină și aspecte prozaice”, e necesar să fie cunoscută și așezată la locul ei lingă alte stîngăcii pentru că pe aceste încercări s-a înălțat adevărata poezie macedonskiană, dar și pentru că ea întregeste imaginea lui Urechia atît de dragă nouă gălățenilor, celor ce beneficiem și azi de un gest al lui.

Veluța FAGUREL

#### NOTE

1. Macedonski, Al. Opere. Vol. 4 p. 212.
2. Macedonski, Al. Poezii, 1862.
3. Macedonski, Al. Opere. Vol. 4 p. 212.
4. Marino, Adrian — Opera lui Al. Macedonski, p. 430—431.
5. Lui Urechia — MS. II. 68 BVAU.

#### BIBLIOGRAFIE

1. Albumul Macedo-Român Buc. 1880.
2. George, Al. Polemică, adevăr sau paradă. În: *România literară* nr. 20, 1971, p. 5.
3. Goia, Nistiu V. A. Urechia Buc. 1979.
4. Iliescu, Adriana. *Literatorul* Buc. 1968.
5. Lui Urechia, MS. II. 68.
6. Macedonski, Al. Opere. Buc. 1966.
7. Marino, Adrian. *Opera lui Al. Macedonski*. Buc. 1967.
8. Marino, Adrian. *Viața lui Alexandru Macedonski*. Buc. 1966.

Ilustrație de Camil Ressu la „Dorința” de Mihai Eminescu



## O alianță întregitoare

Cît de departe, ne putem întîrzi, merge experiența unui moment al culturii pentru a-l regăsi, ca model, în dezvoltarea premiselor și finalităților lui? Iată, pregătind un studiu mai întins despre Tudor Vianu realizez, oarecum parțial dar cu bune șanse de sistematizare, că am trăit un asemenea strălucit moment de-a lungul unui întreg deceniu, între anii 1930 și 1940. Desigur, o viziune completă asupra unui fragment de timp are nevoie nu numai de explicații literar-artistice chiar și atunci cînd rămînem în sfera literaturii. Ca să-l cuprîndem exact și înțelege corect, avem nevoie de ajutorul unor sociologi, filozofi, nu mai puțin al altor specialiști, fie ei economiști, politologi sau istorici. Dar deocamdată, deși explicațiile acestora se leagă neîndoiește de ceea ce îmi reține atenția, mă mulțumesc să adun laolaltă citeva observații de ordin strict literar. Ele, observațiile, trec una din alta, pe măsură ce mă fac să cred că înaintează întregindu-se.

Noutatea ideii, dacă pot să o numesc așa, rezidă în faptul că numitele constatări se citesc și ca probe și ca argumente. Ca probe utile pentru demonstrarea înaltului nivel al literaturii noastre interbelice, ca argument că o mare literatură are conștiința valorii ei cînd valorile care o alcătuiesc activează după o dinamică bazată pe punerea în contact a premiselor majore cu vocații majore.

Să recunoaștem că niciodată ca în deceniul numit nu s-au nimerit împreună, într-un efort de construcție artistică, atîtea incontestabile valențe.

Ajung acum, pentru simpla schițare a punctelor de referință, să amintesc pe ce se edifică momentul pomenit. Se edifică mai întîi pe o alianță între ideatie și creație, cum nu am mai avut prilejul să luăm în discuție. Pe cînd ajung să urc la zenitul carierei lor un Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Felix Aderca, Hortensia Papadat-Bengescu, Gib Mihăescu în proză sau în poezie un

Tudor Arghezi, Lucian Blaga, G. Bacovia, Ion Pillat, Ion Barbu, Al. Philippide, în critică se întîlnesc G. Ibrăileanu, E. Lovinescu, G. Călinescu, Tudor Vianu, P. Zari-fopol, M. Ralea, Perpessicius, Vladimir Streinu.

De bună seamă, nu am epuizat nici pe departe seria exemplurilor. Ele sînt numeroase, iar bogăția lor nu face decît să confirme, pentru cine studiază epoca, imposibilitatea practică a unor delimitări atunci cînd moștenirea literară este deopotrivă vie și mai ales, în atîtea feluri productivă. Această productivitate se plasează ea însăși la intersecția acelei configurații culturale în care instituțiile de artă, publicul lor și cu deosebire animatorii respectivi, întrețin un dialog fertil, diversificat, evasi năstrerupt.

Aleg dintre variantele ce îmi stau la îndemînă pentru a ilustra interferențele celor două forme de spiritualitate (creația și ideatia) interesul creatorilor noștri pentru explicarea artei lor, interes în care intervin cu accente și forme de exprimare la persoana întîi. Atît Camil Petrescu, Felix Aderca, Mihail Sebastian, cît și Lucian Blaga, Al. Philippide, Ion Pillat semnează eseuri, leagă experiența lor de atelier de rezultatele pe care le-au obținut. Întrucît îi privește, critici de talia lui Ibrăileanu, Călinescu, Șuluțiu, Vianu publică romane, divulgă în versuri ori consemnări memorialistice întregul spectru al unei configurații intelectuale intercalat între trăire și imaginație.

Se mai adaugă la toate acestea cenacluri, edituri, societăți, fundații cum au fost *Liga culturală* a lui N. Iorga, *Fundația Dalles*, *Fundația Poesis*, *Fundația Regală* pentru Artă și Literatură, *Casa Școalelor*, ș.a. ca lăcașuri ce exercită și emană o influență puternică pentru educarea gustului.

Legătura revine, într-o respirație comună, la bifurcarea probelor și a argumentelor. Personalități polarizante apropiate publicului, acesta la rîndu-i motivează mișcarea societății spre bune lecturi, spre recepțarea frumosului autentic.

În definitiv, marile posibilități susțin certe, durabile împliniri. O lecție despre bogăția unui trecut apropiat care dovedește, cînd este bine cunoscut, cit de necesar favorizează o solidă punte de legătură permanentele spiritualității naționale. Identitatea unei culturi datorează egal de multe determinări rolului pe care îl joacă dialogul între trecut și prezent. Oricum legate, trecutul transmite prezentului cu toate mutațiile inerente, coerență interioară, acel punct de sprijin ce face posibilă autodeoșirea.

Henri ZALIS



## VEDELE

În urmă cu aproape 4000 de ani, triburi indoiraniene migrează spre răsărit și se așează pe fertilele văi ale Indului și Gangelui, fondind una dintre cele mai bogate și fascinante civilizații în care totul este considerat însuflețit, devenind o încarnare a divinului. Această civilizație a produs și cele mai vechi Cărți sfinte din lume, după cite se pare, Vedele. Ele sînt texte sacre cuprinzînd un ansamblu de imnuri. De altfel, veda înseamnă atît poem liturgic absolut, cît și viziune, cunoaștere absolută.

Se cunosc un număr de patru vede — Rig-Veda, Yajur-Veda, Sama-Veda și Atharva-Veda. Mai sînt cunoscute apoi Vedanta (sfîrșitul vedelor) și Upanișadele (teoria misterelor) care comentează învățătura cuprinsă în vede. Cea mai veche dintre vede — Rig-Veda — este o colecție de imnuri religioase și aforisme recitate în taină de preoți (brahmani) cu prilejul ritualului religios.

Mesajul profund care se dezvăluie în imnurile vedice este că există o unitate intrinsecă între viață, om, natură și divin. De altfel, toate scrierile sacre indiene pleacă de la întrebări fundamentale pentru noi și astăzi — Cine este omul? Cine este divinul? Ce este realitatea? Ce raporturi sînt între ele? Răspunsul dat de imnurile vedice este că realitatea ultimă, conștiința omului și calea divină de mers nu sînt decît unul și același lucru. De aici și trinitatea hinduși-ființă, conștiință-beatitudine divină — cheia întregii meditații brahmanice.

Potrivit vedelor, omul se naște a doua oară cînd ia cunoștința de legătura sa strînsă cu Dumnezeu. Această legătură este și calea de trecere din stadiul neviu la viu, nașterea unei vieți veritabile și eterne, dincolo de vicisitudinile timpului. De aceea se și consideră hinduismul ca primul model de mistică, adică mișcarea spiritului care nu cunoaște pe Dumnezeu la aflarea și confundarea în acesta.

Aflarea lui Dumnezeu în viziunea vedelor nu se face însă oricum, ci numai printr-un anumit fel de viață fondat pe o severă disciplină de sine. Cercetarea adevărului trebuie să se identifice cu cercetarea sensului vieții, iar aspirația spre nemurire trebuie să fie ținta supremă. Învățăturile vedelor spun astfel omului că el nu poate atinge divinul și nemurirea decît prin sa-

crificiu a tot ce are, a tot ce face, a tot ce este.

Dar cine este Dumnezeu în viziunea vedelor? El este focul sau lumina soarelui sau Agni, Varuna, Indra sau Brahma. El este născut din apa primordială atunci cînd nu există nici ființă, nici neființă. Toate lucrurile se nasc de la el și trăiesc prin el. Despre om Vedele spun „Tu ești acela”, ceea ce ar însemna că omul este un microcosmos ce face parte din macrocosmos care este divinul. Tot aici mai găsim și explicația că „omul este ceea ce este credința sa” și astfel „el devine ceea ce adoră”. Comunicarea cu Dumnezeu se face astfel prin sacrificiu, imitație și repetiția actului creator primordial ce pune în lucru diferitele moduri de ființare.

Dumnezeu, adică Brahma, este principiul unic și infinit al lumii de care ne putem apropia numai prin rugăciune. Dar Brahma este atît Creatorul cît și Vishnu (Păstrătorul) cît și Șiva (Distrugătorul) — adică o Trinitate. Toate acestea însă putem să le cunoaștem numai în noi înșine, în Suflet (Atman) care el însuși este o realitate suprasensibilă — Dumnezeu.

În viziunea Vedelor, realitatea adevărată nu este lumea sensibilă din jurul nostru care este numai o iluzie (Maya), un vis înșelător, ci sufletul meu, parte din sufletul universal din Dumnezeu. Pe de altă parte, lumea sensibilă este numai suferință și pentru a ieși din această condiție dramatică trebuie să ne înălțăm pînă la cunoașterea esenței lumii, pînă la sufletul cunoscător (Atman). Această înălțare ne mîntuiește de lumea simțurilor, de suferința a cărei cauză se află în dorințe generale de simțuri și de moarte care este pedeapsa pentru păcatul dorinței.

La această cunoaștere absolută ne putem însă ridica numai printr-un extaz mistic, prin confundarea în Brahma-Atman pînă cînd putem spune: acesta ești tu! Calea spre cunoașterea absolută și identificarea cu Sufletul lumii se face însă în viziunea vedică, prin renunțarea la toate lucrurile vieții, izolarea de lume, ascetism — adică prin yoga — ce va da ascetului puteri miraculoase.

Sînt implicate aici o serie de cerceri ale gîndirii umane care vor influența puternic timpurile care urmează. Spre exemplu, se descoperă pentru prima dată că gîndi-

rea noastră comună nu are putere să conceapă decît lucrurile din jur. Ea nu ar putea exprima astfel realitatea ultimă a lumii. Absolutul prin concept ci numai prin extaz. Mai mult chiar, acest Absolut este inaccesibil înțelegerii noastre mituri, fiind necesare alte căi de urmat pentru a-l identifica.

Distingînd patru niveluri ale scopurilor ce îi animă pe oameni, Vedele conturează un prim răspuns și la întrebarea Capitală pentru noi toți — relația dintre lumea laică și cea din afară. Astfel ar fi un prim scop al vieții satisfacerea dorințelor sensibile, un al doilea — dorința de a poseda, al treilea, dorința de a avea puteri și glorie. Toate cele trei scopuri ale vieții noantre ca indivizi nu ne asigură comuniunea cu Sufletul lumii pentru că ne proiectează în afară. Numai eliberarea ca scop fundamental al vieții mă orientează spre mine și îmi deschide calea contopirii cu Sufletul lumii, reîntoarcerea la Primordial.

Eliberarea omului, în tradiția vedică, nu se face oricum ci urmînd așa cum spuneam, o disciplină strictă, o cale anume — adică Yoga. Sînt patru feluri însă de a se uni omul cu divinul: calea cunoașterii (Jnanayoga) prin care ajungem la înțelegerea autentică a realității și identificarea cu Brahma; calea dragostei (Ishkriyoga) cu ajutorul căreia orientăm întreaga noastră dragoste spre divin; calea acțiunii (Karmayoga) unde activitatea umană (munca, lupta etc.) este transformată într-un sacrificiu liber consimțit pentru a trăi conform legilor lui Dumnezeu, calea regală (rajayoga) sau reintegrarea Eului în Eul-Universal, în Atman sau Brahma.

Deși într-o formă relativ greoaie în exprimare, învățătura vedelor ne dezvăluie nașterea libertății umane prin postularea principiului alegerii și al posibilității sufletului nostru de a fi co-autor la creația lumii. În Europa această idee va deveni un lucru comun abia peste două milenii de la apariția vedelor, ceea ce atestă valoarea inestimabilă a acestor cărți sacre ale umanității.

Vedele cuprind și alte idei interesante. Astfel, contopirea cu Dumnezeu care asigură nemurirea este rezervată exclusiv preoților (brahmanilor) pe cînd ceilalți ce nu pot ajunge la cunoașterea și extazul suprem sînt osîndiți a se reîncarna după moarte în diferite animale pînă la deplina purificare de lumea sensibilă. Și tot de aici izvorăște și statuarea castelor sociale date odată pentru totdeauna. Aceasta va duce la apariția de reforme de scrieri sfinte care să amplifice posibilitatea ca toți oamenii să se contopească cu Dumnezeu.

dr. Nicolae VINȚANU



Ilustrație de D. Stoica la „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă (Editura Cartea Românească, 1940).

## Destinul cărții

Puține lucruri pâruseră a-și fi găsit matca firească imediat după evenimentele din decembrie 1989, așa cum o făcuse presa scrisă. O masă uriașă de noi publicații a inundat pur și simplu piața cu o rapiditate ce nu se lăsa în nici un fel anticipată, mai ales că fenomenul se producea după o lungă noapte a cenzurii și interdicțiilor de tot felul. Tabu-urile căzuseră aproape instantaneu nu numai sub latura cantitativă și a dreptului la editare atît de restrictiv înainte, dar mai ales sub aspectul coloraturii politice și al diversității opiniilor, anunțînd un autentic nou anotimp al cuvîntului scris exprimat într-o deplină libertate. Mass media — inclusiv audiovizualul — reintra în drepturile sale și anunța o revenire puternică la standardele lumii moderne.

S-a sperat în acest început al tuturor promisiunilor că trendul favorabil al industriei cuvîntului scris se va manifesta prompt și durabil, deopotrivă în procesul editorial. Doar, la fel ca întreaga presă, și editurile au trăit în același regim de comprimare, supuse

unui control absolut, rigid, hipercentralizat, continuu amenințate de constrîngeri și „reorganizări” absurde, de economii nejustificate, care coboriseră numărul volumelor tipărite anual de la peste cinci milioane în deceniul al șaptelea, la numai aproximativ 1700 în anul premergător. Controlul politic și ideologic aberant limita drastic posibilitățile de exprimare în absolut toate domeniile, de la literatură la știință, acumulînd tot mai multe lucrări supuse interdicției, rămase cu anii în sertarele editurilor. Mai mult, cărți trecute prin furcile interdicțiilor ale cenzurii se pomeneau oprite, de multe ori retopite, în urma unei noi lecturi postapariției. Incertitudinea, dezorientarea editorilor ca și a autorilor, măsurile coercitive ale puterii, campaniile de presă regizate după bunul plac au dus în cele din urmă la un adevărat blocaj al sistemului editorial, ce s-a dovedit a fi mai puternic chiar decît aerul proaspăt al libertății ce se făcea simțit după evenimentele din decembrie 1989. În aceste condiții, dacă presa scrisă a fișnit pur și simplu din

starturi — că să folosim o expresie dragă sportului —, sistemul editorial nu a rezistat decompresiei sociale; în loc să se lanseze, a dat și da semne evidente de gripă a tuturor angrenajelor, ceea ce face ca blocajul în care se afla să se ofere în toată profunzimea și gravitatea lui.

Sistemul editorial este neputincios! El nu răspunde nevoii reale de cărți a societății și se poate anticipa că la sfîrșitul acestui an vom avea mai puține titluri ca în anii trecuți, în tiraje insuficiente. Inițiativa editorială (presă și carte), ascultînd de imperatiile cererii, a devansat nebanuit capacitățile fabricilor de hîrtie sau starea tipograficilor, ani de-a rîndul private de investiții. Ocuparea prin competiție a spațiilor tipografice a dus la obturarea posibilităților de tipărire a cărții serioase. Dacă statul a început un program de modernizare a tipografiilor, ce înaintea lent, adesea din motive obiective, inițiativa particulară încearcă să facă investiții semnificative în sectorul poligrafic, în reciclarea hîrtiei, chiar în importul de hîrtie. Astfel nu s-a profitat de reala deschidere a orizontului politic și social pentru a se trece rapid, din mers, la corectarea drumului pe care se afla întregul sistem editorial.

În ultimul timp s-au tras multe semnale de alarmă, evident corecte, dar insuficient aprofundate. Au fost relevați mai ales factorii subiectivi ai problemei, omițîndu-se în bună parte realitățile obiective ce au guvernat și, din păcate, se exercită în continuare în interiorul sistemului. Bunăoară, s-a subestimat rigiditatea organizatorică a sistemului considerat a fi o plămădire din afară, în realitate cu profunde realități interne. Monopol absolut al statului, subordonat total politicii acestuia, el a făcut din interdicții o lipsă de operativitate croucă, care nu a putut fi depășită în cîteva luni. Faptul că manuscrisele zac neapărat numai în seama unor „indicații” superioare, ci și în modul de lucru al unor edituri, al lipsei lor de dialog cu autorii, indiferent de valoarea reală a lucrării. Știm că se oferă vrăfuri de opuri neutilizabile, dar nimeni nu i-a împiedicat pe editori să le returneze cu argumente celor ce le-au produs. Se descuraja astfel pe față, în văzul lumii, cum se procedează în toate țările civilizate, mediocritatea, amatorismul, lipsa de va-

loare ; în loc să se procedeze astfel, s-a lăsat unora cale deschisă spre anumite „foruri” dispuse la tranzacții dubioase, ce înlesneau apariția unor lucrări peste capul editorilor. Legat de aspectul organizatoric, este de semnalat ritmul lent de prelucrare a manuscriselor din momentul obținerii aprobărilor până la apariția în librărie. Obiceiul dobândit în atâtea decenii nu putea să dispară peste noapte, așa cum o reală autonomie a deciziei nu a devenit imediat operațională din aceleași tare organizatorice dobândite.

Apariția editurilor particulare ar fi putut schimba într-un timp scurt peisajul editorial. Nu au făcut-o și avem motive să credem că într-un viitor apropiat nu o va putea face. Este adevărat, prezența lor accelerează procesele de piață. Se află înscrise sute de edituri însă numai o mică parte au produs până acum carte. Problemele de organizare nu au putut fi depășite ușor în interiorul unui cadru legislativ vechi sau ambiguu, care asimilează activitatea editurilor cu cea a micilor întreprinzători. Ca și în alte domenii legiferate de acest decret, libertățile de inițiativă oferite erau și sînt contrazise de existența cotelor de hirtie, a limitelor tipografice, a impozitelor excesive prin desconsiderarea specificității lucrului făcut. Editurile nu produc oricce și oricum, marfa lor, dincolo de valoarea de piață, are un înalt coeficient de spiritualitate, de noutate științifică înglobată ce nu poate fi cuantificată de inspectorii financiari sau trecută în simple catastife contabilicești alături de scobitori sau cuje.

De precaritatea măsurătorii pecuniare au profitat unii editori lansînd lucrări ușoare de subliteratură sau practicînd pur și simplu braconajul artistic. Dar nu acestea, deși există și sînt blamabile, caracterizează spațiul editorial. Unele edituri particulare au oferit cîteva lucrări valoroase, majoritatea reeditări din patrimoniul clasic, menite să le facă cunoscute dar mai ales să aducă... bani. Statul care a liberalizat piața, în ultimele luni și prețurile, nu a liberalizat și creditul, lăsîndu-i pe întreprinzătorii din domeniu la resursele lor financiare limitate și mai ales încorsetați de probleme materiale aproape insolubile. Editarea unei cărți presupune un ciclu productiv lung, deci imobilizare de capital din partea celor ce nu aveau și așa capital de la început, cei mai bine intenționați editori particulari nu pot promova decât cu riscul falimentului lucrări valoroase cu vandabilitate mai

CEZAR PETRESCU

## Fram, ursul polar



ROMAN PENTRU  
ILUSTRAT DE  
N. N. TONITZA

EDITURA CURENTUL BUCUREȘTI

Cezar Petrescu. „Fram, ursul polar”.  
Ediție din 1932.



Ilustrație de Lena Constantinescu la basmul „Poștași fără genți și fără chipii” din volumul „Taina crăiesii” de Dorina Rădulescu (Editura Ion Creangă, 1972).

Ilustrație de Angi Petrescu Tipărescu la „Peripețiile Alisei...”

Ilustrație de Tia Peltz la „Aladin și lampa fermecată” (Editura tineretului, 1957).



lentă; ei au nevoie de succes de piață imediat pentru a-și recicla firavul capital inițial și a-l spori cit de cit. Viitorul apropiat nu ne dă speranțe cu privire la reorientarea unor fonduri financiare importante spre acest sector ce ar putea totuși veni mai ales din partea unor publicații ce-și pot investi cu folos veniturile pe termen lung. Și în această variantă rămîne de modificat cadrul legislativ învechit și neoperant.

O soluție ar mai fi oferirea de mecenat din partea unor instituții sau a statului. Ministerul Culturii, de pildă, a decis să susțină cîteva edituri cum sînt „Minerva”, „Eminescu”, „Științifică”, „Enciclopedică” etc., cu o producție de carte necesară în mod absolut spațiului nostru cultural, dar fără prea mari șanse „comerciale”, decizie materializată în planul subvenției — dar nu și într-o grijă prioritară pentru asigurarea spațiului tipografic. În același timp s-a oferit să asigure re tehnologizarea tipografiilor cu tehnică modernă din import, dar rezultatele sînt încă firave. Atacînd acest aspect, ajungem la problema-cheie a editării cărții în conjunctura actuală: factorul capacitatea de tipărire și multiplicare. Cărțile, pur și simplu, nu au loc în tipografie. Ele așteaptă fără speranțe de luni și luni să prindă forma literei de plumb în șiruri fără sfîșit. Toate anomaliiile din organizarea sistemului editorial sînt exacerbate aici pînă la incredibil. Așteptarea manuscrisului e continuată, atunci cînd totuși a intrat la cules, de scoateri nejustificate din mașină, de producție neîncheiată, de coborîre a calității pînă la inacceptabil etc. Se justifică cu obstinație lipsa de capacitate dar se știe că apar atîtea foi fără nici o utilitate. Presa a semnalat apariția unor acute semne de corupție, de folosire în interes propriu a utilajelor statului, de nefolosire integrală a timpului de lucru. S-a adăugat creșterea alarmantă a prețului prestării, de aproape patru ori în mai puțin de un an, perceput de tipografie. Coroborată cu sporirea de peste șase ori a prețului hîrtiei (la mijlocul lunii decembrie kilogramul de hirtie trecuse de 40 lei, adică la o valoare echivalentă cu peste 800 dolari tona, în timp ce exportăm aceeași hirtie cu 5—600 dolari tona), ajungem la impasul tehnico-financiar al producției de carte românească.

Declanșarea spiralei prețurilor de producție concomitent cu accentuarea cronică a deficitului de capacitate productivă nu putea să ducă decît la o explozie a prețu-

rilor de vinzare a cărții. Mărimea acestora fac din carte un produs deja prohibitiv pentru o mare categorie de cititori, subțiază decisiv bugetul de achiziții al bibliotecilor sînte să cumpere cu rînduri și așa anemiata din ce în ce mai puține cărți.

De ce s-a ajuns aici? De ce prețurile au crescut mai rapid în acest domeniu decît în altele, care alcătuiesc, de pildă, „coșul zilnic”? Se pare că principala cauză e s-a produs în modul de înțelegere și de aplicare a principiilor pieței de către toți participanții la complexul proces de editare a cărții. Mai vechile edituri au așteptat să fie reorganizate (centraia editoriale, semn al centralismului excesiv, a agonizat mult pînă să fie desînțaiată), fără a lua inițiativă proprie, ceea ce s-a concretizat într-o stopare a activităților o aprecia-bila perioadă de timp, ce nu mai poate fi recuperat. Inițiativa particulară s-a lansat în lucrări, cel mai adesea comerciale, asigurătoare de ciștig imediat, contribuția lor — din motive arătate —, fiind nesemnificativă în dezvoltarea bazei tehnice și materiale. Aceasta misiune și-a asumat-o statul dar procesul este lent și de durată, astfel încît tipărirea cărții rămîne o activitate dependentă de prea multe imponderabile. Înțelegerea unilaterală a spiritului liberalizării inițiativei economice, inclusiv a prețurilor, a dus la exacerbarea principiului cererii și ofertei. Cei mai mobili, mai întreprinzători, s-a văzut, au răzbit, împingînd la periferia spațiilor tipografice și a cotelor de hirtie pe cei mai puțin pregătiți, dar în același timp și pe cei a căror muncă nu se definește doar prin simplii parametri economici și financiari. A intervenit în acest domeniu un viciu de apreciere: tipărirea unei cărți nu este numai o problemă de ordin economic sau bănesc, ci trebuie permanent asociată cu dimensiunea culturală, artistică și științifică a acesteia. Nu tipărim mai multe cărți ca să avem cîțiva patroni în plus îmbogățiți. Dimensiunea spirituală, esența ei formativă au fost întotdeauna primordiale și nimeni nu este îndreptățit s-o deformeze, chiar s-o distrugă prin măsuri economice insuficient gîndite. Și, dacă dorim ca anul viitor să avem cărțile necesare, e timpul să se treacă hotărît la acele reglementări legislative care să pună editarea cărții de valoare, a cărții necesare unei societăți moderne, sub protecție și cu acea înzestrare tehnică capabilă s-o ofere cititorilor la dimensiunea cererii. Orice alte paleative riscă să dea rezultate negative.

Emil VASILESCU



*Cititorilor „Revistei Biblioteca”, un gând fraternal și multe lecturi plăcute.*

*Invocăm în numele lui I. Valeriu*

## LA ÎNCHEIEREA EDIȚIEI INTEGRALE A OPEREI LUI EMINESCU „Ne-am făcut datoria față de cultura românească”

— A trecut mai mult de o jumătate de secol de când Perpessicius a inaugurat ediția completă a operei eminesciene și ne aflăm în momentul când ultimul volum se află în tipografie. Din perspectiva activității dumneavoastră lucrarea este încheiată. Ce ne puteți spune, în calitate de coordonator al ediției integrale, despre geneza și mersul tipăririi acestei opere monumentale?

— Fondată în 1939, când tipărește primul volum, Perpessicius a dat pînă în 1963 șase volume din ediția integrală a operei lui Eminescu. Ele acoperă două secțiuni din opera eminesciană: poezia, căreia i-a consacrat primele cinci volume, și literatura populară în următorul. Munca grea la descifrarea manuscriselor a avut drept consecință faptul că Perpessicius își pierde vederea și trebuie să părăsească șantierul ediției naționale. În acel moment el adresează o scrisoare deschisă către editorul

ediției integrale Eminescu de la anul 2000, în care arată că o viață ce om nu arunge să parcurgă toate manuscrisele eminesciene și pe de altă parte se întreba dacă la începutul noului mileniu va fi încheiată această monumentală ediție. Împrejurarea a făcut ca timp de 13 ani să nu se facă nimic în această direcție. Este meritul lui Alexandru Oprea, directorul Muzeului Literaturii Române, succesorul lui Perpessicius, care a înființat o secție de cercetare și în cadrul acesteia un colectiv de cercetare Eminescu, format numai din patru persoane: eu, pentru partea de istorie literară, Petru Creția pentru partea de filologie, Anca Costaforu și Eugenia Opreșcu pentru descifrarea-copiere de texte și alte lucrări ajutoare. Noi ne-am asumat atunci răspunderea ca pînă în 1989, la centenarul morții poetului, să încheiem ediția integrală a operei lui Eminescu. Pe parcursul

elaborării ediției colectivel s-a completat cu: Oxana Busuioceanu, Simona Cioculescu, Aurelia Creția și Ileana Rațiu.

Primul volum tipărit de noi a fost volumul 7, „Proza”, deci în continuare exact în spiritul planului lui Perpessicius. A urmat volumul 9 — „Publicistică” — pe care l-am tipărit în 1980. Am sărit peste volumul 8, „Teatrul” pentru faptul că la acea dată volumul era contractat cu Marin Bucur. Am stăruit ca Marin Bucur să intre în colectivul nostru și să se ocupe de partea respectivă dar nu am putut cădea de acord asupra modului de transcriere a textelor. Astfel că am scos volumul 9 care, cum se cunoaște, a stîrnit o mare reacție negativă din partea unor cercuiri și nu ni s-a mai permis să edităm publicistica în continuare.

— A fost, în acest sens, o interdicție formală?

— A fost o interdicție formală. Trebuie să vă mărturisesc că acest volum l-am trimis la tipografie fără nici un fel de aprobare, afara de cele științifice ale secției Academiei. Tocmai se desființase cenzura și noi l-am trimis direct la tipar.

— Ați luat de bună desființarea cenzurii?

— Am luat-o de bună și volumul a apărut așa cum l-am trimis. Constația violentă ce a urmat ne-a împiedicat să tipărim în continuare publicistica. Ca să nu pierdem timpul, noi am dat volumul 14, „Traduceri”, care nu ridică probleme ideologice sau de altă natură.

— Interdicția a fost hotărîrea de un for sau de o persoană anume? Puteți să spuneți azi cine a decis măsura respectivă?

— Mozes Rozen a intervenit la forurile superioare. Nu numai că volumul 9 a fost oprit și scos de pe piață, dar ni s-a cerut să oprim editarea publicisticii eminesciene. Am trecut, cum arătam, la volumul 14, apoi prin demersuri foarte stăruitoare am reușit să tipărim volumele 11, 12, 13 care se aflau, alături de volumul 10, de multă vreme la fostul C.C.E.S. Ni s-a permis să tipărim volumele 11, 12, 13 cu condiția ca toate să apară în aceeași zi sub o unică banderolă, cu un simplu anunț de apariție în *Manuscriptum*, fără nici un fel de publicitate. A apărut doar un articol al lui Al. Balaci în „Scînteia” care a avut dispoziție ce și cum să scrie. Așa se explică de ce aceste volume se află și astăzi în librării, deoarece nu s-a putut face în jurul lor nici un fel de publicitate.

— S-a urmărit din capul locului ca aceste volume să nu se vîndă?

— Să nu se vîndă, deci să fie cit mai puțin cunoscute. La aceasta s-a adăugat și stabilirea tirajelor. De pildă la volumul 9, din cele 9 000 de exemplare aprobate s-au

tras doar 6 000, ca urmare a intervențiilor pe care le-am amintit. Următoarele volume s-au tras în tiraje extrem de restrinse. Am mers totuși mai departe și am tipărit volumul 8 abandonat de Marin Bucur și preluat de noi pe care l-am tipărit împreună cu volumul 16. Am trecut deci la ultimul volum, „Correspondența”, rămînînd în suspensie volumul 10, gata tipărit dar fără bun de difuzare, și nerealizat volumul 15. Cu acest volum 10 este o întreagă poveste care merită să fie cunoscută de publicul larg. Acest volum tras în 11 000 de exemplare nu a putut fi difuza cu ocazia centenarului morții poetului, deși era tipărit. Prin august 1989 volumul a început să circule datorită prietenilor lui Eminescu care au scos din depozite peste o sută de volume, care au ajuns la Chișinău, Paris și în alte părți ale lumii. Numai la noi nu s-a putut. Nu știu cine a avut ideea năstrușnică să trimită volumul la cele două cabinete de tristă amintire. Și acolo a rămas și acolo rămînea dacă nu venea revoluția.

— Istoria trăită a tipăririi ediției v-a creat, se vede, mai multe dificultăți decît însăși activitatea de alcătuire a ediției. Ceea ce spuneți dumneavoastră sînt amănunte puțin cunoscute publicului larg, chiar și unei părți a presei care a anunțat de mai multe ori încheierea ediției.

— Eroarea lor pornește de la faptul că ei știu că ediția are 16 volume, au văzut că s-a tipărit acest volum, și neînțeleg cum e presa cea de obicei, a crezut că s-a încheiat. În realitate ediția nu este încă finalizată în faza ei tipografică. Din perspectiva muncii editorului, ea este însă încheiată. Trebuie să vă spun că ultimul volum, 15, l-am făcut foarte greu. În primul rînd acesta cuprinde texte din manuscrise care nu au putut fi afiliate la celelalte volume, deci un volum eterogen care ne-a ridicat mai multe probleme în privința organizării materialului, mai ales a statutului pieselor: ce este original și ce nu este. Ne-am asumat riscul de a face departajarea acestor texte, în urma unor temeinice cercetări.

— Pentru că am ajuns în acest punct, ați putea aminti criteriile de stabilire și atribuire a paternității eminesciene acestor texte?

— Am ținut seama de contextul operei eminesciene în ansamblul ei și am pornit de la ceea ce știam precis, fără dubiu: transcrieri, traduceri, apoi note de curs, conspecte, bibliografii ș.a. și, prin eliminare, am ajuns la acele materiale ce nu-și aflau locul în aceste categorii. Am mai fost ajutați și de faptul că majoritatea textelor au fost scrise în perioada ianuarie-iunie 1883, scrise în fuga condeiului, cînd nu se mai autocenzura. În aceste

însemnări disperate se regăsesc elementele unui sistem filozofic original. Cele mai multe pagini sînt de filozofie, apoi însemnări social-politice care au legătură cu publicistica lui Eminescu. S-ar putea să avem unele surprize în privința acestor texte pe care noi le-am trecut la originale. Nu avem nici un fel de rezervă în ce privește notițele de curs și dăm răspunsul definitiv. Știm și de la cine sînt luate aceste note, în afară de cele de drept. Nu avem probleme cu ceea ce erau transcrieri eminesciene pentru că am găsit sursele, revistele din care a transcris. Sînt aici 86 de poezii transcrise de Eminescu la puține reușind să stabilim autorii, rămînînd un sector foarte important de cercetare în viitor.

— O asemenea ediție, ea însăși operă de profundă cercetare erudită, ridică în continuare noi aspecte ce se cer luminate.

— Editarea deschide calea unei noi cercetări a textelor eminesciene. Noi dăm toate textele, inclusiv un album cu toate semăturile care sînt în manuscrise, desene, chiar pete de cerneală. Cu volumul 15 pătrundem în universul interior al poetului, al unui Eminescu singuratic care conversează cu sine, așa cum în celelalte volume conversează cu lumea din afară. Jumătate din textele acestui volum sînt în limba germană. Notele de curs sînt scrise în fuga condeiului, cu multe prescurtări sau goluri care nouă nu ne spun nimic. Toate acestea noi le transcriem și rămîne în sarcina cercetării să stabilească exact aceste aspecte. Multe mai rămîn de făcut în stabilirea izvoarelor. Poeziile de care aminteam nu fac parte din marea literatură germană, cu cîteva excepții. Este chiar o poezie care se numește „Egiptul” cu autorul necunoscut, cu numeroase elemente ce se află și în poezia omonimă a lui Eminescu. Poezia tradusă din germană e însă slabă, pe cînd cea a lui Eminescu are o valoare deosebită. Indiferent de teme și motive, care pot fi comune la mai mulți autori, Eminescu a trecut totul prin retortele lui geniale și a dat la iveală cu totul altceva.

— Diferența ce apare între informație și creație. Totuși în unele publicații au apărut reconstituiri ale unor poezii eminesciene. Acestea sînt rezultatul cercetării științifice?

— Este problema editorului familiarizat deplin cu opera, numai că în interiorul ediției arătăm exact ce este original și ce ne aparține nouă. Noi dăm textele așa cum se găsesc, iar locurile libere sînt completate cu ceea ce considerăm noi, dar marcăm acest lucru în paranteze drepte. În textul german nu intervenim, punem doar asteriscuri.

— Transcrierea filologică a textelor a ridicat desigur mari pro-

bleme, acestea fiind intrinseci alcătuirii unei ediții de o asemenea amploare.

— Am stabilit în volumul 7 normele după care facem transcrierea, aducînd ortografia la regulile actuale, norme foarte precise pe care le-am completat la volumul 9. Insuși Eminescu cunoaște o anumită evoluție, la început este etimologizant, apoi a evoluat, mai ales la *Timpu*, spre un limbaj modern, apropiat de cel de azi. Am avut de rezolvat numeroase aspecte ridicate de texte. O primă problemă a fost chiar descifrarea acestora. În anumite perioade textele eminesciene sînt scrise foarte frumos, în altele sînt aproape ilizibile, unele scrise cu cerneală, altele cu creionul, unele s-au mai șters. Unele pagini nu mai sînt descifrabile, s-au pierdut definitiv. Alte pagini, fiind mai mari decît coperta, s-au rupt și s-au risipit.

— În legătură cu publicistica, problema principală este stabilirea paternității. În fiecare volum am dat o secțiune de „Incerte”, în care există unele elemente ce ar putea aparține lui Eminescu, dar nu am certitudinea deplină, mai ales și pentru motivul că unele publicații sînt grav deteriorate. Mai ales *Timpu* din care lipsesc vreo 14 numere pe care nu le găsim nicăieri. Iată doar un aspect nerelozvat. La capătul ediției se va vedea ce mai este de făcut, nu în ceea ce privește textele, ci de clarificat tot felul de probleme în legătură cu textele.

— Închideți un capitol de istorie a spiritualității și totodată deschideți altul cercetării, lucrărilor de sinteză. Ce înseamnă pentru cultura națională încheierea ediției integrale Eminescu?

— La un secol de la moartea poetului, și la peste cinci decenii de la inaugurarea ediției, opera poetului se află în totalitate pe masa de lucru a cercetării. Eminescu este astfel primul scriitor român cu o operă editată integral și sîntem satisfăcuți că am dus pînă la capăt această lucrare singulară pînă acum în cultura noastră. Pentru viitor această ediție va servi ca text de bază pentru alte ediții. Accesul la manuscrise va fi interzis pentru că ele se deteriorează și nu mai are rost să le folosești de vreme ce se află în ediție. Mai mult decît pînă acum din ediția de față se va vedea că Eminescu este permanent actual. Poetul s-a identificat cu ființa națională a poporului român, ființă amenințată în trecut, dar și în prezent. Pe de altă parte, Eminescu a luptat pentru asanarea societății românești de toate viciile ei. Din păcate acestea există și vor dăinui, de aceea și demersul etic al operei va dăinui.

— Revenind la ediția pe care o considerați din perspectiva dumneavoastră încheiată și o vedeți la

mijlocul anului tipărită, am putea afla ce urmează după ediția integrală?

— Prezidiul Academiei a luat hotărârea retipăririi primelor trei volume, de fapt să le fotocopieze. Ediția Perpessicius este un monument și el trebuie să rămână așa cum este. Dar și aici au apărut, inevitabil, lucruri noi. De pildă poezia **Poemele Putnei** s-a dovedit a aparține altui autor; între timp s-a mai găsit o poezie în presa transilvăneană din perioada peregrinării care trebuie să se regăsească în noua ediție. Din multe variante propuse, cea mai acceptabilă pare a fi introducerea unei **Addenda** care să cuprindă și să explice aceste modificări. Ceea ce nu se poate îndrepta este eroarea lui Perpessicius care a introdus **Făt-Frumos din lacrimă** în volumul 6, la „creația populară”, aceasta fiind creație originală, deci compatibilă cu materia volumului 7 de „Proză”. Se pot face însă alte ediții, cu altă organizare și cu alt aparat critic, numai să se găsească oameni dispuși să-și sacrifice timpul pentru această lucrare.

Și acum aș dori să spun câteva lucruri despre colecțivul cu care am lucrat. Toți s-au dovedit devotați acestei munci, s-au dedicat exclusiv realizării ei. Am avut un sprijin permanent din partea Academiei Române și a Editurii Academiei Române și a Editurii Academiei Române, deși a avut pierderi considerabile la fiecare volum din cauza tirajelor mici, nu și-a pus niciodată problema să se retragă. De un mare ajutor ne-a fost redactorul de carte, dna Georgeta Mitran, care a lucrat cu Perpessicius, a adus o experiență bogată, de unde am învățat și noi, alcătuitoarea ediției, multe lucruri bune. Pot spune că am avut o șansă să colaborăm cu un redactor exigent cu o pregătire filologică excelentă.

— **La încheierea ediției integrale întreprinderii o deplasare de interes în interiorul operei eminesciene?**

— Eminescu apare în opinia generală un mare poet. Ediția îl impune și ca un mare ziarist. Când va apărea și volumul 15 se va impune și mai mult viziunea lui aparte, se va pune mai clar în valoare gândirea lui, chiar sistemul filozofic perfect articulat.

— **Credeti că editorul și-a făcut pe deplin datoria?**

— Eu mi-am făcut datoria, atât cât a fost cu putință. Mi-ar fi plăcut să găsesc numerele lipsă din **Timpul**, să pot face cercetări în bibliotecile străine pentru a găsi sursele la textele germane. Se poate și de acum înainte pentru că nu mă voi putea despărți niciodată de această operă de care mi-am legat o bună parte a vieții și a activității de cercetare.

Emil VASILESCU

Piața cărții

## Simple prejudecăți?

Îată că Editura „Roza Vinturilor” își asumă temerara întreprindere de a lansa în circulație „două povești necunoscute” de Creangă: „Povestea poveștilor” — cu un subtitlu pe care hirtia îl suportă mai greu și „Povestea lui Ionică cel Prost”.

De fapt ele nu sînt inedite, ci doar, într-un fel mai puțin cunoscute, înscriindu-se în categoria acelor povești „corozive”, cum le numește Gh. Panu în „Amintiri(ile) de la Junimea din Iași” (vol. 1, p. 235) pe care, neputîndu-le publica, Ion Creangă se limita a le spune, în celebrele șezători ale „Junimii” și atunci în prezența unui auditoriu eminate bîrbătesc. Nici din punct de vedere tipografic ele nu sînt inedite, în 1939 G. T. Kirileanu încumetîndu-se pentru prima oară să le însereze în ediția de Opere apărută la Fundația pentru literatură și artă Regele Carol al II-lea — într-un tiraj bibliofil restrîns la 50 de exemplare imprimate pe hirtie Vidalon. Dincolo de aceasta au circulat, înconjurate de curiozitate, semne de întrebare și o anume aură de mister și în „samizdat” sau, în rostirea lui Mișuță Gheorghiu, pe bandă magnetică.

Actuala ediție\*, cu ambiții și virtuți bibliofile este îngrijită de Nedic Lemnaru și e susținută în drumul ei nestînjinit de vreo cenzură spre public de Paul Anghel.

Nu ne propunem în contextul de față să ne pronunțăm dacă din punctul nostru de vedere editorii trebuiau sau nu să lanseze serierile născute în această zonă mai obscură a geniului humuleștean la confluență cu pornografia sau ar fi trebuit să se limiteze la tirajul bibliofil (27 exemplare pe hirtie velină de al A la Z și 99 exemplare nepuse în comerț, destinate exclusiv bibliofililor) sau dacă ele își motivează prezența exclusiv într-o ediție critică oricum adresată prioritar unui public mai pretențios. Subiectul ar merita desigur o mai amplă și mai nuanțată discuție.

Ceea ce însă ne simțim datori să ne întrebăm și să întrebăm difuzorii de carte este cum e posibil ca o asemenea lucrare să fie expusă, ca la Librăria „Dacia” (Kretzulescu), la standul de cărți pentru copii? Să fie vorba de „eliberarea” de orice prejudecăți?, de abolirea oricăror restricții în accesul copiilor de la cea mai fragedă vîrstă la orice obiect de lectură?

\* „Roza Vinturilor”, 1990, 32 p., format 8/84 x 60, preț 47 lei, I.S.B.M. 973-9003-03-5.

Sau pur și simplu este vorba de minusuri în cultura generală, respectiv profesională, cînd e vorba de un librar? Sau de păgubitoarea superficialitate dublată de comoditatea de a nu răsfoi cărțile primite și a le distribui la rafturi „după ureche”?

Și cîți părinți, din categoria largă a celor lipsiți de o mai mare și mai pretențioasă informare literară, vor fi mers pe mîna librarilor de aici (dar poate nu numai...) oferindu-le micuților lor copii de Crăciun sau de Anul Nou această „Carte de povești” de Ion Creangă? Și cîți copii nu le vor fi citit, uluiți de a vedea atîtea vorbe și expresii „de rușine” negru pe alb?

Și oare nu există riscul ca și unii bibliotecari, victime ale prejudecății că Ion Creangă este în primul rînd un scriitor al copiilor și că „poveștile” constituie un gen predestinat pentru aceștia, să le așeze, la rîndul lor, fără a le răsfoi, în rafturile din secțiile pentru copii?

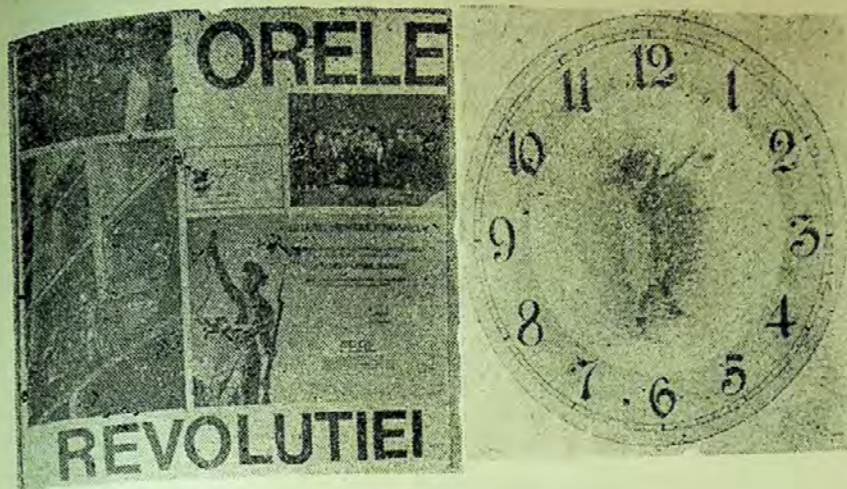
Cu o floare  
nu se face  
primăvara

O nouă librărie pe Calea Moșilor? Pare surprinzător. Această arteră centrală a orașului a fost invadată de consignații cu nume de „rezonanță” — Michele, Mimi și Letty, Alishore etc., unde găsești tot felul de obiecte de consum, pe lei sau valută, dar cărți nu. Este adevărat, foamea de cultură este altceva...

Dar, să revenim pe Calea Moșilor nr. 125 la librăria „Libra” — mică, dar cocheta și al cărei nume este dat de editura care-și are sediul în același spațiu restrîns. Editura „Libra”, deși tinăra și la început de drum, are atribuții mari, iar din proiectele imediate ce remarcă dorința de a promova valoarea și profesionalismul.

Preocuparea de a vinde cărți și de la alte edituri — „Humanitas”, „Minerva”, „Ion Creangă” și altele — este salutară. Exemplul acestei librării ar fi bine de urmat și în alte cartiere ale Bucureștiului.

Corina TALEX



Eveniment

## Orele Revoluției\*

Nu știu dacă s-a folosit pînă acum termenul „piono-verite” (ca un pandant în planul auditivului al termenului „cine-verite”), dar el mi se impune ca singură modalitate de a exprima succint și cuprinzător natura discurilor pe care Electrecordul le-a oferit la un an de la

\* **ORELE REVOLUȚIEI.** Prezentatori și autori ai selecției și comentariului: **Camelia Stănescu și Viorel Popescu.** Ilustrația muzicală a comentariului: **Marian Megan și Adrian Mondru.** Redactor de disc: **Stefan Bonea.** Sunetul: **Paula Radu;** Post-procesare: **Dorina Grosaru;** Transpunere: **Ion Frățilă.** Electrecord, 1990, EXE 03862-64.

Revoluție valorificînd într-o selecție relevantă și într-un montaj dramatic precum dramatismul momentelor trăite memoria benzilor magnetice care a păstrat întru aducere aminte vocile revoluției — persoane și personalități care au avut acces atunci la posturile de Radio și Televiziune; redactorii departamentelor de actualități — acei redactori-eroi al căror rol prea repede sintem tentați să-l uităm; cîntecul lup-stindard difuzat în ciocotul lup-telor și mai ales Poporul român cu timbrul său unic, amestec de revoltă, de patos, și de eroism, și de plîns între bucurie și geamăt, cu lozincile sale, cu aspirațiile sale exprimate fulgurant, dar și în coe-

rența primului program-politic rostit de cei ce și-au strîns rîndurile în Frontul Salvării Naționale. De altfel, autorii au ținut să facă impresionanta precizare: „Discuri realizate cu participarea excepțională a poporului român”.

Fiind vorba de „prima radio-televoluție din istoria mass-mediei”, ceea ce de altfel a și adus Radiodifuziunii Române București titlul de „membri de onoare” al Federației europene de radio-uri libere (FER) pentru „rolul important avut în Revoluția din decembrie 1989” cum citim pe coperta a II-a a casetei de discuri, am adăuga noi: „discuri realizate cu participarea excepțională a redactorilor din departamentul Actualități, din rețeaua de corespondenți locali ai R.T.V., a serviciilor de emisie și control tehnic general și a dispeceratului tehnic al R.T.V.”.

Cele trei discuri, însumînd 5 ore de înaltă emisie constituie un document sonor cu o triplă valoare:

— o valoare emoțional-artistică, pe care autorii montajului sonor — **Camelia Stănescu și Viorel Popescu** — au reușit să o asigure acestei epopee pe care a scris-o prin trăire și faptă poporul român, în expresia ei sonoră, prin știința și arta „punerii în scenă” într-o succesiune dramatică, a spectacolului viu al revoluției, cu jocul de planuri generale și prim planuri sonore, cu jocul de lumini și umbre sonore;

— o valoare de document istoric, înregistrînd cu fidelitate de seismograf mersul Revoluției, uneori cu detalii relevante inclusiv pentru cei ce fac azi „procesul terorismului”, gradul și unghiul de participare, de implicare, caracterul spontan, uneori anarhic, al reacțiilor, groaza, deruta, panica, eroismul, capacitatea de rețineră organizatorică, rezistența, victoriile, Victoria;

— o valoare de document socio-uman, dincolo de psihologia maseilor în revoluție, reliefîndu-se cu pregnanță portrete individuale, o anume intonație și de bună seamă conținutul mesajului, al intervenției reținute, lăsînd să se întrevadă hotărîrea, energia organizatorică, alteori tentația demagogică, teatralismul, simplitatea, sinceritatea etc. Din acest punct de vedere, psiho-sociologii ar avea multă materie de investigat.

Sînt discuri de ascultat și de reascultat, pentru a ne relobîndi cu toții limpezimea și adevărul de atunci, pentru a ne reîmprospăta memoria și buna credință, pentru a ne reimplica în noul destin al Patriei cu aspirațiile de libertate și democrație de atunci și cu dorința de a apăra cîștigurile Revoluției.

Ioana LUPU

*data fabricii artistice și bibliotecă,  
o invitație de comemorie  
„Orele Revoluției”  
Acest album geografic și istoric  
este o tulburătoare carte de istorie,  
Cu fructele,  
Camelia Stănescu și  
Viorel Popescu  
februarie 1991.*



Ovid S. Crohmălniceanu încheie cuvintele sale superlative de pe ultima copertă în felul următor: „Sint aici jocuri de oglinzi fascinante, mari ariși ale imaginației, bătînd nebunește spre absolut, humor și infiorări spirituale profunde, altoiuri fecunde și inovații temerare, candoare și savanterie. Ba poate chiar atîta farmec încît să împace cu poezia și pe cei care au renunțat să o mai citească.”

Am continua afirmînd că, după o asemenea experiență limită, autorul justifică toate tentativele să nu mai scrie poezie, pentru că dincolo de *Levantul* său nu mai există decît textul neantului, actul poetic nu mai are nici o motivație, iar limbajul expresiv și-a consumat toate virtuțile.

Citatul arhicunoscut de susținere a *Epigonilor* este mult mai semnificativ decît se întrevede la începutul lecturii: dacă Eminescu tînar a propus în *Epigonii* o istorie versificată a poeziei românești pînă la el, Mircea Cărtărescu rescrie istoria asumată a tuturor modurilor și formulilor poetice, o polimorfie stilistică, transformînd paradigma procesuală a acumulărilor lirice, într-o sintagmă structurală la orizontala prezentului.

Dar după cum Eminescu nu versifica oricum istoria poeziei românești, ci cu *Lepturariul* lui Aron Pumnul pe masă, la fel, autorul *Levantului* se ține aproape de *Istoria literaturii* a lui G. Călinescu, în care, într-adevăr, importanța dimensiunii balcanice a literaturii noastre a fost exagerată.

Ca orice epopee care se respectă, în sensul clasic al cuvîntului, *Levantul* are 12 cînturi, de la invocarea inspiratoarei pînă la epilog (aici anexă) reluînd toate etapele, cu afectarea tuturor naivităților în sens de mare savanterie.

Cîntul al XII-lea, apoteotic, reface imaginea *Levantului* înainte de intrarea definitivă la Muzeul Literaturii, pentru că zonele semnificative ale viitorului scriptural bat în alte părți:

Floare-a lumilor, otravă ce distili  
între petale,  
Semilună care aur pui pă turle  
dă cristale,  
Vis al leneșei cadine ce pe perini  
de atlas  
Fundul greu strevede dulce pînă și-  
varii de șiraz,  
O, Levant, ostroave-n marea lim-  
pezită ca paharul,

Sertăraș unde miroasă cimbrul și  
enibaharul

Ce Dimov într-o poemă n-apucă a  
mai descri,

Zeci de tronuri hîde-n cari șade  
cite-un Hangerli,

O, Levant, Levant feroce ca și  
pruncul care bate

Cuie într-o pisicuță adormită —  
cine poate

Neagra ta tristețe-a trage-n al său  
pept și a sta viu?

Cînd porni poema asta cit eram de  
cilibiu!

Joacă îmi părea a face să trăiască-n  
epopee

Șpangă de bărbat alături de pept  
fraged de femeie,

Stiluri mult sofisticate să aduc  
dintr-un condei

Cum călugărul înfloare pergaminul  
dă minei,

Ticluiam, cu muzichie dă clavir și  
dă spinolă,

Vreo istorie pe apă, vreun soi de  
operetă,

Plictisit fiind de joasa poezie-a  
vremii noastre...

Cum sucește cofetarul acadele roz,  
albastre

Împleteam și eu la frase, umilitul  
condeier

Ridicînd nu turnul Babel, ci doar  
tortul lui Flaubert.

Cine-ar fi crezut vreodată că o  
lume-avea să lasă

Vinturînd aripe ude, din gogoșa  
de mătășă

A Visării, Poeziei... Doamne, Doa-  
mne-ți mulțumesc!

Mircea Cărtărescu nu are ambiția  
de a fi un mare poet, ci ultimul,  
chiar dacă poezia nu va dispăre.

A. GOCI

Tot ce citim, să nu lăsăm să  
rămînă întocmai, ca să nu fie  
străin; să asimilăm cele citite;  
altfel vor intra în memorie,  
(dar) nu în minte.

Nu trebuie să ne mirăm că  
din aceeași materie fiecare  
adună ceva ce se potrivește cu  
preocupările sale; pe aceeași  
pajiște un bou caută iarbă, un  
ciine iepuri, o barză șopîrle.

SENECA

## Cronica traducerilor

Doctor în istoria artelor, diplomat, Erwin Wickert privește istoria ca fenomen etern alcătuit din secvențe repetabile. Fie că interoghează prezentul interesat de resorturile dezintegrate ale perioadei imediat următoare celui de-al doilea război mondial, ca în *O iarnă pe muntele Fuji*, în original *Du must dein Leben ändern*, (temă obsedantă pentru prozatorii vest-germani și nu numai), fie că își alege drept pretext un anumit moment, precis determinat din istorie precum în *Misiunea*, a cărei acțiune se petrece în China imperială, sau în *Purpura*, carte despre împărații romani Claudius și Quintillus, Wickert (n. 1915) nu scrie romane istorice tradiționale, de reconstituire a atmosferei revolte, ci se angajează în căutarea repetabilului, a contextelor existențiale imuabile arheipale. Cartile sale sînt subtile parabole despre Putere, despre Libertate, orchestrații epic-documentare cu un caracter fictiv (Romul Munteanu). Ele prospectează trecutul și rememorează viitorul, în gesticulații discret filosofice, mîzînd pe ideea seducătoare a reversibilității secvențelor temporale. De aici densitatea polifonică a prozei sale, dar și acea stare de „astăptare, febrilă și fertilă, care, în *Templul părăsit*, (Editura Univers, 1989, în românește de Mihai Ișbașescu), amintește de *Magicianul* lui Fowles. Matematicianul Carox, obsedat de timp și ecuațiile sale aplicabile la omenesc, este, pînă la un punct, un nou „vankeu la cîntăca regelui Arthur”. Apariția sa în secolul al II-lea al Veliei romane provoacă situații comice previzibile. Însă accentul nu cade pe această perspectivă umoristică. Discret se insinuează, persistă, se consolidează, uneori în enunțuri poematice, ideea asemănării profunde dintre trecut și viitor. Omul nu s-a schimbat esențialmente vorbind, în două milenii. Are aceleași slăbiciuni, aceleași dorințe, aceleași plăceri, iar vizavi cu misterul existenței este la fel de ignorant. Personajul de fundal, dar și de prim plan, rămîne Timpul, definit printr-o frumoasă metaforă a Luminii care se oglindește întimplător. O carte șavurînd sub zodia imaginărilor, cu prefăcută nonșalanță și secretă nostalgie, toate întrebările fără răspuns care alcătuiesc blazonul ființei umane.

„Aproape convine că arivistul nu trebuie să rezolve probleme ci doar să le pună, să le indice” (vezi eseul *Căutarea adevărului*), Iuri Bondarev este autorul unei proze în care majoritatea eroilor sînt foști soldați, trecuți ca și autorul lor prin școala aspră, neconcesivă, netă a frontului. Predilecția pentru tematica de război nu îngustează însă adresa mesajului său. Prețul vieții și al morții, curajul și lașitatea, limitele binelui și nelimitarea răului, nevoia de vis, de puritate ca antidot la „psihoză prostiei și a cruzimii” sînt verificate și în condițiile în care războiul e doar o amintire. *Jocul* (Editura Univers, 1989, în românește de Larisa Manea și Traian Radu), scris în anii 1981—84, poate fi citit și ca rezultat a problemelor ridicate de cărțile de pînă acum ale scriitorului (în românește au apărut *Tinerete de comandant*, *Uitimelc salbe*, *Tăcerea*, *Zăpadă fierbinte*, *Limanul*). Sensul existenței, valoarea umanului, șansele omului într-un secol al angoasei se constituie drept punct de fugă al destinelor inventate în marginea vieții. Personajul central, regizorul de talent și de succes Krimov, fost combatant, refuză să accepte soluția jumătăților de măsură. Adus în situația de acuzat de către o societate erlijată în judecător, intelectualul, pentru care problemele de constituție nu sînt niciodată de rangul doi, descoperă o serie de adevăruri crude, valabile la nivel de planetă și zădărnîcînd orice speranță. „Istoria este biografia mincunii nu a adevărului”, progresul tehnic cu orice preț „transformă sufletul omenesc într-un desert”, o imaginație alternativă de meschinărie și incultură cioste relațiile interumane după un alfabet abieci, în numele „dorinței de a lovi”, omul amenință să devină a „simbolă noțiune prețioasă”, singura libertate de dorit și de atins nu poate fi decît cea a gîndului, niciodată uniform așa cum și-l dorește tehnica și politica. Omul a încetat să trăiască în armonie cu sine însuși. De vreme ce înțelegerea profundă nu mai funcționează, orice justificare este inutilă și umilitoare. Krimov înregistrează cu oroare opacitatea celor din jur și alege tăcerea — nici celor care așteaptă un singur cuvînt pentru a-l crede și a-l ierta nu li se explică. Nu se supune regulilor jocului impus de ceilalți, acționează în numele independenței spiritului. O întoarcere spre lume în final cînd, în locul liniștii, Indulcește culorile unei proze problematice, incomode.

Grație unor relativ recente traduceri în limba română, amîndouă semnate de același asiduu și competent cercetător al literaturii italiene, Ștefan Damian — cea de-a doua în colaborare cu Ileana Damian — am descoperit doi prozatori de certă, surprinzătoare (dacă ne gîndim la modesta circulație a numelui lor) valoare. Așezarea lor alături poate fi motivată și de cîteva coincidențe biografice: Federico Tozzi moare în 1929, la numai 37 de ani, Michele Prisco se naște în 1920; primul serie roman în plină vogă a fragmentarismului, tot așa cum cel din urmă, deși are cuvinte de laudă la adresa efectelor neorealismului asupra prozei italiene („ne-a învățat să privim în jurul nostru fără suporturile caligrafismului, din la iveală existența unei realități aspre și dureroase /.../, a reintrodus pe om într-o realitate și într-un adevăr al momentului”), serie o proză de excepțională modernitate, presimțind drumuri viitoare, de mai fină psihologie și mai generoasă deschidere a mesajului.

Tozzi, autor a peste o sută de nuvele, a două volume de versuri influențate de D'Annunzio, a unor piese de teatru și a cinci romane, este considerat pionier al romanului modern. Scriitura cu *Copiii timpului* lor al lui Knut Hamsun. Antieroi, abulici, neadaptăți trăind într-o amăgire ceoasă secundată paradoxal de o luciditate fatalistă. Personaje bolnave — multe dintre ele împrumută cite ceva din caracterul făuritorului lor: este mereu invocată relația, interpretabilă psihanalitic, a scriitorului cu tatăl său — sînt prinse într-un prezent suspendat, fără memorie și fără viitor. Contextul social este vinovatul, nenumit, personajele pîrînd simple excepții. O anumită fragilitate morală și incapacitatea de decizie sînt specifice literaturii inadaptabililor, prezentă și la noi cu Delavrancea, Brătescu-Voinesti ori Sadoveanu. Însă, dacă la noi povestirea îndulcește tonurile, căderile fiind blinde și eșecurile prăfuite, la Tozzi modernitatea constă în ceea ce Ștefan Damian numește în prefața la *Ferma* („Dacia”, 1989) impresie de „scenariu cinematografic”. Cu alte cuvinte, necrutarea, violența ochiului și a verbului care înregistrează etapele descompunerii cu o detașare înghețată. În *Trei cruci*, considerată capodopera sa și tradusă la noi în 1975 de către Doina Condrea-Derer, frații Gambi sînt „filmați” în preajma sfîrșitului, într-o fază în care dezastrul este imposibil de ocolit de niste eroi pentru care voința supremă este aceea de a se recunoaște în declin iremediabil. Totul se decu-

peză cu nerv pe fundalul „liniștii aproape desăvirșite și suave” a Sienei. Incongruența eroilor cu peisajul își are sursa într-o incapacitate funciară de a-și desena conture demne, verticale, de a se construi pe ei înșiși. Mărturisirea unuia dintre frați — „Nimeni nu poate să-mi pretindă să nu fiu cum m-a lăsat Dumnezeu. N-am făcut niciodată rău nimănui cu tot dinadinsul. Am falsificat semnăturile numai pentru că semnătura mea adevărată nu ar fi contat” — este grațioasă, am spune chiar programatică pentru lumea personajelor lui Tozzi. Insignifianța este cunoscută și suportată alb de individ, nonvaloarea îl exclude de la o masă din care se poate înfrupta numai devenind, fraudulos, temporar, un altul. De aici nota tragică incontestabilă a scrisului său. În *Ferma* sînt reunite trei microromane readucînd în prim plan aceleași „animale bolnave”, condamnate de la început. Adolescentul din *Cu ochii închiși* trăiește „coșmaul tremurător și apăsător” al iumii cu senzația unei vini inexplicabile. Stranietaea enunțurilor și cuprinderea consecințelor existențiale cu o acută nuanță kafkiană. Traducerea reproduce falsul transpunerii în cuvînt a unor experiențe de viață tatonate, fără suport și fără perspectivă. Stilul transmite cititorului o tensiune inconfortabilă, o neliniște fără nume. Remigio, mostenitorul din *Ferma*, se vede incolțit de o veritabilă haită de profitori. Eforturile sale de adaptare, de plutire sînt inefficiente, ridicole și ridiculizate. Violența primară a lui Bertio retează o existență nesigură, „o tinerete obosită”: „Se gîndi de parcă ar fi visat. Sînt tînar. Se simți cuprins de umbră”. O lume dușmănoasă, catastrofe aglomerate în care oameni și natură coalizează împotriva unei sensibilități anacronice. Feroce, vorace, eficientă și crudă societatea elimină visătorii. Subtextul prozei lui Tozzi, scrisă la începutul secolului, are astăzi rezonanța unui mesaj peste timp. O sensibilitate jupuită avertiza asupra înstrăinării omului de sine sub presiunea unor angrenaje inumane.

Urmărit de lumina sudului (acest „pămînt cufundat în culori, cotropit de lumina care aproape că șterge contururile, incinse de strălucirea albă și violentă a soarelui”) Michele Prisco este atras cu precădere de ambiguitatea relațiilor interumane. Minate de instincte turburi personajele sale se zbat la limita dintre aparență și esență avîndu-și cel mai aprig dușman, dar și resortul celor mai spectaculoase deveniri, în ele însele. *O spirală de ceață*, tradus în 1973 de Elena Murgu, propunea o scriitură barocă, labirintică. Ancheta următoare unui accident de vinătoare tentează nu altă descoperirea adevărului juridic cit a celui uman,

## Luminotehnica

În peisajul atât de arid al aparițiilor editoriale ale anului trecut, la sfârșitul verii, a ieșit de sub tipar, la Editura Tehnică, o carte cu un titlu mai puțin obișnuit: „Luminotehnica“.

O copertă inspirată, cu o grafică modernă (Simona Dumitrescu) atrage cititorul.

Dar ce cuprinde această „luminotehnică“ dincolo de copertă?

Unul din simțurile (poate cel mai important) cu ajutorul cărui informațiile furnizate de lumea înconjurătoare sînt percepute de către om, este vederea, cu ajutorul său funcțional — ochiul.

Dar, condițiile de lucru ale ochiului, posibilitatea ca recepția optică să se facă în mod optim, toate acestea sînt realizabile numai în prezența luminii.

Lumina naturală fiind limitată ca timp și intensitate, necesitatea producerii luminii artificiale a constituit dintotdeauna o problemă de importanță majoră pentru umanitate.

Autorul lucrării „Luminotehnica“ este dr. ing. Cornel Bianchi, profesor universitar la Institutul de Construcții București. Din bogata sa activitate, amintită în prefața semnată de prof. ing. Silviu Pușcașu (Universitatea din Craiova), reținem pregătirea profesională deosebită a studenților și realizările importante în cercetarea științifică avînd ca rezultat concret afirmarea Școlii românești de iluminat.

Notărea lucrării o constituie abordarea originală a sistemelor de producere și transmisie a luminii prin prezentarea elementelor teoretice de calcul (matematic și fizic) într-o strînsă coerență cu aplicațiile practice.

Cele două volume ale lucrării cuprind capitolele:

— Noțiuni fundamentale, echipamente pentru iluminatul interior (legile luminotehnicii, surse de lumină, microclimatul luminos confortabil, economia de energie).

— Iluminatul exterior (proiectarea sistemelor, modelarea fizică a acestora).

— Anexe.

Astfel, pe baza celor mai noi teorii relevate de cercetarea știin-

perspectiva pot fi schimbate ori-cînd, digresiunile au acoperire, „virtutejul de imagini bîzîind ca niște scînteie“ e transcris cu fidelitate. Jocul cu cărțile pe masă al povestitorului este înrudit cu cel al autorului din **Fotografie de grup cu doamnă** de H. Böll. Conștiințiozitatea cu care este reprodusă realitatea conduce la concluzii asemănătoare: „Realitatea e adesea mai săracă decît imaginația noastră“ în vreme ce „o ficțiune vie este adeseori mai ademenitoare sau mai fidelă decît o cronică reală“. Impenetrabilitatea tăcută și tainică a destinului („Dar, oare ce știm noi despre alții?“ este contracarată doar de expresivitatea interpretărilor, de ficțiunea ca putere și ca speranță. Existența umană este o zonă, iar călăuză ideală este imaginație. Deși taina Margheritei pare să-și aibă dezlegarea într-o „anumită condiție a femeii din sud“, felul de proză pe care-l scrie Michele Prisco este unul al jocului subtil de oglinzi imposibil de descifrat cu o singură cheie. Am prelua chiar formula autorului — **ficțiune vie** — pentru a caracteriza o scriitură care-și țese urzeala din itele realului și ale imaginației deopotrivă cu o dezinvoltură ținînd de autoritatea trufașă a autorului tradițional, ubicuu, dar și cu o tensiune conținută, de complexă modernitate, în stare să sugereze toate întrebările fără răspuns ale ființei. Dacă în **O spirală de ceață** descopeream un scriitor interesant, **Oglinda oarbă** ne recomandă nu doar pe „unul dintre cei mai importanți scriitori italieni contemporani“, ci un mare scriitor.

Irina PETRAȘ

**Cînd nu înțelegem ce citim, nu trebuie să ne încapătînim să înțelegem; trebuie, din contra, să lăsăm cartea; n-avem decît s-o reluăm în altă zi, sau la o altă oră, și o vom înțelege fără sforțare. Pătrunderea, la fel ca invenția sau ca oricare alt talent omenesc, nu este o însușire de orice moment; nu sîntem dispuși totdeauna să intrăm în spiritul altuia.**

VAUVENARGUES

existențial. Fabrizio Sangermano și-a impușcat, probabil din greșeală, soția. Romanul urmează itinerariul ascendent și ambiguu sugerat de titlu: o spirală de ceață. Se conturează, treptat, mai multe adevăruri atît despre cuplul principal cît și despre multe altele. Disecțiile operate sînt slujite de un verb mlădiat pînă la nuanță. „Reintroducerea în adevărul momentului“ învățată de la neorealism este, în fond, o pledoarie pentru adevărul **devenirii** umane, pentru libertatea de a fi și de a locui polimorfic realitatea, ea însăși schimbătoare.

Cu **Oglinda oarbă** („Paola“, 1988) Prisco face proba unei stăpîniri de maestru a artei romanului modern. Ne aflăm în fața unui roman al romanului scris în maniera textualistă, emfatică. Însă nici o clipă nu se induce senzația șocantă și superficială a experimentului cu orice preț. Nimic feribilist, nimic de suprafață. Realul și ficțiunea se află într-un echilibru precar, dar extrem de fecund din motive ce țin de condiția umană însăși. Căre scrie își devine sînsi personal, se mitifică și se veșnicește în ipostaze „ficionale“, tot așa cum ancheta întreprinsă pentru a scrie povestea fetei duble a Margheritei descoperă o **oglină oarbă**. Celebra „oglină purtată de-a lungul mîii drum“, stendhaliană, nu reflectă drumul, ci pe sine însăși ca unică realitate umană. Orice interpretare a ceea ce visează, prospectează, trăiește cei din jur, este „fictivă, adică foarte adevărată, singura adevărată, rînd pe rînd, fiecare din ei posedă, ca și luna, o față ascunsă. „Ghemul de îndoieli care este realitatea“ așteaptă și suportă depănarile ficțiunii, viața poate fi alinsă doar prin literatură, atingere ea însăși niciodată definitivă. Adevărul momentului este totuna cu adevărul etern, arhetipal.

Matteo, scriitorul, se află într-un impas creator. Întîlnirea cu Margherita, după zece ani, acționează ca o provocare acută, stringentă. Fetiscana ștearsă, încoloră de altădată este astăzi o femeie elegantă, stăpînă pe sine, plină de mister. Încercarea detectivistă de a afla ce s-a petrecut între timp pentru a explica o asemenea schimbare se suprapune cu recuperarea propriului trecut — „sînge, pămînt, amintire“ —, cu nevoia de a regăsi o „identitate risipită“. Propunîndu-și să apeleze la maniera de lucru a cronicarului preocupat de adevăr, fără comandamente stilistice așadar, cîștigă libertate totală, Tonul,

mitifică a sistemelor de iluminat lucrarea tratează aspecte fundamentale și aplicative ale luminotehnicii.

Capitolul final — Anexe — cuprinde cele mai noi prevederi ale legislației tehnice românești necesare proiectării și realizării echipamentelor de iluminat.

Totodată sînt prezentate recomandări internaționale și exemple de sisteme produse de alte firme de peste hotare.

Necesitatea cunoașterii acestora este impusă de prezența multor întreprinderi românești care lucrează în străinătate în domeniul construcțiilor, deci implicînd în domeniul iluminatului.

Documentarea autorului a cuprins cele mai recente publicații apărute în țară și străinătate (tratamente, reviste, norme ale Comisiei Internaționale de iluminat, Standarde), cît și rezultatele originale ale cercetării din țară în special la colectivul de profil din Institutul de Construcții București.

Tradițiile legate de activitatea în acest domeniu a autorului sînt reflectate și de faptul că acesta a fost cel care a definit încă din 1972 noțiunea de microclimat luminos, ulterior dezvoltată intens pe plan național și internațional. Lucrarea se adresează unor specialiști din domeniul luminotehnicii (iluminat și instalații electrice) dar și celor care activează în domenii conexe (construcții, arhitectură, artă teatrală, cinematografie) constituindu-se într-o bogată bibliotecă de informații, date și materiale demonstrative necesare rezolvării oricăror probleme de mică și mare complexitate.

Reliefînd importanța iluminării nu numai la realizarea procesului muncii, ci și la înfrumusețarea vieții (iluminatul unor lucrări de arhitectură, a mobilierului, a vestimentației) contribuind astfel la confortul modern, autorul prefetei conchide:

„Lucrarea de față constituie o pledoarie convingătoare privind caracterul interdisciplinar al iluminatului care, prin calitatea sa tehnică și prin virtuțile sale artistice, se situează la confluența științei cu arta“.

Cornel ȘUCU

## File din istoria cenzurii

Sub Carol al IX-lea, cu oată politica de îngăduință a regentei Caterina de Medici, dezordinea se agravează. Partidele cheamă în ajutor pe coreligionarii lor din străinătate: Liga, pe spanioli; protestanții, pe germani. Pamflete, afișe, broșuri și caricaturi vor deveni, în curînd, producția principală a unei profesii de altfel în completă decădere.

Ordonanța de la Moulins din 1566, după ce a confirmat vechile dispoziții, pune la punct regimul obligatoriu al privilegiilor care se va menține pînă la sfârșitul vechiului regim. Ea spune: „Se va interzice, de asemenea, oricărei persoane, fie să imprime fie să lase să se imprime vreo carte sau tratat fără avizul și privilegiul nostru... și sub sancțiunea pierderii bunurilor și pedepsei corporale“. La început aceste încercări de a pune ordine în spirite nu vor avea nici un rezultat, atîta timp cît nu va fi stabilită ordinea în planul material, L'Estoile, observator cinstit și pătrunzător al acestor timpuri zbuciumate, pune ca motto al jurnului său: „Nici o putere pămînteană nu are dreptul să îngreiească libertatea franceză de a vorbi; este ea și cum s-ar îngropa soarele sub pămînt sau ar fi ascuns într-o văgăună“.

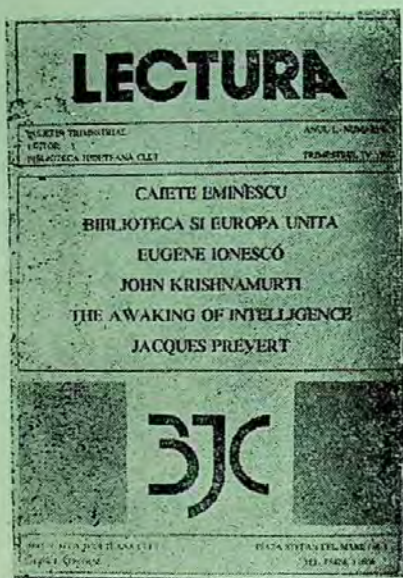
Dimpotrivă, începînd cu „noaptea sfîntului Bartolomeu“, polemica „se inverșunează“. Pamflete și afișe au circulat cu mîile. Blîndul L'Estoile notează, în 1585, că „pana celor mai buni scriitori a prins viață, atît de o parte, cît și de cealaltă; astfel, nu se aude vorbindu-se de altceva la Paris și la curte decît despre noile afișe, cuprinzînd motivări și apărări și totodată acuzațiile fiecărei părți“. Ca un burghez priuliu la socoteli, el notează fluctuația economică a comerțului cu cărți interzise. În 1602, el relatează că a cumpărat cu un scud celebrul pamflet **Dialog între nobil și țăran**, pe care l-a vîndut cu trei, a doua zi. Cumpărătoarea, o văduvă, l-a cedat după o zi pentru șase scuzi unui om, care a primit după trei zile „zece scuzi de la un anume Debacq, trimis în mod expres de rege, la Paris, pentru a-i găsi unul cu orice preț“.

Cu edictul de la Nantes, secolul se încheie plin de speranțe. Sub Henric al IV-lea, delicturile de presă și urmărirea lor sînt destul de rare. Polemica pare a se potoli. Nu era însă decît o liniște trecătoare. Sub regența Mariei de Medici, ea se reaprinde și mai tare.

În **Memoriile** sale, ducele de Saint-Simon relatează o întâmplare de cenzură personală. Tatăl său, indignat de memoriile lui La Rochefoucauld, dușmanul său din timpul Ligii, s-a dus să caute la Bordeaux librăria clandestină, în care, după ce reperase locul exemplarelor, „s-a repezit la o pană... și a pus la toate aceeași notă marginală...: autorul a mințit“, în dreptul pasajelor care îl priveau. „Faptul a făcut multă vilvă atunci“.

Sub Ludovic al XIV-lea, războiul pamfletelor reîncepe îndirjit și violent, mai politic, mai puțin glumeț, încosebi după revocarea edictului de la Nantes. El va fi alimentat mai ales de tiparnițele olandeze, țară în care războaiele regelui lăsaseră o nemulțumire permanentă. Altele au apărut chiar în Franța, ca **Porcul cu potcap**, împotriva arhiepiscopului de Reims, împotriva fratelui ministrului Louvois sau **Umbră domnului de Scarron**, împotriva marchizei de Maintenon. Condămnările la moarte, la galere, la închisoare și exil nu sînt rare. Totodată și unele lucrări capitale, socotite primejdioase, ca **Discurs asupra metodei**, **Serisori provinciale** și în secolul următor, **Serisori persane**, **Spiritul legilor**, **Contractul social**, **Emil**, **Secolul lui Ludovic al XIV-lea**, vor vedea lumina zilei în străinătate.

Albert Flocon  
UNIVERSUL CĂRȚILOR



**Cluj**  
Biblioteca Județeană Cluj. LECTURA. Buletin trimestrial. Anul I, nr. 1. trim. 4, 1990. 16 p.

Un buletin adresat deopotrivă cititorului și bibliotecarului considerată parteneri în lectură. Firește, pentru că accentul este mutat de la componenta tehnică a biblioteconomiei spre cea a actului lecturii ce se efectuează în și prin bibliotecă. De adulți, dar și de copii, care descoperă prima lor bibliotecă. Informare despre cărți, dar și pagini din cărți, selectate inteligent, incitant, informația și trimiterea la carte extind subtil încorporate și în acest caz.

Buletinul, al cărui autor s-au ascuns cu discreție în spatole „semnăturii” — Biblioteca — instituție pe care o slujesc, se citește cu plăcere, cu curiozitate, cu interes constant și... pe nesimțite cu acumulări de cunoștințe, de informații. Află astfel că în urma efortului concertat al Bibliotecii Județene și a celei Centrale Universitare „Mihail Eminescu a fost adus la Cluj” prin microfilmarea „caietelor eminesciene” tezaur deținut de Biblioteca Academiei, astfel încât cele „15 mii de file conservind nemarginile de gândire și simțire” ale poetului național devin accesibile și cititorilor și cercetătorilor clujeni.

Și dacă un fragment facsimiliat îți dă fiorul contactului fizic cu „ceva” propriu geniului eminescian, câteva extrase „Din Caiete” îți dau fiorul contactului cu spiritul acestuia, în fulgurări de maxime și re-

flexii asupra condiției umane. Tot astfel, dar altfel, află despre efervescența publicistică actuală, în expresia ei clujană, pe anul 1990, prin intermediul unei liste întocmite cu toate rigorile bibliografice.

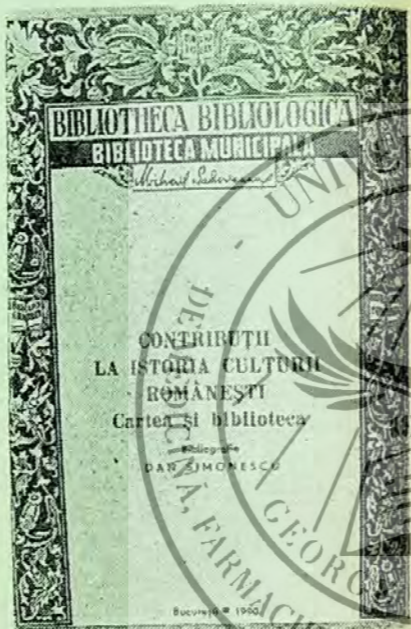
Istoricul bibliotecii oferă momentele definitorii în evoluția instituției până la structura actuală organizatorică și funcțională. Iar biblioteca de azi, la care acced cititorii clujeni, dar și ea ca instituție de dincolo de imediat este câteva pagini mai departe proiectată în context european și în perspectiva lui mine. Sint reluate în acest scop, sub titlul „Biblioteca și Europa unită” câteva puncte de vedere exprimate în Buletin des bibliothèques de France nr. 1-2/1988 de Denise Varloot, inginer general al telecomunicațiilor, Patrick Olivier de la Ministerul Francez al Culturii și Comunicației, Ariane Iljon, administrator la Comisia Comunităților Europene, Christian Lupovici expert al aceleiași comisii și Francois Ronet de la Ministerul Culturii și Comunicației al Franței, precum și considerațiile doamnei Françoise Danset de la Biblioteca publică din Cergy-Pontoise. Le citești cu interes și o aume invidie, cu o abia stăpinită tentație de a le strecura în mapele unor factori de decizie de la noi, stăpiniți și ei de aspirația europeană, dar mai puțin sau doar în treacăt preocupăți de problematica bibliotecară.

Între paginile de citit din Kipling, Christian Margenstern și Eugen Ionesco — adreseate copiilor, te marchează „Intellect, autoritate și inteligență” de J. Krishnamurti, în traducerea Irinei Petraș. Ne permitem un mic extras: „Nu putem fi inteligenți numai înlocuind un guvern cu altul, un partid sau o clasă cu altele, un explorator cu altul. O revoluție singeroasă nu ne poate rezolva vreodată problemele. Numai o profundă revoluție interioară care să răstoarne toate valorile noastre poate crea noi împrejurări, o structură socială inteligentă. Iar o asemenea revoluție poate fi înfăptuită numai de tine și de mine. Nici o nouă ordine nu se va putea înstaura pînă cînd noi, individual, nu vom doborî ȕarierile proprii, psihologice, pentru a fi liberi” și „Trebuie să fim liberi nu la sfîrșit, ci de la început” (...)

O suită interesantă de informații de interes bibliologic și nu numai grupate sub genericul „Varia”, câteva maxime despre carte și lectură, un grupaj de epigrame tematice (invitație indirectă la Cenaclul

epigramiștilor clujeni ce activează pe lângă B.J.C.) și, în fine, două careuri de cuvinte încrucisate — „Biblioteca publică” și „În lumea cărții” — datorate lui Ioan Pop (ingenios mijloc de a formula definiții, de a preciza noțiuni din acest univers) completează sumarul primului număr. Și cum acesta a fost din ultimul pătrar al anului trecut, autorii îl închisă cu urarea „La mulți ani!”.

„La mulți ani!” urăm și noi buletinului-frate „Lectura” și calde felicitări autorilor.



**București**  
Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu”. CONTRIBUȚII LA ISTORIA CULTURII ROMĂNEȘTI. CARTEA ȘI BIBLIOTECA. BIBLIOGRAFIE DAN SIMONESCU. Lucrare întocmită în cadrul Serviciului completare-informare bibliografică de Adriana Gagea și Virgil Popescu. Buc., 1990. 48 p. (Biblioteca Bibliologica).

Preocupările bibliografice ale prestigioasei Bibliotecii a Capitalei tind să iasă, cu folos informațional și științific demn de apreciat, din sfera obligației specifice a informării curente locale, pe care o susțin aplicat și coerent din 1968 încoace și din-aceia cu caracter ocazional sau de evidențiere strictă a propriilor colecții, pentru a se orienta și spre cercetarea bibliografică de anvergură, cu aspirație de exhaustivitate pentru autorul sau tema abordată.

Iată, „Biblioteca Bibliologica”, într-o frumoasă prezentare grafică datorată lui Virgil Bulmeza, oferă o primă apariție dintr-o anunțată suită de preocupări, nici nu se putea mai semnificativ dedicată decît personalității atît de complexe a bibliologiei naționale care este prof. univ. dr. doc. Dan Simonescu.

Dacă Ion Hulea și-a propus să plaseze într-un cuvînt premergător această lucrare în contextul preocupărilor bibliografice ale instituției bucureștene editoare, dr. Gheorghe Buluță și-a asumat sarcina dificilă de a proiecta personalitatea decanului bibliologiei românești în ansamblul și în dinamica acestei ramuri a culturii naționale, reușind performanța ca în numai o iulă și jumătate să ofere o sumă de informații relevante și definitorii. S-au aplecat cu dăruire și rigoare asupra cercetării bibliografice propriu-zise și a organizării materialului înregistrat, Adriana Gagea și Virgil Popescu, ducînd de fapt mai departe, cu aproape încă două decenii de activitate a profesorului Dan Simonescu, o mai veche bibliografie realizată în 1972 în cadrul Bibliotecii Centrale Universitare.

Istorie literar, istoric al cărții și al tiparului, editor, bibliograf, profesor și publicist, prof. Dan Simonescu s-a consacrat deopotrivă în toate aceste domenii în care a cercetat și a creat, numărul titlurilor înregistrate în bibliografie — lucrări personale și în colaborare, cu apariție individuală sau în volume de mai largă cuprindere; articole, cursuri universitare și manuale școlare, ediții critice și studii însoțitoare, interviuri, recenzii — înlocușiv lucrări încă în stare de manuscris — fiind de ordinul sutelor. Considerînd și referințele privind personalitatea și activitatea profesorului; numărul înregistrărilor bibliografice din lucrarea pe care o prezentăm se ridică la 795, în realitate aceasta fiind și mai mare, deoarece autorii au inserat și o bibliografie „ascunsă”, respectiv referințele privitoare la lucrările apărute în volum care au însoțit ori de cite ori a fost cazul descrierea principală. Am ajuns astfel la marcarea meritelor speciale ce au încununat eforturile celor doi autori, care nu numai că au împlinit o investigație completă cum aminteam, cu ambiție de exhaustivitate ci și una de fond, revelată în adnotările pertinente ce însoțesc notițele bibliografice.

Rezervele care pot interveni în doar de organizarea materialului. Opțiunea de structurare a fost în funcție de criterii formale: Volume; Studii în volum; Cursuri universitare; Manuale școlare; Ediții critice. Ediții îngrijite. Prefete. Studii introductive. Postfete; Scrieri în colaborare; Scrieri apărute în publicații periodice și seriale; Articole în colaborare; Intviuri;

Recenzii; Note bibliografice; Manuscrise. Al doilea criteriu considerat a fost cel cronologic, aplicat în cadrul fiecărui capitol. Un asemenea criteriu slujește inai ales celor interesați în studierea monografică a personalității profesorului: în dinamica preocupărilor sale, a dialecticii acestora în cadrul domeniului complex al bibliologiei. Opinăm însă că pentru accesul cercetătorilor din variate domenii la vasta și valoroasa bibliografie a profesorului Dan Simonescu organizarea domeniilor, deci sistematică, ar fi fost cu mult mai relevantă și mai lesnicioasă. De altfel însuși Cursul de teorie a bibliografiei (Buc., 1976) datorat profesorului ar fi putut oferi ineteresante sugestii autorilor de punere optimă în valoare a materialului bibliografic înregistrat, în raport cu funcționalitatea conferită lucrării și cu adreșabilitatea propusă.

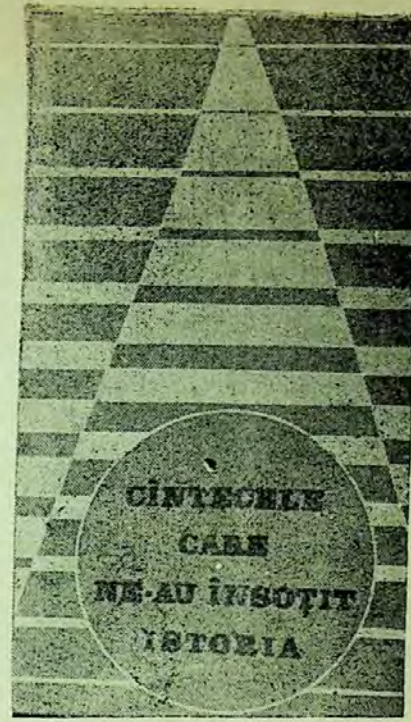
Dincolo de aceste rezerve care nu au un caracter absolut ci reflectă mai mult un punct de vedere personal, lucrarea se înscrie în sfera adevăratelor evenimente profesionale.

**Maramureș**  
Biblioteca Județeană Maramureș. Uniunea „Vatra Românească”. Filiala Maramureș. CÎNTECELE CARE NE-AU ÎNSOȚIT ISTORIA. Baia Mare, 1990. 58 p.

Nici nu se putea un partener mai autorizat pentru Biblioteca Județeană din Baia Mare decît filiala maramureșeană a „Venei Românești” în realizarea antologiei de „cîntece” patriotice pe care v-o înfățișăm. La realizarea ei au contribuit Teodor Ardeleanu (autor și al inaripatului „Cuvînt înainte” și responsabil de carte), Valentin Băițaș, Zamfir Dragomir, Grigore Leșe, Vasile Sălvan, Laura și Lăzăr Temian.

„La ceas de veselie după cite o izbîndă, ca și în orele cînd sufletul cade în temnița amărăciunii adusă de vremelnice înfrîngerii, românul s-a însoțit de cîntec” se spune în cuvîntul de deschidere și pentru că azi traversăm iar vremuri intersectate de izbînzi și de amărăciuni și înfrîngerii, grupul de autori-patrioți își invită cititorii-patrioți să redescopere o seamă din cîntecele ce ne-au însoțit istoria și să se reînsoțescă din nou cu ele „la orice drum”. Sint inserate în cuprins 64 de „cîntece” datorate lui Andrei Mureșianu, V. Alexandri, I.G. Neamțu, A. Bărsăneanu, Gh. Crețeanu, D. Bolintineanu, Octavian Goga, George Coșbuc, Mihail Eminescu, A. Mateevici, I. Nenitescu, T. Popovici, E. Monția ș.a., ca și din patrimoniul liricii populare.

Un mod mai puțin obișnuit pentru bibliotecile noastre de a ieși

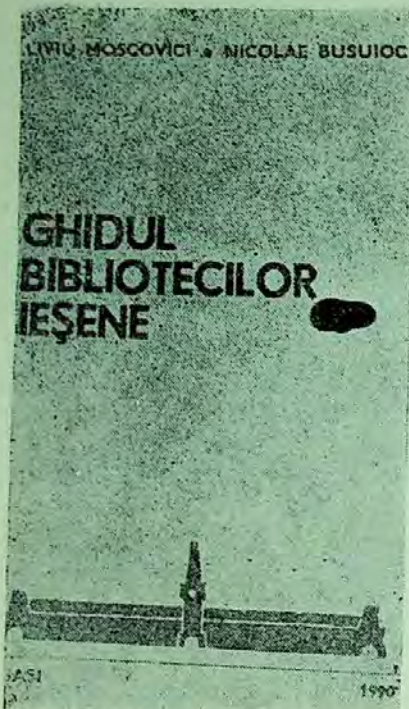


extra muros, valorificîndu-și mai altfel colecțiile, într-o selecție „la purtător”, pe care nu putem decît să o salutăm. Ne-ar fi plăcut însă dacă autorii s-ar fi gîndit să confere un caracter mai bibliotecăresc antologiei, prin trimiteri la volumele din care au fost extrase cîntecele respective sau printr-o listă bibliografică finală, după cum nu trebuia ratat prilejul de a insera și cîteva informații cu caracter mai general privind colecțiile și serviciile bibliotecii.

**Iași**  
Liviu Moscovici și Nicolae Buiuoc. GHIDUL BIBLIOTECILOR IEȘENE. Iași, Biblioteca „Gh. Asachi”, 1990. 191 p. (Contribuții la Bibliografia județului Iași).

Ne aflăm în fața unei lucrări ce prezintă un dublu interes. Primul și anume cel ce decurge direct din tipologia de lucrări anunțată prin titlu este de a servi cititorii, beneficiarii informării în drumul lor către carte, către informație, orientîndu-i spre acea sau acele colecții care pot răspunde intereselor lor generale sau de moment. În lumina tocmai unei asemenea funcționalități, cele peste 800 de biblioteci din cuprinsul județului Iași au fost grupate după profilul colecțiilor lor: biblioteci enciclopedice; biblioteci de filozofie, religie și științe sociale; biblioteci de științe medicale; biblioteci de științe aplicate, inginerie, industrie, biblioteci de științe agricole, biblioteci de artă, biblioteci de literatură, filologie, lingvistică





și biblioteci de știință istorice, în fiecare diviziune, ordonarea făcându-se în ordinea alfabetică a denumirilor, respectiv a localităților.

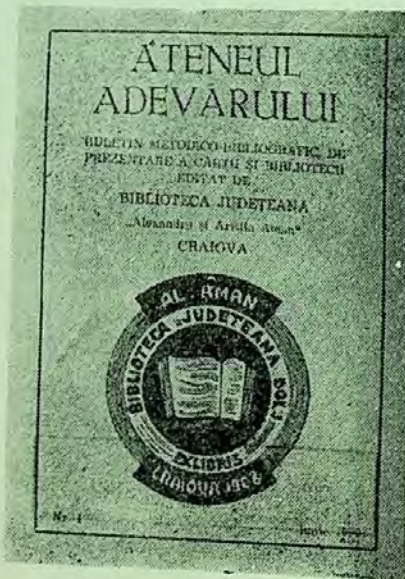
Pentru marile biblioteci, ca și pentru cele cu o anume tradiție, tratarea s-a făcut monografic, prezentându-se atât date de istorie, cit și despre colecții, organizare, instrumente de informare catalografică și bibliografică, lucrări elaborate, indici de activitate, referințe bibliografice privitoare la ele. Pentru unitățile de mai mici dimensiuni (școlare, ale sindicatelor și cooperativei, comunale) informația s-a mărginit la consemnarea dimensiunilor colecțiilor și, după caz, a adresei. Poate, la o viitoare ediție, autorii se vor gândi la o mai bună dozare și punere în pagini, a datelor informative cu caracter orientativ general și a celor strict utilitare, ușurând astfel orientarea rapidă a cititorilor. Cu aceeași finalitate, numerotarea referințelor ar permite realizarea unor trimiteri încrucișate între diferite unități, cum ar fi de pildă între Biblioteca Centrală Universitară și filialele sale ca și între diferitele capitole ale ghidului — corpul principal, organizat tematic cum am văzut, și cei doi indici — cronologic și alfabetic. La acest din urmă indice intrarea fiind dată de al doilea și uneori al treilea termen poate ar fi fost bine venită o subliniere cu aldine a acestuia sau renunțarea la a repeta, pentru fiecare noțiune în parte, cuvântul bibliotecă sau locuțiunile „bibliotecă orașenească”, „bibliotecă comunală” etc.

Într-o viitoare ediție credem că s-ar putea realiza cu un plus de valoare informativ-utilitară un indice combinat alfabetic și geografic.

Lucrarea prezintă, cum aratăm, și un al doilea interes, reprezentând, în intenția autorilor și până la un punct și în însăși substanța informativă incorporată, și o contribuție la bibliografia județului Iași. Spun până la un punct, pentru că nu avem de a face propriu-zis cu o lucrare bibliografică, dar ea conține cel puțin două categorii de bibliografii ascunse. Este vorba pe de o parte de bibliografiile de referință despre o anumită bibliotecă sau despre o anumită rețea inserate la sfârșitul notiței sau capitoulului respectiv, iar pe de altă, de consemnarea în liste bibliografice a diferitelor lucrări elaborate și editate de marile biblioteci ieșene.

Scopurilor propuse li se adaugă încă o virtute informațională: prin schița istorică în date propusă în secvența consacrată „Dezvoltării principalelor biblioteci ieșene” (Indice cronologic), ca și în scurtele istorice ale marilor biblioteci se oferă un interesant material de investigație pentru toți cei interesați de istoria culturii pe meleagurile ieșene.

Un format comod, o machetă funcțională și un tipar îngrijit întregesc valoarea acestui util instrument de lucru.



Dolj

Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” — Craiova. **ATENEUL ADEVARULUI**. Buletin metodico-bibliografic, de prezentare a cărții și bibliotecii. Craiova, nr. 1, iun. 1990. 30 p.

Iată că ridicarea barierelor de tot felul ce au îngrădit tot mai drastic în anii din urmă activitatea publicistică — predominant, de tip metodico-bibliografic — a bibliotecilor publice determină nu numai o adevărată revigorare a preocupă-

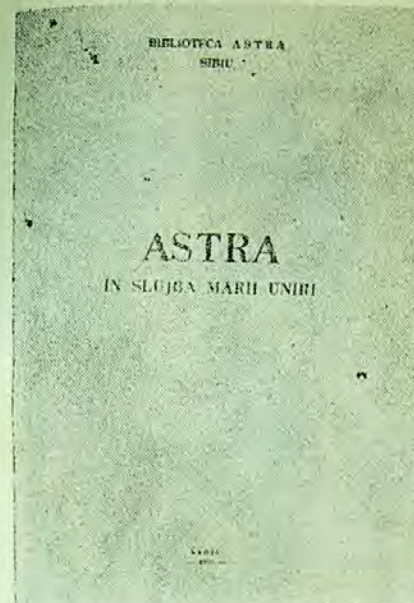
rilor mai vechi, ci și o descătușare a inițiativelor de tot felul și chiar o binevenită încercare de personalizare a demersurilor, vizibilă mai ales în forma grafică și în titluri, chiar dacă deocamdată prin conținut lucrările apărute nu reușesc să aibă o identitate prea bine conturată. Strădania merită oricum salutăată și nu ne îndoiim că timpul și experiența vor lucra și în această direcție.

Cu aceste gânduri deschidem primul număr din serialul metodic pe care câțiva pasionați ai profesiei din Craiova îl propun, în primul rând, cititorilor lor direcți, într-un format comod, o tehnoredactare plăcută, o ilustrație adecvată. Ne face plăcere să-i numim dintr-un început: Marcel Ciorean, Costel Viță, Gabriela Braun și Lelia Nicola.

Tot de la început, sper fără a-i supăra prea tare pe bunii mei colegi și prieteni, ne vom exprima o anume nelămurire în legătură cu titlul buletinului care nu consoanează în nici un fel cu materia încorporată, după cum nici „gândurile de început” împărtășite de Mariana Leferman, directorul instituției nu sînt prea lămuritoare în acest sens, din perspectiva camerelor viitoare. Și mai tare ne-a intrigat „Introducere(a) la un buletin de bibliotecă” semnat de conf. univ. dr. Ior Pătrașcu, vorbind despre o anume dedicare a lucrării lui Eminescu, ceea ce n-ar fi fost rău deloc, dar nici unul din celelalte texte nu se mai situează sub semnul marelui poet (!) Odată depășite primele pagini însă, buletinul câștigă dintr-o dată în consistență și funcționalitate, articulându-se în principal pe trei direcții (chiar dacă succesiunea e oarecum aleatorie): Ghid metodic pentru cititori (servicii oferite, structura organizatorică, reguli de frecvență); Valorificarea unor cercetări privind tradițiile lecturii publice în Craiova, respectiv a unor pagini inedite privind istoria bibliotecii editoare („Un manifest craiovean cu privire la biblioteca publică”, studiu semnat de Marcel Ciorean și așezat într-un spirat pandant cu „Manifestul Unesco cu privire la biblioteca publică” și, în fine, punerea în valoare, cu sens de recomandare bibliografică într-o formă directă sau

implicită, a colecțiilor bibliotecii, din patrimoniul tradițional („Valori bibliofile” — „Yoga” de Mircea Eliade; „O istorie a bibliotecilor de la 1602”, „Expoziție de carte bibliofilă”) sau din recente achiziții („Vă recomandăm”: „Cărți în limba franceză” primite din Franța) sau „Eveniment editorial” — al treilea volum din seria „Scrisuri” — Serieri românești esențiale).

În totul o lectură plăcută și incitantă totodată pentru lectură și un ghid orientativ lipsit de pedanterie, de certă utilitate pentru cititori.



Sibiu

Biblioteca „Astra” — Sibiu. **ASTRA ÎN SLUJBA MARI UNIRE**. Sibiu, 1990. 40 p. + 8 f. ilustr.

Cu seriozitatea și temeinicia cu care Biblioteca „Astra” — Sibiu își clădește de mulți ani propria bibliografie, în anul în care sărbătoarea Marii Uniri a dobândit semnificația de Zi națională, a editat, sub titlul „Astra în slujba Marii Uniri” o colecție de texte și material iconografic, rod al unor cercetări științifice aplicate, dintr-o perspectivă specifică instituției bibliotecare.

Volumul se deschide cu un studiu-argument privind „Caracterul național al fondurilor de publicații ale bibliotecii „Astra” din Sibiu, în consonanță cu înseși aspirațiile Asociației transilvane...”, semnat de Ioan Holhos, cu bogate argumente bibliografice, dar și bazat pe o bună cunoaștere directă a prestigioaselor colecții sibiene.

Ioan Mariș oferă argumente documentar-istorice privind rolul „Despărțământului (ui) Săliște al Astrei în consolidarea unității politice și culturale” cu accent pe activitatea cercurilor culturale și a bibliotecilor aferente, pe rolul cărții în general.

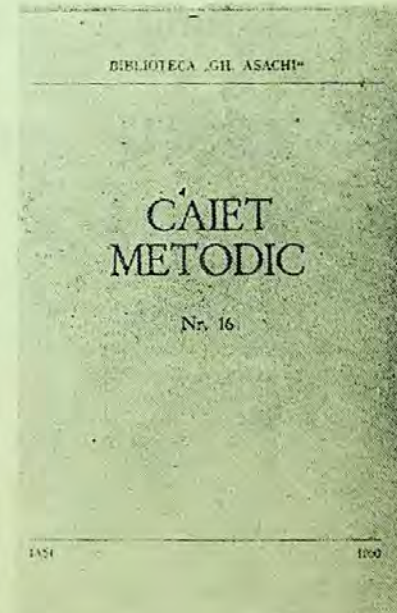
Elena Dunăreanu (re)aduce în atenție 20 de fotografii din colecția iconografică a Bibliotecii „Astra”, reprezentând aspecte ale Aduării de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 și portretele unor participanți, unele fotografii, dacă nu inedite, fiind însă mai puțin cunoscute, precum cele ale generalului Ion Boeriu care a organizat militarii români aflați la Viena pentru a sta la dispoziția Consiliului Național Român și a lui Victor Tordășanu, militant pentru drepturile românilor din Transilvania, provenind dintr-o donație recentă făcută

de fiica sa, d-na Mioara Pleniceanu.

Un interesant material semnează Vasile M. Cîmpeanu cu privire la „Contribuția Secțiunii istorice a „Astrei”, în realizarea lucrărilor științifice referitoare la lupta pentru unitatea națională a poporului român”, fiind aduse în prim plan preocupările unor Cornei Diaconovici, Vasile Goldiș, Ioan Lupăș.

O notă distinctă aduce în context microstudiu ilustrat al lui Nicolae Salade privind prezența zilei de „1 Decembrie 1918 în filatelia românească”, modalitate de integrare în circuitul informațional de bibliotecă și a acestui tip de imprimare cu triplă valoare — bănească, estetică și documentară.

În totul, un omagiu specific adus zilei de 1 Decembrie și totodată o nouă bază de documentare pentru cei preocupați de cunoașterea istorică a mersului țării noastre spre Unire și a rolului pe care l-au jucat dintotdeauna cartea, bibliotecile în realizarea idealurilor de unitate și independență națională.



Iași

Biblioteca „Gh. Asachi”. **CAIET METODIC. NR. 16. MEMORIA CLASICILOR LITERATURII ROMANE. Tematici-bibliografii. Iași, 1990, 96 p.**

Cu o constanță demnă de toată stima, Biblioteca „Gh. Asachi” din Iași, în calitatea sa de for metodic județean, își finalizează preocupările bibliografice și metodologice vizînd „evidențierea fondurilor de carte existente în bibliotecile ieșene”

într-un nou caiet, al 16-lea, predominant bibliografic, pus sub semnul celor trei centenare care au marcat anul 1990: Mihai Eminescu, Ion Creangă și Vasile Alecsandri.

Lucrare de contribuție colectivă, ea se resimte, trebuie spus de la început, de absența unui coordonator responsabil, ceea ce ar fi dus la evitarea repetărilor pînă la identitate a unor liste de informații bibliografice, ca în cazul capitoului V. **O mare prietenie — Eminescu — Creangă**, din cuprinsul tematicii și bibliografiei pentru o „expoziție de ediții Ion Creangă existente în colecțiile Bibliotecii „Gh. Asachi” și cea din așa-numitul „plan de lectură”, intitulată „Sub semnul unei mari prietenii: Eminescu și Creangă”, ca și la o mai aplicată motivație metodică în finalizarea sumarului. Astfel, de pildă, capitole precum „Constituirea colecției „Ediții Mihai Eminescu” la Biblioteca Gh. Asachi”, un micro-studiu foarte interesant în sine, semnat de Georgeta Huțanu și, mai ales, „Mihai Eminescu și literatura populară”, realizat de Mihaela Păruș, fără contribuții efective de noutate a informației, dacă ar fi fost susținute prin bibliografii efective, cu trimiteri prin inserarea cotei lor topografice la colecțiile bibliotecii ieșene și-ar fi motivat mai convingător prezența în contextul sumarului.

Iertate fie-ne aceste rezerve care, formulindu-le fără echivoc, nu au avut nici o clipă în intenție minimalizarea meritelor incontestabile ale caietului metodic pe care îl prezentăm, realizat cu aceeași profesionalitate cu care ne-au obișnuit colegii ieșeni, vizibile de la acuratețea descrierilor bibliografice, pînă la investigarea atentă a propriilor colecții, cit și a surselor secundare și nu în ultimul rînd a volumelor de istorie și critică literară și a publicațiilor periodice de profil pentru depistarea referințelor privindu-i pe cei trei scriitori considerați. E drept că și în acest caz, un plus de rigoare i-ar fi îndemnat pe autori să insereze în anexă lista periodicelor consultate și să facă specificația cuvenită privind caracterul selectiv al trimiterilor. În ceea ce ne privește, am apreciat în mod deosebit prezentarea bibliografică a colecției „Eminesciana” (apărută la „Junimea” — Iași) autori Liviu Moscovici și Nicolae Busuioc, ca și tematica și bibliografia pentru o expoziție „Ion Creangă”, bine structurată și cu o judicioasă selecție a titlurilor inserate, realizată de Doina Popovici.

Rubrică realizată de  
Ioana LUPU



MERIDIAN BIBLIOLOGIC

**Bibliologie  
de  
dincolo  
de Prut**



## DIRIJAREA PROCESULUI INOVAȚIONAL ÎN BIBLIOTECĂ

Dezvoltarea oricărui sistem social este determinată în mare măsură de posibilitatea acestuia de a se schimba. Această capacitate este realizată prin modificarea conținutului și a structurii sistemului, prin receptivitatea lui la fenomenele de inovare. Procesul inovațional presupune formarea premiselor necesare pentru dezvoltarea continuă a oricărui sistem. El stă la baza progresului tehnico-științific, asigură perfecționarea mijloacelor de muncă.

Procesul de inovare este forța motrice principală de intensificare a activității umane din toate sferile. Nu face excepție nici activitatea de bibliotecă, care simte necesitatea acută în schimbări pozitive.

La baza oricărei modificări cu scop de ameliorare a activității de bibliotecă stă fenomenul schimbării însă nu orice schimbare asigură optimizarea procesului și eficiența rezultatului muncii. De aceea, vorbind despre introducerea unei inovații în activitatea bibliotecii, e

necesar să prevedem și riscul unor schimbări negative posibile ca rezultat al acestei inovații.

Pentru a evita consecințele nedorite, precum și a reduce la minimum riscul apariției lor, este necesar ca procesul transformărilor inovatoare să fie dirijat. Numai organizarea rațională a procesului de inovare poate fi considerată ca mijloc de intensificare a activității bibliotecilor.

Dirijarea oricărui proces presupune cunoașterea:

- a. obiectului de dirijare, adică a procesului în cauză;
- b. subiectului de dirijare a procesului și a execuțiilor;
- c. a scopului dirijării;
- d. a mijloacelor și condițiilor de dirijare.

În cazul nostru, ca obiect de dirijare figurează procesul de inovare a activității bibliotecarilor, a cărei studiere necesită elucidarea următoarelor momente esențiale: 1. Structura și conținutul procesului de inovare și 2. Natura activității bibliotecilor ce este supusă

modificărilor.

Să privim activitatea bibliotecilor drept un proces de producere a serviciilor de bibliotecă. În acest context, activitatea bibliotecilor poate fi privită structural ca având următorii constituenți:

1. Bibliotecarul (ori colectivul bibliotecii) — subiectul de producere a serviciilor.
2. Tehnologia de producere a serviciilor.
3. Serviciile de bibliotecă — ca rezultat al procesului de lucru al bibliotecarului.

Luând ca punct de reper activitatea bibliotecilor, putem să analizăm într-un mod mai ilustrativ și esența procesului de inovare. El presupune modificări în una ori mai multe din componentele enumerate. Poate fi schimbat caracterul serviciilor prestate de bibliotecă (produsul muncii bibliotecarului), pot fi introduse servicii noi, ameliorată tehnologia de producere a serviciilor tradiționale și, în fine, pot fi făcute schimbări și în condițiile de lucru ori sociale ale bi-

bliotecarului (a colectivului bibliotecii). Deci, esența procesului de inovare constă în introducerea noului în elementele de bază ale activității bibliotecilor.

De aici putem evidenția câteva tipuri de inovații:

- inovațiile de produs (introducerea serviciilor noi prestate de bibliotecă);
- inovațiile tehnologice (schimbarea tehnologiei proceselor și a operațiilor de producere a serviciului de bibliotecă);
- inovații de dirijare (schimbarea procesului de dirijare cu rețeaua de bibliotecă ori cu colectivul de bibliotecari).

Introducerea inovațiilor prevede efectuarea unui lucru complex din partea subiectului procesului de inovare — a inovatorului. Procesul de inovare studiat mai îndeaproape, poate fi divizat în câteva etape:

1. Formularea problemei, pe baza studierii contradicțiilor din practica activității de bibliotecă.
2. Elaborarea metodei de soluționare a contradicției (inovația propriu-zisă).
3. Aplicarea experimentală a inovației în practica bibliotecară.
4. Corectarea inovațiilor în funcție de practică.
5. Elaborarea recomandărilor metodice cu privire la conținutul inovației și modul de introducere a acesteia în practică.
6. Difuzarea inovației printre bibliotecari.
7. Introducerea inovației într-un sir de bibliotecă și adoptarea ei concomitentă la condițiile specifice de lucru ale acestora.
8. Asimilarea inovației, contopirea ei, împlinirea procesului de producere a serviciilor de bibliotecă.

Inițierea unui proces de inovare poate fi efectuată numai în cazul când se cristalizează necesitatea de inovație. Această necesitate apare atunci când între cerințele, pe care le înaintează societatea bibliotecilor (sau unei bibliotecii concrete), și serviciile prestate de ele apare un decalaj. Dezacordul între cerințele societății și produsul activității bibliotecare poate fi înlăturat prin intermediul procesului de inovare dirijat. Prin urmare, scopul procesului de inovare constă în înfruntarea acestei discordanțe.

Procesul de inovare poate fi înfăptuit, iar dirijarea cu acesta poate avea efect numai în cazul când sînt prezente și condițiile necesare pentru organizarea lui.

Prima condiție, care poate fi considerată ca fiind de bază, este apariția necesității de inovare. Dacă în activitatea bibliotecii nu s-a cristalizat contradicția, inițierea procesului de inovare este amenințată de eșec. Schimbările planificate pe negîndite nu vor avea condițiile necesare pentru a fi realizate. În cazul dat, riscul apariției consecințelor nedorite în urma inovației se mărește considerabil.

Prezența necesității de inovație nu este unica condiție necesară pentru realizarea procesului inovațional. Mai e nevoie de anumite mijloace, cu ajutorul cărora acest proces va fi înfăptuit. Aceste mijloace, luate în ansamblu, formează potențialul inovator al bibliotecii. El include factorul obiectiv — mijloacele (financiare, tehnico-materiale, imobilul, structura organizațională etc.) și factorul subiectiv — atitudinea lucrătorilor față de inovație, dorința lor de a se încadra în procesul de aplicare a acesteia în practică.

Dacă existența factorului obiectiv poate fi apreciată destul de ușor — fiecare inovație cere anumite surse materiale, atunci factorul subiectiv este cu mult mai nedefinit, deoarece este determinat în mare măsură de aspirațiile, doleanțele și scopurile individuale ale lucrătorilor antrenați în procesul de inovare.

Atitudinea bibliotecarilor față de inovație poate fi teoretic supusă unei analize structurale. Pot fi evidențiate trei componente ale atitudinii față de inovație — instructiv, emoțional și de comportare.

Componenta instructivă denotă nivelul de cunoaștere de către bibliotecar a conținutului inovației și a procesului de inovare. Lucrătorul trebuie să știe precis: cu ce scop se efectuează inovația, cu ce mijloace, care va fi rezultatul pozitiv așteptat, care pot fi consecințele negative etc.

Componenta emoțională caracterizează sentimentele, retrăirile individului antrenat în procesul de inovare. Acesta include caracteristica nivelului de optimism al lucrătorului față de schimbările propuse de inovație.

Componenta de comportare indică acordul lucrătorului de a efectua funcțiile necesare pentru introducerea inovației.

Dacă aceste componente nu sînt luate în considerație, în momentul inițierii procesului inovațional poate apărea bariera psihologică față de inovație, care va frîna considerabil tot procesul, iar în cazuri excepționale îl poate întrerupe.

Așadar, procesul de inovare în bibliotecă este baza progresului în activitatea bibliotecilor. Pentru ca acest proces să fie vital, să aibă efectul dorit, el trebuie să fie dirijat. Dirijarea procesului inovațional presupune realizarea consecutivă a fiecărei etape în conformitate cu potențialul inovațional caracteristic pentru fiecare bibliotecă în parte. Numai organizarea rațională a acestui proces reduce la minimum riscul consecințelor negative de pe urma inovației, fereste activitatea bibliotecarilor de schimbări nechezuite și neefective.

Eugen MARTIN  
docent la Universitatea de Stat din Moldova

Limba noastră nu e nouă, ci din contra veche și staționară. Ea e pe deplin formată în toate părțile ei, ea nu mai dă muguri și ramuri nouă și a o silnici să producă ceea ce nu mai e în stare, înseamnă a abuza de dînsa și a o strica. Pe de altă parte veche fiind, ea e și bogată pentru cel ce o cunoaște, nu în cuvinte, dar în locuțiuni. Căci la urma urmelor e indiferent care sunt apucăturile de care se slujește o limbă, numai să poată deosebi din fir în fir gîndire de gîndire.

(Despre limba cărțurilor români din Ardeal. Scrieri)

Limba românească este dintre cele cu dreaptă măsură; ea n-are consoane prea moi, nici prea aspre, nici vocale prea lungi sau prea scurte, mai toate sunetele sunt medii și foarte curate.

Maturitatea culturii publice a spiritului poporului se manifestă cu deosebire în limba sa, și între culții unui popor se numără cu deosebire numai aceia cari au supt înălțimea și domină terenul întreg.

(Rolul literaturii naționale în spiritul public.)

MIHAI EMINESCU

# NORVEGIA văzută cu un „ochi de bibliotecar”

Văzută de sus, din zborul unui avion, Norvegia pare o țară acoperită de păduri întinse sălbatic pe munți și crestată de fiorduri. Văzută de sus, Norvegia îți oferă o imagine oarecum falsă despre ea, ca și aceea pe care ți-o faci gândind la modul în care trăiește, pe o întindere uriașă, 4 milioane de locuitori, atât de aproape de Cercul Polar de Nord.

Țara fiordurilor e în aceeași măsură țara lui Henrik Ibsen, Edvard Grieg, a lui Knut Hamsun, a lui Fridtjof Nansen sau Thor Heyerdhal. Pe măsură ce te apropii de ea, Norvegia ți se desfășoară înaintea privirii neabătut de atrăgătoare, contrastele ei stîrnind curiozitatea și generind stări afective durabile.

**This is no holiday for you\***

Am coborât cu sfială în aeroportul Fornebu din Oslo. După numai un sfert de oră, conversam cu cel care avea să ne fie — mie și kolegei de la Biblioteca Academiei Române — ghid și profesor, neobosit însoțitor în periplul de două săptămâni în care aveam să descopăr un univers în aceeași măsură familiar și neobișnuit: sistemul bibliotecilor norvegiene. Fără introduceri sofisticate și inutile, Knut Sparre, bibliotecar universitar la Biblioteca Universității Regale din Oslo, ne-a spus în treacă ceea ce tindea să devină leit motivul vizitei noastre „This is no holiday for you”.

De fapt, ne aflam acolo urmare generoasă invitației a susmenționatei biblioteci, reprezentată de directorul ei, domnul Narrik Rold, în scopul cunoașterii și familiarizării cu rețeaua bibliotecilor, învățămîntul biblioteconomic, dar mai presus de orice, cu utilizarea tehnicilor moderne în activitatea de bibliotecă.

Timp de 11 zile pline, la Oslo, toate drumurile vor duce spre Biblioteca Universității, cu rare excepții: o duminică în peninsula Bygdoy ce concentrează 5 muzee de importanță națională, o după amiază în parcul Vigeland cu uimitoarea columnă și impresionanțele statui ale sculptorului devenit celebru, o oră la Galerile Naționale, alte ore în strălucitoarea sală de concerte.

**Biblioteca Universității Regale — ieri și azi**

Universitatea Regală Frederick a fost înființată în 1811 printr-un decret al monarhului dano-norvegian Frederick VI. Ea și-a păstrat numele în onoarea fondatorului ei până în 1939, rămînînd pînă în 1946 singura universitate din Norvegia. Pe măsură ce s-a dezvoltat, extinderea a devenit necesitate. Construcția Centrului Universitar Blindery începută în anii '30, a durat pînă în preajma celui de-al II-lea război mondial. Creșterea explozivă a numărului studenților în anii '60, fenomen prezent în majoritatea capitalelor europene, a avut ca efect inițierea unei campanii de masivă construcții. S-au adăugat acum noi clădiri pentru Facultățile de Umanistică, Științe Sociale, Chimie, Biologie, ca și clădirea Administrației și noi facilități pentru bunăstarea studenților. Construcția noilor clădiri era perfect adaptată cerințelor unei universități moderne de nivel internațional. Doar Facultatea de Drept a rămas în vechea clădire din centrul orașului. În corpul central, „Domus Media” se află Aula Universității locul unde se acordă Premiul Nobel pentru pace. Interiorul Aulei este decorat de Edvard Munch — pictor norvegian de notorietate crescîndă.

Biblioteca Universității din Oslo a fost înființată în același an, 1811, fiind adăpostită de mai multe

clădiri. O însemnată perioadă de timp (1850—1913) ea a ocupat o aripă a Universității.

Clădirea actuală a Bibliotecii s-a deschis porțile la 2 ianuarie 1914, urmînd ca în 1933 și 1945 să i se adauge aripile de vest și est. Vechiul Observator Astronomic, situat la 150 m sud față de clădirea principală, a fost preluat de bibliotecă în 1965. El a avut pe rînd menirea să adăpostească Biblioteca Pedagogică Norvegiană și Colectia Națională de Muzică, fiind în prezent Secția de Muzică a Bibliotecii Universității.

Primul bibliotecar, profesorul Georg Sverdrup, a fost numit în 1813, iar primul său asistent în 1815. Personalul bibliotecii era în 1817 de 4 persoane iar în 1891 ajuns la 13.

Colectia inițială conținea aprox. 30 000 de volume, majoritatea du-blete ale Bibliotecii Regale din Copenhaga. În 1815 colectia a crescut la 62 000 de volume pentru ca în 1881 să ajungă la 225 000. Din acestea se făceau 44 000 împrumuturi.

În prezent, Biblioteca Universității din Oslo deține trei funcții principale: bibliotecă națională, bibliotecă a universității și centru național de împrumut pentru material de cercetare.

Ca bibliotecă națională ea are obligația de a colecta, înregistra și păstra toate tipăriturile din Norvegia și tot ce privește Norvegia, tipărit în străinătate. Ca urmare, ea este responsabilă de întocmirea bazei de date și a edițiilor tipărite ale Bibliografiei naționale. De asemenea, răspunde de menținerea la zi a catalogului colectiv norvegian pentru periodice și cărți străine ce se află în bibliotecile norvegiene.

Centru național de împrumut pentru material de cercetare, bibliotecă oferă publicațiile sale instituțiilor de învățămînt și cultură din întreaga țară. Mai mult încă, ea

are de îndeplinit o serie de obligații în domeniul informării, documentării, conform unor rezoluții regale, unor acorduri internaționale sau între țările Scandinave. Biblioteca este la dispoziția tuturor celor care au nevoie de colecțiile sale.

Conform unor statistici efectuate în 1986, numărul total de cărți și periodice era de aproximativ 4,2 milioane titluri. La acestea se adăugau partituri muzicale, material audio-vizual, manuscrise, tablouri, hărți și microformate. În același an, 1986, colecția bibliotecii a crescut cu 138 000 unități de înregistrare, numărul împrumuturilor era de 325 000 din care 76 000 către alte biblioteci. În jur de 5 000 de consultări în baze de date externe au fost efectuate la acea dată, în condițiile în care racordarea la sistemul integrat național BIBSYS avea să se producă trei ani mai tîrziu în iunie 1989. Posibilitățile de acces la baze de date ale unor biblioteci de prestigiu ca Library of Congress sau British Library au sporit popularitatea Bibliotecii Universității din Oslo în rîndul cercetătorilor, studenților, profesorilor și nu în ultimul rînd al cititorilor dorinți să-și desăvîrșească formația intelectuală.

În momentul de față, participarea Bibliotecii Universității lor, sistemul integrat BIBSYS împreună cu trei mari biblioteci universitare din Norvegia (Trondheim — Creierul central, Bergen, Tromsø) a crescut considerabil posibilitățile de informare ale utilizatorilor ei. Cîteva cifre reflectînd creșterile anuale ale numărului de referințe în baza de date a unor lucrări întocmite în sistem automatizat sînt grațioase: peste 7 000 referințe pe an pentru Articole din periodice norvegiene (din 1980), cca 80 000 titluri pe an pentru Catalogul colectiv norvegian ilustrînd colecțiile a 270 bibliotecilor norvegiene.

Cele de mai sus oferă o imagine de ansamblu asupra unei biblioteci reprezentative pentru o categorie a bibliotecilor speciale și de cercetare, parte integrantă a rețelei de biblioteci norvegiene. Biblioteca Universității din Oslo este cea mai mare, ea însumînd 40 la sută din literatura de cercetare din Norvegia. Acest tip de bibliotecă au ca menire principală sprijinirea activității instituțiilor cărora le aparțin: colegii, institute de cercetări publice și particulare, instituții de educație și învățămînt, dar multe din colecțiile lor sînt accesibile altor categorii de biblioteci prin împrumut interbibliotecar.

**Bibliotecarul Național**

Rețeaua de biblioteci din Norvegia mai cuprinde biblioteci publice, regionale, școlare și biblioteci cu responsabilități speciale (pe domenii

de activitate). Funcțiile Bibliotecii naționale sînt preluate deocamdată de Biblioteca Universității. Există un proiect de separare a acestora din urmă, proiect care intră în preocupările unui Oficiu Național de cercetare pentru bibliotecii academice și speciale. Acesta este o autoritate cu funcții consultative și de coordonare, subordonată Ministerului Culturii și Științelor. De asemenea, are funcția de consilier guvernamental în toate problemele privind buna funcționare a bibliotecilor academice și speciale.

Oficiul național pentru bibliotecii academice și speciale este condus de un așa-numit „bibliotecar național” în persoana domnului Ben Rugaas, campion în probleme de bibliotecă, fost director al Colegiului de Stat pentru biblioteconomie și știința informării, fost director al Bibliotecii Universității din Oslo.

Bibliotecarul Național împreună cu cei 17 membri ai acestui Oficiu dețin responsabilități în: organizarea de cursuri de inițiere pentru BIBSYS, acordarea de servicii de asistență pentru mai multe sisteme de calculatoare, preocuparea esențială a lor fiind campania împotriva întrebunătății hirtiei acide. În acest scop ei au înființat un Club al cărții (Norwegian Book Club) care militează pentru folosirea hirtiei permanente.

**Biblioteca Universității din Oslo sau avantajele prelucrării în sistem automatizat**

Revenind la Biblioteca Universității din Oslo se impun cîteva precizări.

Începînd din 1983 un număr de 350 de biblioteci au fost conectate la sistemul național integrat de bibliotecii automatizate BIBSYS (a-vînd „creierul” central în Trondheim) baza centrală de date cu acces on-line ajungînd acum la 1,2 milioane unități de înregistrare. Catalogul colectiv al cărților (SAM-BOK) cuprinde 650 000 titluri reflectate dintr-o colecție care numără aproximativ 1 milion de cărți.

Numărul referințelor bibliografice aparținînd Bibliotecii Congresului ce fac parte din baza de date a Bibliotecii Universității din Oslo este mai mare decît 306 000 unități de înregistrare. Toate aceste date sînt utilizate atît on-line cît și în formă tipărită sau pe microfise.

Dar nu numai cărțile ei și periodicele sînt evidențiate în Catalogul colectiv (SAMPER). Ele sînt în număr de 15 000 titluri numărul înregistrărilor la articole din periodice fiind de aproape 93 000.

Tipăriturile muzicale sînt ilustrate în catalogul colectiv (SAMMUS) cu cîrca 11 800 unități de înregistrare.

Acestea sînt doar trei dintre sistemele bazei de date utilizabile

la Biblioteca Universității din Oslo, cele mai importante dintr-un număr de 20 de astfel de subsisteme. Acesta este locul unde s-a ajuns la capătul unui drum al cărui punct de pornire se află undeva la începutul anilor '80.

Catalogul tradițional început în anul 1938 cuprindea aproximativ 1 milion de fișe evidențînd situația cărților din bibliotecă din toată țara. Trecerea la prelucrarea automatizată s-a făcut printr-o fază intermediară în care catalogul era înregistrat pe liste în urma introducerii datelor pe fișe perforate. În Sala cataloagelor există și acum deasupra Catalogului tradițional, to-muri în care listele stau cumînți în dosare, așteptînd să fie consultate. Concurența calculatoarelor situate în imediata lor apropiere le cam face să zacă uitate, dar ele sînt ilustrative pentru o fază a drumului parcurs de la cercetarea anevoioasă a fișelor orînduite alfabetic la semnarea unui element de căutare ce declanșează o avalanșă de referințe.

Automatizarea a pătruns în toate secțiile bibliotecii de la selectarea cărților pînă la împrumutul lor către beneficiar. Toate operațiunile se înscriu perfect în cadrul dreptunghiular al ecranului calculatorului.

Comitetul de bibliotecă în componența căruia intră și cadre didactice universitare are putere de decizie în privința selecției cărților. Bibliotecarii specialiști pe domenii supun sugestiile lor analizei acestui Comitet pornind de la interesul pe care îl are fiecare bibliotecă în achiziționarea anumitor titluri. Selecția se face conform celor mai recente bibliografii de prestigiu internațional. Fără să se depășească limitele părților din buget acordate fiecărei facultăți, opțiunile sînt plasate în baza de date denumită ad hoc „fîntină a lorintelor”. Începînd din momentul efectuării comenzii, titlul asupra căruia s-a convenit intră în baza de date cu elementele principale ale descrierii lui. Dacă se strecoară greșeli în descriere, ele vor fi corectate în momentul catalogării clasificării de bibliotecarul specialist în domeniul cărții respective.

Catalogarea propriu-zisă urmează, în general, același tipic binecunoscut și în bibliotecile noastre. Ceea ce diferă, conferind un grad sporit de dificultate prelucrării în sine, dar avînd consecințe benefice pentru utilizator, este indexarea. Clasificarea are la bază sistemul Dewey conform Anglo-American Cataloguing Rules, 2 ed. și ISBD (M), începînd din 1984. Pentru indexare se apelează la termenii consacrați, cuprinși într-un tezaur ISO, elaborat de un Comitet de indexare. Acest Comitet se întrunește

\* Nu e deloc vacantă pentru voi (n.a.) Jan Erik Roed.

săptăminal pentru discutarea termenilor noi sau modificarea celor deja existenți. O variantă tipărită a tezaurului există în Sala de referințe, unde cititorii o pot folosi pentru stabilirea elementelor de regăsire.

Clasificarea și indexarea se fac numai de către specialiștii pe domenii, în felul acesta eliminându-se riscul amatorismului sau pierderile inutile de timp în definirea subiectului unei cărți. Aceiași specialiști pe subiecte contribuie la selecția cărților în vederea achiziționării lor, tot ei fiind cei care, săptăminal, se intrunesc pentru menținerea la zi a tezaurului de termeni.

Accesul la baze externe de date se răsfringe cu generozitate asupra muncii catalogatorului. Prelucrarea se face rapid, adăugându-se la datele existente doar cota topografică vizând plasarea cărții în colecția bibliotecii.

Odată prelucrate cărțile, atât norvegiene cât și străine, periodicele, publicațiile muzicale, teatrale, cărțile rare, manuscrisele, papiusurile, fotografiile, tot ce intră în bibliotecă îmbogățindu-i colecțiile și baza de date, totul contribuie la realizarea în cadrul Serviciului, plan-bibliografic a unor lucrări de referință de o excepțională valoare documentară.

Se ajunge la performanța precum aceea a digitalizării fotografiilor, proiect îndrăzneț care de un an a prins contururi. Este vorba de „Nansen Project” al Secției de conservare a colecțiilor, prin care un număr de 7000 de fotografii, cea mai veche datând din 1856, urmează a fi preluate în sistem MC Intorh pe ecranul terminalului, astfel încât originalul va fi absolvit de riscul de a se deteriora la fiecare consultare, copia de pe ecran fiindu-i fidelă și capabilă să suporte nenumerate consultări.

La fel de pasionat precum responsabilul proiectului de digitalizare mi s-a părut a fi responsabilul Secției de muzică, absolvent de conservator, mînuind butoanele calculatorului cu aceeași pricepere cu care vrăjește crapele pianului. Cea mai veche piesă din Colecția acestei secții a bibliotecii este un manuscris muzical spaniol datînd din 1450 pe pergament din piele de Cordoba, expus chiar la intrarea în Sala de lectură. Bizară, dar nu incompatibilă, era situarea, în același spațiu, a unui superb Pathéphon și a unui calculator la care se prelucrau publicațiile muzicale.

#### Centrul Universitar Blindern

Imaginea creată de clădirea principală a Bibliotecii Universității, cu zidurile ei cenușii și frescele interioare vorbind despre istoria umanității, face un contrast izbitor cu aceea a Centrului Universitar

Blindern, cu clădiri de 12-13 etaje din beton și sticlă, cu interioare super tehnizate. Nota comună a acestora este desăvîrșita curățenie, liniștea, gradul ridicat de confort, indiferent de activitatea pentru care e destinată o încăpere sau alta.

Spațiile de învățămînt propriuzise sînt dotate cu aparatură de cel mai înalt nivel. Un amfiteatru de la Institutul de Informatică, în momentul în care usa a fost deschisă, mi-a tăiat respirația\*. Sălile de lectură ale Bibliotecilor Facultăților de Științe Sociale și de Umanistică excelează prin modul în care sînt administrate și întreținute. Dacă se mai adaugă la acestea amabilitatea celor ce ne-au oferit explicații și demonstrații pentru fiecare moment al drumului parcurs de cărți de la intrare la împrumut, imaginea e completă.

Riscul însușirii frauduloase a cărților este exclus prin utilizarea unui sistem antifurt ce funcționează pe un principiu magnetic. În momentul unei tentative de sustragere, la ieșirea din sală, instalația specială sensibilizează plăcuța magnetică plasată pe coperta cărții, emițînd un sunet de avertizare și semnale luminoase.

Remarcabil, deși a devenit comun, este faptul că în fiecare din locurile vizitate există spații amenajate pentru relaxare și recuperare a forței de muncă. Nelipsite sînt cantinele cu autoservire unde atât bibliotecarii cit și studenții pot lua masa de prînz. Ici-colo sînt plante ornamentale care încîntă privirea, diminuînd impresia de austeritate creată de rafuri de cărți, terminale, aparate de multiplicat. Din loc în loc podeaua prezintă planuri înclinate permițînd transportul cărților pe rafturi rulante. Panourile ce servesc drept suport pentru caricaturi, cărți poștale din vacanțele bibliotecarilor sau lucruri

\* Toate demonstrațiile, tot ce se lucra la calculatorul instalat din cauza sistemului extrem de sofisticat din punct de vedere tehnic prin care se exemplificau și demonstrau explicațiile.

**Atîta timp cît omul nu cutreieră pămîntul dintr-o țară în alta, el nu dobîndește temeinic nici învățatură nici avere nici vreo meserie.**

**Cel care nu-și părăsește casa spre a vedea întreg pămîntul plin de minunății, acela-i (ca) broasca într-o fîntînă.**

mai serioase cum ar fi noutățile în sistemul BIBSYS sau ultimul „Lopeseddelen”, întregesc decorul. „Tusen takk Universitetsbiblioteket i Oslo”\*

Ghidul și profesorul nostru a avut admirabila idee de a imprima tot ce ni s-a explicat și de a filma tot ce ni s-a demonstrat pe parcursul călătoriei. Documentul audiovizual are o incontestabilă valoare și se pretează la multiple valorificări. El este cu atît mai valoros cu cît nu e departe vremea cînd totul — tot ce se poate extrage ca experiență de acolo — se va aplica în practică.

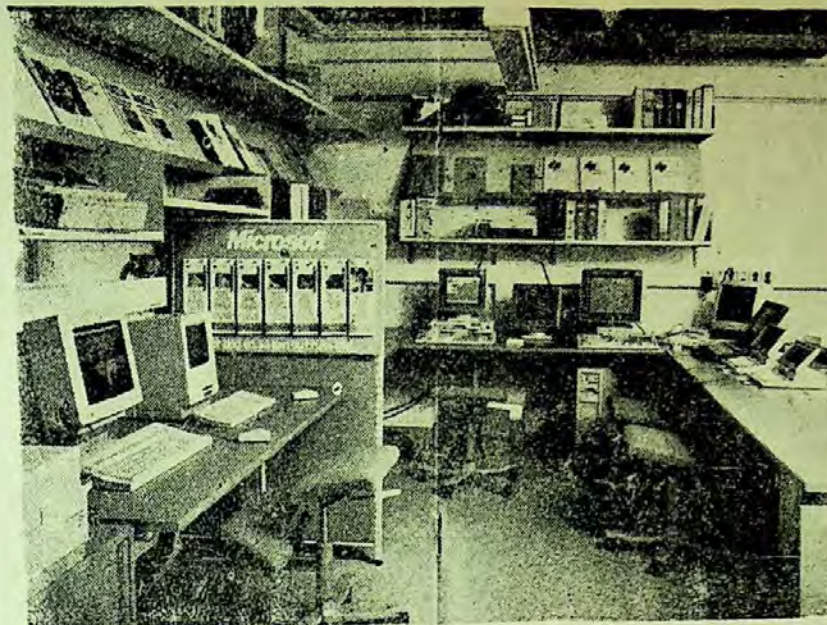
Ceea ce nu se poate înregistra pe nici un suport material este lumina mai albă ca nicăieri altundeva și aproape sonoră a zilelor subpolare, orele cînd soarele întîrzie la apus înroșînd sălbatic cerul cu reflexii de plumb în tăietură proaspătă, miriadele de lumini ale orașului în lungile nopți în care gerul face zapada să scîrteie sub picioare. Noaptea orașul văzut de sus pare un pom de Crăciun imens, meșt sa-ți încînte sufletul.

Părăsind Oslo, părăsind Norvegia cu oamenii ei blînzi și tăcuți, de o amabilitate și tenacitate pe care cu greu le-ai fi intuit necunoscutându-i, nu pot să nu-mi doresc din suflet să valorific minunata experiență pe care am capătat-o vizitîndu-i, văzîndu-i la lucru, cunoscîndu-le mentalitatea.

„E minunat să te gîndești că ai prieteni în România” spunea cu ochii înlăcrimați Hjordi Lyttum, înainte de a ne despărți, mărturisînd că se obișnuise cu prezența noastră zilnică acolo. Între ei „E minunat să te gîndești că ai prieteni în Norvegia” — i-am răspuns, fiind convinsă că legăturile dintre noi nu s-au oprit aici și că vor dura în timp.

Victoria FRÂNCU

\* Mii de mulțumiri, Biblioteca Universității din Oslo (n.a.)



MERIDIAN BIBLIOLOGIC

## Biblioteca și dimensiunea europeană a educației

și prelucrat politic -- denotînd o sărăcie în bogăție, din punctul nostru de vedere -- sugerează o simetrie a informațiilor străine cedate aparent benevol utilizatorului român. Discrepanța între informare și comunicare se învederează în contextul (re)integrării -- culturale -- a Europei de Est, concept geopolitic, contradictoriu, desemnînd mai degrabă Europa Centrală, ceea ce multă vreme se numise „a doua Europă”.

Dacă sîntem plasați, fizic și propagandistic, în Europa a treia, reacția țarilor din lumea a treia, la scăderea ajutorului economic din partea celor bogăți în favoarea co-europenilor se resimte, probabil, întîia la noi, pînă la confuzie. Participînd în octombrie, la o conferință internațională, sub egida ONU, întrebarea cheie, strecurată la ultimul luncă, în hotelul „Barbizon” din New York a fost dacă sînt din Transilvania. Răspunsul afirmativ părea să fi lămurit cine știe ce nedumeriri artificiale, preconceptuate. Măcar în iarnă, la Universitățile din Trento și din Florența, unde admirasem, ca bibliotecar-cititor, accesul liber la raf-

turi supraîncărcate, avusesem în fața studenților italieni, care-și ocupaseră universitățile, împotriva autonomiei acestora, că mergeau pe același drum cu studenții români, aflați în apogeul sacrificiului și modelării de sine.

Pentru a nu lăsa drept o scăpare frazeologică afirmația despre sărăcia conjuncturală a conținutului românesc în lume, voi preciza referința la valoare, prin chiar filtrul bibliotecilor pomenite. Frintre traduceri din Camoens, biblioteca națională portugheză nu reține în cataloage și pe cele în românește. În bibliotecile americane, autorii români reprezentați prin cele mai multe titluri sînt Mihai Eminescu și Mircea Eliade. Urmează Nicolae Ceaușescu. Cit despre Eliade, o campanie ocultă de transformare a lui într-un, atenție, fascist te face să te gîndești, îngrozit, că marele pînditor s-a incinerat nu pentru bănuite afinități hinduse, dar spre a nu-i fi profanate osemintele postum.

La rîndul lor, bibliotecile românești, cele mari, universitățile și școlile și-au primit simbolic izolația claustrofobă cu donațiile con-

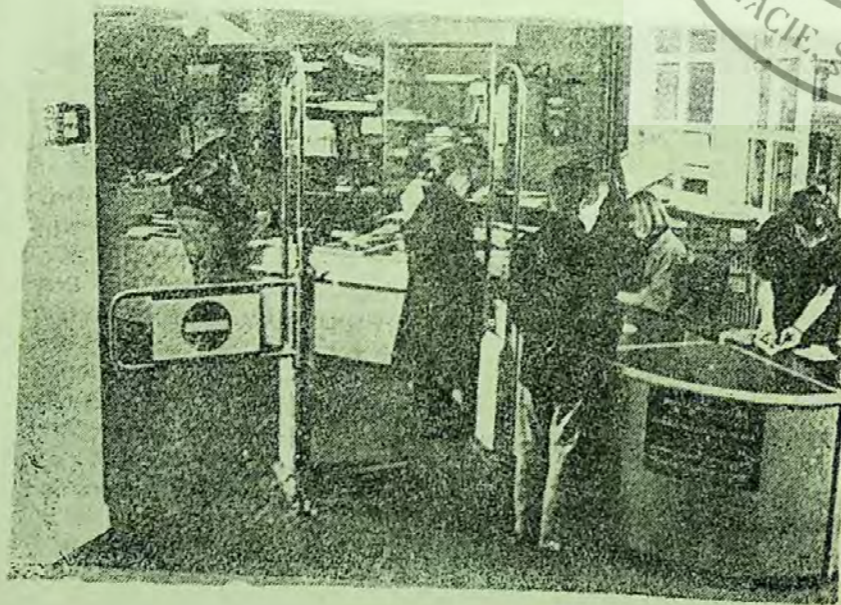
siderabile de literatură străină, care, dacă n-au venit prea târziu, au și avut darul de a induce o anume autoanaliză, încă dureroasă, dar și dând relief avutului intrinsec, patrimoniul înăscut și dobândit în chiar firea și limba noastră, receptivi dar nu numai, oricum ne-absolutizându-ne nici cosmopolitismul, nici semănătorismul... În minte și cu statutul disproporționat mai bun al bibliotecarului din alte țări ne reunim în ABIR spre a milita pentru unul, dacă nu la fel, dintr-o dată, pentru recunoașterea, demnitatea și creșterea acestei profesii mai mult decât ajutoare în refacerea și progresul țării.

Consiliul Europei a conceptualizat programele de asistență gen „Tempus” — din care România a fost inițial exclusă — prin „dimensiunea europeană a educației”. Dacă educarea tinerilor ca „cetățeni ai Europei”, în proiecte mai vechi se referea numai la o parte a continentului, nu calc, altfel, după „cetățeni ai lumii” — nemaiconsiderându-l decât simbolic pe Socrate, se încearcă de-acum, chiar ezitant, o viziune la scara Europei întregi, integrate educațional cumva după standarde occidentale. Dacă nici înainte informația nu ne-a lipsit în totalitate — BCP deține numeroase serii educaționale ale Consiliului Europei, înmulțite chiar în momentele de ambiguitate a relațiilor politice, acestea se vor intensifica și rafina, cu extensia consultării și utilizării lor. S-o facem și noi, oricum la întâmplare, parcurgând titluri din seria „Educație și cultură”.

„La réforme et la développement de l'enseignement tertiaire (post secondaire) dans l'Europe méridionale” (Strasbourg 1981) reunește rapoarte asupra situației din Cipru, Spania, Franța, Grecia, Italia, Portugalia, Turcia. Învățământul terțiar — spre care absolvenții celui pre-terțiar nu trebuie descalificați ori desuadați, oricum nu înainte de a fi fost persuadați — cuprinde două categorii distincte — universitățile și școlile (post-secundare). În mare, universitățile s-ar caracteriza prin cinci trăsături: un statut mai mult sau mai puțin autonom; un personal de predare permanent cu garanții specifice; studenți în număr important și, chiar dacă accesul e reglementat, neavând poziție de concurenți; un regim de studii comportând o largă parte de muncă personală, liberă; de bușee profesionale neprocuate de oficialități. Simetric, școala (terțiară) prezintă cinci trăsături opuse: o gestiune bazată mai mult pe ierarhie decât pe autonomie; un personal de predare recrutat dintre profesioniști și nedotat cu un statut universitar privind garanțiile; studenți admiși prin concurs și



Imagini din bibliotecă franceză (p. 69, 70, 73, 74).



puși în poziție de concurență în timpul studiilor lor; o pedagogie mai „directivă” cerind multă muncă la școală; o legătură stabilă (foarte adesea cu concursul foștilor elevi) între școală și debuseele profesionale, un număr de școli își „plasează” elevii (p. 411). Mutatis mutandis, formarea bibliotecarilor la noi, deja declanșată, prin învățămînt terțiar (universitar și postliceal) ne favorizează profesia cu atît mai mult cu cît planurile de învățămînt din țările europene meridionale nu consemnează bibliologia (va fi fiind o secție filologică, precum și la noi de-acum din nou, după ani de întrerupere, iar pedagogia va fi fiind anexată fie la psihologie, fie la filosofie).

Documentare pedagogică (Cipru) (p. 29): 1. Cărți, publicații (Statistică, exerciții pedagogice, metode de cercetare). 2. Analiză documentară (rezumate relative la predarea englezei; rezumatele a 15 reviste engleze și americane). 3. Diverse publicații de mai mică importanță (panoplii pedagogice, broșuri pentru engleză, matematici, științe, lingvistică la învățămîntul primar). 4. Radiodifuzarea de informații pedagogice (emisiune săptămînală de o jumătate de oră).

Universitate-societate (Franța). Concluzii (p. 150):

1. Existența unui divorț aproape total între universitate și contextul social în care aceasta este inserată.

2. Remarcabilul caracter elitist al instituției universitare. Așa-numita masificare n-a însemnat decât o diminuire minimă a acestui caracter elitist.

3. Rigiditatea sistemului educativ, lipsa de abundență și o distribuție inadecvată a resurselor au fost cauzele fundamentale ale lipsei de adaptare a ofertei educative universitare în raport cu presiunea crescută a cererii.

4. Marile diferențe în alegerea studiilor și expectativele profesionale ale studenților în funcție de originea lor socială și proveniența lor rurală sau urbană.

5. Se constată divergențe de bază între elevi și corpul didactic, care împiedică comunicarea între ei.

6. Studenții subliniază lipsa de pregătire pedagogică a profesorilor.

Se disting, pînă la opoziție, modelul universitar și modelul școlar. În ce privește admiterea, modelul universitar francez nu cunoaște nici selecție, nici numerus clausus. Bacalaureatul rămîne primul dintre gradele universitare. Titularul bacalaureatului poate so-

licita înscrierea sa într-o universitate. Există chiar o posibilitate (e drept, redusă) de a fi înscris la universitate fără a fi titularul unui bacalaureat. Modelul școlar, la rîndul său, permite procedurile de selecție și de numerus clausus cele mai diverse. Marile școli recrutaază chiar după o dublă selecție, au clase pregătitoare înaintea intrării în școala propriu-zisă. (Să fi fost România comunistă lipsită de un model universitar, mai ales sub presiunea inițială a mistificării?).

Rolul învățămîntului terțiar în sistemul educativ general este al unui subsistem integrat, sub imperiul unor cauze comune:

— Generalizarea învățămîntului primar a dus la scăderea caracterului elitist al învățămîntului secundar, după cum generalizarea învățămîntului de gradul al doilea a pus în termeni de masă legătura cu învățămîntul terțiar.

— „Tehnificarea” sistemelor economice și complexitatea lor crescîndă fac din sistemul educativ unul din factorii de dezvoltare economică, devenit un obiectiv major al societăților.

— Statul își asumă din ce în ce mai multe responsabilități și încearcă planificări în serviciul proiectelor globale.

Universitatea de masă (Italia) (p. 263). Trecerea de la o mică universitate elitistă la o mare universitate de masă a coincis cu transformarea societății italiene care și-a pierdut caracterul rural și terțiar pentru a adopta structurile proprii unei țări de industrializare avansată. Principalele fenomene care au provocat și acompaniat apariția universității de masă sînt următoarele: migrația interioară a mai multor milioane de italieni (aproape o cincime din populație) și procesul de urbanizare care i-a urmat, emigrarea în străinătate, mai ales către țările europene, a unor efective la fel de importante, ridicarea nivelului de viață; convingerea că, astăzi ca și în trecut, cultura este sinonimă promovării sociale; „meridionalizarea” progresivă a funcției publice; predominanța culturii nordului asupra celei din sud, adică a culturii urbane asupra celei rurale; introducerea și influența crescîndă a mass-media, televiziune, radio. Alte evenimente au avut efecte indirecte asupra mediului școlar și culturii universitare: declinul valorilor familiale și al tradiției istorice;

slăbirea puterii patronatului și a proprietății industriale; diminuarea interesului suscitată de profesiunile și meseriile tradiționale.

„Choix et distribution des contenus dans les programmes des langues” (Strasbourg, 1987) prezintă un proiect „Limbi vii” („Langues vivantes”) pentru fundamentarea unei abordări comunicative post-structuraliste a învățămîntului limbilor străine. Varietatea categoriilor, reamintită, poate fi de folos și bibliotecarului.

— Limba x ca prima, a doua, a treia... limbă străină.

— Limbaj de specialitate: tehnic, comercial, științific, juridic...

— Varietate de limbaj: dialect, creolă, argou...

— Nivel de limbă: elevat, standard, familiar...

— Categoriile gramaticale tradiționale: substantivul, articolul, pronumele, verbul, prepoziția...

— Funcțiuni gramaticale tradiționale: subiectul, complementul, atributul, prepoziția independentă, subordonată...

— Categoriile împrumutate de la alte tipuri de gramatici: gramatică generativ-transformațională, gramatică de caz...

— Fonologie; fonetică articulatorie, combinatorie, opoziții, prozodie...

— Morfologie: categorii, declinare, conjugare...

— Sintaxă: funcțiuni, categorii, reguli de transformare...

— Lexic: etimologie, sinonime, omonime, cîmpuri semantice, derivate

— Pragmatică: acte de vorbire, secvențe de acte, categorii...

— Texte: texte pedagogice, texte autentice, texte orale, texte scrise, texte literare, științifice, comerciale, dialoguri, articole, scrisori, teatre...

— Civilizație: teme, centre de interes, viață cotidiană, stereotipuri, medii

— Stuații: interlocutori, timpuri, locuri, decor, viață particulară, viață publică...

— Aptitudini: înțelegere orală și scrisă, expresie orală și scrisă...

— Atitudini: față de limba străină, de țara respectivă, de locuitori, de civilizație...

— Strategii de comunicare compensatorii: parafrază, cerere de ajutor, evitare...

— Strategii de învățare: deducție, asociere, verificare, autonomizare

— etc. etc.

Tendințe ale învățămîntului european — tablou general (30 august 1989 — 25 țări).

Obiective: 1. Educație generală (stăpînirea limbii materne, una sau două limbi străine, matematici, istorie, geografie, educație civică și elemente de știință și tehnologie).

2. Tehnici și aptitudini (a fi capabil să tratezi cu oamenii, a formula lucrurile simplu și cu precizie, a-l asculta pe celălalt, a vedea ceea ce este esențial și a-l rezuma, a se organiza, a rezolva probleme, a gândi logic și critic, a munci cu adevărat, a culege informații alese și a le digera, a lucra singur la fel de bine ca și-n echipă, a fi motivat pentru învățarea permanentă, a se adapta situațiilor noi. La fel de importante sînt imaginația și creativitatea).

3. Educația pentru valori (patrimoniul evreiesc, grec, roman, creștin. Exemple: acceptarea Drepturilor Omului, a democrației parlamentare; toleranța, respectul opiniilor diferite, solidaritatea și dragostea de aproape în locul egoismului și accentului pe conștientizarea și acceptarea responsabilităților, fiabilitatea, deschiderea către alte culturi și către alte rase, către alte continente. Fără valori morale, ființele umane nu pot trăi împreună în pace în Europa).

Structură. Educație preșcolară. Durata școlarității obligatorii. Învățămînt multiplu sau diversificat. Relații între învățămîntul general pentru grupul de vîrstă de la 16 la 19 ani care nu vrea să se pregătească pentru învățămîntul superior. Învățămînt secundar care nu conduce la învățămînt superior. Învățămînt profesional tehnic cu durată completă. Învățămînt profesional tehnic cu durată parțială. Teleînvățămînt. Cursuri complementare izolate. Programe de garanții și inițiative în favoarea tinerilor.

Conținutul învățămîntului. Învățămînt primar (la predarea scrisului, cititului și aritmeticii se adaugă — pentru compensarea deficiențelor din sinul familiei — dezvoltarea personalității, educația pentru valori, educația în ce privește mediile — pericolele de a privi prea mult la t.v.), accent crescut pe științele naturale, învățămîntul precoce al limbilor vii, securitatea rutieră, noutățile matematice, utilizarea calculatorului în clasă.

Învățămîntul secundar (Proiectul „Pregătirea pentru viață” — con-

ținut potrivit pentru a ajuta tinerii să-și găsească o slujbă în Europa. Printre elementele acestei educații generale largi: o priză de conștiință europeană — studierea istoriei și geografiei Europei nu numai în perspectivă națională; educația civică prin cunoașterea constituției țării proprii, a celor vecine, a organizațiilor europene și mondiale; cunoașterea problemelor mondiale (mediu, pace, suprapopulație, securitate rutieră, sănătate publică, droguri, subdezvoltare, impactul mediilor și al altor tehnologii noi).

Metode și instrumente. Individualizarea și munca colectivă. Educația prin instrumente (cadrele didactice vor trebui să rivalizeze cu alte instrumente: rtv, jurnale, ordinatoarele personale; elevii trebuie învățați cum să se informeze, cum să facă o utilizare critică și rezonabilă a diferitelor instrumente).

Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice (eșecul reformelor de pînă acum datorat neatragerii dintru început a profesorilor, astfel neconvinsi pe deplin).

Evaluarea învățămîntului (inspecția imperfectă). Cercetarea și documentarea. Stimularea cercetării pedagogice și difuzarea rezultatelor. Documentarea și informarea asupra sistemelor educative, dezvoltărilor și reformelor sînt vitale pentru factorii cadrelor didactice. Sistemele Eudisep și Euridice.

Probleme actuale (comune). Scăderea ratei de natalitate și șomajul cadrelor didactice. Penuria de fonduri. Ratele ridicate de abandonuri. Tinerii sînt obosiți de școală (dezgust, contestare). Revoluția tehnică (dispariția slujbelor tradiționale) Diversificare (oferite educației și adaptabilitatea tinerilor). Prestigiul învățămîntului clasic (preferința, încă, pentru învățămîntul general clasic) — „Eu n-am fost decît un muncitor manual, copiii mei trebuie să devină ceva mai bun”. Specializarea prea avansată. Programe școlare supraîncărcate. Învățămîntul prea teoretic. Absența susținerii individuale (a elitelor). Stereotipurile sexuale (fetele și matematica). Lipsa locurilor de formare în învățămîntul profesional. Tineri migranți.

Față de numeroasele teme de educație venite dinspre „Europa” spre noi, în regăsită tradiție proprie, măcar și de bibliotecă, dar perpetuată miraculos prin școli și

pușcării, educația românească își poate, este obligată a-și etala, cu oricîtă modestie, nepatriotard, proprietatea de sine, soluțiile verificate de secole. Abia pe acest teren sloganul „reîntrării în Europa” se va fi corectînd, peste umilințele de sine, cu atît mai mult cu cît o anume cuminte rezistență la presiunile curentelor europene. Și totuși Istoria învățămîntului românesc de N. Iorga, fascinant, intractabil roman de idei și vitalitate simbolică al școlii românilor, comparabil în sublim cu fîntina proiectată de Brăncuși, reprezintă o abordare panromânească-europeană pe tot cuprinsul:

#### I. Originile

II. Încercări de școală apuseană la noi și școlari români la școlile apuseane

III. Influențele italiene asupra școlii românești

IV. Întîia epocă a școlii românești

V. Noi încercări de învățămînt apusean

VI. Noua școală europeană

VII. Îndreptarea apuseană în Principate

VIII. Școala filozofică a Principatelor

IX. Școala națională grecească în luptă cu școala națională românilor

X. Școala Regulamentului Organic

XI. Lupta școlii naționale cu încercări de deznaționalizare franceză

XII. Ardelenii în învățămînt

XIII. Eclectismul național (1859—1890) și întemeierea învățămîntului superior și special

XIV. Învățămîntul în Principatele Unite și în provinciile locuite de români.

Discuția despre idealul educativ, de exemplu, la marii pedagogi interbelici — G. G. Antonescu, O. Ghibu, I. C. Petrescu, C. Narly — se înrădăcează în Europa prin însăși ființa românească a educației. Pînă cînd editurile își vor regăsi ritmul, Biblioteca Centrală Pedagogică le ține la dispoziția cititorilor.

dr. George ANCA



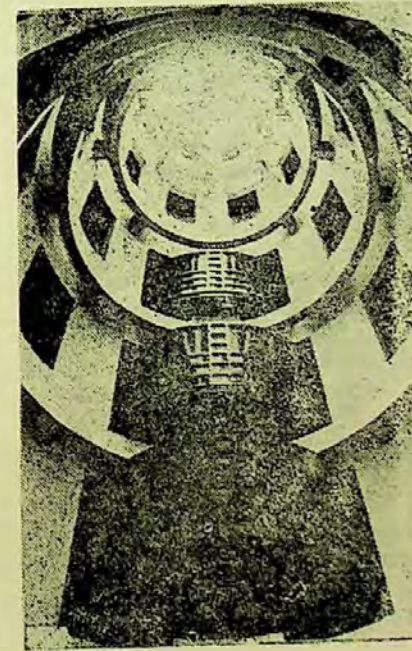
## Căutări — în franceză, recherches

În luna iunie a acestui an am avut ocazia, grație unui stagiu de două săptămîni la bibliotecă din Paris și Marsilia, să aflu mai multe lucruri despre problema care mă preocupă de mai bine de patru ani și să rezolvarea căreia lucrez eu însuși în Seminarul Matematic „Al. Myller” din Iași: informatizarea activității în bibliotecă.

Acum patru ani, dispunînd de o dotare, la început, sub modestă, iar mai tîrziu, medie (în raport cu necesitățile bibliotecii SMI), am decis să înving inertiile care făceau ca informatizarea bibliotecilor să facă parte dintre visele irealizabile. Am lucrat în teletransmisie pe un computer mini cu un disc de 200 de M, supraaglomerat din cauza multitudinii utilizatorilor, cu un pachet de programe în FORTRAN, la urmărirea situației impuniturilor și a schimbului de publicații. După doi ani, pe un CUB-Z (un computer din familia micro), am pus la punct, împreună cu colaboratorii mei, informaticienii, alte programe, în dBASE, cu care am continuat cele două activități și le-am adăugat pe cea la care visam de la început: obținerea de bibliografii, pornind de la cuvintele cheie din descrierea publicațiilor introdusă în baza de date.

De puțin timp, am obținut un ROBOTRON-PC cu disc dur de 20 M (Winchester), ceea ce-mi permite să creez o bază de date comună, cu articole complexe, care se dezvoltă o dată cu introducerea datelor de la achiziții și care oferă posibilități de a fi exploatare și pentru obținerea bibliografiilor (de domenii, pe autori), și pentru imprimat, schimb și statistici.

Cercetarea pe care am întreprins-o în acest domeniu mi-a facilitat înțelegerea celor ce am văzut în bibliotecile din Franța, unde am urmărit cu precădere aspectul informatizării și automatizării.



Voi începe cu citirea unui pasaj dintr-un text publicitar menit să facă cunoscute produsele firmei INMAGIC Inc. din Statele Unite: „... (produsele) au fost create de profesioniști din domeniile biblioteconomiei și informaticii care înțeleg nevoile bibliotecarilor și visele lor”. Dacă voi adăuga faptul că lista de produse informatice oferite bibliotecilor de diverse firme specializate (listă ce apare în publicația „Computers in Libraries”, vol. 10/1990, nr. 7) cuprinde aproximativ 500 de nume, s-ar putea trage concluzia că sînt cel puțin 500 de feluri de bibliotecă, fiecare avînd probleme proprii, atîtice, de rezolvat cu ajutorul computereilor. De fapt, este vorba de strădania tuturor celor implicați (sau care vor să se implice) în acest fel de activități de a optimiza implementarea produselor informatice în viața bibliotecilor. Este, deci, evident că ne aflăm cu toții, indiferent de meridian, în plină etapă de căutări.

În acest context, cei dotați cu echipamente de mare capacitate își pot permite căutări, pe mai multe căi simultane, corectînd din mers, revenind asupra chestiunilor insuficient considerate la faza de stabilire a strategiei programării.

Să privim de aproape, pentru început, situația automatizării la Biblioteca Națională din Paris, unde, începînd din 1982, funcționează Serviciul de Informatică și Organizare. Acum, în această bibliotecă impresionant de mare, există patru unități centrale de prelucrare automatizată a datelor, totalizînd o capacitate de memorie activă de 48 milioane de octeți și 21.2 miliarde de octeți capacitate de stocare. La acestea se adaugă aproximativ 100 de microcalculatoare în rețea, care permit accesarea bazelor de date centrale atît de către bibliotecari, cît și de către public. Baza de date BN-OPALE conține actualmente 700 000 de notițe bibliografice corespunzînd cărților

franțuzești intrate din 1975, cărților străine intrate prin cumpăratură sau schimb din 1984, periodicelor franțuzești noi intrate din 1975 (dar și unor periodice mai vechi) și publicațiilor administrative franțuzești începând cu 1983. De la 1 ianuarie 1988, toate cărțile franțuzești și străine și toate periodicele franțuzești care intră în B. N. se găsesc oglindite în catalogul informatizat. Accesul la notițele din catalogul informatizat al B. N. permite găsirea cotei documentelor intrate din 1975 și mai ales cercetări bibliografice pe subiecte, autori, titluri, sau combinat autor/titlu. În corpul documentelor intrate din 1980 (dacă sînt franțuzești), sau din 1984 (dacă sînt străine).

Lucrînd în mod ecran, interogarea bazei de date se face sub forma unui dialog utilizator-calculator, dialog în cadrul căruia i se oferă celui interesat o serie de opțiuni la diverse niveluri, fiecare opțiune ducînd ori spre răspunsul final așteptat, ori spre o altă listă de opțiuni care nu e decât o etapă necesară spre răspunsul dorit.

În afară de baza de date BN-OPALE, sînt în exploatare încă patru pachete de programe: „Opaline” pentru gestiune documentară, la departamentul Hărți și Planuri și la Stampe și fotografii; „Pyramide” pentru gestiune bugetară și probleme administrative; un program pentru gestionarea comercială a Serviciului de multiplicare și, în fine, cel de-al patrulea program pentru serviciul de vânzări de publicații.

Am oferit aici atît de multe detalii pentru a reliefa faptul că, în ciuda capacității impresionante a echipamentului din dotare, în ciuda strădaniilor unui birou specializat care numără 23 de angajați și care, în 1989, a avut alocat un buget de 20 milioane de franci, Biblioteca Națională din Paris, cu fondul său de peste 20 milioane de documente, e încă departe de momentul în care rețeaua informatică din dotare va răspunde tuturor nevoilor și viselor bibliotecarilor care lucrează acolo. Mai mult: nu e vorba doar de cuprinderea retroactivă a informațiilor privind întregul fond în baza de date informatizată, ci de „subzistența unui anumit număr de anomalii de care B. N. este conștientă și pe care se străduiește să le facă să dispară” (citat din prezentarea oficială pe care administratorul general, dl. Emmanuel Le Roy Ladurie, o face acestei activități).

Să le dăm, deci, timp celor de la B. N. să caute o rezolvare pentru problema lor și să ne îndreptăm atenția către Cetatea Științelor și Industriei, situată în nord-estul

Parisului, în zona numită La Villette.

Complex modern, a cărui construcție a început în 1984, acest centru imens de instruire și documentare, care stă la dispoziția tuturor categoriilor de vîrstă și sociale, a fost informatizat încă de la început, ceea ce a simplificat mult activitatea de implementare a produselor informatice în activitățile ce se desfășoară în diversele sectoare, inclusiv în mediatică, de care mă voi ocupa în continuare.

Sistemul informatic în exploatare în mediatică La Villette rezolvă aproape toate necesitățile cunoscute ca fiind caracteristice unor astfel de unități: achizițiile sînt înregistrate în baza de date, unde informațiile sînt completate de serviciile de prelucrare ajungîndu-se pînă la notițe bibliografice și colă. Aceste activități se fac în paralel cu tratarea fizică a documentului care înseamnă dotarea acestuia cu o fișă magnetică și cu un jeton magnetic anti-furt, întîm atașați de pagini sau coperti. Fișa magnetică va stoca informațiile codificate din baza de date. Împrumutul pentru acasă se va înregistra prin realizarea unei legături între informația codificată stocată în fișa magnetică din document și informația desore beneficiar, pe care computerul o găsește în fișierul „beneficiari” în baza permisului de bibliotecă, de asemenea magnetizat. Această operație se face prin citire cu rază laser, simultan, a celor două elemente de identificare. Cu aceeași cauzie, se anulează efectul jetonului anti-furt asupra porții de control. La restituire, printr-o comandă simplă, citirea cu rază laser va face operația în sens invers. Informațiile bibliografice, precum și informațiile asupra cotei unui document și asupra prezenței sale în depozit în momentul respectiv se obțin prin accesarea directă a bazei de date, de la terminalele răspîndite pretutindeni, tot sub forma unui dialog cu calculatorul.

Un program asigură și realizarea statisticilor de bibliotecă, ale căror rezultate sînt folosite în stabilirea politicii de achiziții, în organizarea raftului liber pe secțiuni și în administrarea generală a mediaticii. Un mod aparte de folosire a computerelor în Cetatea din La Villette este Didactica, unde sînt puse la dispoziția beneficiarilor programe didactice (didacticiile) de învățare prin testare a cunoștințelor în cele mai diverse domenii: limbi străine, medicină, construcții, arhitectură, marketing etc.

Tot pe baza dialogului utilizator-calculator, optînd pentru nivel de cunoștințe de la „inițiere” pînă la „profesionist”, se pot găsi lecții în domeniile dorite, lecții ce sînt con-

cepute după cele mai moderne metode din didactica fiecărui domeniu. Testele, mergînd și ele de la „superficial” la „profund”, permit utilizatorului formarea unei păreri avizate și absolut obiective asupra propriilor sale cunoștințe în domeniul abordat.

Ar mai fi de adăugat o altă mare realizare a Mediaticii pentru a avea un tablou mai complet asupra celor ce se pot face folosînd informatica în astfel de spații: în sala Louis Braille, nevăzătorii au acces la conținutul documentelor grație prelucrării automate a imaginii textelor care este transformată în sunet de vocea sintetică sau în braille.

Părăsim acum Parisul, pentru a face cunoștință cu realizările bibliotecarilor din Marsilia în domeniul automatizării instituțiilor lor.

Biblioteca Municipală St. Charles din marele oraș mediteranean a mers mai departe cu implementarea produselor de informatică în activitățile sale, lăsînd însă multe probleme de rezolvat și de acum înainte. Spre deosebire de parizieni care au făcut — în general — apel la produsele firmei GEAC, marselezi au optat pentru un pachet de programe creat de o firmă britanică și cunoscut sub numele de ALS (Automatic Library System). În mare, acest pachet de programe, rulat pe un calculator de tip mini, cu o capacitate de memorie activă de aproximativ 4 milioane de octeți, oferă aceleași facilități pe care le-am găsit și la Cetatea Științei și Industriei din La Villette. Aici însă, se merge mai departe: un program de urmărire a situației împrumuturilor declanșează automat, de îndată ce e nevoie, executarea operațiilor de avizare și imprimantă rapidă, conectată la calculator, scrie scrisorile de avizare pe o hîrtie tip, în trei exemplare, din care unul rămîne în bibliotecă, iar celelalte două — plicul și, respectiv, scrisoarea în sine — se expediază beneficiarului în culpă.

Computerul din B.M. din Marsilia funcționează 24 de ore din 24, prelucrînd și ordonînd în timpul nopții informațiile introduse în timpul zilei, precum și pe cele transmise automat, pe parcursul nopții, de la micro-computerele din dotarea celor 6 bibliobuze ale bibliotecii. La prima oră a dimineții, statisticile sînt scrise pe imprimantă, astfel încît administrarea bibliotecii este mult facilitată.

Ceea ce mi s-a părut de preferat în felul în care a fost gîndită automatizarea la Marsilia a fost faptul că toate sectoarele de activitate ale bibliotecii sînt în conexiune cu aceeași bază de date și,

implicit, între ele. Pornind de la propunerile de achiziții și de la comenzile lansate de către librari, trecînd pe la activitatea de achiziționare efectivă și de facturare a intrărilor și pe la prelucrarea documentelor intrate și mergînd pînă la activitatea de informare-documentare și relații cu publicul, orice informație este lesne de introdus și de regăsit în aceeași bază de date.

Desigur, procesul de informatizare fiind început abia în 1987, doar o mică parte a fondului de documente este reprezentat în baza de date informatizată, dar se lucrează și la introducerea datelor privind fondul existent anterior aceluia an.

Este, cred, de admirat hotărîrea cu care au pornit pe calea modernizării bibliotecarii din Marsilia. E drept că, avînd un echipament suficient de bun, ei au trecut la fapte chiar înainte de a-și definitiva imaginea de ansamblu a complexului de probleme ce fac obiectul activității de informatizare. Pentru indexarea cu cuvinte cheie, de pildă, a fost creat un mic tezaur inițial, care se vede completat și restructurat destul de des. La periodice nici nu s-au prea gîndit: nu numai că nu se fixează analitic periodicele de specialitate, dar nici nu sînt introduse în baza de date toate titlurile, de ziare și reviste achiziționate de bibliotecă.

Curios să aflăm cum stau lucrurile și într-o bibliotecă specializată, am vizitat și biblioteca de matematică din cadrul universității. Aici a fost abandonat un produs GEAC ce rula pe un micro. În favoarea unui produs numit TEXTO, conceput pentru sisteme mini, dar folosit doar pentru informare-documentare pe motiv că, într-o bibliotecă relativ mică, cu documente acoperînd un domeniu destul de limitat al cunoștințelor umane și avînd un grup de beneficiari în care fluctuațiile sînt minime, alte necesități nu apar.

Mirat de atîta diversitate de opinii și de opțiuni în ce privește informatizarea bibliotecilor, am pus întrebarea ce mi s-a părut cea mai pertinentă: cum văd bibliotecarii francezi realizată legarea în rețea a tuturor sistemelor informatice din Franța? Cei mai mulți nu păreau să-și fi pus această problemă. Cei cîțiva care se gîndiseră la așa ceva erau foarte încrezători în posibilitățile științei computerelor și programării de a face minuni.

Francezii sînt, deci, asemeni nouă, într-o etapă de căutări, implicînd în diverse biblioteci diverse produse informatice, renunțînd apoi la ele parțial sau total, revenind asupra rîleilor de la început, îmbunătățind mereu situația, căutînd, căutînd... Ca și noi...

Numai că, în franceză, „căutări” se spune „recherches”. Sună altfel!

Dan STOICA

Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” — Iași



MERIDIAN BIBLIOLOGIC

## Prin biblioteci străine

Cel puțin marile biblioteci ale lumii îți remodelează căutarea de sine prin atavica atracție spre colecțiile românești nu o dată tulburătoare atît prin conținut, cît și prin prezentare. Cunoștința cu sistemul, familiar dacă scapi de complexul tehnologic, se adîncește reconfortant, făcîndu-te să te simți parte a unui întreg.

Biblioteca națională, Lisabona. Reper modern în capitala lusitană. Terminale la sala cataloagelor. Căltura română sub semnul lui Eminescu via Mircea Eliade, Victor Buescu — între cele un milion titluri, în vîrf cu Camoniana (bibliografia activă și pasivă referitoare la Camcens — „toată”, totuși regretabilă absența versiunilor românești, care ar fi cazul să fie trimise de biblioteca noastră națională). 11 300 de titluri de jurnale, 15 200 de titluri de reviste portugheze (Gazeta de Lisboa, 1715), 15 300 de titluri de reviste străine.

Manuscrise fascinante (Códices Alcobacenses, Códices Iluminados, Biblia de Cervera, pergamente, arhivele lui Salazar și Caetano), gravuri de Cailot, Piranesi, Della Bella, Rubens, Dürer, Rembrandt. Proiectul, în curs, de informatizare, PROBASE, are drept scop alcătuirea Bazei Naționale de Date Bibliografice. Intensă activitate editorială și cooperare internațională (IFLA, LIBER, CONSPECTUS, European Foundation for Library Cooperation, Conferința directorilor de biblioteci naționale din Europa Occidentală etc.).

Biblioteci americane. Harvard. Un imperiu computerizat în care referința universală, dar și românească, ți se oferă în fastuoase clădiri funcționale, concurînd prin aiură capela și verdeața străbătută de veverițe brune, în arhitecturile Centrului științei, în căminul studentesc. Tot acest Cambridge e o lectură între cer și pămînt. Am

## MERIDIAN BIBLIOLOGIC

„Porți deschise” în biblioteci

Printre manifestările care au marcat la 8 septembrie Ziua internațională a alfabetizării s-a numărat și operațiunea „porți deschise”, organizată în bibliotecile din întreaga lume. Răspunzând unui apel al Unesco și al I.F.L.A. acestea și-au deschis porțile pentru public și au prezentat seri de lectură cu participarea unor autori sau actori, conferințe susținute de specialiști în alfabetizare precum și expoziții pentru copii.

### Centru de comunicare

Departamentul de Stat al S.U.A. a contribuit cu o sumă de 10 000 de dolari la crearea în Varșovia a unui centru de comunicare.

Ideea înființării acestui centru a fost lansată în luna februarie a acestui an cu prilejul unei întâlniri Est-Vest a ziariștilor, organizată la sediul Unesco. El are drept obiectiv formarea ziariștilor și asigurarea unor servicii bibliotecilor, cercetărilor și informaticii referitoare la dezvoltarea mijloacelor de comunicare în masă din Europa centrală și de est. Centrul urmează să-și deschidă porțile în acest an. Unesco a oferit de-acum o contribuție de 20 000 de dolari, iar Federația Internațională a Ziariștilor o sumă de 10 000 de dolari. Costul inițial al centrului este estimat la 230 000 de dolari. Contribuțiile pot fi vărsate în contul special „Centru pentru Europa centrală și de est în domeniul comunicării”, Unesco.

### Contribuție pentru noua Bibliotecă din Alexandria

Guvernul norvegian a acceptat să finanțeze costul studiilor tehnice referitoare la construirea noii Biblioteci din Alexandria. El a oferit 500 000 de dolari pentru lucrări care includ cercetări privitoare la pânzele freatice, a căror prezență preocupă pe arhitecți. Comisia internațională pentru renașterea vechii Biblioteci din Alexandria s-a reunit pentru prima oară în februarie 1990 sub președinția doamnei Susan Mubarak.

G. NOVAC

primit un permis albastru într-un univers extensibil în nemărginită cunoaștere. Raportul anual pe 1988—1989 (publicat 1990) al Harvard University Library este un eseu despre „Rolurile și responsabilitățile de conducere ale bibliotecilor naționale”. Odată trecute pragurile de sus ale condiției materiale, se filozofează asupra condiției social-spirituale a bibliotecii americane, nu fără a lua act concurențial de aflata în construcție Bibliotecă Națională Franceză. **Columbia.** La Butler Library primesc un permis pe care, înaintea numelui, se specifică „patron”. Chiar dacă selectivă, afluența de carte e înfricoșătoare — Imprimantele la autor, subiect, cuvânt-cheie pentru Eminescu, România, Eliade sînt și mai întinse decît la Harvard. Nu numai că nu sîntem — bine sau rău — cunoscuți, dar măcar doctorate, oricum studii despre ceea ce americanii au scris despre România s-ar cuveni. Tomurile sînt aici. Doi bibliotecari sînt români (probabil toate națiile își au bibliotecari în Columbia ca și la Biblioteca Congresului).

**New York Public Library** e o cheie de a pătrunde-n sufletul betonat al verticalei metropole. De la alfabetizare la cele mai sofisticate date, vîrste și culori, interese infinit nuanțate își dau întâlnire și-și găsesc răspuns într-o atmosferă de bazar strălucitor al iscodirii socializate. La secția educație, un birou special de orientare a celor ce caută slujbă e condus de compatriotul nostru Vladimir Vertsman, autor al unor cărți despre românii din America.

The Walden Lincoln School. În față, pe trotuar, o orchestră — fețele nu sugerau nici stilul new age, nici comerțul, da, erau profesori — te asurzea duminical cu molipsitoare arii dixieland. Școala își mai construise o aripă și se serba. Intra cine vroia. Am intrat în clase pe discipline. Rafturile cu albume, la pictură, manuale și literatură la științe, în amestec cu instrumente și substanțe de laborator. N-am discutat bibliotecă, în compania profesoarelor ce primeau vizitatori părinți, ci educație.

De multe ori ne-am pierdut prin depozitele bibliotecii „centrale” a High School for Social Research. Cîrînd după „servirea” tomurilor

despre România am căutat autori americani majori despre care nu auzisem.

În locul oricărei alte biblioteci americane cineva îmi face o introducere în biblioteca Pierpont Morgan. Cel ce dă numele instituției a început, la jumătatea secolului trecut, prin a colecționa autografe și fragmente de vitralii. Cu timpul cumpără o biblie de Gutenberg, manuscrise ale lui Keats, Byron și Dickens. Printre ultimile achiziții se numără cel mai vechi manuscris grecesc al **Vieții și Fabulelor** lui Esop. Este astăzi o bibliotecă-muzeu accesibilă numai cercetătorilor acreditați.

În biblioteca filologică a Universității din Trento. Sala de periodice are zidurile căptușite de rafturi în ale căror enclave se urmează, alfabetic, în acces liber, în puzderia revistelor carte, inclusiv românești, colo ziarele, și cele din ziua respectivă. Ca și la Harvard, ca și la Universitatea din Delhi ori la cea din București, dinul cît mai confortabil, bucuria cît mai puțin somnolentă a lecturii în bibliotecă apropie, măscă de măscă, fervoarea subtililor promisiuni din acest ritual în care studenții se resimt sacerdoți.

Am zis de Delhi, pentru că ani de zile am fost cititor, era să spun cetățean, al bibliotecilor universitare. Acolo, pe lângă Eminescu și Eliade, puteai citi și toate cărțile lui Ghiță Ionescu. O secțiune românească s-a infiripat cu lectoratul român, prin grija B.C.U. București.

În locul obișnuitei monografieri, firmă de firmă, am preferat pentru acum, înșirarea, la întimplare, a unor biblioteci în care s-a întimplat să intru. Oameni în biblioteci, dar și biblioteci în oameni, cartea ne consolează și pe românește — destul sînt galeriile occidentale pustii de artă de la noi, cu excepția gigantică a lui Brâncuși — imaginile și rîndurile tipărite pătrund și se primesc ceva mai nediscriminat. A frecvența biblioteci străine înseamnă a te descoperi mai neaoș decît ai intrat, a ieși albit de sarea pămîntului.

dr. George ANCA

Stimată Doamnă,

Stimate Domn,

Ne propunem prin această anchetă să adăugăm studiului sociologic preconizat o nouă dimensiune — aceea a raportului bibliotecii cu comunitățile umane pe care le deservește.

Vă rugăm să continuați colaborarea cu noi, completînd spațiul rămas disponibil cu idei și observații, considerate de dvs ca avînd tangență cu problematica atît de complexă a temei investigate.

Observație: Întrebările cu mai multe variante de răspuns se completează încercuind cifrele corespunzătoare opțiunilor dvs.

1. Ce loc credeți că ocupă biblioteca în mentalitatea locuitorilor unei așezări urbane?

1.1 Locul cel mai important

1.2 Un loc la fel de important ca și a altor instituții culturale; care?

1.3 Un loc mai puțin important

Comentariu

2. Dar în viziunea locuitorilor unei așezări rurale?

3. Vă rugăm să menționați cîteva noțiuni prin care să caracterizați importanța unei biblioteci pentru o comunitate umană determinată:

4. Ce implicații poate avea absența bibliotecii în viața spirituală a unei localități?

5. Dar declinul activității unei biblioteci care la un moment dat, reușise să stimuleze progresul ei spiritual?

6. Ce grupuri și/sau instituții credeți că ar trebui să-și asume responsabilitatea destinului bibliotecilor într-o colectivitate umană?

6.1 Tinerii

6.2 Administrația locală

6.3 Intelectualii

6.4 Partidele politice

6.5 Diverse organizații apolitice; care?

6.6 Școala

6.7 Bibliotecarii

6.8 Alți factori culturali: care?

6.9 Toți factorii menționați

6.10 Nu știu



7. Pe lângă împrumutul de publicații ce alte servicii culturale mai pot realiza bibliotecile pentru locuitorii unei așezări ?

- 7.1 Îndrumarea lecturii copiilor
- 7.2 Sprijinirea perfecționării profesionale
- 7.3 Documentații pentru specialiști
- 7.4 Facilitarea împrumutului de publicații interbibliotecar — național și internațional
- 7.5 Dialogul cultural
- 7.6 Marcarea unor evenimente din viața colectivității ; care ?
- 7.7. Contactul cu unele personalități
- 7.8 Alte servicii ; care ?

Comentariu

8. Bibliotecile pot stimula contribuțiile importante la nivelul organizării și administrării localității ?

- 8.1 Da
- 8.2 Nu ; de ce ?
- 9. Dacă da, prin ce modalități ?
  - 9.1 Prin semnalarea unor informații exprese
  - 9.2 Prin elaborarea unor documentații
  - 9.3 Prin participarea directă a bibliotecarilor
  - 9.4 Prin reunirea indivizilor cu idei
  - 9.5 Prin găzduirea unor manifestări tematice
  - 9.6 Prin alte modalități ; care ?
- 10. Apreciați că bibliotecile pot contribui la prevenirea unor manifestări antisociale în cadrul unei colectivități ?
  - 10.1 Da ; cum ?
  - 10.2 Nu ; de ce ?

Comentariu

11. Dumneavoastră ați putea sprijini biblioteca în realizarea unui asemenea obiectiv ?

- 11.1 Da ; cum ?
- 11.2 Nu ; de ce ?

12. Ce poate întreprinde biblioteca pentru a participa la asigurarea unui climat de bună conviețuire a membrilor unei colectivități ?

13. Ce acțiuni ar trebui să întreprindă biblioteca pentru a se afirma mai pregnant în conștiința publică a unei comunități umane ?

14. Ce relație ar trebui să existe între bibliotecă și personalitățile marcante provenite din rîndul membrilor unei colectivități ?

15. Ce categorie de locuitori ar trebui să fie principalii beneficiari ai bibliotecii ?

- 15.1 Tineretul școlar
- 15.2 Personalul încadrat în producție
- 15.3 Managerii întreprinderilor
- 15.4 Personalul didactic
- 15.5 Pensionarii
- 15.6 Politicienii și administratorii
- 15.7 Toate categoriile menționate
- 15.8 Alte categorii ; care ?

16. Ce poate întreprinde biblioteca în mod expres pentru unii dintre acești beneficiari ?

17. Considerați că este bine ca biblioteca să se afle în aceeași clădire cu alte instituții culturale ?

81. Da ; de ce ?

82. Nu ; de ce ?

18. În general, ce alte instituții sociale credeți că ar trebui să se afle în vecinătatea bibliotecilor ?

19. În ce zonă a unei localități ați sugera amplasarea bibliotecii ?

20. Clădirile care adăpostesc în prezent bibliotecile sînt adecvate destinației care li s-a dat ?

20.1 Da

20.2 Nu ; de ce ?

21. Dacă ați fi solicitat să participați la elaborarea unui proiect de bibliotecă, care ar fi elementele esențiale pe care le-ați propune ?

22. Ce biblioteci ați frecventat în ultimul timp ?

23. Pe care dintre ele o simțiți mai apropiată de sufletul dvs și de ce ?

24. Profesia dvs.

25. Ocupația actuală

26. Studiile absolvite

27. Vista

28. Domiciliul :

28.1 În mediul urban

28.2 În mediul rural

28.3 În zone suburbane

Vă mulțumim



AU SOMMAIRE :

IN THIS ISSUE

СОДЕРЖАНИЕ

Ioana Lupu: *Le temps des bibliothèques, notre temps* ● p. 2-3  
 Eva Mârza, Iacob Mârza: *Une vraie fête du livre. Alba Iulia. 23-25 novembre 1990* ● p. 4-6

Emil Vasilescu: *Evolutions contradictoires et incertitudes à légard des investissements culturels* ● p. 6-7

C-tin Schifirneț: *La lecture, la bibliothèque publique et la jeunesse* ● p. 9-11

Interview de M. Adrian Severin, ministre assistant du premier ministre pour la Réforme et les Relations avec le Parlement ● p. 11

Pia Atanasiu, Vitalie Teodoru: *Facteurs qui agissent sur les exigences d'information des principales catégories de bénéficiaires* ● p. 12-15

Départ vers la profession. Interview de Mme Florica Câmpeanu ● p. 16-17.

Débats professionnels ● p.18-21

Aura Țapu: *Début prometteur aux universités privées mais leurs bibliothèques restent encore un desideratum* ● p. 22-23

Ioana Robu: *La Bibliothèque de l'Institut de Médecine — centre important et moderne de documentation médicale* ● p. 24-26

Gh. Bercan: *La Bibliothèque nationale dans le contexte de l'automatisation et de la modernisation des bibliothèques publiques* ● p. 26-27

Dan Matei, Bogdan Teodorescu: *Catalogage et classification assistées par ordinateur* ● p. 28-29

Ion Iliescu: *„Nous voulons faire d'avantage pour que l'information pénétre dans tous les lieux de travail”* ● p. 32-36

Constantin Schifirneț: *Conception organiciste de Nicolae Iorga* ● p. 36-37

*Bibliothèque Centrale universitaire „Mihai Eminescu” de Iași. 350 ans d'existence* ● p. 38-42

*Galaxia Gutenberg* ● p. 45-59

*Méridien bibliographique* ● p. 60-63

Eugen Martin: *Diriger le processus innovatif dans le domaine de la bibliothèque* ● p. 64-65

Victoria Frâncu: *La Norvège vue d'un oeil de bibliothécaire* ● p. 66-68

George Anca: *La Bibliothèque et la dimension européenne de l'éducation* ● p. 69-72

Dan Stoica: *Recherches* ● p. 73-75

George Anca: *Dans les bibliothèques des autres* ● p. 75-76.

Ioana Lupu: *Time of the Libraries, Our Time* ● pp. 2-3

Eva Mârza, Iacob Mârza: *A True „Feast” of the Book. Alba Iulia, November 23-25, 1990.* ● pp. 4-6

Emil Vasilescu: *Contradictory Development and Incertitudes in Cultural Investments* ● pp. 6-7

Constantin Schifirneț: *Reading, the Public Library and the Youth.* ● pp. 9-11

An interview with Mr Adrian Severin, Assistant Minister of the Prime Minister for Reform and Relations with Parliament ● pp. 11

Pia Atanasiu, Vitalie Teodoru: *Factors Bearing on the Information Requests of the Main Categories of Beneficiaries* ● pp. 12-15

*Start Towards Profession. An interview with Mrs Florica Câmpeanu* ● pp. 16-17

*Professional Debates* ● pp. 18-21

Aura Țapu: *A Promising Start at the Private Universities but their Libraries Still Remain a Desideratum* ● pp. 22-23

Ioana Robu: *The Library of the Institute of Medicine — An Important and Modern Centre of Medical Documentation* ● pp. 24-26

Gh. Bercan: *The National Library Within the Framework of the Automation and Modernization of Public Libraries* ● pp. 26-27

Dan Matei, Bogdan Teodorescu: *Computer-Assisted Cataloguing and Classification* ● pp. 28-29

Ion Iliescu: *„We mean to do more to make information penetrate il all units”* ● pp. 32-36

Constantin Schifirneț: *Nicolae Iorga's Organicist Outlook* ● pp. 36-37

*The University Central Library „Mihai Eminescu” Iași at its 350th Anniversary* ● pp. 38-42

*The Gutenberg Galaxy* ● pp. 45-59

*Bibliography in the World* ● pp. 60-63

Eugen Martin: *Innovational Process in the Library* ● pp. 64-65

Victoria Frâncu: *Norway Seen through the Eyes of a Librarian* ● pp. 66-68

George Anca: *The Library and the European Dimension of Education* ● pp. 69-72

Dan Stoica: *Quests* ● pp. 73-75

George Anca: *Visiting Foreign Libraries* ● pp. 75-76.

Ioana Lupu: *Время библиотек — наше время* ● стр. 2-3

Ева Мырза, Якоб Мырза: *По длинный «праздник» книги. Алба Юлия, 23-25 ноября 1990 г.* стр. 4-6

Эмил Василеску: *Противоречивые эволюции и неопределенность в культурных инвестициях* ● стр. 6-7

Константин Шифирнец: *Чтение, публичная библиотека и молодежь* ● стр. 9-11

Интервью с Адрианом Северином — министр, ассистент премьер — министра для реформы и отношений с Парламентом ● стр. 11

Пия Атанасиу, Виталие Теодору: *факторы действующие над требованиями информации главных категорий потребителей* ● стр. 12-15

*Старт к профессии. Интервью с Флорикой Кымпиану* ● стр. 16-17

*Профессиональные дискуссии* ● стр. 18-21

Аура Цапу: *Обещающий ободт в частных университетах, но их библиотеки представляют еще безидеал* ● стр. 22-23

Иоана Робу: *Библиотека Медицинского института — важный и современный центр медицинской документации* ● стр. 24-26

Г. Беркан: *Национальная библиотека в контексте автоматизации и модернизации публичных библиотек* ● стр. 26-27

Дан Матеи, Богдан Теодореску: *Каталогизация и классификация при помощи компьютера* ● стр. 28-29

Ион Илеску: *Хотим сделать больше для проникновения информации во все единицы* ● стр. 32-36

Константин Шифирнец: *Органическая концепция Николае Йорга.* ● стр. 36-37

*Университетская центральная библиотека «Михай Эминеску», Ясси, 350 лет существования* ● стр. 38-42

*Галактика «Гутенберг»* ● стр. 45-49

*Библиографический меридиан* ● стр. 60-63

Еуджен Мартин: *Упоавление новаторским процессом в библиотеке* ● стр. 64-65

Виктория Фрынку: *Норвегия «глазами библиотекаря»* ● стр. 66-68

Джордже Анка: *Библиотека и европейский масштаб воспитания* ● стр. 69-72

Дан Стойка: *Поиски — во Французском, исследования* ● стр. 73-75

Джордже Анка: *По зарубежным библиотекам* ● стр. 75-76



Biblioteca universitară din Oslo





La Muzeul literaturii române (Pompiliu Marcea, Vasile Netea, Șerban Cioculescu, Ovid S. Crohmălniceanu, Nicolae Gheran)

## Istoria literaturii române în imagini de **VASILE BLENDEA**

Victor Eftimiu și secretarul său Părcescu (la Conferința Națională  
a Scriitorilor din 1972)

